

TREBNJE – Danes obravnava odbor odbornikov obeh zborov občinske skupščine odlok o ustanovitvi sklada za investicije v šolstvo in več informacij: o združitvi veterinarskih postaj, izhodiščih za družbeni dogovor o splošni in skupni porabi v prihodnjem letu.

NOVO MESTO – Občinska skupščina bo na današnji seji med drugim sklepala o spremembi proračuna za leto 1973. Svet za finance meni, da je potrebno znižati izdatke in uvesti proračunsko varčevanje na vseh področjih.

MIRNA – Jutri bodo pionirji tukajšnje osnovne šole gostje v DANI, ki je njihova pokroviteljica. Nastopili bodo s krajšim kulturnim sporedom.

SEVNICA – Včeraj je občinska skupščina obravnavala ustanavljanje kmetijske skupnosti, odlok o spremembah priznavanja in študijskih pomočeh in poročilo SDK o poslovnem uspehu gospodarstva od januarja do septembra letos.

KRŠKO – Jutri in v soboto bo dedek Mraz obiskal vse šole, vrtnice in otroke od 2. leta starosti dalje po krajevnih skupnostih. Obdaril jih bo s kolektivnimi darili.

A. Avbar (s plaketo) ob dr. Brileju: „Plaketa je priznanje vsem stoterim, javnosti neznanim posameznikom.“ (Foto: S. Dokl)

Novemu mestu velika plaketa JLA

Visoko priznanje izročil novomeškemu predsedniku ObS dr. Jože Brilej

Veliko plaketo JLA je dobila letos tudi novomeška občina za uspehe na področju JLA, za sistematično krepitev obrambne moči naše samoupravne skupnosti in za uspehe v neposrednih pripravah v okviru ožjih družbeno-političnih skupnosti ter organizacijah združenega dela.

Visoko priznanje je podpredsednik

republikanske skupščine dr. Jože Brilej izročil 21. decembra predsedniku občinske skupščine Avgustu Avbarju na slovesnosti, ki jo je skupaj z njim priredil komandant novomeške garnizije podpolkovnik Rade Petrovič. Slovesnosti so se med dru-

POHVALA POŠTENIM

Jožetu Volčjaku iz Brezja pri Ratežu, ki je 12. decembra našel na cesti Novo mesto – Sentjernejš pošto vrečo z več kot 10 starimi milijoni, ter Jožetu Zamidi iz Polhovice in Francu Kovačiču iz Dolnjega Mokrega polja, delavcema iz pralnice kremenčevega peska, ki sta poskrbela, da je šel izgubljeni denar spet v prave roke, je sklenila dati občinska konferenca SZDL v Novem mestu priznanje in pohvalo za tako zgledno ravnanje.

Z novim letom: »Samorastniki«

Ko smo te dni listali po slovenski beletristiki, da bi iz nje izbrali kaj primerne za bralno stran v Dolenjskem listu, smo se ustavili pri delih Prežihovega Voranca. Odločili smo se za ponatis „Samorastnikov“ iz istoimenske knjige tega našega resnično ljudskega pisatelja. V svojih delih opisuje Prežih kmečko življenje.

Naj bo ponatis „Samorastnikov“ tudi skromen prispevek našega tednika k proslavam 80-letnice rojstva Prežihovega Voranca.

NAMESTO ČESTITK

ČZP Dolenjski list obešča vse svoje poslovne partnerje, sodelavce in dopisnike, da smo namesto novoletnih čestitk sklenili nameniti 1.000 dinarjev za gradnjo otroških varstvenih ustanov v novomeški občini.

Pozni smo, mudi se že

Posavje: do konca leta bodo ujeli rok

V petek, 21. decembra, so se na Čatežu sestali člani medobčinskega sveta ZK Posavje in predstavniki občinskih skupščin, da bi ocenili potek ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela in sklepanje samoupravnih sporazumov o združevanju v take organizacije.

Ob osnovni ugotovitvi, da so kljub politični akciji pričeli povsod uveljavljati delavska ustavna dopol-

nila dokaj pozno, bodo vendarle do konca leta skoraj povsod ujeli rok. Komisije za pregled samoupravnih sporazumov in statotov pri posavskih občinskih skupščinah so dobile v oceno le malo takih aktov. Menili so, da bo zaradi naglice, ki je sedaj potrebna, marsikak sporazum pomanjkljiv in ga bo treba kasneje popravljati. Pomanjkljive so bile tudi priprave na ustanavljanje TOZD.

Z. ŠEBEK

NAGODE GENERAL

V čin generalmajorja je ob letošnjem dnevu JLA napredoval tudi Jože Nagode, ki je bil nekaj časa komandant v Novem mestu.

PRIZNANJE
JANKU JARCU

Ob življenjskem jubileju ravnatelja Dolenjskega muzeja profesorja Janka Jarca, ki je ravno na dan slovesnosti v torek, 25. decembra, izpolnil 70 let, je skupščina občine Novo mesto pripravila v prostorih Dolenjskega muzeja slovesnost, na kateri so mu za dolgoletno pedagoško, muzejsko in znanstveno delo podelili najvišje občinsko priznanje, plaketo Novega mesta. (Več o delu in življenju jubilarca na kulturni strani).

Danes je izšla druga številka priloge P, ki prinaša tudi drugo nagradno uganko v seriji štirih za katrco, strešnike, zmrzovalno skrinjo, pralni stroj in 7-dnevi penzion za dve osebi v Čateških Toplicah.

V P objavljamo tokrat še zapis o naši akciji v dolenjskih mesnicah in gostilnah pod naslovom „Tudi kruh prodajajo za meso“, prav tako objavljamo zapis z zbora delavcev novomeškega Cestnega podjetja, kjer se stanje vse bolj zaostrojuje. Naslov: „Komunisti na zatožni klopi“.

V seriji reportaž o gradovih in usodah je tokrat prvo nadaljevanje Soteske, nadaljujemo pričevanja o NLP, besedo imajo zdravnik, pedagog, kmetijski inženir. Seznanjamo vas s koristnimi nasveti za dom in modo, pa seveda tudi z novostmi z naših filmskih platen, knjižnih polic in plošč.

STRMŠEK DAL ODPOVED

Direktor novomeškega Cestnega podjetja inž. Mirko Strmšek je dal v torek odpoved na svoj položaj. Pričakovati je, da bodo na današnji seji ObS v Novem mestu razpravljali o prislilni upravi v podjetju.

Pokal JLA so 18. decembra že drugič zapored osvojile rokometarice „Krke“, ki so na turnirju v finalni tekmi premagale ekipo osnovne šole iz Stopič. Tekme so bile dobre in razburljive, turnir pa je pokazal, da imamo dobre rokometarice. Na sliki: stopiške rokometarice in njihov trener med odmorom. (Foto: F. Orel)

Le nepripravljene pesti časovna stiska

Medobčinski svet ZK Novo mesto o samoupravnem organiziranju na temelju nove ustave

Mnogi so to pričakovali, toda ne dočakali. Roka za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela in registriranje pri gospodarskem sodišču niso podaljšali; v dneh, ki so preostali, je treba napeti vse moči in narediti to, kar v sedanjem trenutku imenujejo tudi „politična naloga številka ena.“

Samo kolektivno odlašanje in oportunistična kriva, da se je vse delo zgrnilo na kup. Že od aprila so v javnosti dokumenti, s pomočjo katerih bi samoupravno organiziranje na osnovi ustavnih dopolnil lahko že začeli pripravljati. Toda premnogi so „čakali na zakon“, se obirali, namesto da bi razčiščevali bistvene, vsebinske stvari.

Tako je na četrtkovi razširjeni seji medobčinskega sveta ZK Novome-

sto dejal Mitja Svab iz republiškega sveta Zveze sindikatov, ko je poslušal poročila, kako pripravljajo samoupravne sporazume v dolenjskih občinah.

Največ dela čaka novomeško občino, ki ima največje delovne organizacije ter obrate v drugih občinah. Samoupravno organiziranje je od podjetja do podjetja zelo različno zastavljeno. Novoles ima, kot je dejal Mitja Svab, enega najboljših

upravnih sporazumov v Sloveniji, zato se ni treba sramovati, če bi dobra določila iz njega kar – prepisali. Druga skrajnost pa je samoupravni sporazum Cestnega podjetja Novo mesto, v katerem ustave (Nadaljevanje na 4. str.)

MILAN RAVBAR ODLIKOVAN

Na občinski volilni konferenci ZK v Krškem so 19. decembra izvolili za novega sekretarja komiteja St. neta Drobniča. Dosedanjemu sekretarju Milanu Ravbarju so se prisotni toplo zahvalili za dolgoletno delo, sekretar medobčinskega sveta ZK Posavje Franc Bukovinsky pa mu je slovesno izročil visoko odlikovanje predsednika republike – red republike s srebrnim vencem.

VREME

V minulih dneh je bilo po vsej Sloveniji oblačno vreme, mes je večkrat deževalo. V naslednjih dneh se bo vreme izboljšalo in bo nekoliko hladneje. Nočne temperature bodo nalo pod ničlo.

756 novih naročnikov

V četrtem tednu naše akcije je bil uspeh malo skromnejši. Upamo, da to ni znak za pojenjanje prizadevnosti naših aktivistov – temveč le preдах. Sicer pa: tudi 156 novih naročnikov, kolikor smo jih dobili od 19. do 25. decembra, ni tako malo. Veseli smo jih kot vseh dosedanjih.

Minuli teden so se najbolj odrezali poštni dostavljachi iz sevniške in novomeške občine, kjer so pridobili 38 oziroma 25 novih naročnikov.

SKUPEN USPEH PO ŠTIRIH TEDNIH je naslednji: skupno je Dolenjski list dobil 756 novih naročnikov, od tega 191 v novomeški občini, 180 v sevniški, 86 v krški, 55 v trebanjski, po 46 v kočevski in brežiški 22 v metliški, 17 v ribniški in 16 v črnomaljski občini. S področja raznih pošt v Sloveniji in Jugoslaviji smo dobili 74 novih naročnikov, iz inozemstva pa 23.

Spet se z novo številko (in prilogo P) danes predstavljamo v novih domovih in družinah s povabilom: naročite si Dolenjski list! Vsem tudi: srečno 1974. leto!

Naročilnico za vas ima vaš pismonoša

UREDNIŠTVO IN
UPRAVA LISTA

Pretirana inflacija ne sme razvrednotiti rezultatov v letu 1974 - Kaj predvsem storiti

Inflacije že dolgo ne moremo več pojasnjevati samo s klasično razlago, da je to pojav, ko se velika količina denarja poda na lov za majhno količino blaga. Dejstvo je, da moramo kot eno njenih komponent v sodobnih pojavnih oblikah upoštevati določeno mero inflacije kot cene razvoja.

Gre za problem, ki ga ne moremo rešiti čez noč, ampak le ob doslednih prizadevanjih na daljši trasi; in zato, ker iz tega izvira trajnejše pojmovanje glavnih nalog glede urejanja socialnih odnosov v naši družbi.

Svetovno gospodarstvo se le počasi navaja živeti z inflacijo. Ta bolezen - proti kateri je bila preizkušena že vrsta zdravil - je zdaj kronična, zelo odporna, in celo napreduje. Medtem ko je na primer Zahodna Evropa v minulem desetletju v glavnem gospodarila ob 2,5 do 4 odstotni poprečni inflacijski stopnji, se je ta v zadnjih letih kar podvojila ali potrojila. Tudi v Jugoslaviji, ki je imela v minulem desetletju 10 odstotno letno stopnjo razvrednotenja dinarja, je inflacija v zadnjih dveh letih pospešena. Vendar se zato ne moremo sprijazniti kar z zamisljivo, da se je treba le pri-

vaditi tej kronični bolezni gospodarstva. Ne bomo se je znebili, moramo pa si prizadevati, da jo omejimo v razumne okvire. Želja po razvoju brez rizika inflacije, pomeni izpostavljanje se riziku inflacije brez razvoja.

Obenem menimo, da v protiinflacijskih prizadevanjih pri nas premalo izkoriščamo možnosti, ki jih nudi socialistična narava družbeno-ekonomskih odnosov z našo samoupravno usmeritvijo.

Količina denarja v obtoku v prihodnje vendar ne bo smela več naraščati tako kot letos, ko se je povečala za dobre štiri desetine. S tem smo v veliki meri prispevali k odpravi nelikvidnosti, vendar smo za to plačali tudi določeno ceno. Razumna doza denarne emisije bo seveda prihodnje leto potrebna, vendar mora ta denar tudi ka-

KUVAIT - Države - proizvajalke nafte iz Perzijskega zaliva so sklenile, da bodo s prvim januarjem podražile nafto za sto odstotkov, podobne napovedi pa prihajajo tudi iz Venezuele in Libije, dveh pomembnih dobaviteljev „črnega zlata“. Prve reakcije zahodnega sveta kažejo, da utegne ta podražitev resno vplivati na njihova gospodarstva, več kot zanesljivo pa je, da bodo s tem prizadete tudi (in še zlasti hudo) nerazvite dežele. Na sliki: od včeraj zasedajo v Kuvajtu ministri za nafto, deželni proizvajalci nafte s tega območja, ki se dogovarjajo o usklajevanju politike in dolgoročnih ciljih v zvezi z nafto. (Telefoto: UPI)

kovostno bolje opravljati svojo funkcijo.

Med nadaljnimi nalogami moramo omeniti tudi potrebo po graditvi ustrežnejših sistemskih mehanizmov proti uvozu inflacije, ter smotnejše izkoriščanje razpoložljivih deviznih rezerv. Če dodamo še potrebno čvrstje disciplino v zveznem proračunu, smo navedli nekatere glavne naloge glede katerih bi morali predvsem pozorno skrbeti za stalno izpopolnjevanje sistema in ekonomske politike.

Vendar sistem in politika samo oblikujeta bolj ali manj vzpodbudne pogoje dela. Delo jih mora učinkovito izkoristiti. Na osnovi ustave prevzemajo TOZD v svoje roke, pravice in odgovornosti glede našega razvoja in pričakovati moramo, da jih bodo kar se da racionalno izkoristile. TOZD namreč odločajo o presežnem delu in sredstvih za razširjeno reprodukcijo, kar so v skupščini minuli teden posebej podčrtali. Glede na eno najmočnejših korenin inflacije v naših razmerah - še nevsklajeno gospodarsko strukturo - so torej tudi pomembna trajnejša protiinflacijska sredstva povezana z našimi razvojnimi odločitvami, neposredno v rokah združenega dela.

TONE KRAŠOVEC

„Najprej sem sklenila, da ne bom nikoli več stopila v letalo, toda kasneje sem se premislila. Se bom letela kot da se ni nikoli nič zgodilo.“ To je povedala po srečnem (vsaj zanjo, ne pa tudi za pobite potnike) koncu ugrabiteljske drame v Kuvajtu francoska stevardesa, ki je bila skupaj z drugimi talec arabskih komandosov med nedavnim napadom v Rimu in kasneje v Atenah... dober poklic odtehta prestan strah...

V zvezi z potniškim letalstvom pa je tudi naslednja zadeva: mnoge letalske družbe si belijo glavo, kaj ukreniti s tistimi potniki, ki se v strahu, da bodo ostali na tleh - prijavijo v uradih za rezervacije kar dveh ali treh letalskih družb hkrati za polet približno ob istem času na istih razdaljah. V zadnjem času so namreč zabeležili kar 50-odstotno povečanje takih primerov, posledica pa je ne ljuba: letala, ki naj bi bila glede na prodane rezervacije polna, letijo v resnici na pol prazna... potniki pač mislijo - bolje drži ga kot lovi ga...

Kajpak pa takih skrbi nimajo potniki velikega ugleda, ki ne potujejo z navadnimi letalskimi družbami, marveč se vozijo z vladnimi letali. Eden med njimi je prav gotovo tudi Leonid Brežnjev, ki bo prišel na uradni obisk na Kubo prihodnji mesec. Tam mu pripravljajo spektakularen sprejem, ki med drugim zajema tudi ogled sovjetskega orožja, ki ga uporabljajo kubanske oborožene sile. Med drugim bodo v navzočnosti Leonida Brežnjeva preiskusili tudi eno najnovejših sovjetskih raket za boj proti letalom... inšpekcija izdelkov lastne oborožitvene industrije - ampak na tujem...

In ko so se nekateri tako zabavali nad Kissingerjevimi izjavami, je v Španiji odjeknila strahovita eksplozija, med katero je izgubil življenje španski premier. Španske oblasti so takoj izdale tiralico za šestorico, izmed katerih pa se je eden takoj oglasil s trditvijo, da ga tedaj, ko naj bi v Madridu eksplodirala bomba - sploh ni bilo v Španiji... bodo morali poiskati že druge krivce...

NOVI DINAR
(Ekonomska politika)

(Iz Pavihe)

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Priprava planskih dokumentov za okvirne (vendar že dokaj določeno začrtane) obrise našega gospodarjenja ter vse naše razvojne politike za prihodnje leto se v teh dneh - po obširnih in vsestranskih obravnavah - že zaključuje. Že doslej smo na tem mestu več tednov v zadnjem času posvečali tem vprašanjem največjo pozornost; navsezadnje jo tudi zaslužijo, saj so ti planski dokumenti temelj naše družbeno-ekonomske dejavnosti, našega začrtanega razvoja v letu 1974. In še - ti dokumenti so oprijemljivo vodilo za izpolnjevanje naših začrtanih obveznosti ter načrtov v okviru srednjeročnega razvojnega načrta, pa je od njihovega izpolnjevanja (in ob tem seveda od ustreznih opredeljenih nalog) zares odvisno, kako bomo srednjeročni razvojni načrt naše družbe sploh uresničili.

Medtem ko so republiška telesa že poprej obravnavala razvojni načrt vse države za prihodnje leto - ter ob tem analize gospodarjenja v naši republiki, na katerih temeljijo tudi načrti za prihodnje leto - pa so v minulem tednu obravnavala že dokončno pripravljeno resolucijo o družbeno-ekonomski politiki ter razvoju Slovenije za leto 1974. Republiški izvršni svet je prejšnji teden (v torek) obravnaval - in sprejel - sedaj pripravljeno predlog te resolucije, o tem pa bo te dni še tekla razprava v zborih republiške skupščine.

Predlog resolucije vsebuje seveda tudi neposredne naloge našega gospodarstva in družbenega življenja v prihodnjem letu. Razen tega obsega oceno izvajanja srednjeročnega razvojnega načrta in tekočih gibanj v letu 1973. Težišče naše družbene in gospodarske politike bo v prihodnjem letu usmerjeno predvsem na krepitev samoupravljanja in odločnega uresničevanja ustavnih načel na vseh področjih političnega in družbeno-ekonomskega življenja, na pospešitev gospodarske rasti in na zagotavljanje večje stopnje

stabilnosti. Pospešitev gospodarske rasti je torej naša bistvena naloga v letu 1974. Ker mora gospodarska rast temeljiti predvsem na večji produktivnosti dela, bo potrebno uveljaviti - če omenimo samo to nalogo - spodbudnejše in skladnejše nagrajevanje po rezultatih dela in hitrejšo izboljševanje življenjske in delovne pogoje delavcev v združenem delu ter njihovih družin.

Poglavitna je gospodarska rast

Sedaj so že tudi pripravljene predloge dvanajstih novih predpisov s finančno-davčnega področja, ki naj bi veljali v prihodnjem letu - pripravil jih je republiški sekretariat za finance ter jih je izvršni svet večidel že tudi sprejel. Čeprav prinašajo ti novi predpisi nekatere pomembne spremembe v naši finančno-davčni sistem (saj prehajamo, kot je znano, z novim letom na nov davčni sistem v celoti), jih seveda na tem mestu in na kratko ne moremo povsem povzeti. Omenimo le, da določa novi zakon glede financiranja družbeno-političnih in samoupravnih interesnih skupnosti za prihodnje leto bistveno nov način zajemanja sredstev za potrebe teh skupnosti - saj bomo že od novega leta dalje financirali splošno porabo (proračune) izključno iz davkov in taks, skupno porabo

(dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti) pa iz prispevkov občanov in prispevkov TOZD.

Novi sistem bruto osebnih dohodkov zaposlenih delavcev bo tudi omogočal, da bo zares vsakdo lahko natančno ugotavljal, za kakšno in katere potrebe gre njegov denar (torej njegovi prispevki), pa se bo lahko ob takšnem nadzorstvu tudi bolj odgovorno odločal, ko bo glasoval za to, komu in koliko naj da svojega prispevka.

Določeneje ob novih finančno-davčnih predpisih še tole: predlagano je, naj bi v republiki zvišali neobdavčeni del osebnega dohodka, od katerega konec leta občanom ni treba plačati davka na skupni dohodek. Predlagano je, naj bi se dosedanjí neobdavčeni del skupnega dohodka (doslej je znašal, kot je znano, 25.000 dinarjev) v prihodnjem letu povišal na 30.000 dinarjev, ob tem pa bo mogoče uveljavljati še posebne olajšave za otroke, nezaposlenega zakonca itd. Tudi lestvica obdavčitve v prihodnjem letu nekoliko spremenjena, vendar za sedaj še ni točno znano, kakšna bo.

Prejšnji teden je bila v Sloveniji imenovana republiška koordinacijska komisija, ki naj pospeši akcijo za ustanavljanje TOZD - na tem področju uresničevanja ustavnih dopolnil oziroma konkretnega izvajanja njihovih določil namreč še precej zamujamo. Do konca letošnjega leta naj bi izvedli ustanavljanje TOZD, saj na tem temelji naše splošno delegatsko načelo, torej uvajanje osnovnih pogojev za uresničitev odnosov, kot jih nakazuje nova ustava.

Akcijo za ustanavljanje TOZD smo sedaj ustrezno pospešili, saj nas čas zares priganja. Po novem letu bo namreč treba začeti s pripravami za nov skupščinski sistem (ki temelji, kot že rečeno, prav na delegatskem načelu), vsega tega pa seveda ne bi bilo mogoče izvesti, če bi že pri prvih korakih obstali na mestu.

tedenski zunanjepolitični pregled

Oči sveta so še vedno uprte v Ženevo, pa čeprav je mrzlica radovednosti prvega dne mirovne konference o Bliznjem vzhodu že precej popustila. Pogajanja v Ženevi bodo zato osrednja tema tudi našega pregleda, v katerega pa bomo vključili tudi poročilo o koncu drame, ki se je začela z razstrelitvijo ameriškega letala v Rimu in končala s predajo ugrabiteljev v Kuvajtu.

ŽENEVSKI DIALOG: sredi nezasišano ostrih varnostnih ukrepov so v Ženevi na posled sedli za mize v isti dvorani palače narodov predstavniki ZDA, SZ, Egipta, Jordanije in Izraela, medtem ko je ostala miza, za katero naj bi sedela sirska delegacija, prazna.

„Zadnja možnost za mir,“ je rekel generalni sekretar Združenih narodov dr. Kurt Waldheim v svojem uvodnem govoru, s katerim je začel konferenco in to je bilo tudi mnenje drugih. Uvodni, svečani bi lahko rekli, del ni prinesel nič novega in nič pretresljivega. Vsi so večinoma izpovedali svoja že znana stališča, toda vrednost in pomen ženevske konference je vendarle v tem, da se je kaj takega sploh lahko zgodilo. Vsa dolga leta nazaj namreč predstavniki arabskih držav in Izraela niso našli poti do skupne mize in že samo dejstvo, da so bili pripravljeno srečati se v isti dvorani, je dobrodošlo znamenje, ki obeta.

Nihče zaradi tega tudi ni pričakoval, da se bo konferenca že v prvih dneh razrasla v senzacionalno uspešen sestanek, na katerem bi bilo mogoče že v nekaj dneh najti izhod iz brezupno zapletene bliznjevzhodne krize.

Pogajanja v Ženevi bodo dolga in na trenutke zagotovo tudi mučna - najbrž bi lahko iskali podobnosti v nič manj kot štiritletnem dialogu, ki je odločal o usodi vietnamske drame. Hitrih in spektakularnih potez bo bolj malo.

To, kar se je doslej zgodilo, je bil zgolj uvod, ki ne predstavlja niti začetka vsebinskih pogajanj. Ta se bodo šele začela v drugi polovici tega tedna z nadaljevanjem pred tedni prekinjenih razgovorov med Egipčani in Izraelci v šotoru na 101. km ceste Suez-Kairo. V Ženevi morajo namreč vojaški strokovnjaki obeh strani šele najti skupen jezik za uresničitev tako imenovanega „dezangaziranja“ čet, ali bolj po domače za ločitev vojska in namestitve varnostnih sil ZN med njiju.

Šele ko bo to opravljeno, se bodo lahko začela pogajanja o resničnih vzrokih sovraštva, o vsebini krize same.

To pa pomeni, da bodo šele potem lahko prišla na dnevni red naslednja bistvena vprašanja: umik Izraela z zasedenega ozemlja, vrnitev Palestincev na stare domove in zagotovitev njihovih zakonitih pravic, ter potr-

ditev sklepa resolucije Združenih narodov, ki med drugim zagotavlja pravico do nemotene, suverene in neogrožene razvoja vseh narodov na tem področju, torej tudi Izraela.

UGRABITELJI SO SE VDA LI: avantura, ki je kot vse podobne prejšnje škodila samo in interesom palestinskega ljudstva, je terjala 33 življenj, končala pa se je z vdajo arabskih komandosov na kuvajtskem letališču. V trenutku ko to pišemo, se ugrabitelji, ki so pobili 33 ljudi še vedno v neki kuvajtski k-

Upanje, ki se imenuje Ženeva

ni, kjer jih zasluskuje. Njihova usoda še ni znana. Italija je uradno zahtevala od kuvajtske vlade naj ji izroči peterico zločincev, isto pa so terjali tudi predstavniki palestinske o bodine organizacije, ki so izjavili, da bi jim radi sodili sama.

Medtem pa se je v domovino že vrnila posadka ugrabljenega letala skupaj s preživlimi potniki. Priredili so jim kajpak veličasten sprejem, ki pa zagotovo ni mogel odtehati prestane groze in strahu.

Toda kljub temu, da se koščki mozaika, ki ponazarja, kaj se je pravzaprav zgodilo na letališčih v Rimu, Atenah in naposled v Kuvajtu, počasi zbirajo, pa še vedno manjka najpomembnejši del: kdo so namreč pravzaprav ugrabitelji?

Peterica doslej tega še ni izdala in čeprav je medtem neka organizacija, ki se je v Bejrutu predstavila kot organizacija „Palestinsko ljudstvo“, trdila, da je nedaven pokol njeno delo, je o tem še vedno bolj malo znanega.

TELEGRAMI

KABUL - Vojaško sodišče Afganistana je obsodilo na smrt pet ljudi, ki so bili zapleteni v zaroto proti republikanskemu režimu. Med obsojenimi na smrt je tudi bivši predsednik afganistanske vlade Mohamed Hašim Najval. Njemu so izrekli tudi sodbo posmrtno, ker je že pred tem naredil v zaporu samomor.

KUVAIT - Minister za zunanje zadeve Kuvajta šejk Džaber el Sabah je sprejel veleposlanika SFRJ v Kuvajtu Lazarja Živiljo. Pogovarjala sta se o krizi na Bliznjem vzhodu, o bližnji akciji nevrščenih in bilateralnih odnosih med Kuvajtom in Jugoslavijo.

2 km nove ceste so dobili letos vaščani Dol. in Gor. Kamenja, vasi pod hmeljniškim gradom. Cesto so odprli 22. decembra. Ob tej priložnosti so se zahvalili GG, KS Bučna vas in Obs za pomoč. Cesta bo dobrodošla vsem, najbolj pa otrokom, ki morajo v bršlinsko šolo. (Foto: I. Zoran)

V vojašnici v Pogancih sta ob prazniku JLA prešla odlikovanji med drugimi tudi Marjan Dragman in Mustafa Spahić. Prvega je odlikoval predsednik Tito z medaljo dela, drugega pa sekretariat za narodno obrambo z letno nagrado za vestno vzdrževanje objektov. (Foto: Mikulan)

Bomo novo leto dočakali brez snega? Če bo tako, bodo za vzdušje poskrbele le noveletne jelke, ki so jih te dni začeli postavljati. Na fotografiji: delavci podjetja grad Otočec vozijo jelke, da bo pred hotelom vse lepo okrašeno. (Foto: Ria Bačer)

V cerkljanski garniziji 22. decembra. Podpolkovnik V. Novaković izročila odlikovanja starešinam in vojakom. Pripadniki JLA so prešli za vestnost in prizadevnost ob prazniku armade razen odlikovanj še napredovanja, pohvale in nagradne dopuste. (Foto: M. Jaranović)

NI TREBA PRIPELJATI TANKA

Kmetu ni več treba priti z motorno kosilnico na bencinsko črpalko po liter goriva, Pavlihi pa ne zbijati šal na to temo. Po novem lahko izjemoma dobite – kljub trajajoči energetski krizi – mešanico bencina in olja tudi v kako drugo posodo, ne le v rezervoar kmetijskega stroja. Toda ne mislite, da je zvezni sekretariat za trg in cene, ki je odlok izdal, sam uvidel potrebo in prilagodil predpis. Kljub temu da je podjetje „Petrol“ nekajkrat zaprosilo za spremembo, se zvezni sekretariat za to ni zmenil, pa četudi je bil predpis očitno neizvedljiv. Posredovati je moral republikanski sekretariat za gospodarstvo, ki je „nekako pooblastil“, kot je dejal sekretar Petrović, podjetje „Petrol“, da v okviru svojih navodil izvaja zvezni odlok in toči kmetom tudi – v kante.

Krško: ne smemo ostati na pol poti

Povezovanje gospodarstva je v krški občini trd oreh. Zveza komunistov se ga je prva lotila. Dokler gre le za besede, kaže, da bodo te stvari tekle brez zapletov in ovir, dejanja pa ne stečejo tako gladko.

Komite občinske konference ZK je skupaj s komisijo za družbeno-ekonomske odnose sprožil več akcij za povezovanje gospodarskih organizacij. S skupino

strukcij Kovinarska iz Krškega. Odnos njenega vodstva do integracij so že nekajkrat grajali, ker se do sedaj še nič ni premaknilo.

Konferenca Zveze komunistov občine Krško je minuli teden načela tudi vprašanje povezovanja trgovine, Agrokombinata in gostinstva v občini. Prvi koraki so že storjeni, dolžnost novega partijskega vodstva pa bo pospešiti uresničenje zastavljenih načrtov in preprečiti, da bi akcija obstala na pol poti.

Zveza komunistov krški občini je namreč sprevidela, da je integracija nujna, zlasti za nekatera manjša podjetja, ki se tako, kot so, težko prilagajajo spreminjajočim se pogojem gospodarjenja.

hektarjev je velik del zasajenih s staro, izrojeno trto, ki že leta in leta kliče po obnovi. Premošč žganih pijač, ki dušijo vino, pomanjkanje načrtnega dela, splošna nenaklonjenost za investiranje v kmetijstvo, nespodbudne cene vina – vse to je pripomoglo, da se v preteklosti ni naredilo toliko, kot bi se lahko in kot bi se pravzaprav moralo.

Petletni načrt 1974 – 1978 napoveduje vsako leto 1078 ha obnovljenih vinogradov, medtem ko je dolgoročni načrt razvoja vinogradništva predvidevalo polovico manj. Iz te optimistične napovedi sledi še vrsta drugih ugodnih števil: družbeno organizirana proizvodnja (vštetja je kooperacija vinogradnikov) se bo povečala za 92 odst., skupni pridelek grozdja za 139 odst., itd.

Obnova vinogradov, zajeta s tem načrtom, bo veljala 744 milijonov Ndin, v kletarstvo pa bo treba investirati 139 milijonov. Predvideno je, da bi banka prispevala za obnovo v družbenem vinogradništvu 59 odstotkov, v zasebnem pa 40 odstotkov potrebnega denarja. Upajmo, da vse to ni v „božjih rokah“.

je v tej številki že zajeta proizvodnja Novolesovega obrata. „V našem obratu bomo naredili 1.000 ton pleksi stekla na leto. Razen prodaje na domačem tržišču računamo tudi na izvoz, tako da investirana sredstva – okoli dve milijardi starih dinarjev – ne pomenijo nepotrebne investicije,“ je še dejal Jože Knez.

Ena izmed podob Kozjanskega

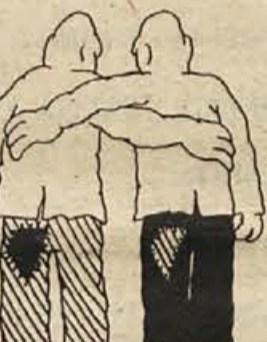
Kje je Kozjansko

„Naši razgledi“ so v decembrski številki prinesli tudi poročilo Milana Nateka o letošnjem devetem zborovanju slovenskih geografov v Rogški Slatini. Poročevalec med drugim navaja mnenje akademika prof. Svetozarja Ilesiča, ki oporeka poimenovanje Kozjanskega po kraju Kozje – že predelom okoli vasi Planina. Različna poimenovanja za Kozjansko, ki je postalo pri nas pojem nerazvitosti, povzročajo v kozjanskih občinah negotovanje. Zadnje čase je namreč 6 občin, na katere sega to območje, doseglo precejšnjo enotnost v nastopu (kar vse je pripomoglo k celovitejšemu obravnavanju zaostalosti na tem območju) in k republiški pomoči. S Kozjanskim računata tudi razvojni koncept Posavja.

Poročevalec pravilno ugotavlja, da je ime Kozjansko dožvečlo utrditev sele med NOB. Takrat se ni bilo časa mučiti z dolgimi imeni, kot je „posotelsko-voglajnska regija“, temveč so rekli Kozjansko vsemu svetu med Sotlo, Savo ali južno železnico.

Zato najbrž ne bi kazalo spreminjati že uveljavljenega imena, saj bi, čeprav nihote, to zmanjševalo sedanjo enotnost vseh, ki skušajo pospešiti razvoj tega revnega predela Slovenije.

A. Z.

Integracija

domačih strokovnjakov so pripravili v občini okvirni načrt za povežavo štirih kovinskopredelovalnih podjetij, ki pa, žal, doslej še ni prinesel zaželenih rezultatov. Nosilka tesnejšega sodelovanja med kovinarji naj bi bila tovarna oprema in kon-

Jesen v štajerskih gorah

Uslišana trta

Kostanjeviški vinogradniški posvet, ki je pred dvema letoma razkril bolj bedo kot blišč slovenskega vinogradništva, vendarle dobiva rezultate. V okviru razvojnih načrtov slovenskega kmetijstva za prihodnjih pet let je posebej narejen program razvoja vinogradništva. Če bo uresničen, bo pomenil preporod gospodarske panoge, ki je bila, kot je že kazalo, obsojena na konec.

Od predvojnih 50.000 ha vinogradov se je skupna površina zmanjšala na vsega 18.800 ha, pa še od teh

(Karikatura: Marjan Bregar)

– Tovariš direktor, sto milijonov smo letos po nepotrebem zapravili!
– Tako? Zdaj pa k strogemu varčevanju: za tri centimetre manjše noveletne čestitke vsem našim poslovnim partnerjem...!

Sejmišča

NOVO MESTO: v ponedeljek je bilo na sejmu srednje živahno. Cene pujskov so bile nekoliko višje, ponudba pa manjša. Naprodaj je bilo 253 prašičev, od tega 208 starih do 3 mesece, prodanih pa skupno 235. Pujski so veljali 420 do 490 din, nad 3 mesece stari prašiči pa 500 do 750 din. Tokrat je bila večina kupcev iz domače občine, precej pa jih je bilo tudi iz trebanjske občine.

BREŽICE: 514 prašičev, starih do 3 mesece, in 28 starejših rejci pripeljali na sobotni sejem. Mlajših so prodali 345, starejših pa 17. Prvi so stali do 26 dinarjev, drugi pa 17 do 19 dinarjev kilogram žive teže.

Kmetijski kotiček

Ko gradimo nov hlev

Tisoč knjižnih strani, potiskanih z najrazličnejšimi strokovnimi navodili, nasveti, zgledi, to prinaša – za protivednost 75 din – Kmečka knjižna zbirka, ki jo je te dni izdalo ČZP Kmečki glas. Med njenimi petimi knjigami je tudi knjiga „Preureditev in gradnja hlevov“, ki jo je napisal znani strokovnjak za urejanje kmetij, zlasti hlevov, Marko Amon. Iz nje povzemamo krajši izvleček.

Kje naj bosta gnojišče in jama za gnojevko? Vsa skladišča za gnoj naj bodo zunaj hlevskih prostorov, izjema je le jama za gnojevko pod betonskimi rešetkami. Gnojišče naj bo na severni strani hleva, v senci, proč od hiše in mlekarnice, toda na lahko dostopnem kraju. Gnojnične jame in jame za gnojevko (to je zmes gnoja in gnojnice) morajo biti pokrite in tesno zaprte.

Ko gradimo hlev in urejamo gnojišče, moramo dosledno spoštovati navodila proizvajalcev naprav za čiščenje gnoja, pehal imenovanih. Prej ali slej bo namreč treba odvoz gnoja, to težko opravilo, mehanizirati. Pri hlevih, v katerih nastiljamo in je živina privezana, je najbolje zgraditi gnojišče in jama za gnojnico, ki je lahko pod gnojiščem ali pa zraven njega. Gnojnična jama naj meri po dva kubična metra na eno glavo velike živine, če je poleg gnojišča. Če pa je pod njim, mora biti pol večja. V zadnjem primeru ni treba graditi posebne jame za tekočino, ki se odceja od gnoja.

V alpskih krajih, kjer je obilo padavin, se uveljavlja gnojenje z gnojevko. V tem primeru živina blati skozi posebne rešetke, iz jaska pod njimi pa se seč in blato pomikata v jama za gnojevko.

Sprva so gradili premajhne jame, zato jih je bilo treba mnogokrat prazniti. Zdaj priporočajo večje jame, račun pa je tudi pokazal, da se pri prostornini nad 250 kubičnih metrov že izplača graditi nadzemni rezervoar. V tem primeru je treba zgraditi dodatne naprave, ki spravljajo gnojevko v ta rezervoar. Zbiralnik je lahko okrogel ali štirioglat, to samo po sebi ni bistveno. Natančneje in več o tem pa lahko preberete v priporočeni strokovni knjigi.

Inž. M. L.

credno je zapisati...

tretrana naglica sicer ni najboljša. Podobna je boleznim, ki ji zdravniki pravijo prehitra prebava. Postojmo, da bomo hitreje na cilju! tako pred njo opozarja modrost. Vendar pa vse to za družbeno politično nalogo, ki jo imenujemo „samoupravno konstituiranje“, ne velja.

Naglica, ki smo ji priča te dni, je posledica odlašanja, potuhe, pa tudi nasprotovanja spremembam, ki prihajajo v naše javno življenje z novo ustavo. Naj zdaj dela podnevi in ponoči, kdor je mesece in mesece čakal na zakon, ki bi mu rešitve prinesel na krožniku! Tako so menili v političnih vodstvih, ko so odločili, da roka ne podaljšajo.

TOZD-naglica

Tako se bodo nekatere delovne organizacije (samoupravno konstituiranje) počasi napreduje v negospodarsstvu, šolstvu in zdravstvu, pa tudi v nekaterih podjetjih) tudi na Dolenjskem znašle pri na komaj začetem ali na pol opravljenem delu. To pa še ne pomeni, da je vse zamujeno. Samoupravno organiziranje je proces, ki traja, ki ga je treba dopoljevati, izboljševati, graditi. Bistveno je hotenje, naklonjenost samoupravljanju, dobra volja. Kjer tega ne bo, kjer se bodo vodilni upirali „spustiti“ k odločanju delavce, tam bo upravičen (po zakonu možen) poseg od zunaj. Medobčinski svet ZK Novo mesto je na četrtkovi seji odločno nakazal to možnost.

V resnici je težko razumeti, da se neko doslej samostojno podjetje (primer Opekarnice Črnomelj) pridruži drugemu, potem pa zanj pravijo, da nima možnosti za samostojno TOZD. Primerov je še več, vsi pa kažejo na nerazumevanje nove vsebine, ki jo prinašajo ustavne spremembe, prvokrat preizkušena svobodna menjava dela, dejansko uresničevanje ustavnih pravic delavcev. Pri tem smo na preizkušnji mi vsi skupaj in vsak posameznik.

M. L.

(Nadaljevanje s 1. str.)

spremembe niso našle svojega pravega mesta, kot je bilo rečeno v obrazložitvi.

Na splošno pa samoupravno konstituiranje v naši pokrajini vendarle zadovoljivo poteka, pri tem zlasti uspešno dela sindikat. Da bi akcijo pospešili, je medobčinski svet ZK sklenil, da je treba takoj ustanoviti občinske štabe, ki bodo sproti različni nejasnosti, dajali pripombe, pa tudi posegali v delovne organizacije, ki se nečejo ali ne znajo samoupravno organizirati. Osnovne organizacije ZK naj ob tem analizirajo lastno dejavnost na tem področju ter konkretno ugotavljajo, kdo izmed članov je v praksi podpiral to veliko akcijo in kdo ne. Četudi je sekretariat CK ZKS sklenil, da se morajo komunisti aktivno zavzeti za spreminjanje družbenih odnosov.

M. L.

POSVET Z ZDOMCI

Občinski sindikalni svet Ribnica organizira skupno z družbenopolitičnimi organizacijami in podružnico Slovenske izseljenske matice 6. januarja posvet z delavci, ki so na začasnem delu v tujini. Posvet bo dopolnilne v prostorih gozdarskega doma v Ribnici. Namen posveta je predvsem, da se zdomci seznanijo s pravicami, ki izhajajo iz konvencije med našo državo in ZR Nemčijo. Seznanjeni bodo tudi z možnostmi za zaposlitev v domači občini.

ŠE O NAJDENI VREČI DENARJA

V našem uredništvu se je zglasil Jože Vočjak iz Brezja pri Ratežu in natančneje obrazložil, kako je bilo z najdeno pošto vrečo, o čemer smo pisali prejšnji teden pod naslovom "Vreča z milijoni ležala na tleh". Jože Vočjak je vrečo sam našel (preden jo je zagledal, jo je povozil s prednjim kolesom voza), jo pobral in dal na voz, potem pa od bližnje pralnice peska poklical delavca Franca Kovačiča iz Dol. Mokrega polja. Kovačiču je dal vrečo v roke z namenom, da jo odda na pristojnem mestu, to pa sta videla še dva druga delavca. "Poštena najditelja (Franc Kovačič in Jože Zamida) obhvača vsa bližnja in daljnja okolica," smo zapisali v poročilu, po Vočjakovi izjavi pa lahko rečemo, da je bil on največji poštenjak, saj je vrečo našel sam in bi jo lahko skrnil, ne da bi za to še kdo vedel.

BREŽICE - Društvo prijateljev mladine prireja od 26. do 30. decembra kulturno prireditve z obiskom dedka Mrza po šolah, vrtcih in krajevnih skupnostih. Za vsakega otroka je občinska zveza prijateljev mladine zbrala po 15 dinarjev.

CRNOMELJ - Na včerajšnji seji so odborniki črnomajske občinske skupščine med drugim sprejeli predlog urbanistične dokumentacije, seznanili pa so se tudi o predvidevanjih splošne in skupne porabe v prihodnjem letu.

METLIKA - Danes se bodo sestali odborniki obeh zborov občinske skupščine. Razen medsebojne izmenjave novoletnih čestitk, bodo med drugim sklopali in sprejemali odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb v prvih treh mesecih 1974. leta.

KRŠKO - Hortikulturno društvo prireja jutri ob 18. uri v sindikalni dvorani tovarne celuloze poučno predavanje z naslovom "Vzgoja sobnih rastlin". Predaval bo inž. Zgonc iz Ljubljane.

KOČEVJE: ZAMUDA

Na torkovem sestanku predstavnikov vseh delovnih organizacij kočevske občine so ugotovili, da je bilo doslej premalo narejenega za konstituiranje delovnih in drugih organizacij in za njihov vpis v sodni register. Po ne povsem zanesljivih poročilih naj bi izmed 44 delovnih organizacij priglasili za vpis v sodni register ali pred zaznambo v ta register le 4 delovne organizacije, kaže pa da je ta številka še nižja. Občinska komisija za pregled datumov je dobila doslej na vpogled le statut ene delovne organizacije.

V razpravi je bilo poudarjeno, da bo delo opravljeno zelo površno. Od odgovornih republiških organov in organizacij do občinskih in do organizacij oz. delovnih organizacij so vsi preveč odlašali z delom.

ODPRLI NOV ODDELEK

V obratu SUKNO v Jurjevci so pred kratkim svečano odprli nov proizvodni oddelek. Ob tej priložnosti je bila modna revija, na kateri so manekeni prikazali širok in kakovosten izbor tekstilnih proizvodov ter ernoimirane tekstilne tovarne iz Zapuž. Otvoritvi so prisostvovali tudi odgovorni občinski in družbenopolitični predstavniki občine Ribnica.

DELO TUDI DOMA

V nedeljo, 30. decembra bo ob 10. uri v prostorih osnovne šole na Vinici srečanje delavcev iz črnomajske občine, ki so začasno ali stalno zaposleni v tujini. Srečanja se bodo udeležili predstavniki črnomajske občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij in deiovnih organizacij ter predstavniki carine, banke, socialnega zavarovanja ter zavoda za zaposlovanje.

B. P.

ŠE BANKOVEC ZA TISOČ DIN

Ob tolikšni stopnji inflacije ni pravzaprav nič presenetljivega, da je zvezni izvršni svet sklenil predlagati zvezni skupščini, naj bi v denarni promet uvedli bankovce po 1.000 dinarjev (doslej največji bankovec - 500 din). S tem bi olajšali gotovinski promet. Tako meni tudi svet guvernerjev Narodne banke, zato lahko pričakujemo, da bo predlog sprejet.

DANES PODPISOVANJE V „KRKI“

Danes ob 12. uri bo v Novem mestu slavnostna seja delavkega sveta KRKE, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov, na kateri bodo podpisali samoupravni sporazum o združenju v delovno organizacijo KRKA. Tovarniško kulturno-umetniško društvo bo poskrbelo za spored ob sprejemu tega pomembnega samoupravnega akta. Ob 14. uri bodo v Šmarjeških Toplicah obdarili delavce, ki so deset let brez prekinitve zaposleni v tovarni zdravil.

ČE „OBČINA NE DAJE DENARJA“

21. decembra je nastal požar v kuhinji Petrine Rifelj s Ceste komandanta Staneta v Novem mestu. Gorela je omara, kuhinjska oprema in radio. Škode je bilo za približno 3.000 din, požar pa je nastal zaradi nečistega dimnika. Sosednji stanovalci so požar opazili ob 8.48 in takoj začeli klicati poklicno gasilsko enoto Novo mesto. Na telefonske klice se ni nihče javil, zato so stanovalci sami vdrli v stanovanje in pogasili ogenj. Po tem so znova klicali poklicno gasilsko enoto. Ko se je oglašil poklicni gasilec, so ga vprašali, zakaj se v prvo ni nihče javil, on pa je odgovoril, da občina za dežurno službo po telefonu ne daje denarja.

EVSTAHIJ JANEŽIČ

Tovarna gospodinjske opreme

VELENJE

bo sprejela več sodelavcev različnih poklicev:

EKONOMISTE,

INŽENIRJE GOZDARSTVA

LESNO INDUSTRIJSKE SMERI,

INŽENIRJE ZA CESTNI PROMET,

ELEKTRO INŽENIRJE JAKEGA TOKA

STROJNE INŽENIRJE,

EKONOMSKE TEHNIKE,

ELEKTRO TEHNIKE JAKEGA IN ŠIBKEGA TOKA,

STROJNE TEHNIKE,

KVALIFICIRANE ORODJARJE,

KVALIFICIRANE REZKALCE,

KVALIFICIRANE STRUGARJE,

KVALIFICIRANE KLJUČAVNICARJE,

KVALIFICIRANE KLEPARJE,

KVALIFICIRANE AVTOKLEPARJE.

Novi sodelavci bodo delali na področju konstrukcij, inženiringa, tehnologije, finančnega poslovanja, kontrole servisnih storitev, izdelave strojev, orodij in naprav ter vzdrževanja.

Člani »Gorenja« so si omogočili delo v ugodnih delovnih pogojih, solidni osebni dohodek, možnost hitrega reševanja stanovanjskih vprašanj, plačila prevozov na delo in drugih oblik standarda.

Če želite postati član »Gorenja«, sporočite to kadrovsko socialni službi podjetja pismeno ali pa se oglasite v podjetju osebno.

Na vojaški slavnosti v Pogancih so ob dnevu JLA podelili odlikovanja, priznanja in nagrade. Odlikovani so bili major Ante Mikelin, zastavnika Mite Spasovski in Atanas Kapevski ter vodnik Milovan Vukoslavović. Nagradne dopuste je dobilo več vojakov, malo plaket JLA je dobila osnovna šola v Stopičah, učenci le-te pa so vojakom podarili kip Janeza Trdine. Komandant Aleksander Djukić je učencem iz več osnovnih šol podelil značke JLA. Na sliki: med slavnostjo. (Foto: S. Mikulan)

DACIA 1300 do konca leta '73 po stari ceni

RENAULT 12

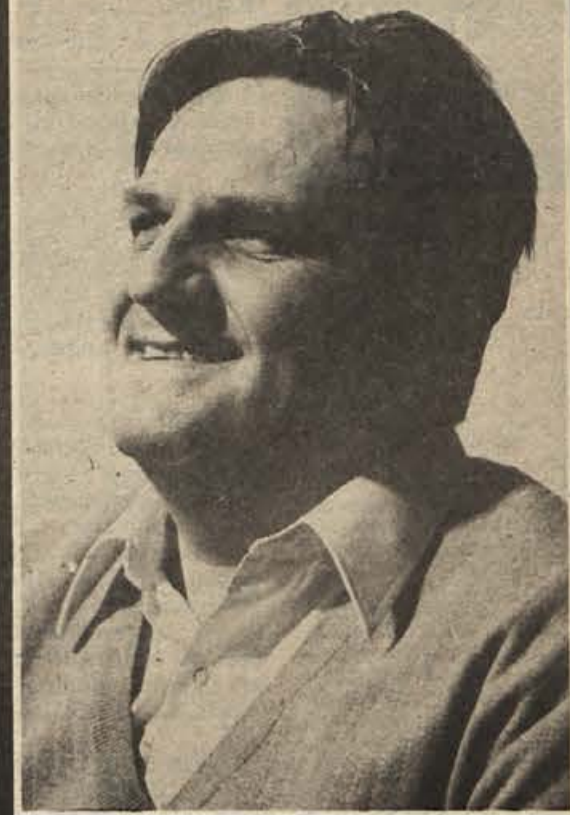
INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

Ijubljana titova 172a - tel. 343 471 · 343 485
 novo mesto zagrebška 18 - tel. 21 075

UPANJE NEUNIČLJIVA MOČ REVOLUCIJE

Na Slovenskem imamo že 29.000 Svetinovitih UKAN - knjige, ki je ponesla humanizem našega boja za svobodo tako daleč po svetu. V Beogradu so tiskali UKANO v 5.000 izvodih, v Moskvi jo je izdala vojna založba v nakladi 65.000 izvodov, razprodali pa so jo v 14 dneh - »Vojno delo« v Pragi pravkar tiska UKANO v 20.000 izvodih, v teku pa so pogovori za prevode s Poljaki, na Slovaškem, v Italiji, v Združenih državah Amerike in na Japonskem - UKANA tudi v »Slovenskem vestniku« v Celovcu, v tržaškem »Primorskem dnevniku« in v »Prosveti« v Chicagu - Nemci so hoteli UKANO že dvakrat tiskati, vendar Tone Svetina ne pristane na njihovo okrajšavo našega najboljšega »protivojnega romana«.

Tone Svetina (Foto Jože Koleša)

Tone Svetina: SKRIVNOST

● Pred kratkim si, tovariš Svetina, v izjavi za gorenjski GLAS v Kranju med drugim dejal, da bo zavod BOREC v začetku letošnjega decembra izdal Tvojo UKANO spet v 5.000 izvodih. S to izdajo je Tvoja epska trilogija na Slovenskem dosegla naklado 29.000 izvodov, kar je svojevrsten in več kot le zanimiv kulturni dogodek. Kako gledaš na ponovne natisse svojega obsežnega dela, kaj Ti pomenijo kot pisca in borcu za revolucijo?

■ V slovenskih razmerah je pisatelj lahko vesel, če mu knjigo natisnejo. Kot sam veš, je ponatis domačega dela izjemna stvar. Zato se razume, da me je uspeh, zdaj že četrtega natisa „Ukane“, več kot razveselil. To je dokaz, da kri, prelita za svobodo, ni bila izlita v pesek. Živimo v prelomnem in usodnem času, ko potrebujemo sleherni delo, ki utrjuje in integrira našo nacionalno zavest, posebno pa utrjuje bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Prav usodna povezanost Jugoslovancev je tista sila, ki nam je omogočila zmagati v drugi svetovni vojni, zdaj pa je prav tako potrebna, če hočemo obvarovati svoj prostor, sadove revolucije in zgraditi samoupravno družbo, katere uresničuje vizijo svobode in humanizma.

Zanimivo je, da „Ukano“ vedno bolj berejo mlade generacije, to se pravi tisti, ki vojne niso izkusili na lastni koži v gozdovih in strelskih jarkih. S tega stališča prav gotovo knjiga dosega svoj namen ne samo političnega osvoboditve, temveč tudi prenašanja vojniških izkušenj na mlado generacijo. To pa je za našo idejo vsejudejskega odpora več kot pomembno.

● Danes mi je v zadoščenje občutek, da sem nekaj prispeval za to, da duh revolucije živi in spočenja tisto novo življenje, v katero smo verovali takrat, ko se je predanost vsak dan dokazovala s tveganjem in življenjem, si pred kratkim zapisal. Prosim, povej nam kaj več o 15-letnem zorenju in nastajanju svojega največjega dela.

■ Ideja, da bi napisal vojni roman, se mi je porodila že v partizanih kot komisarju v Prešernovi brigadi in jurišnem bataljonu XXXI. divizije. Že takrat sem imel delovni naslov za roman - „Ljubili so domovino“. Ko pa sem kot komisar KNOJ v vasi Krn nad Sočo imel priložnost poglobiti se v zgodovino soške fronte in prve svetovne vojne, sem svojo zamisel nekoliko spremenil. Imel sem čas in prehodil sem položaje soške fronte od Vršiča preko Kobarida, Krna, Tolmina, Gorice in Doberdoba vse do morja. Tu je padlo milijon ljudi. Tu sem si zastavil vprašanje, ki ga razvijam v vsej „Ukani“: zakaj človek ubija človeka in čemu ljudje vodijo vojne?

Pri mrtvem poročniku gorskih lovec, katerega okostje sem našel v prepadnem ostenju Rdečega roba, sem dobil dnevnik. Prebral sem ga in videl, da je tudi Nemec sovražil vojno, dojel njen nesmisel in hrepenel po miru.

S tem so bila določena osnovna izhodišča za pripoved. Hotel sem napisati protivojni roman, seveda na osnovi leninskega pojmovanja vojne, in sicer, da je moralna samo obramba, narodnoosvobodilna vojna in revolucija, ki jo bijejo zatirani proti nasilnikom.

Svojemu delu sem dal naslov „Ukana“, ker sem že s samim naslo-

vom hotel povedati bistvo vsebine. Vojna ukani vse človeštvo. Od nje nimajo niti zmagovalci niti premagani tistega, kar so hoteli. „Ukana“ tudi zato, ker je mali slovenski narod s tem, da je šel v upor, ukani stoletnega sovražnika, vztrajal v borbi in celo zmagal.

Zgodovinski vidik „Ukane“ izpričuje s povečevanjem heroizma in žrtvovanja na smrt obsojenega ljudstva, ki se je v borbi prekalilo in postalo, kot je dejal Kidrič, iz naroda hlapcev narod junakov. Ni odveč povedati, da so Nemci samo Judom in Slovincem in na tihem morda tudi Poljakom namenili nacionalno smrt, to se pravi totalno iztrebljenje, in ne samo trenutno pokoritev, kot je bilo v njihovem programu za ostale evropske narode. Ni odveč, če poudarimo tudi vlogo Komunistične partije, brez katere izkušnje v razrednem boju bi bila vstaja skoraj nemogoča ali pa z ogromnimi žrtvami. Tudi roman izpričuje nujno povezanost, ko se nacionalni boj spremeni v socialno revolucijo. Kajti Nemci niso bili samo predstavniki države, ki nas je hotela vojaško uničiti, bili so tudi razredni sovražniki, saj je fašizem najvišja oblika vojaške diktature finančne oligarhije in rezultat zadnjega štadija propadajočega imperializma.

Ta zgodovinski vidik potrjuje tudi osnovno misel, pomembno za sedanjí ljudski odpor in za vsa osvobodilna gibanja, ki se glasi: Narod, ki ne prizna poraza, ne more biti premagan. Lahko ga uničijo, toda premagajo nikoli!

Drugi vidik „Ukane“ je prikaz anatomije nasilja. Kot primer nosilca ekstremnega nasilja sem vzel Nemce in njihovo ideologijo, ki je povzročila že dve svetovni vojni in na desetine milijonov mrtvih, da o materialni in moralni škodi sploh ne govorimo. Ekstremno nasilje ni lastno človeški naravi. Če pogledamo zgodovino, se je človeštvo vedno temu pojavu uprlo, zadržalo nosilce in ga premagalo. Človek pa je obstal. Ta problem razrešujem na osnovi: Nasilje je strast. Človeštvo pa se ne zna odreči nobeni strasti, kajti strast je užitek. To se pravi, da človek mora slej ali prej priti do spoznanja, da strastem in nagonom mora gospodovati razum. Samo razum, podprti z vestjo, lahko prepreči novo svetovno katastrofo in atomsko uničenje.

Tretji, sociološki vidik, ki ga

obdelujem v „Ukani“, je problem krize industrijske civilizacije. Ta proizvaja enodimenzionalnega standardiziranega človeka, odtujenega sebi in družbi. Na primeru Nemcev sem skušal pokazati, kako postane množica slepo orodje amoralne politike in amoralnega cilja. Ljudje se zavedo svoje zmotne šele takrat, ko drve v propast. V knjigi sem skušal razviti tudi idejo vojne, ki pride do absurda, in sicer od klasične vojne, v kateri po nekaterih pravilih šibkejši odstojajo mesto na soncu močnejšim; že v totalni, kot je bila druga svetovna vojna, vsa ta pravila razvodenjena in se vodi boj pod geslom, da namen posvečuje sredstva. Strahota totalne vojne pa naj bi bila opozorilo, da do absolutne vojne - atomskega spopada velikih sil - ne bi prišlo.

Cetrti vidik „Ukane“ sem razvijal predvsem na področju moralnih vprašanj. Problemom nasilja, ideološkemu sporom in ostalim spopadom sem postavil nasproti Ano. Žensko, ki je simbol življenja - materinstva in ljubezni, ki je po sili razmer vržena v politiko. Ljubezne je najmočnejša sila življenja, zato sta v romanu Ana, Primož, vračena v partizansko četo, nosilca humanistične misli. Partizanski kolektiv, sestavljen v glavnem od prostovoljcev, pod najtežjim pritiskom razvija zakon obstoja. To pa je osnovna ideja naše samoupravne družbe. Obenem je tu nakazana pot k svobodnemu človeku, ki brez prisile, z zavestjo podreja svoje interese interesom skupnosti, s prepričanjem, da skupnost prav tako rešuje njega, kot on njo. Tu je dan osnovni vidik poti k celovitemu človeku, ki je končna vizija komunistične družbe.

Kar zadeva moralna vprašanja, prikazujem, da je krščanska teorija „ti mene s kamnom, jaz tebe s kruhom“ iluzija. Prav tako ideja, da moramo ljubiti svoje sovražnike. Če bi se v praksi držali teh načel, bi bila ena četa Nemcev dovolj, da pokori vse Slovence. Nasilju velja samo upor. Revolucija se izkaže ne samo kot krvavi vzpon ljudskih množic in stopnica velike spremembe, temveč predvsem kot izbruh upanja. V tem pa je tudi njena neuničljiva moč za vse čase. Kajti krik tlačanih bolesto odmeva skozi vso zgodovino.

● UKANA zadeva jedro našega narodnostnega obstoja. „Narod lahko uničijo - ne morejo pa ga

premagati.“ je osnovna ideja UKANE. Je z njo Tvoj dolg do mrtvih tovarišev, borcev naše revolucije, že poplačan?

■ Naša revolucija traja. Pravzaprav smo na pol poti. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bi se revolucionarni zagon ljudstva, ki je v tisočletju enkrat, z enako intenzivnostjo nadaljeval. Toda v drugačnih pogojih se nadaljuje na drug način. Tista revolucija, ki stagnira, se sprevrže v kontrarevolucijo. Glavne cilje je naša revolucija s partijo na čelu uresničila v oboroženem boju. Narod je osvobodila Nemcem in dala oblast v roke delavskemu razredu. Naloga sedanjih generacij pa je spreminiti človeka in uresničiti želje po pravični in razumno urejeni družbi, v kateri bodo podani vsi pogoji za osvobodjenega človeka.

Naš dolg do tistih, ki so žrtvovali svoje življenje za domovino in to je največ, kar kdo more žrtvovati zanjo, je obračun s kontrarevolucionarnimi silami. Videli smo, da so se v preteklih letih pojavili sovražniki iz vseh mogočih skrivališč, da so dvignili glave in prihajali z idejami, da bi kolo zgodovine obrnili nazaj. Naj poudarim, da pomeni služiti ideji revolucije služiti interesom delavskega razreda in njegovim zgodovinskim ciljem.

● Še nas zanima, kdo vse je doslej UKANO že prevedel, v kakih nakladah je izšla pri drugih narodih in kje jo še kanjijo dati v roke svojim bralcem.

■ V štirih letih, kar je „Ukana“ izšla kot celota, se ji je uspelo prebiti v svet. V Beogradu jo je tiskala založba „Sloboda“ v 5.000 izvodih. V Moskvi jo je prav tako izdala vojna založba v nakladi 65.000 izvodov in je bila razprodana v 14 dneh. „Vojno delo“ v Pragi jo tiska v 20.000 izvodih. Poleg tega izhaja v koroskem listu „Slovenski vestnik“ v Avstriji v celoti kot podlistek, v Italiji jo je tiskal „Primorski dnevnik“, v Ameriki pa list ameriških Slovencev „Prosveta“ v Chicagu. Kot slikanica izhaja v Pionirskem listu. V teku so dogovori za prevod še s Poljaki, ki so objavili nekaj odlomkov, nadalje na Slovaškem pri neki bratislavski založbi; Nemci so jo hoteli že dvakrat tiskati, vendar nistem pristal na njihovo okrajšavo. Dogovarjam se tudi z Italijani, Američani in Japonci. Težave so

predvsem zaradi obsežnosti teksta, ker ne morem pristati na vsakršne okrajšave, in nazadnje je problem tudi s prevajalci.

● Pred kratkim so Gorenjci videli dramatisirano UKANO na kranjskem odru. Kaj meniš o možnostih, da bi UKANI dali še gledališko in filmsko podobo?

■ Janezu Povšetju, umetniškemu vodji Prešernovega gledališča v Kranju in dramaturgu, sem dovolil, da priredi roman za dramo. V začetku decembra je bila premiera njegove adaptacije, ki sem si jo ogledal. Jasno je bilo tveganje, kako prenesti tako obširen tekst na oder. Priznati moram, da se je Povšetju ta teža naloga kar posrečila. Seveda je gledališki pristop usmerjen predvsem na poudarjanje toka idejnih silnic in notranjih konfliktov. Skratka, podan je prežez psihološkega konflikta med predstavnikoma okupatorske vojaške mašinerije in moralno močjo ideje odpora in revolucije.

Dramo smo gledali dve uri in pol. Priznam, da sem bil zadovoljen. Nisem se dolgočasil, čeprav znam na pamet skoraj vse dialoge. Drama je odkrila, da se da iz „Ukane“ napraviti mnogo različnih dramskih tekstov. Seveda to čaka še druge dramske ustvarjalce. Dovolil bom vsakomur, da poizkusi napraviti svojo dramsko stvaritev, s pridržkom, da ostane zvest literarni prelogi.

Kar zadeva filmske uprizoritve, bi povedal tole: Pred nekaj leti je naš priznani scenarist Ivan Ribič napravil po moji filmski zgodbi „Diverzant Tomo“ scenarij za celovečerni film. To je zgodba Poljaka Toma, ki je v „Ukani“ eden glavnih junakov. Za realizacijo tega filma si je ogromno prizadeval režiser Milan Ljubič, ki je s poljskimi filmskimi ustvarjalci dosegel sporazum za finančno sodelovanje v višini 50 %. Pri oblikovanju končnega scenarija je sodeloval poznani poljski pisatelj in scenarist Roman Bratny, katerega Kolumbovce smo gledali kot seriale tudi na naših malih zaslonih. Rezultat našega dolgoletnega prizadevanja je bil nič. Film „Diverzant Tomo“ je filmski sklad Slovenije zavrnil, medtem ko so dali sredstva za snemanje vsakovrstnih maskarad.

RTV Ljubljana je sprejela v svoj program snemanje filmske nadaljevanke „Ukana“ v 27 enournih epizodah. Scenarije piše Ivan Ribič in jih mora v januarju 1974 že oddati. Kdaj pa bo seriale posnela, je odvisno od sredstev in soudeležbe tujih producentov pri tem velikem projektu. Snemali jo bodo v barvah. Iz posnetega materiala pa se bo dal sestaviti tudi celovečerni film.

● Pisati si začel leta 1950. Kaj vse je doslej izšlo v knjižnih izdajah izpod Tvojega peresa, kaj snuješ zdaj? Kaj Ti pomeni poleg pisanja likovno ustvarjanje?

■ Moje prvo delo je bil roman „Lovčeva hči“, ki je prevedena v slovaščino in dvakrat natisnjena v 15.000 izvodih. Druga knjiga je zbirka novel „Orlovo gnezdo“, ki je prav tako prevedena v slovaščino in delno tudi v srbohrvaščino. Ti dve knjigi sta bili moja vaja za „Ukano“. Zanimivo je, da mi je neki poznani slovenski kulturni delavec svetoval: „Svetina, ti kar piši o gamsih in ruševcih, pa ne boš nikoli izključen iz partije!“ No ja, nisem ga poslušal, pa sem še vedno v partiji, on pa že dolgo tega ni več...

Za „Ukano“ sem izdal zbirko esejev o vojni z naslovom „O boju, porazih in zmagi“ pri založbi „Ko-

munist“. Ista založba mi je izdala monografijo skulptur „Poezija upora“, ki je opremljena z mojimi izreki o vojni. Zatem je letos izšel pri Cankarjevi založbi roman „Stena“. To je biografski roman o alpinistu in gorskem reševalcu Joži Čopu, dr.

Bralcem Dolenjskega lista predstavljamo danes pisatelja Toneta Svetino. Rodil se je leta 1925 na Bledu, kjer je hodil tudi v osnovno šolo. V Kranju je obiskoval nižjo gimnazijo, po vojni pa je dokončal ekonomsko srednjo šolo in partijsko šolo pri CK KPS.

Med vojno so ga Nemci januarja 1943 mobilizirali v delovno službo, po treh mesecih pa v vojsko. Decembra 1943 je Tone Svetina pobegnil iz Muenchna in se priključil gorenjskim partizanom. Do konca vojne je bil v Prešernovi brigadi in jurišnem bataljonu XXXI. divizije. V vojni je bil dvakrat ranjen, JLA pa je zapustil kot rezervni major. Do leta 1947 je bil v enotah KNOJ, do 1948 inštruktor pri politični šoli CK LMS, od 1948 do 1952 pa načelnik personalne službe pri ministristvu za gozdarstvo v Ljubljani. Nato je do leta 1965 delal kot sekretar gozdne ga gospodarstva na Bledu.

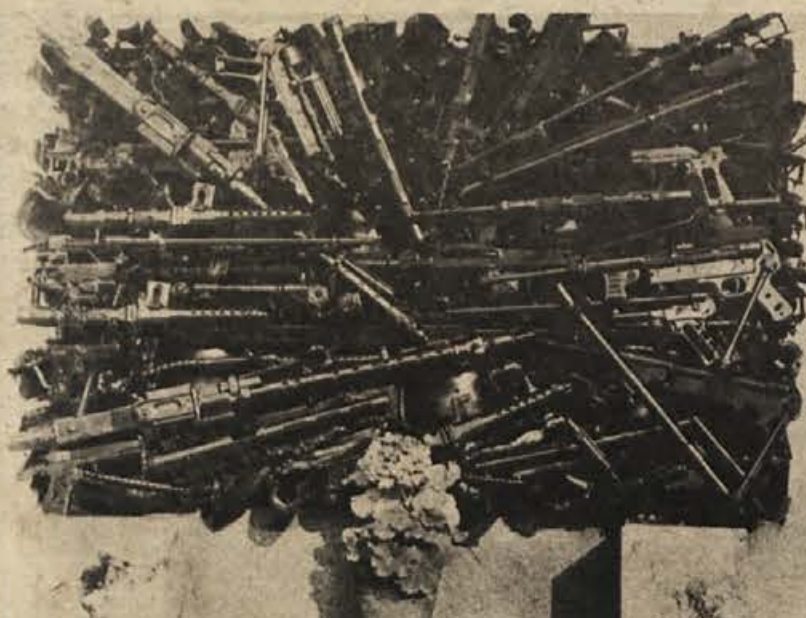
Za epsko trilogijo „Ukana“ je dobil I. Kajuhovo nagrado za leto 1963, leta 1970 pa Prešernovo nagrado Gorenjske, nagrado Prešernovega sklada SRS in nagrado vstaje slovenskega naroda.

Klementu Jugu, Tomišku, Mihi Potočniku, Pavlu Jesihovi in drugih skalarih, ki so tekmovali z Nemci, kdo bo preprezel najtežje smeri v severni steni Triglava. Roman je bil naglo razprodan in ga je to jesen Cankarjeva založba že ponatisnila. Pred leti sem izdal tudi kratko kroniko narodnoosvobodilne boja na Gorenjskem „Rdeči sneg Triglava“.

Lani sem dokončal biografski roman o našem svetovno znanem slikarju fantasu in surrealistu Jakiju z naslovom „Zenica sonca“, katerega še ne bom dal v tisk, ker ga nameravam razširiti. Prav tako imam napisan krajši roman „Ugaslo ognjišče“ in je v programu Prešernove družbe za leto 1975. V delu imam še Titove spomine o lovu, pravkar pa zaključujem z materiali za večji vojni roman „Krvava plima“, ki bo segel tudi na Dolenjsko - pravzaprav se bo zaključil na Turjaku. Pripravljam knjigo-kroniko jurišnega bataljona XXXI. divizije „Po poti vetrov“. Izšla bo naslednje leto.

Poleg literature sem v zadnjih desetih letih ustvaril okoli 200 skulptur v jeklu, železu, lesu in kamnu. Napravil sem 5 velikih spomenikov: padlemu in v ognju zgorelemu bataljonu Prešernove brigade na Pokljuki, spomenik jurišnemu bataljonu XXXI. divizije v Zireh, spomenik padlim borcem v Bukovici - Selška dolina (Praprotno), spomenik padlim borcem v Trziču - Krize ter spominsko skulpturo „V borbi in delu“ za tovarno „Almira“ v Radovljici. - O mojem kiparskem delu in likovnem snovanju pa bi se pogovorili kdaj drugič.

Intervju pripravil: TONE GOŠNIK

Tone Svetina: „NAPAD“ - spomenik jurišnemu bataljonu XXXI. divizije (ŽIRI)

žiri
1944 - 1969

TRI KOMEDIJE ZA MLADE

V zbirki „Mladi oder“ so pred dnevi pri MLADINSKI KNJIGI izšla tri komedije za mlade pisatelja Leopolda Suhadolčana. Piščeve mladinske igre pozna na Slovenskem staro in mlado, prav tako pa ga je televizija približala vsem, ki spremljajo dobro mladinsko literaturo. Zdaj izročila Suhadolčan mladim odrom tri svoje komedije: Narobe stvari v mestu Petpedi, Srečna hiša Doberdan in Figole-Fagole. Po njih bodo radi segli igralci mladih odrov, ki so dostikrat v zadregi, kaj bi postavili na gledališke deske, pa čeprav še v tako skromnih pogojih. Napotila Ignaca Kamenika, Mirana Herzoga in Jureta Kislingerja na koncu knjige jim bodo pri tem dobro pomagala.

Vsa kega po malem

Knjižna zbirka Prešernove družbe spet zanimiva - V koledarju Jakčeve reprodukcije

Ob prebiranju knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1974 bi lahko na kratko rekli: spet nam je dala vsakega po malem. Zbirka vsekakor zasluži, da povemo vsaj vtis.

Koledar, ki ga je uredil Miško Kranjec, prinaša gradivo z najrazličnejših področij in nekaj leposlovja. Poseben poudarek je nedvomno na likovni opremi, za kar je dvanajst barvnih reprodukcij svojih del prispeval Božidar Jakac.

Sodobno leposlovje zastopa ljudska povest Marjana Kolarja „Snežne verige“, v kateri je tenkočutno obravnavan problem našega zdomstva. Poljudno-znanstveno delo je za to družbo napisal inž. Vlado Ribarič pod naslovom „Ikarus leti v vesolje“. To razgibano publicistično besedilo o dramatičnih trenutkih in zgodovinskih postajah iz

razvoja letalstva do astronavičke bodo nedvomno še posebej radi brali mlajši bralci.

Iz slovenske klasike je dala Prešernova družba natisniti dva starejša teksta: avtobiografsko delo Jakoba Alešovca „Kako sem se jaz likal“ in znamenito „Visoško kroniko“ Ivana Tavčarja. Deli nista vredni le ponatise (oz. nove izdaje), ampak zaradi neposrednosti in aktualnosti tudi branja.

Iz čigavega žepa?

Ljubljanski študentovski list Tribuna, ali kakor si je pred nedavnim nadel čisto po nepotrebnem ime - Nova Tribuna, prinaša v letošnji 4. številki tudi tole „poezijo“:

na strehi smeh sester drugi dan
prestopen dan spet ja
ljube
lakirajo stole z ritjo
obrojene s točno roko
a ne
sestra se olepšuje z gozdovi
in pošlje pismo jadranskemu morju
s smreko zbranih jokavcev
na obhodu jame kozljanja ...
(in tako naprej in nazaj!)

Iz iste številke je tudi razvidno, da ima za razvoj in širjenje te in take „poezije“ zasluge sama republiška izobraževalna skupnost, saj beremo v finančnem poročilu za obdobje 1. januar - 31. oktober 1973 natančno tole:

dotacije: IO-RISK - redne	170.000,00 din.
dotacije: IO-RISK - izredne	20.000,00 din.
dotacije: kult. skup. Slov.	80.000,00 din.

Skupaj torej reci in piši 27 milijonov starih dinarjev dotacij od izobraževalne oziroma kulturne skupnosti Slovenije! Iz čigavega žepa? Eler

NAŠI SLIKARJI V DUGI RESI

V Dugi Resi so odprli 21. decembra slikarsko razstavo, na kateri sodelujejo tudi Boža Podergajs, Ciril Podbevšek, Tiki Pečar, Danja Bajc in Lojze Kastelic iz Novega mesta. Na razstavi sodelujejo tudi drugi likovniki iz občin na slovenski in hrvaški strani Kolpe.

DELAVEC IN KULTURA

Na občnem zboru kulturno-umetniškega društva tovarne Krke 17. decembra so pregledali minulo delo društva in začrtali pot nadaljnega dela v okviru novega vrednotenja in vloge kulture v naši družbi. Iz podanih poročil je razvidno, da je kulturno delo v tovarni uspešno potekalo, čeprav pravega razmaha ni bilo. V sprejetem okvirnem programu so si zadali nalogo, da pritegnejo k delovanju čimveč delavcev, da bo tako delovni človek poglaviti dejavnik in potrošnik kulture. Sprejeli so tudi predloge o dopolnitvi in spremembi društvenega pravilnika.

Iskreno popisani list

Ob 70-letnici profesorja Janka Jarca

Tako nepojmljivo hitro teko leta in skoraj težko je misliti, da smo mu v povojnem času ob njegovih življenjskih jubilejih že dvakrat stisnili roko. Pred desetimi in dvajsetimi leti! Takrat se ga je spomnilo dnevno in revialno časopisje in marsikaj je bilo napisanega o njegovi življenjski poti in delovnih uspehih.

Naj zato vsega tega danes ne ponavljamo. Morda le to, da se mu je življenjska pot začela v Črnomlju, da je prvo znanje zajemal po belokranjskih in dolenskih šolah, kamor je pač zanesla služba njegovega očeta - sodniškega uslužbenca. Da se je na novo meško gimnaziji pred prvo svetovno vojno vključil v krog kulturno razgledane in napredno osveščene mladine, da je študiral na univerzih v Ljubljani in Pragi, postal profesor zgodovine v Murski Soboti, Ptuj in Novem mestu, doživel internacijo in partizanske gozdove. Bil je sodelavec Znanstvenega inštituta, njegov arhivar na Bazi 80, nadaljeval po vojni delo kot arhivar in Inštitutu narodne osvoboditve, dokler ni bil v maju 1951 imenovan za ravnatelja Dolenskega muzeja v Novem mestu, kjer je tudi sredi dela dočkal svojo sedemdesetletnico.

Vendar je to samo zunanji okvir nekega življenja, ki je bilo napolnjevano z delovno vneto, iz katere so se leto za letom rojevali zgodovinski članki, ki so polnili naše dnevno in strokovno časopisje. Bilo je življenje zgodovinarja, zagledanega v preteklost Dolenjske, ki je odzvanjala v tehtnih strokovnih razpravah pa spet poljudno pisanih člankih, bilo je življenje varuha naše kulturne dediščine, nenehno skrbečega za zvesto spomeniško podobo mesta v

okljuku Krke, za obnovo gradov in drugih lepov v njeni dolini. Bilo je končno življenje esteta, ki je z občutkom zbiral in skušal ohraniti dragocene stvaritve rok in duha minulih rodov.

Lepa je vrsta zadnjih triindvajsetih let, ki jih je Janko Jarc posvetil rojstvu in rasti Dolenskega muzeja, Dolenske galerije in spomeniškega varstva. Za njegova iskrena prizadevanja v vseh teh letih vedo le tisti, ki so z njim delali in z njim vred doživljali njegove uspehe. To so bila leta, ko se je stara bombardirana križatija oblikovala v muzejski hram, ko se je porušeno Novo mesto mukoma dvigalo iz razvalin, ko so zrasle prve spomeniške in estetske oblikovane celote, ki so zaživele v odprtih arkadah Glavnega trga, v urejenem okolju na Ljubljanskih vratih, v novo postavljenih spomeniških herojem in mozem peresa, zaživelo v muzejskih in likovnih razstavah, v simpozijih, zborovanjih itd. Pri vsem tem pa je bil nenehno navzoč in živi zagret naš jubilar, ki je z modro, pretehtano besedo svetoval, usmerjal, pomagal.

Profesor Janko Jarc je pošteno in iskreno popisal svoj list dosedanjega življenja. List, ki bo ostal v kroniki dolenske metropole in mimo katerega ne bo mogel tisti, ki priznava in ceni delo človeka, ki je resnice in dragotne preteklosti in sedanjosti reševal za prihodnost, reševal za tiste, ki jim je namenjen še lepši, plemenitejši svet.

Naj zato z odkrito zahvalo nazdravimo našemu slavjencu: Še dosti zdravih, svetlih let, dragi Janko Jarc!

Jože Dular

„Dobro jutro, gospod profesor!“ je podnaslovlil slikar Rudi Španzel sliko, na kateri je upodobil jubilara Janka Jarca. Objavljamo izrez slike.

Katastrofa Kočevja

Šahisti iz Novega mesta drugi, Kočevje pa tretje - Zmaga ljubljanske Iskre

Slovenska šahovska liga se je končala, kot je bilo pričakovati: šahisti ljubljanske Iskre, ki so po imenih že pred prvenstvom veljali za najmočnejše, so osvojili prvo mesto, sledita pa jim obe dolenski ekipi: Novo mesto tokrat pred Kočevjem, kar je v nasprotju s tradicijo. Še bolj neugoden pa je naravnost katastrofalen poraz Kočevja v zadnjem kolu na domačem bojišču: Novomeščani so zmagali kar 7,5:2,5!

KOČEVJE - NOVO MESTO
2,5:7,5

Tudi največji pesimisti v Kočevju in optimisti v Novem mestu niso pričakovali takega rezultata. Toda Novomeščani so igrali odlično, kot smo od njih v zadnjih kolic že navajeni, in so premagali Kočevje kar 7,5:2,5; pet partij je bilo neodločenih, petkrat so zmagali novomeški šahisti. Posamični rezultati:

Osterman - Penko remi, Cimer - Sporar remi, Gornik - Praznik 0:1, Ivič - Sitar remi, Janež - Škerlj remi, Mestek - Istenič remi, Segova - Isteničeva 0:1 b.b., Kirasičeva - Praznikova 0:1, Ofak - Komej 0:1, Mohar - Poredoš 0:1.

J. U.

ZA LAS JE ŠLO

Novomeški šahisti so bili ob prvo mesto v slovenski ligi-zahod le zaradi poraza z ljubljansko Iskro. Ob koncu so namreč imeli 50 točk, toliko kot Ljubljanci, vendar pa so imeli en poraz, Iskra pa le en neodločen izid. Končni vrstni red:

odbojka

Izgubile set

Odbojkarice Krke po prvem delu tretje

Odbojkarice novomeške Krke so končale prvi del prvenstva v slovenski ligi na tretjem mestu z enakim številom točk kot drugi Maribor in četrto Gaberje iz Celja, medtem ko ima prvak Fužinar dve zmagi naskoka. V zadnji tekmi so Novomeščanke premagale ekipo Ljubljana-Poljane 3:1.

LJUBLJANA-POLJANE
- KRKA 1:3

Odbojkarice Krke so nepričakovano izgubile prvi set in tudi v tretjem je kazalo, da jim bo trda predla, saj so domače igralke izdatno vodile. Potem ko so drugega zlahka dobile Novomeščanke, so v odločilnih trenutkih tretjega seta zmogle tudi dovolj moči za zmago, potem pa so brez težav zmagale tudi v četrtem setu in si tako zagotovile novi točki.

Krka: Dokl, Rajer, Pilič, Fila, Boh, Ščuka, Fabjančič, Forte, Adamčič, Gornik.

ŠPORTNI KOMENTAR

Moč telesne kulture

Z ustanovitvijo republiške skupnosti je sklenjena široka akcija za uveljavitev športa

Predsednik skupščine telesnokulturne skupnosti Slovenije Bojan Polak-Stjenka je najkrajše označil široko akcijo za uveljavitev telesne kulture: „Posrečil se je prodor telesne kulture v našo družbeno in samoupravno prakso. Priznanje za opravljeno delo zaslužijo vsi in teh je bilo pri tej akciji zares veliko!“

Z ustanovitvijo republiške skupnosti in njeno sobotno prvo sejo se je tako sklenil krog večmesečnega dela, ki se je začelo z ustanavljanjem temeljnih telesnokulturnih skupnosti v posameznih občinah. Razveseljivo je, da Dolenjska, ki je sicer na repu športnega dogajanja v Sloveniji, tokrat ni zaostajala. Če bodo Dolenjci tudi nadaljevali tako, kot so začeli akcijo za prodor telesne kulture na vse ravni družbenega in samoupravnega življenja pri nas, potem se lahko nadejamo boljših časov in večjih uspehov.

Z ustanovitvijo posameznih temeljnih skupnosti

smo nedvomno naredili korak naprej v prizadevanjih, da bi šport in telesna kultura postala sestavni in hkrati nepogrešljivi del človekovega življenja. S temeljito razmejenimi dejavnostmi - rekreacijo, šolskim športom, pa kakovostnim in tekmovalnim športom, bomo odslej lahko zares pomudili vsakemu tisto, kar mu najbolj leži.

Kajpak pa ne bomo smeli pozabiti, da reorganizacija sama, če je še tako dobro zastavljena in izpeljana, ne bo mogla roditi sadov brez doberga dela. Za to pa bomo potrebovali tako izkušene in zagnane strokovnjake, kot več objektov in telovadnic, pa seveda tudi več denarja.

Kaže, da si je telesna kultura v Sloveniji s tem zadnjim prodorom zagotovila več veljave: ob dobrem delu torej smemo pričakovati, da ji bo uspelo uresničiti zastavljene naloge, ki pa seveda niso lahke, cilji pa ne hitro dosegljivi.

J. SPLICAL

BREŽICE - Občinska zveza za telesno kulturo je pripravila drugi Hollyjev memorial za mlade telovadce, ki so ga posvetili dnevu JLA. Nastopilo je 17 telovadcev iz ljubljanskih društev Bežigrad, Spodnja Šiška, Trnovo in Narodni dom, iz Maribora - Studenci in domačega društva. Zmagal je Bojan Starčič iz Ljubljane s 55,60 točke, drugi je bil Mariborčan Merčnik z 52,25, tretji Marinčič iz Ljubljane, ki je zbral 51,90 točke. Najboljši domačin Štivec je bil sedmi. Odlično organizirano tekmovanje so sodili tudi nekdanji reprezentanti Šrot, Furlan in Senica. (V. P.)

TREBNJE - V počastitev dneva JLA je domača strelska družina pripravila tekmovanje v streljanju z zračno puško, na katerem je nastopilo pet domačih ekip. Med člani sta bila najboljša Hercog in Gracelj s po 161 krogi, med mladinci Cugelj s 159 in Ostanek s 154 krogi, med pionirji pa Godnjavec s 157 in Rajkovič s 155 krogi. (J. P.)

NOVO MESTO - Na slovenskem prvenstvu v goju je Novomeščan Ceferin dosegel lep uspeh z delitvijo petega in šestega mesta. Tekmovanje je bilo zelo izenačeno, saj so prvo mesto osvojili kar štirje igralci. (B. L.)

NOVO MESTO - Jovica Palikovič, najboljši jugoslovanski avtomobilist, je hkrati tudi naš najboljši dirkač v kategoriji do 1300 ccm. V tej najmočnejši skupini se je prav dobro uvrstil tudi član novomeškega AMD Pušnik, ki je v skupni uvrstitvi za leto 1973 peti. (A. M.)

KOČEVJE - V počastitev 30. obletnice Kočevskega zboru odposlanec je bilo v nedeljo kegljsko tekmovanje invalidov v borbenih igrah. Zmagala je prva kočevska ekipa s 481 podrtimi keglji. Sledje: Ljubljana 478, Črnomelj 415, Kočevje II 401, Zagorje 389 in Domžale 386. Izven konkurence je ženska ekipa Kočevja podrla 425 kegljev, tretja ekipa Kočevja pa 395. Med posamezniki sta bila najboljša domačina Sušnik in Rački s po 101 podrtim kegljem.

KOČEVJE - Pionirji-šahisti iz Kočevja so končali prvi turnir v parih, imenovan „toniturnir“. Bržkone je bil to prvi turnir te vrste pri nas, morebiti celo v svetu. Igralo je šest parov, rezultati pa so bili: 1. Zilevski - Malnar 8 točk, 2. Jamrovčič - Fabjan 8 točk, 3. Štrumbelj - Lovko 6, 4. Kovač - Kirasič 6, 5. Veličkovič - Metelko 2, 6. Dragoš - Junc brez točk. (I. S.)

LESKOVEC - Na seji Partizanovega upravnega odbora so sklenili, da bodo rokometaši sodelovali v zasavski ligi in na tradicionalnem turnirju, mladinci prav tako v zasavski ligi in na turnirjih, igralci namiznega tenisa bodo imeli prvenstvo Leskova in pionirsko prvenstvo, sodelovali bodo tudi v občinski ligi. Atleti bodo šli na pohod „Ob žici okupirane Ljubljane“ in na „Partizanski marš“ v Kumrovec. Partizan bo pripravil tudi ples, ki jih v Leskovcu pogrešajo. (L. S.)

NOVO MESTO - V počastitev dneva JLA je občinska Strelska zveza pripravila strelsko tekmovanje z zračno puško, na katerem je zmagal Pionir. Med posamezniki je bil najboljši Kos s 163 krogi, drugi Okroglič s 161, tretji Džudović s 160; pri ženskah pa Sršenova s 169, druga Bračková s 139, tretja pa Kastelčeva s 121 krogi. (J. Š.)

NOVO MESTO ALI KOVINAR?

Ko smo zaključevali številko, smo izvedeli, da so šahisti Novega mesta, kljub temu da so v zahodni skupini slovenske lige zasedli drugo mesto, vendar dobili priložnost, da se bodo uvrstili v drugo zvezno ligo.

Ljubljanska Iskra, ki je zbrala enako število točk kot Novo mesto, je kot lanski prvak dobila neposreden vstop na kvalifikacije za drugo zvezno ligo, Novo mesto pa bo moralo igrati s prvakom vzhodne skupine Kovinarjem iz Maribora. Zmagovalec medsebojnega srečanja - Novomeščani kajpak niso brez možnosti - bo šel na kvalifikacije. V drugi zvezni ligi igra od slovenskih ekip Maribor in Domžale.

»Glej genij!«

Dovolj dokazov za to ponuja človeku vsakdan, da lahko dr. Majerju priredi brez pridržka. V gledališčih še vedno odmeva z odra parada besed, gledalce poskušajo „pridobiti“ s teatraličnimi učinki, z igrarji in bogati najplemenitejših strani človeške narave, ni umetnost, je med drugim poudaril član CK ZKS dr. Boris Majer ob odkritju spomenika igralcu Stanetu Severju v Škofji Loki.

„Umetnost, ki pušča človeka hladnega, neprizadetega in predvsem praznega, ki človeku ne odkriva novih doživljajskih svetov, ki ne razvija in bogati najplemenitejših strani človeške narave, ni umetnost,“ je med drugim poudaril član CK ZKS dr. Boris Majer ob odkritju spomenika igralcu Stanetu Severju v Škofji Loki.

„Umetnost, ki pušča človeka hladnega, neprizadetega in predvsem praznega, ki človeku ne odkriva novih doživljajskih svetov, ki ne razvija in bogati najplemenitejših strani človeške narave, ni umetnost,“ je med drugim poudaril član CK ZKS dr. Boris Majer ob odkritju spomenika igralcu Stanetu Severju v Škofji Loki.

Majer trdi - in ne edini - da ni umetnost, kar ni občeločloveško, kar človeka ne zgrabi pri korenu, kar ga ne pretrese in mu ne da nove razsežnosti njegovega doživljajskega sveta. „Zato umetnost ne more uretiti, živela bo, dokler bo živel človek, dokler bo živel njegovo hrepence - nje po lepšem, plemenitejšem, bolj človeškem.“

J. JUST

barometer

POZORNOST HALŠTATU - Za 2. št. „Kronike“, (letnik 73) časopisa za slovensko krajevno zgodovino, je publicist Ivo Pirkovič napisal zanimiv prispevek o koreninah „svetlega halštata“, v katerem med drugim navaja, da „izvira halštatska situacija iz dolenske delavnice, ne stičenska iz halštatske“.

MGL V BELI KRAJINI - Ob koncu minulega tedna je gostovalo v Beli krajini Mestno gledališče ljubljansko z delom „Posli gosple Warrenove“. V petek je bila predstava v Črnomlju (v počastitev dneva JLA), v soboto pa v Metliki.

SEMINAR ZA REŽISERJE - Spomladi je področno združenje gledaliških skupin za Posavje priredilo začetni, pred kratkim pa tudi nadaljevalni tečaj za režiserje. Gledališko dejavnost poživljajo tudi zato, ker bo spomladi spet srečanje posavskih gledaliških skupin.

REVIA GLASBENIH ŠOL - Učenci glasbenih šol iz Brežic, Novega mesta in Krškega so sodelovali na glasbenih revijah, ki jih je priredila Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije v Mariboru, Kranju, Trbovljah in Domžalah.

JUBILEJNA BROŠURA - Novomeški Zavod za kulturno dejavnost bo ob svojem jubileju - letos je poteklo 10 let od ustanovitve - izdal brošuro. Brošura je že v tisku.

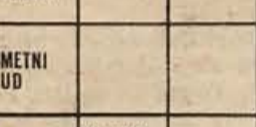

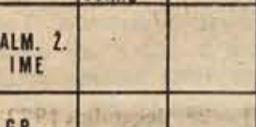
* RIM. VLADAR	MORSKA OZINA MED EVROPO IN AZIJO	RUSKI PISATELJ (ILJA)	A.M. POGORJE	NECEPLJENA JABLANA	DL	EGIPT. STVARNIK SVETA	MESEBOMI SPODIRVANJE	M.IME	OČESNA SARENICA	POKRIVALO
VZOR					MANJSI SEV. JADR. OTOK					
FR. REKA, PRITOK SENE					PAPEZEVA KRONA					
ZASTOPNIK					FR. KOMIK					
SLOVN. CAS						GR. MUZA PETJA				
						KAMENINA Z AVALE				
NAŠ OTOK					PREDSTAVNICA NEKO. RODU V ITALIJI				STANE SEVER	
					NOVOZEL. NOJ				Ž.IME	BESIDE BREZ POUKARKE
SUMERSKI BOG NEBA					DEŽNIK			GR. BOGINJA NESRECE	RAND-CELNIK	NAVOJNA OKNICA
TOPEL VRELEC						OČE			NAJVIŠJI VRH PIRENEJEV	
						JANUAR				
Ž.IME					OGRINJALO				STROČNICA	
					BOG SONCA				3	
RENIJ					REDKOST TRAVNIK OB VODI					ČESKA PRITROJNICA NEKOGA ZALEZOVATI
* CLOVEKU NAJBOLJ PODOBNA ZIVAL	KAR JE LEPO				ADAMIČ			DOMACE Ž.IME		
								EG. BOG SONCA		
GR. NOVEC								BOLG. GOROVJE		
PIANIST BERTONCELI								DEL POHISTVA		MALI ITALIJAN
										PLES
										JAP. DRŽAVNIK

BERMIT PETROGRAFA DOL

PASTIRICA GOVEDA

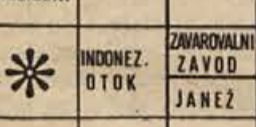
UMETNI UD

PRITISK GROBO SUKNO

DALM. Ž. IME

GR. ČRKA

MOZO-LJAVOST

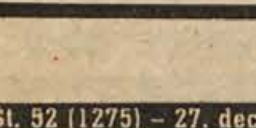
V VSAKO HISO DL

KAPALNA CEVKA

POKRUSEN DELEC

NOVINARKA BACERJEVA

DEL NOGE

SKRIVNO RAZODETJE NADAV

ALFI NIPIC

GL. MESTO KANTONA AARGAU

VRH V KARAVANKAH

MEDN. BEZIN- SKA ORG. RESEVALNI COLN

ZAVAROVALNI ZAVOD JANEZ

ALB. REKA

DEL NAMIZ- TENISKE IGRE

GL. MESTO INDO- NEZIJE

GERM. OREL

LAT. G. SKLON

ANTON INGOLIC

PLACILO PO NAKAZILU

AALTO ALVAR

DEL OBALE, KI SEGA V MORJE

IGLAVEC

OBER

DEL NOGE

SKRIVNO RAZODETJE NADAV

ALFI NIPIC

GL. MESTO KANTONA AARGAU

VRH V KARAVANKAH

MEDN. BEZIN- SKA ORG. RESEVALNI COLN

ZAVAROVALNI ZAVOD JANEZ

ALB. REKA

DEL NAMIZ- TENISKE IGRE

GL. MESTO INDO- NEZIJE

GERM. OREL

LAT. G. SKLON

ANTON INGOLIC

PLACILO PO NAKAZILU

AALTO ALVAR

DEL OBALE, KI SEGA V MORJE

IGLAVEC

OBER

DEL NOGE

SKRIVNO RAZODETJE NADAV

ALFI NIPIC

GL. MESTO KANTONA AARGAU

VRH V KARAVANKAH

MEDN. BEZIN- SKA ORG. RESEVALNI COLN

ZAVAROVALNI ZAVOD JANEZ

ALB. REKA

DEL NAMIZ- TENISKE IGRE

GL. MESTO INDO- NEZIJE

GERM. OREL

LAT. G. SKLON

ANTON INGOLIC

PLACILO PO NAKAZILU

AALTO ALVAR

DEL OBALE, KI SEGA V MORJE

IGLAVEC

OBER

DEL NOGE

SKRIVNO RAZODETJE NADAV

ALFI NIPIC

GL. MESTO KANTONA AARGAU

VRH V KARAVANKAH

MEDN. BEZIN- SKA ORG. RESEVALNI COLN

ZAVAROVALNI ZAVOD JANEZ

ALB. REKA

DEL NAMIZ- TENISKE IGRE

GL. MESTO INDO- NEZIJE

GERM. OREL

LAT. G. SKLON

ANTON INGOLIC

PLACILO PO NAKAZILU

AALTO ALVAR

DEL OBALE, KI SEGA V MORJE

IGLAVEC

OBER

GRUDA

SOZVOK

D L

OVČJE MESO

ANTON ASKERC

KORALNI OTOK

KDOR SODI

D L

POSTOPEK

ZELENICA

RENI GUIDO

NOVOMESKO LETALIŠČE CENTI- LITER

STRANKA ARAB. PREPORODA

BRUTOVA ŽENA

FIGURA PRI ČETVERKI

TVRDIČ

SIROK PLASC

POSODA

DRHAL

OPTOMETER

DOVAZANJE

RIM. BOG LJUBEZNI

POSEBNI DNEVI V RIM. KOLED.

RIŽEVO ZGANJE

SKLEP SKLADBE

ČRNA ZIVAL

SNAGA

SESALEC IZ RAZVOJNO STARE SKUPINE

FR. REKA, PRITOK RONE

ZEVSOVA SESTRA

AZ DEZELA NENA- SITNEŽ

PARIŠKA MODNA HISA

ALPINIST MAHKOTA

BERITE D L

D L

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

ALUMINIJ

SESTAVINA ČAJA

NAMESTO OSEBNIH NOVOLETNIH VOŠČIL SVOJIM ZNANECM, POSLOVNIM SODELAVCEM IN VSEM OSTALIM SO DAROVALI ZA „BOJ PROTI RAKU“

IZOLIRKA, tovarna izolacijskega materiala, Ljubljana, Ob železnici 18

Proizvodno in trgovsko podjetje „AGRARIA“ – export-import Brežice

SLOVENIJALES, Tovarna pohištva, Brežice

SPLOŠNA VODNA SKUPNOST DOLENJSKE, Novo mesto

ZIDAR ANTON, polaganje podov, Ljubljana, Na gmajni 16

KOLEKTIV ČASOPISNO ZALOŽNIŠKEGA PODJETJA DOLENJSKI LIST

UNIJA PAPIR SERVIS, Ljubljana, Pod ježami

SKLAD ZA GRADNJO ONKOLOŠKEGA INŠTITUTA IN DRUŠTVO SRS ZA BOJ PROTI RAKU S SVOJIMI SOUSTANOVITELJI SE VSEM DAROVALCEM ISKRENO ZAHVALJUJEJO IN ŽELE ZDRAVO 1974. LETO!

SKLAD ZA GRADNJO ONKOLOŠKEGA INŠTITUTA
61105 LJUBLJANA pp. 17
Vrazov trg 4
tel.: 316-194
Žiro račun: 50101-740-45793

DRUŠTVO SRS ZA BOJ PROTI RAKU
61001 LJUBLJANA pp. 591
Komenskega 4
tel.: 322-862
Žiro račun: 50101-678-49189

NOVOLETNI POPUST

Do novega leta prodajamo vse:

MOŠKE, ŽENSKÉ in OTROŠKE PLAŠČE z 10-ODST. NOVOLETNIM POPUSTOM

Izkoristite priliko!

„Veletekstil“
ČRNOMELJ

Dolenjski list pred 20 leti

Prihaja dedek Mraz

ŠE NEKAJ DNI in dedek Mraz bo s svojim prihodom razveselil naše cicibane in pionirje. Društvo prijateljev mladine bo tudi letos poskrbelo, da bodo naši otroci praznovali svoj vsakoletni praznik čim lepše. Dedek Mraz nam je sporočil, da se bo pripeljal z bogatim spremstvom v Novo mesto, kajpak če bo imel zadosti denarja. Zato tekmuje, kdo bo najlepše okrasil okno izložbe in s tem dokazal, da mu lepa doživetja naših malčkov niso deveta briga.

SEDAJ, KO JE časa več kot dovolj, ljudje veliko razpravljajo o elektriki, o gradnji vodovoda in celo o gradnji železnice. To je vsekakor prav, da se ljudje zanimajo in želijo imeti take stvari, toda ko človek hodi med raztresenimi vasicami, bi svetoval, naj bi si za prvo silo popravili vaška pota, ki so vse prej kot v ponos vaščanom.

V SUHI KRAJINI v vasi Prevole gradi gradbeno podjetje Krka moderno šolsko poslopje, v katerem bodo imeli dovolj prostora učenci osnovne šole in dijaki nižje gimnazije suhokrajinskih vasi. Z delom bodo nadaljevali dokler jim bo vreme pustilo.

GASILSKO DRUŠTVO v Črnomlju je 13. decembra slavilo pomemben dogodek. Dobilo je nov, z vsemi potrebnimi napravami-opremljen, gasilski avto. Na trgu so gasilci v uniformah in z godbo pričakali svoj tako zeleni avto. Z novim avtom so gasilci Bele krajine veliko pridobili in bodo poslej še z večjo vneto preprečevali in zatirali požare.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 25. decembra 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Za novo leto je navada taka

(Za novo leto) je navada voščiti si, pošiljati si posetnice. Komu to pač koristi? – Navadno je le neka vnanja šega, za katero srce ve ali malo ali pa nič. Obrnimo si torej kako korist. Odkupujemo se s kronami, katere obračamo mesto v brezpotrebni trošek, raje za dobre namene, v korist društva Cirila in Metoda, za katoliški sklad, ali pa za oprostne listke v korist ubožnemu skladu.

(Z današnjo tevilko) sklepamo letnik Dolenjskih Novic. Z zadoščanjem smemo reči, da se nismo trudili zastonj; naše ljudstvo je jelo več čitati kakor poprej – in marsikateri uk je pal na rodovitna tla. Poglejmo le naše vinograde, pogledjmo na vrtove in njive tu in tam; veliko zapazimo koristnega, česar prej ni bilo. Hvala gre v mnoge meri Dolenjskim Novicam pa gospodom, ki podučujejo v njih naš mili narod.

(Star kruh) se napravi zopet svež in frišen ako se postavi v plehasti škatlji ali v dobro zaprtem ilovnatem loncu v vrelo vodo. Kruh postane popolnoma svež, kakor bi bil ravno frišen, naj si bode tudi mesec dni star.

(V Parizu) je umrla nedavno za lakoto 76 letna beračica, ki je zapustila 2000 frankov v zlatu in 700 frankov v srebru.

(Obilne skušnje) so dokazale do dobre brega, da zeleno požlahtnjenje, kateremu sledi zagrubanje požlahtnjenih ameriških trt na stalnem mestu v vinogradu ne vstreza povsem – ni pravo. Pokazalo se je namreč, da se po tej poti doseže šele čez več let zadosti gost cepljen vinograd. Pokazalo pa se je tudi, da grubanje dosti stane.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. decembra 1893)

KOLEKTIVNI MARATON – Ker je čezmerno sedenje nezdravo tako za telo kot za duha, ki se rad poleni in postane birokratski je Zveza pekinške mladine organizirala kolektivni maraton. Vsako jutro se okoli 700.000 mladih, ki pri delu pretežno sedijo, zapodi po pekinških ulicah. Od novembra, ko so z novostjo začeli, do januarja bodo pretekli skoraj 13.400 kilometrov, kolikor znaša dolžina slovitega „dolgega pohoda“ iz kitajske revolucije.

ZALEGA POŽREŠNA – Strokovnjaki iz 16 dežel so na zasedanju svetovne zdravstvene organizacije ugotovili, da je podgana eden največjih človekovih sovražnikov, saj prenaša okoli 35 raznih bolezni in uniči vsako leto samo v velikih skladiščih okoli 33 milijonov ton hrane. Podgan je na svetu toliko kot ljudi; za mačke pa so ugotovili, da so pogosto prijateljsko razpoložene do njih, ne pa sovražno.

ALKOHOL IN FRANCOZI – Za Francoze je znano, da so veliki ljubitelji vin in drugih alkoholnih pijač. Manj znano pa je, da jih ta njihova ljubezen stane vsako leto 30 000 človeških življenj. Vsem črnim številkam navkljub pa dobrodušni Francozi mirno pijejo pijače, katerih so vajeni.

OKUSNI ROCKEFELLER – Pred 12 leti je med raziskovanjem življenja primitivnih plemen v Nizozemski Novi Gvineji izginil mladi Michael Rockefeller. Sina newyorškega guvernerja so proglasili za mrtvega, menceč, da je utonil. Pred kratkim pa je skupina nemških televizijskih snemalcev odkrila, da so ga požrli domaćini. Za dve sveči, dva žepna noža in pet vžigalnikov so od njih odkupili lobanjo in nekaj kosti, za katere menijo, da so Rockefellerjeve.

JAPONCI RASTEJO – Doslej so bili Japonci precej majhni po rasti, zdaj pa po statističnih podatkih ugotavljajo, da so v zadnjih letih vse višji. V primerjavi s svojimi vrstniki iz leta 1967 so 15-letni fantje višji za povprečno 8 cm, dekleta pa za 5 cm. Državlani velike gospodarske sile ne morejo biti majhni.

ZEJA JE ZEJA – Nekega avstrijskega vojaka je pograbila izredno huda zeja, in ker ni imel pri roki drugega prevoznega sredstva, se je do najbližje gostilne popeljal kar s tankom. Spotoma je podrl dva semafora. Izlet na kozarček dobre kapljice ga je stal šest mesecev zapora.

Z VESLI OKOLI SVETA – Trije Angleži, Derek King, Peter Bird in Carol Maystone, so se naveličali mirnega življenja in sklenili, da se odpravijo okoli sveta. Da pa bi bila zadeva bolj nenavadna, so se na 42 000 kilometrov dolgo pot odpravili z 12 metrov dolgim čolnom na vesla. Računajo, da bodo na poti tri leta. Prijetno vožnjo!

PAPIRNATO POHIŠTVO – Neka praška tovarna je začela izdelovati pohištvo in posamezne elemente za opremo stanovanj kar iz papirja. Novi izdelki so zelo poceni in primerni predvsem za opremo otroških sob, ki jih je treba z leti pač spreminjati. Iz papirja izdeluje tovarna tudi zibelke in otroške vozičke. Blagor Čehom, ko jim ni treba za pohištvo odšteti tako velikih vsot!

Zdravilni sok

V svetu je zadnje čase posebno iskan doslej skoro neznan sok rdeče pese. Naše babice so sicer vedele zanj kot domače zdravilo zoper vročico, toda veliko večjo zdravilnost pese so odkrili šele pred nekaj leti. Zdaj napovedujejo, da bo sok rdeče pese kmalu nepogrešljiv v vsakdanji prehrani otrok in odraslih.

Rdeča pesa, najbolj razširjena na obalah Sredozemskega morja, je poceni rastlina, a polna zdravilnih lastnosti. V njej je obilo kalija, kalcija, fosforja, žvepla, joda, železa, bakra, pa tudi nekaj redkih, toda za skladiščenje organičnega važnih kovin. To stá zlasti cezij in rubidij. V soku rdeče pese so našli poleg ogljikovih hidratov, rastlinskih beljakovin in maščob še vitamin B1, B2, C in P. Prav slednji pa je zelo važen, kajti če ga organizmu primanjkuje, nastajajo krvne bolezni.

Najpomembnejša pa so odkritja dr. A. Ferenczija, madžarskega zdravnika in raziskovalca, ki so takoj po objavi leta 1961 vzbudila silno zanimanje. Ta znanstvenik je namreč v soku rdeče pese ugotovil antocian, ob enem pa dokazal, da ta snov zavira razvoj rakastih obolenj in tumorjev. Ugotovil je, da je v rdečem barvilu pese veliko železa, ki obnavlja in aktivira rdeča krvna telesa, hemoglobin pa prinaša v rakasto celico kisik in s tem normalizira dihanje celic. To zadržuje divjo rast in napadeno tkivo dobi spet normalno sestavo.

Ta lastnost rdeče pese je tudi neposredno zdravilo zoper levkemijo, hkrati pa dragoceno zdravilo zoper poskodb z rentgenskimi žarki in zoper posledice radioaktivnega sevanja. Ni čudno, da se pitje soka rdeče pese širi v svetu z nepredvideno hitrostjo, dobimo pa ga lahko tudi že pri nas.

MARKO OTRIN

Dvojnika Mao Ce Tunga in Fidel Castra na reklamnih plakatih za liker Ramazzotti.

Pota reklame

Vsemogočna reklama ne izbira sredstev

V italijanskih časopisih in na velikih plakatih po ulicah sta se pojavila Mao Ce Tung in Fidel Castro, oba prijetno nasmejana, s steklenico likerja Ramazzotti v rokah. Seveda pa bi se vsak, kdor bi mislil, da sta ta dva državnik velika ljubitelja likerja Ramazzotti, hudo zmotil. Gre le za reklamno akcijo, ki jo je pripravila italijanska reklamna agencija NCK.

Toda to še ni bil konec. Mao Ce Tunga in Castra sta se kmalu pridružila Richard Nixon in britanska kraljica Elizabeta II., oba zelo navdušena pivca viskija Francis. Reklamna agencija iz Milana je namreč precej denarja zmetala v iskanje dvojnikov slavni državnikov. S pomočjo ameriških in francoskih kolegov so jih našli, toda agencija NCK se je pričela razburjati, češ da ji milanska reklamna hiša kraje ideje. Nastal je precej hud spor, ki se še ni potišal. Medtem pa kitajski, ameriški in kubanski voditelji pijejo alkoholne pijače, ki so jim jih porinili v roke domiselni možje reklame.

Našli pa so se ljudje, ki so začeli postavljati vprašanja, ali se spodobi početi take reči z državnik in ali ne bo prišlo do diplomatskih posegov in akcij. Na ta vprašanja avtorji reklame odgovarjajo, da nihče od dvojnikov ni kriv, če je komu podoben. Kriv res ni nihče ali pa so vsi skupaj, ker preveč podlegajo vsemogočni reklamni, ki res ne gleda, koga ali kaj bo uporabila. Samo da gre, da se prodaja, pa čeprav z obrazi politikov.

Sultanov harem odprt

Turisti v prostorih, kjer so živele odaliske

Pri sami besedi „harem“ se razvija človekova domišljija, saj mu pričara pred oči bajno le odaliske, počivajoče na živopisnih blazinah, napolnole, ovesene z dragulji neprecenljive vrednosti...

Vsak, kdor potuje v Orient, si želi videti tudi notranost harema. Tega se prav dobro zavedajo v Carigradu, zato so za turiste odprli sultanovo palačo, kjer je imel prostoro tudi Veliki harem, v katerem so stoletja skrite pred svetom samevale številne mlade ženske, ki so jih sul-

Topkapı seraj v Carigradu, kjer je bil nastanjen sultanov harem.

tanu prodali trgovci z belim blagom ali poklonili njegovi velikaši. Potem ko so leta 1909 v Turčiji zmagali mladoturki in ukinili hareme, je harem dolgo ostal prazen in skozi njegova zaklenjena vrata ni prodrla nobena njegovih skrivnosti. Toda turizem je odprl tudi težka bronasta vrata harema in zdaj si vsak turist za dva franka lahko ogleda prostore, kjer je sultan živel s svojimi lepimi odaliskami, ki so vse življenje živele za trenutek, ko jih je veliki vladar izbral, da so mu sladile tople orientalske noči, pogostokrat tudi samo enkrat.

Sultanov harem ima približno tristo prostorov različnih velikosti: manjše in večje sobe, dvorane, velike kopalnice, pred-sobe in prehode, vse zgrajeno v različnih obdobjih, čemur ustreza tudi stil prostorov. Turška republika je izdala že 10 milijonov turških lir za popravilo enega dela velikega harema. Upajo, da se jim bo strošek kmalu povrnil, saj radovednih turistov ne manjka. In kdo bi si ne želel vstopiti v prostore, kamor ni smela stopiti druga moška noga kot samo sultanova?

Staro za novo

Ravno včeraj sem po dolgih letih srečal Gašperjevega Petra, ki si že šteti križ nalaga na svoja pleča.

„Kaj bo dobrega?“ sem ga po stari navadi povprašal. „I, kaj? Nič,“ mi je naveličano odgovoril in puhnil dim proti stropu.

„Kako nič? Morda ti gre predobro, vsaj na zunaj sije zdravje iz tvojega obličja,“ sem ga skušal razveseliti in pripraviti do pogovora.

„Kaj mi če ljubo zdravje, ko imam težave z ženo. Meša se ji.“

„Ta je pa lepa! Menda ne boš trdil, da je bila neumna že takrat, ko si jo jemal za ženo, ka-li?“

„Pravzaprav je taka šele zadnje čase. Vsako noč vidi ali sliši nekaj, česar nihče drugi. Eno noč ji smrdi, drugo pot pravi, da sumi in poka po hiši, in še marsikaj si izmisli.“

Tedaj se je pripodila izza duri njegova žena, menda je za njimi prisluškovala, pa napačila moža: „Nesramnež stari! Take laži torej tvežeš o meni, ti, ničvredna baraba!“

Misliš, da ne vem, kako ponoči zžeš dlako, da mi smrdi in mi z ropotanjem ne daš pokoja? Še zdravnik si klicaj, da bi me spravil v bolnico za neumne. Ne boš me, da veš! Jaz sem zdrava. Le tebi se meša, če že hočeš vedeti. Meniš, da nisem opazila, kako zalezuješ sosedovo deklino in ji ponujaš dobrot? Prilizuješ se ji, name pa vpiješ, da ti kuham neokusne jedi. Ne dam se! Ne dovolim, da bi se ona ali katera druga valjala po moji postelji in uživala sadove mojih rok in žuljev!

O, vem, da si se me naveličal, zdaj, ko sem stara in zgarana, vendar ne dovolim, da bi me zamenjal kot pratiko ali koledar ob novem letu. Trideset let že garam pri tej hiši, vse otroke sem spravila h kruhu, na, zdaj pa takole...“

Zajokala je. Mož je molčal in stisnil glavo med ramena, pa tudi meni ni bilo več do pomenka s takim, ki hoče menjati žene kot koledarje.

MARTIN KRAPAN

4. Ljubek zaselek je stal pod tus“ je pisalo na tabli pred zaselek. „Tak, tukaj smo!“ se je slednji ku.

„Kakšnih dva tisoč let prezgod je spet vtaknil vmes svoje prste? žnik in se oziral po Lipusu. Niso bile napak tele rimske hiš

Tovarna v Novem mestu (Foto: M. Vesel)

DVE ZMAGI - DVE PRELOMNICI

dokončno oblikovanje in vzpostavljanje tovarne avtomobilov v Novem mestu, ki temelji na svetovnih tehničnih in ekonomskih načelih.

Dosežena stopnja razvoja in letošnji uspehi podjetja kot celote nam omogočajo sodelovanje s francosko avtomobilsko industrijo ter z romunsko avtomobilsko proizvodnjo. Če velja pravkar povedano za prvo obdobje, lahko trdimo isto za čas, ki je pred nami in v katerem bomo imeli pogoje za uspešno sodelovanje tudi z drugimi tovarni v stroki.

Prav gotovo so močna opora za perspektivni program razvoja vsi naši dosedanji uspehi in dosežki v proizvodnji prikolic. Pri tem nam močno koristi tudi položaj, ki ga ima danes glede proizvodnje prikolic Industrija motornih vozil na svetovnem tržišču. To vse pomeni veliko proizvodno zmago in potrditev vsega tistega odrekanja in nenehnega požrtvovalnega dela, ki je bilo za delavce v IMV osnovna značilnost, saj bi brez tega danes ne imeli podjetja s 4300 delavci, ki bodo do konca letošnjega leta naredili že za milijardo in 250 milijonov dinarjev izdelkov.

Tej zgodovinski prelomnici pa se pridružuje še pomembnejša zmaga: tudi v našem podjetju smo uresničili „delavska ustavna dopolnila“. Ko smo te dni v praksi izpeljali XXI., XXII. in XXIII. ustavno dopolnilo k zvezni ustavi, je tudi delavec IMV kot neposredni proizvajalec postal gospodar svoje usode. Sredstva za proizvodnjo in plodovi njegovega dela so zdaj neposredno in usodno povezani z njim, ki ustvarja vse dobrine na svetu. Tudi naš delavec je postal odločujoč činitelj v vseh razmerjih, ki se pojavljajo v združenem delu. Osem temeljnih organizacij združenega dela v IMV, podpisanih samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev ter urejanju medsebojnih odnosov v organizaciji združenega dela INDUSTRIJI MOTORNIH VOZIL Novo mesto — to so dejstva, s katerimi uresničuje delavec IMV pismo tovariša Tita. Z njimi stopamo v novo poslovno leto, organizirani ta hip tako, kot

to ustreza podjetju na zdaj doseženi stopnji razvoja.

To pa so hkrati tudi temelji, ob katerih lahko upravičeno rečemo: pomen doseženih uspehov in dosedanjega izgrajevanja IMV je za dolenjskega človeka izredno velik. Po tolikih letih trdega dela, samoodpovedovanja in zategovanja pasu pomeni vse pravkar povedano zdaj tudi več sredstev za osebno potrošnjo, višji osebni dohodek, več denarja za skupno porabo, za stanovanjsko izgradnjo in za vse drugo, kar sestavlja naše življenje in njegovo raven. Način, kakor smo doslej delali, le ni bil zaman. Z njim smo ustvarili in zagotovili bodočnost in boljše življenje ne le članom kolektiva in njihovim družinam, temveč tudi mlademu rodu, ki začenja stopati v življenje.

Tovarna avtomobilov je postala resnica, čeprav so to številni ljudje dolgo časa zanimali. Kljub številnim omahljivcem in zlonamernežem, ki so se leta nazaj ne le posmehovali ob vsakem našem koraku, temveč tudi zavirali razvoj tovarne, povejmo ob vstopu v novo leto 1974 še enkrat: IMV je bila zgrajena z velikimi napori vseh članov kolektiva in z ustrezno pomočjo naprednih družbeno-političnih sil v občini in na Dolenskem.

Vsem članom kolektiva, vsem delovnim ljudem naše hitro razvijajoče se pokrajine in celotne domovine ter vsem poslovnim prijateljem in sodelavcem IMV doma in po svetu želim srečno, novih uspehov polno leto 1974!

JURIJ LEVIČNIK
generalni direktor IMV

Pred dvema leti smo v prvi številki tovarniškega KURIRJA med drugim povedali: „Življenje in delo v tem letu bosta normalno nadaljevanje prehojene poti ne le od lani, marveč od vsega preteklega obdobja. Ne moremo govoriti o tem, kako bomo delali in živeli, ne da bi hkrati pogledali, kaj smo že dosegli. Dosegli pa smo veliko — morda se niti ne zavedamo, kako veliko. Lani smo namreč dokončno postali tovarna avtomobilov! Še veliko bo treba narediti in pravzaprav bo venomer treba dograjevati, razširjati, kupovati moderne stroje — to bomo morali delati mi in tisti, ki bodo prišli za nami. Za ta čas pa je važno to, da smo postavili trdne temelje za uspešno poslovanje. Prav to pa vzbuja zaupanje vsakemu članu v kolektivu za zanesljivo delo in boljšo prihodnost.“

Ob vstopu v leto 1974 lahko zapišemo nekaj še razveseljivejših ugotovitev: po tolikih letih prizadevnega in načrtnega dela je zdaj pripravljen perspektivni načrt razvoja podjetja in njegove vsestranske organizacije. Oboje je tako daleč, da smo v letu, ki se pravkar izteka, z obsežnim opravljenim delom ustvarili pogoje za še hitrejšo nadaljnjo rast podjetja. Čeprav smo se že doslej razvijali zelo hitro, se nam tu obetajo pomembne nove možnosti in naloge. To vse pa hkrati pomeni:

Štirinajsti november 1973 je za kolektiv IMV v Brežicah pomemben datum. To je dan, ko sta oba brežiška obrata zažvela kot samostojna temeljna organizacija združenega dela. V njej si bosta skupaj utirala pot v jutrišnji dan tovarna avtomobilskih prikolic in oddelak za proizvodnjo avtomobilске opreme. Obe enoti zaposlujeta (z 28 vajenci in skupino 16 delavcev na priučevanju) že 377 ljudi.

Rojstna letnica obrata IMV v Brežicah sega v leto 1962. Tedaj je začelo v njem 36 delavcev, danes, po preteku enajstih let, pa se je njihovo število podneseterilo. To pomeni rast, to pomeni moč in prodornost in zagotavlja življenjski obstoj nekaj sto ljudem. Za brežiško občino je taka tovarna pravi gigant. V njej utripa življenje, v njej se vzgaja prvi rod industrijskih delavcev, ki se zavedajo, kaj pomeni delo v tovarni za ljudi iz nerazvitega območja.

Od vsepovsod se stekajo poti zaposlenih v tovarno sredi polja, v tovarno, ki je pred dobrim desetletjem zrasla iz majhnega obrata. Delavci se vozijo iz okolice, iz Artiča, iz Dečnega sela, iz Globokega, iz Pišec in iz sosednje krške občine prav tako.

To je tovarna, ki so ji dobrodošle tudi ženske roke. Do njene otvoritve v minulem letu je obrat IMV v Brežicah zaposloval samo osem žensk, zdaj jih je že 78. V tovarni je vzorno urejen obrat družbene prehrane, pozimi je povsod toplo, svetlo, vse to pa vpliva na ugodno počutje pri delu.

KOLEKTIV Z „OKTOBRSKO NAGRADO“

Sicer pa za delavce Industrije motornih vozil pogosto slišimo pohvalne besede tudi zunaj tovarne. Nič jih ni bilo treba prositi za pomoč pri urejanju dvorane in odra v gasilskem domu DPD Svoboda bratov Milavcev. Rade volje so zavihali rokave in pri tem pozabili zaračunati vrednost prostovoljnega dela, ki so ga vložili v ureditev dvorane za kulturne prireditve prebivalstva krajevne skupnosti Brežice – okolica.

Na fante iz tovarne je ponosno tudi Avto-moto društvo Brežice. Veliko jih je včlanjenih vanj. Pa ne samo to. Tudi najboljši dirkač v motokrosu – Petaci je IMV-jevec in še pet sodnikov zraven. Za mednarodno tekmovanje lani so fantje zastopali napravili startno rampo. V Savudriji prav tako vedo zanje, odkar so Zvezi prijateljev mladine uredili prostor za letovanje otrok iz brežiške občine. Pred leti so celo brezplačno izdelovali in popravljali igrala za otroško igrišče.

Kolektiv IMV se že lep čas najbolje odziva krvodajalskim akcijam. Letos je na primer dalo kri 110 delavcev. Ta čut za pomoč sočloveku v stiski je kolektivu pred dvema mesecema prinesel tudi oktobrsko nagrado, najvišje občinsko priznanje.

Ob nedavnih dogajanjih v Čilu so delavci te tovarne sklenili darovati enodnevni zaslužek za pomoč osvobodilnim gibanjem v svetu. Njihov prispevek

za te namene je 190 tisoč din, lepa vsota, mnogim za zgled.

In če greste med športnike, se njihova beseda spet ustavi pri IMV. Do lanskega leta so bili člani te sindikalne organizacije trikrat prvaki na občinskih sindikalnih športnih igrah, trikrat zapored so osvojili pokal občine Brežice.

Vedno znova se torej lahko prepričamo, na kako različnih področjih se uveljavlja ta mladi kolektiv. Z njim računajo povsod, kajti podjetje ima zgledno sindikalno organizacijo in delavno Zvezo komunistov, ki delavcem na široko odpira vrata.

Dolgoletni član kolektiva Ludvik Metelko pripoveduje: „Ta tovarna je zrasla proti vsem pričakovanjem. V letu 1962 in tudi pozneje si nismo niti v sanjah predstavljali, da bo na tukajšnjih poljih zrasel takšen gigant. Govorim za razmere brežiške občine, kjer 377 delovnih mest ogromno pomeni. Medtem so se delovni pogoji izboljšali tudi v starem obratu. Tudi tu začetek ni bil lahek. Proizvodnja se ne vpelje kar čez noč, sicer pa vam bodo o tem kaj

več povedali drugi. Z rezultati še nismo zadovoljni, toda upoštevati moramo, da sprejemamo na delo nekvalificirane delavce, ki jih najprej priučujemo. Upam, da bomo plan izpolnili kljub težavam, ki nas spremljajo.“

bomo sprejeli na delo še 50 ljudi.“

Visokokvalificirani mizar Stanko Medved iz Glogovega broda dela v tovarni od 2. decembra lani. Sodelavci hudomušno pravijo, da je prišel „na gotovo“, on pa meni drugače: „Delo pri IMV sem nastopil, ko je bilo najtežje, ko je bilo vse novo, od ljudi naprej. Napredovali smo s težkimi mukami. Na srečo se je zdaj, po enem letu, marsikaj izboljšalo, proizvodnja je kolikor toliko utečena. Rad delam tukaj. Bli zu doma sem. Prej sem bil zaposlen v Celulozi. Zaslužil sem nekoliko bolje, zato pa sem zdaj bliže in še ponoči mi ni treba delati. Še vedno se ubadam s težavami, odvisni smo tudi od kooperantov in marsikaj bo treba izboljšati. Mladi delavci se privajajo in že kar dobro izpolnjujejo normo. V naši izmeni jih je trenutno tudi osem na priučevanju. Ko ste me že vprašali za noveletne želje, jih bom povedal. Rad bi, da bi čimbolje dosegli proizvodni plan, da bi se

vsi zavedali svojega dela in da bi vsi, ki so odgovorni za proizvodnjo, kar najbolje opravili svojo dolžnost v dobro celotnega kolektiva in da bi imeli v Brežicah čimprej vzorno organizirano tovarno.“

In kaj pravi eden od veterenov obrata IMV Franc Piltaver iz Krške vasi?

„Pri IMV sem od 1962. leta, od vsega začetka. Tudi takrat je bil začetek težak. Imeli smo malo prostora in pozimi nas je zeblo. Tu je čisto nekaj drugega, proizvodnja teče v lepih prostorih. Tudi organizirana je bolje in zato zahtevnejša. Delo nam ni nič laže steklo kot pred enajstimi leti v starem obratu. Prihajali so novi ljudje, ki niso bili vajeni dela. V moji skupini so večinoma ženske. Delo je tukaj sorazmerno najbolje steklo. Če so težave, potem jih imamo z materialom – z lesom, ki je zaradi vremenskih sprememb popokal, se zvil itd. Ko stopamo v novo leto, želim, da bi naši delavci čim bolj izpolnjevali normo v svoje dobro in v prid celotnega kolektiva.“

ČRNOMELJ

Ko se je črnomaljska „Zora“ – lesna predelovalna industrija 1969. leta priključila novomeški Industriji motornih vozil, je bilo v njej zaposlenih 180 delavcev. Sedaj pa si v tem obratu služi kruh 350 zaposlenih, od njihovih plač pa živi seveda tudi mnogo družin. Zaposliti se v industriji, to je bila še pred leti največja želja večine Črnomalčev. Sedaj delovnih mest sicer ne primanjkuje tako kot včasih, ostala pa je hvaležnost zaposlenih „njihovemu“ obratu, ki se je v zadnjih letih močno razvil. In najbrž se ne motimo, če po-

vemo, da je to verjetno najmlajši kolektiv v črnomaljski občini. Med zaposlenimi v njem je kar 108 takih, ki še nosijo mladinsko izkaznico, dobra polovica vseh zaposlenih pa je žensk.

To velja poudariti, saj je znano, da v Črnomlju laže dobe zaposlitev moški kot pa ženske. Zaradi specifičnosti obstoječe industrije. In če obiščeta črnomaljski obrat IMV, ki bo po novem letu skupaj z obratom v Semiču tvoril samostojno TOZD, vas ne bo sprejel z nobenimi „ceremonijami“. Preveč

dela imajo in preveč vestni so zaposleni v njem, da bi po nepotrebnem izgubljali delavni čas. Kot mravlje hite in za nič drugega nimajo časa kot za svoje delo. In prav je tako.

V zadnjih letih se je obrat strojno moderniziral, sedaj pa so ugotovili, da imajo za povečano proizvodnjo premalo prostora. Zato so pričeli letos graditi novo sušilnico lesa, v kateri se bo lahko hkrati sušilo 70 kubičnih metrov lesa. „Moramo jo zgraditi, da ne bomo več odvisni od drugih, kdaj bomo dobili suh les, ki ga potrebujemo,“ je povedal vodja obrata v Črnomlju Alpjz Latarnar.

Kolektiv upa, da bodo sušilnico zgradili že do konca januarja prihodnje leto, čez dober mesec torej.

Pa se ne mislijo zadovoljiti le s sušilnico! Dela imajo čedalje več, utesnjen prostor pa jih ovira. Kar novo proizvodno halo si bodo zgradili v prihodnjem letu. In mizarstvo, ki obstaja sedaj kak kilometer daleč od osrednjega obrata, se bo preselilo v novo proizvodno halo. Nič več ne bo potrebnih toliko prevozov, delo bo hitrejše, cenejše in boljše.

Zaposleni v tem obratu „IMV“ se pohvalijo, da imajo največjo žago za razrez lesa. „Pa ne le da jo imamo, tudi delati znamo z njo,“ še pripribejo.

V črnomaljskem obratu „IMV“ izdelujejo pohištvene elemente za stanovanjske prikolicе, razno embalažo, drobne galanterijske izdelke, režejo in sušijo pa tudi les.

Za Belo krajino je pomembna vsaka tovarna, vsak obrat. Le tako se bo lahko ta prelepi kos Slovenije iztrgal iz zaostalosti, da bo industrija hitro napredovala. In obrat „IMV“ v Semiču ima pri razvoju črnomaljske občine pomembno vlogo. Dolej jo je po mnenju Črnomalčev dobro „odigral“ in vse kaže, da bo tako tudi v naprej.

Žaga v Črnomlju je pomemben obrat za pripravo materiala za prikolicе

SUHOR

ŽIVIJO ZA OBRAT

Tudi ta obrat „IMV“ je nastal iz majhne delavnice v pravo tovarno s pridnostjo zaposlenih in z vero v razvoj v okviru tako velikega giganta, kot je novomeška Industrija motornih vozil. Drobnjekarstvo se ni obneslo in to so v „Lepisu“, kot se je obrat imenoval prej, spoznali še pravočasno. Sedaj delajo ohišja za avtomobilске stanovanjske prikolicе. Okrog 1.000 ohišij naredijo vsak mesec. Toliko, kot je potrebno. Ponosni so, da zaradi njih zaposlenim pri izdelavi prikolic ni treba nikoli čakati.

In ker bodo pričeli že kmalu uporabljati najnovejši stroj za rezanje in obdelovanje lesa, bodo lahko naredili še več. To pa je njihova želja. In ker so tudi načrti za razširitev in modernizacijo proizvodnje že narejeni, so zaposleni v obratu „IMV“ na Suhorju prepričani, da bodo v prihodnosti celotnemu kolektivu „IMV“ ter Suhor-

ju in metliški občini lahko dajali še več. Vedo namreč, da bodo, edinole če bodo več naredili, tudi bolje živeli.

Na Suhorju je obrat „IMV“

edini, kjer se lahko domačini zaposlijo. Zato so nanj ponosni. Pomeni jim vsakdanji kruh, varnost, načrti prebivalcev so povezani z razvojem njihovega

obrata. Pa ne le na Suhorju, tudi v krajih v sosednji hrvaški občini Ozalj, odkoder se ljudje zaposlujejo na Suhorju, upajo in živijo za obrat „IMV“.

Vodja izmene Jelen Bernard, vodja obrata Ivan Šušteršič in tehnolog Mirko Štajcer med razgovorom v obratu na Suhorju

Kdo bi si mislil, da bo v mirnski tovarni opreme letos za 100 milijonov realizacije! Lani jo je bilo za 75 milijonov, omejeno številko pa bodo letos zanesljivo dosegli. 14. novembra so se delavci na zboru odločili za TOZD. Že sedaj je 70 odst. zmogljivosti usmerjenih v izdelavo delov za avtomobilsko industrijo in prikolice, nekdanji prvenstveni izdelek, šivalni stroji, so le še vzporedni proizvodi.

Predvidena nova naložba 7,50 milijonov dinarjev za opremo, s katero naj bi izdelovali notranje avtomobilske obloge, naj bi vrgla na dan 900 takih oblog za francoski Renault, 100 pa naj bi jih ostalo za domače dnevne potrebe. Francozi že komaj čakajo na prve kose. Tudi za elemente iz plastike je predvidena naložba 3,50 milijona dinarjev. Predvidevajo nadalje šivanje predšotorov za stano-

vanjske prikolice; tudi za to je treba vložiti okrog 300.000 dinarjev v opremo. Samo v tem oddelku bo dobilo kruh 50 novih delavk. Za razširitev proizvodnega programa v kovinskem oddelku še niso narejeni vsi izračuni, v glavnem tu ne bo treba zaposlovati nove delovne sile.

Nasploh je proizvodni program pester: šivajo zavese in ostalo tekstilno opremo za priznane stanovanjske prikolice in sedeže za avtomobile in dostavna vozila. Uteklo se je že izdelovanje kabljskih snopov za avtomobilsko električno. Ravno tako že teče izdelava raznih vrst profilov iz plastičnih mas in kovinske galanterije. Ostaja tudi še izdelava lesenih elementov za avtomobile in prikolice.

Po številu zaposlenih spada tovarna na Mirni med najštevilnejše kolektive v trebanjski občini. Sedaj dela v petih oddelkih 340 delavcev, večinoma z območja krajevnih skupnosti Mirna in Šentruperta, nekaj tudi iz Mokronoga in celo sevni-

Pod spretnimi prsti mirenskih delavk nastajajo tudi zavese za stanovanjske prikolice (na sliki). Ravno v šivalnici bo po novih načrtih še veliko novega, kar omogoča sodelovanje med IMV in Renaultom.

ške občine. V tovarni ne poznajo bega delavcev. Povprečje osebnih dohodkov v preteklih letošnjih 11 mesecih se namreč giblje okrog dveh tisočakov. Čeprav segajo začetki obrata že skoraj dve desetletji nazaj (pri-

hodnje leto bodo slavili 20-letnico!), gre po sestavi za mlad kolektiv. Letos so se lahko lotili tudi vprašanja stanovanj zaposlenih. 21 delavcev je dobilo prva posojila, kjer so bili odločilni v glavnem socialni kriteriji.

Letos so pridobili tudi sodobno kuhinjo, kar omogoča tople obroke za popoldansko izmeno. Zastavljeni načrti za naložbe v dodatno opremo bodo še izboljšali počutje delavcev.

Pri obdelovalnem stroju v obratu na Mirni

ŠENTJERNEJ

Od malice na skobeljniku do danes

„Nismo se ušteli, ko smo šli k IMV,“ pravijo v šentjernejskem „Podgorju“, ki je ena od temeljnih organizacij združenega dela novomeške IMV

Tam, kjer so se še včeraj potili ljudje in živina, vprežena v plug ali z gnojem naložen voz, sredi kot miza ravnega Šentjernejskega polja, so danes prostrani hmeljevi nasadi in med njimi ob cesti, za dober lučaj od Šentjerneja, tovarna, v kateri 130 ljudi izdelava mesečno po 25.000 m2 lesenih ploskovnih elementov za prikolice novomeške IMV.

Smo torej v eni številnih temeljnih organizacij združenega dela IMV, v tovarni Podgorje. Kako drugače je zdaj kot pred nekaj leti, ko se je samostojno mizarstvo podjetje s tem imenom stiskalo in bolj hiralo, kot živelo, v neprimernih prostorih sredi Šentjerneja!

„MORALI SMO IZ NASELJA“

Jože Gabrič, vodja tovarne Podgorje, se spominja: „V podjetje sem prišel leta 1952 in sem nedvomno eden prvih, ki so začeli delati v takrat ustanovljenem mizarstvu. Delali smo, hoteli vsako leto več in boljše, preurejali in tuhtali, a na zeleno vejo nikakor nismo mogli priti. Leta 1959 smo začeli načrtovati temeljito preureditev delov-

nih prostorov. Načrt je ostal na papirju, ker nismo zmogli potrebnega denarja. Osem let kasneje je prišla odločitev, da ne bomo več zabijali denarja v stare prostore, ampak da nas lahko rešijo samo novi na povsem novi lokaciji. Hoteli smo prostor, na katerem bi se neovirano širili. Iz kraja smo morali že zaradi hrupa in nenehnih pri-

tožb krajanov, da jim onesnažujemo okolje. Občinsko skupščino smo prosili za lokacijo zahodno od Iskre, le-ta pa nam jo je izpodbila, češ da bi z lesnim prahom in žagovino preveč onesnažili njihovo proizvodnjo. Naposled smo se znašli tu sredi hmeljišč. Naposled, pravim, ker

smo šele po dveh letih postopku dobili zemljo za novo gradnjo. Tako smo si lahko nove proizvodne prostore začeli postavljati šele jeseni 1969. Takratni gospodarski in drugi predpisi nam niso bili naklonjeni. Samoupravni organi so po temeljiti analizi ugotovili, da bomo svoje načrte lahko uresničili le, če se bomo naslonili na koga, ki bi nas mogel in bil pripravljen podpreti. Takega integracijskega partnerja smo našli v IMV, ki smo se ji priključili februarja 1971. Nismo se ušteli: v okviru te velike delovne organizacije smo uresničili vse, kar smo pričakovali.“

Gabrič pravi, da je nadaljnji razvoj Podgorja odvisen od razvoja proizvodnje prikolic, ta pa gre strmo navzgor. Glede na to v Šentjerneju razmišljajo o precejšnjem povečanju delovnih prostorov in zaposlitvi novih 120 ljudi. To bodo lahko dosegli z manjšimi stroški, kar omogoča dosednji razvoj tovarne.

Z ZNANJEM NAPREDUJEŠ

Šentjernejčani in okoličani so vzljubili to tovarno, največ spodbudnih pa velja Podgorju od ljudi, ki so v njem dobili vsakdanji kos kruha. Takole pravijo nekateri med njimi:

Slavko Sluga, izmenovodja, doma iz Dolnje Brezovice: „Marsikaj se je spremenilo. Včasih smo bili srečni, da smo lahko delali. Malicali smo kar na skobeljnikih. Zdaj pa? Oglejte si našo jedilnico! Šele danes lahko ugotavljam, kako na slabem smo bili tam...“

Mihelca Vovk: „V tovarno sem prišla pred enajstimi meseci. Moram reči, da zaposlenim ženam in materam tu ni težko. Meni so omogočili, da delam v izmeni takrat, ko je mož, ki je tudi zaposlen, doma pri otrokih.“

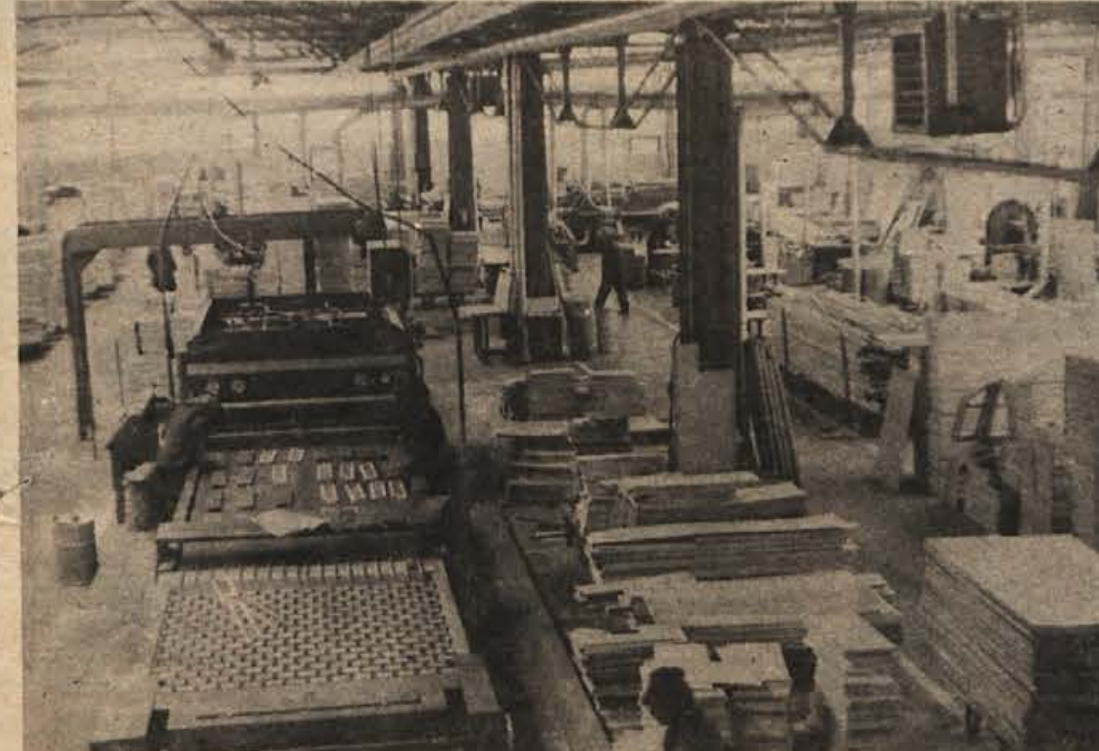
Vodja priprave dela Franc Luštek se vsak dan pripelje na delo iz Kostanjevice. Takole pravi: „Prej za delo moje narave ni bilo posebnih prostorov. Največkrat je bilo treba pripravo opraviti v delavnici ali kar zunaj. Zdaj lahko svojo dolžnost opravljam v miru, lahko se poglabim v delo. Vidite, nismo si zaman pritrgovali od ust, varčevali in čakali. Mislim, da je bila združitev z IMV edino pravilna pot.“

Jože Pavlič, predsednik sindikata: „Včasih smo imeli eno samo stranišče za 70 ljudi in smo morali čakati v vrsti. Za delavce je zdaj poskrbljeno: garderoba, tuši, omarice, menza s toplimi malicami, čedne sanitarije.“

Franc Cvelbar, mizar iz Zameškega: „Izučil sem se pri zasebniku, vendar sem dobil potrebno znanje šele v tem kolektivu. Pri nas je tako, da lahko dobi večji kos kruha vsak, kdor to želi.“

Delo s sodobnimi stroji, delo na topleni, delo v pravi tovarni – vse to imajo člani kolektiva šentjernejskega Podgorja, odkar so pri IMV. Izdelujejo elemente za prikolice.

Pri vrodu v Semiču, to lepo belokranjsko mesto, stoji na levi strani ceste nekaj stavb, v njih pa marljivo Belokranjci delajo kot mravlje. Da, o semiškem obratu novomeške Industrije motornih vozil govorimo. Nastanek in razvoj tega obrata, ki je že skorajda cela tovarna, sta zelo pestra. O tem ter o pomenu obrata smo se pogovarjali z vodjo Cirilom Pustavrhom.

Leta 1952 je nastala tam, kjer je sedaj obrat IMV, majhna mizarska delavnica, v kateri je bilo zaposlenih sedem delavcev. Nihče si takrat niti v sanjah ni mogel predstavljati, da bo tu nekoč brnelo toliko strojev, da bodo stali ob njih tako spretni delavci in mojstri, ki bodo izdelali toliko opreme za avtomobilске prikolice in da bo v tej delavnici našlo vsakdanji kruh toliko domačinov.

„Ko smo se priključili „IMV“, nas je bilo zaposlenih 66. Sedaj pa nas je že skoraj sto. Trije nam še manjkajo, da

bomo lahko rekli: sto ns jel! To pa je že kar močan kolektiv,“ pripoveduje njegov vodja Ciril Pustavr. „Ponosni smo, da je v našem kraju nastal tak obrat iz majhne mizarske delavnice. Odkar smo se priključili „IMV“, smo svoje prostore povečali za polovico.“

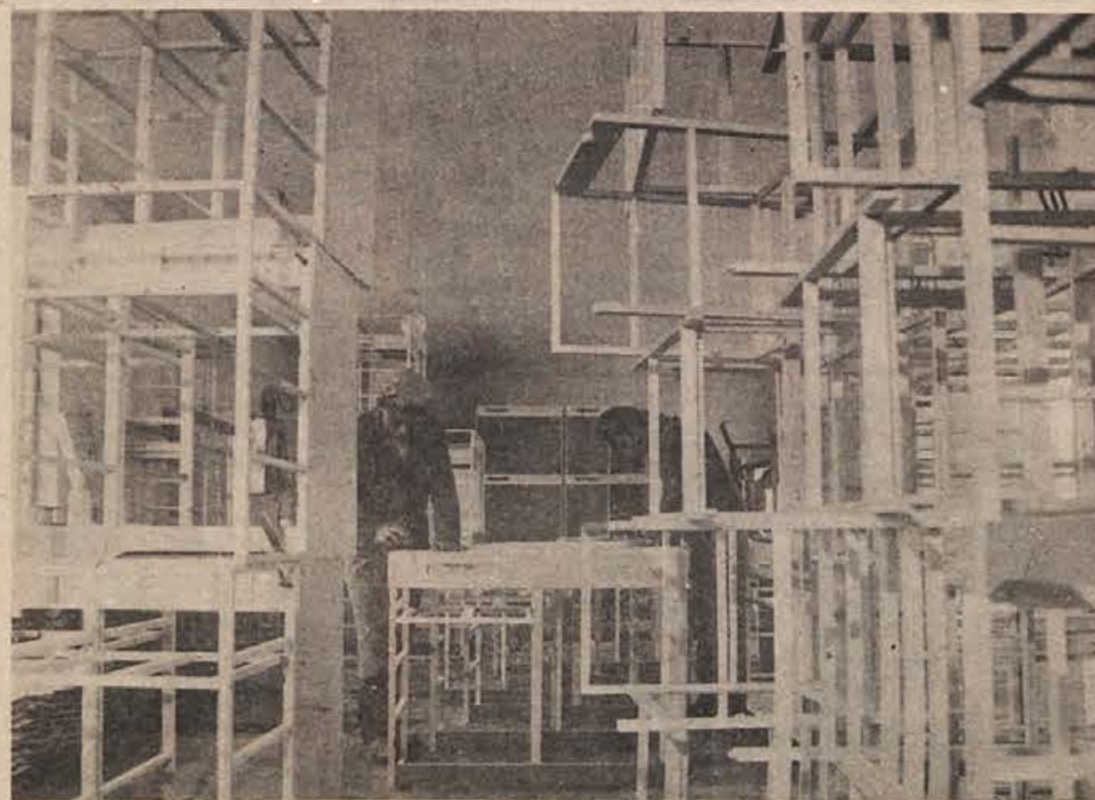

Ponosni pa niso le zaposleni v obratu „IMV“ v Semiču, tudi prebivalci kraja so ponosni, da v njihovem kraju izdelujejo opremo, ki jo potem vidijo in rabijo v prikolicah „IMV“ po vsem svetu. Še posebno pa je ta obrat za kraj pomemben zato, ker so v njem zaposleni največ moški. Znano pa je, da „nežni spol“ v Semiču laže najde zaposlitev, saj je tam tovarna „Iskria“. Za moške roke pa, če bi he bilo

obrata „IMV“, v Semiču dela kar ne bi bilo dovolj. V obratu so zaposleni domačini, med njimi je le sedem žensk. Delo pa zaposlene tako priganja, da prav nič ne pogrešajo ženske družbe. Vsaj med delovnim časom ne.

In kaj delajo? Notranjo opremo za avtomobilске stanovanjske prikolice, viseče omariče in kuhinjske bloke. Obrat ima tudi svojo žago, kjer žagajo les, ki ga potrebujejo. Pravijo, da lahko izdelajo vsak dan za 110 prikolic notranje opreme, ki je v „njihovi domeni“. Če pa bo potrebno, bodo naredili še več. Volje in znanja za to delo jim ne manjka.

Semičani bodo po novem letu omenjenega obrata še bolj veseli. Skupaj s črnomaljskim obratom „IMV“ bo postal samostojna TOZD in se bo lahko še bolj kot doslej vključil v pomoč pri razvoju kraja. „Prvo pomoč“ pričakuje semiška krajevna skupnost že v začetku prihodnjega leta. Prvo, zadnje pa ne.

V obratu v Semiču izdelujejo kuhinjske bloke in viseče omariče za prikolice.

BELI MANASTIR Od ruševin do temeljne organizacije

Tovarna servisne opreme Beli Manastir, kot se danes uradno imenuje obrat IMV v tem delu Hrvatske, se je rodila na ruševinah druge svetovne vojne. Za časa NOB je bila pod okupacijo Madžarov, zaradi česar je bila tik pred koncem vojne popolnoma minirana.

Naša prva naloga takoj po osvoboditvi je bila: očistiti tovarno vseh min. Od UNRE smo dobili težke traktorje; skupaj z drugim orodjem so se nahajali v skupnem kraju, ki smo ga okrstili za „strojno postajo“. Ko so začeli ustanavljati kmetijske zadruge, so bili vsi zbrani stroji dodeljeni zadrugam, strojna postaja pa je skrbela za njihova popravila. Dela pri tem seveda ni bilo za vse leto; da bi obdržali delavce, smo jim morali oskrbeti kako stalno delo.

Začeli smo s proizvodnjo naprav za sortiranje jajc, nato pa še z izdelavo strojev za štukaturo. To je trajalo le malo časa. Lotili smo se proizvodnje dvigal in naprav za mazanje strojev, kar proizvajamo delno še danes.

Leta 1962 je prišlo do večjih združevalnih akcij. Takrat so se vse kmetijske zadruge združile z Beljem, pa je tudi naših 250 delavcev moralo skleniti, da se pridružijo temu posestvu. Tudi tu smo skrbeli za popravila strojev, v prostem času pa spet izdelovali servisno opremo, vendar še malo širše kot prej. Letá 1968 in 1969 so bila spet težka za kmetijstvo; BELJE je takrat prišlo pod prisilno upravo. „Znebiti“ se je moralo dejavnosti, ki niso bile tesno združene s kmetijstvom, tako da je 234 naših delavcev moralo spet iskati nov „prostór pod soncem“.

Rodila se je zamisel, da bi bila za združitev najprimernejša IMV iz Novega mesta. Prvi razgovori o sodelovanju so stekli februarja 1970, avgusta tega leta pa smo sklenili: kmetijski remontni servis s sedežem v Belem Manastiru se 1. oktobra 1970 pripoji v sestavi IMV kot njena TOVARNA SERVISNE OPREME.

Zdaj dela v tovarni 196 delavcev. Žal moramo pripomniti, da je 38 najboljših delavcev zapustilo kolektiv, ker so šli drugam za boljšimi dohodki kot smc jih jim mogli nuditi mi. V kolektivu delajo sindikalna ter mladinska organizacija in osnovna organizacija Zveze komunistov. Kulturno-politično življenje se razvija predvsem izven vrst kolektiva, saj velik del na-

ših delavcev stanuje po raznih krajih Baranje.

Delovni problemi nas najbolj pekljijo. Strojna oprema je zastarela in ne ustreza današnji stopnji proizvodnje. Vsi naši dosedanja „višji organi“ niso skrbeli, da bi se tudi mi razvijali in šli v korak s sodobno tehniko. Vsak je zahteval od nas

samo popravilo tujih strojev; s tem smo seveda ustvarjali tudi precejšnjo akumulacijo, ki pa se ni stekala nazaj v podjetje.

Težave nam povzročata tudi neustaljena proizvodnja in izbor izdelkov; zato se dogaja, da imamo nekaterih proizvodov preveč, drugih spet premalo.

V podjetju upamo, da smo pri IMV potrkali na prava vrata. Že vidimo, da je novomeška tovarna sprejela nekaj ukrepov, pa tudi sedanja reorganizacija IMV ter samoupravni sporazum obetata, da bo jutri tudi pri nas boljše.

IVAN SONDI
direktor

Najvažnejše bo tesno povezovanje prek samoupravnih sporazumov

V Belem Manastiru smo obiskali tovariša Valenta Gorupa, podpredsednika občinske skupščine. Zanimalo nas je, kaj sodi o pomenu in nalogah tovarne servisne opreme v Belem Manastiru, ene izmed TOZD IMV. Pogovor z njim je potekel takole:

Kako gledate na tovarno servisne opreme v Vašem kraju?

— Da bi lahko na to odgovoril, je treba pogledati najprej na začetek njenega delovanja oz. obstoja. Nastala je s pripojitvijo remontnega servisa PIK „Belje“ k IMV Novo mesto. Za dosedanja razvoj tovarne je značilno

premagovanje nekaterih vprašanj, značilnih za obrtniški način proizvodnje oz. za upeljavanje industrijskega načina dela. To obdobje ni bilo lahko; čeprav proces še ni zaključen, pa vendarle ugotavljamo korak naprej.

Kaj menite o združevanju in povezovanju Vašega podjetja z IMV v Novem mestu?

— Lahko trdim, da smo glede tega šli v sodelovanje s pravim poslovnim partnerjem, ki sodi po svoji velikosti v vrsto največjih podjetij v državi in ki gradi svoj razvoj na napredku tehnologije in sodobni organizaciji poslovanja. Dp združenja je prišlo na podlagi obojestranskih interesov, zato smo prepričani, da uspehi ne bodo izostali! Tak način povezovanja pa hkrati tudi odpira naše področje drugim regijam. Oddaljenost zato ne bi smela biti ovira v našem nadaljnjem razvoju.

In kaj to pomeni za vaš kraj?

— Za naše področje sta delo in razvoj tega podjetja velikega pomena, tako glede uveljavitve dela kot zavoiljo možnosti za zaposljevanje novih delavcev. S tem bomo blažili nezaposlenost tega območja. V začetku 1974 pričakujem velik priliv delovne sile, ki je zdaj začasno zaposlena v tujini. Določeno število teh delavcev bi se prav gotovo rado zaposlilo v tej naši tovarni. Tako bi celotna IMV pomagala reševati tudi vprašanje brezposelnosti v naši okolici.

Naj še pripomnim, da bo družbeno-politična skupnost dala največjo podporo strokovnemu kolegiju IMV, da bi uredničil začrtane proizvodne programe.

Kaj menite, da bi bilo treba v prihodnjem letu predvsem urediti?

— Glede na dejstvo, da gre za skupne interese temeljne organizacije združenega dela Tovarne servisne opreme Beli Manastir in IMV Novo mesto, je v prihodnjem letu najvažnejše kar najtesnejše povezovanje prek samoupravnih sporazumov. Namen tega je prav gotovo predvsem uresničevanje določene politike razvoja. S čvrstim sodelovanjem in sprejemom industrijskega načina proizvodnje bo TOZD Tovarna servisne opreme ustvarjala večji dohodek, s tem pa tudi večje osebne dohodke svojih delavcev.

VALENT GORUP
podpredsednik občinske skupščine Beli Manastir

Predsednikove želje

Na slavnostni seji centralnega delavskega sveta IMV so 18. novembra letos proslavili dve pomembni zmagi: 10. novembra je podjetje prvič v zgodovini kolektiva, hkrati pa tudi prvič v obstoju celotne novomeške in dolenske industrijske proizvodnje, doseglo milijardo novih dinarjev vredno proizvodnjo. Nekaj dni pred slavnostno sejo CDS pa so v podjetju podpisali tudi listine o organiziranju 8 temeljnih organizacij združenega dela. Ob tej priložnosti je tovariš Avgust Avbar, predsednik novomeške občinske skupščine, med drugim na seji centralnega delavskega sveta IMV dejal:

„Dragi tovariši in tovarišice, čestitam vam za veliko delovno zmago! Zavedamo se, kakšen pomen ima Industrija motornih vozil za vse dolenske občine in želimo, da bi bila tudi vnaprej med najpomembnejšimi nosilci napredka dolenske regije.“

Predsednikove besede so močno odjeknile v srcih vseh proizvajalcev IMV; objavil jih je tovarniški časopis IMV KURIR in tako seznanil celotni kolektiv z oceno in mnenjem najodgovornejšega predstavnika občine Novo mesto.

Vsem delavcem v IMV in vsem delovnim ljudem naše domovine: SREČNO, ZADOVOLJNO IN ZDRAVO NOVO LETO 1974!

NOVO MESTO

VODSTVA SAMOUPRAVNIH ORGANOV OZD IN VSEH TOZD V INDUSTRIJI MOTORNIM VOZIL NOVO MESTO

POTA IN STRAN POTIA

Dežurni poročajo

PREIZKUŠALI RAKETE? – Gasilci so takoj prihiteli, ko je 19. decembra popoldne začel goriti kozolec Ludvika Hočevarja v Stopičah. Uspešno so posredovali v požaru, tako da je kozolec le delno pogorel. Kaže, da so ogenj povzročili otroci, ki so preizkušali rakete za novoletno jelko.

SAJE SO SE VNELE – 21. decembra zjutraj je nenadoma izbruhnil požar v kuhinji Petrine Rifej na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu. Ogenj je uničil precej opreme in se je razširil iz dimnika, kjer so se vnele saje.

LESTENCA JE SNEL – V noči na 21. december je iz restavracije na Loki nekdo ukradel dva ročno izdelana kroparska lestena.

KARLOVCAN RAZGRAJAL – 21. decembra zvečer so metliški miličniki pridržali Seida Skaliča iz Karlovca, ker je vinjen v hotelu Bela krajina razgrajal in razbijal kozarce. Zagovarjati se bo moral še pred sodnikom za prekrške.

TAT V KANTINI – V noči na 22. december je bilo vplomjeno v kantino vojašnice v Bršlinu. Neznanec je skozi streho zlezal v skladišče in vzal cigarete in nekaj steklenic vina, prebrskal pa je tudi kuhinjo. Škodo cenijo na 1.000 din.

Raziskave kažejo, da alkoholi ki izostajajo z dela povprečno dva meseca v letu. Vinjeni povzročajo v kolektivu še vrsto nevarnosti: izpostavljajo se ne-

med para grafi

Pijača je sovražnik dela

srečam pri delu, ne dosega norm, s svojim vedenjem motijo druge in konec koncev kvarijo ugled vsemu podjetju. Alkoholi zem torej ni samo stvar posameznika in prizadete družine. Kako obravnavajo ta problem v delovnih organizacijah?

BOJAN CIMERMAN, varnostni tehnik v tovarni BETI, Metlika: Prva stvar je poostriiti kontrolo nad delavci, ki so podvrženi pijači. Skušajmo jim pomagati, jih prepričati, da bi se zdravili. Potrebno bi bilo alkoholike premestiti na tako delovno mesto, kjer ne bi bili izpostavljeni nevarnostim zaradi slabšega reagiranja. Vsekakor vinjen človek ne sodi k stroju. Ugotovljamo, da je alkoholizma v Beli krajini precej in morali se bomo proti njemu resneje borili.

MAJDA TRPINC, referentka za delovna razmerja v KOVINARSKI, Krško: – Pred naraščanjem alkoholizma v delovnih organizacijah ne moremo več zapirati oči. V podjetjih bi morali takim ljudem bolj pomagati z nasveti, po drugi strani pa ukrepati, če lepa beseda ne zaleže. Pri nas imamo glede tega dokaj ostra pravila. Kdor enkrat neopravičeno izostane z dela, je že obravnavan pred disciplinski komisijo, lahko pa se tudi zgodi, da je ob službo.

IDA TAVCAR, referentka pri podjetju VODOVOD, Novo mesto: – Kjer imajo delavci terensko delo, kot na primer v našem kolektivu, so še posebej izpostavljeni nevarnosti, da čezmerno pijejo. Kljub temu v našem kolektivu nimamo več alkoholičkov. Imeli smo take ljudi, vendar so nekateri sami šli stran, nekaj pa smo jih prepričali, da so se zdravili. Ugotovljamo, da je bilo zdravljenje uspešno. R. B.

Takrat bi mislil, ko je vzel

Osem strank je ogoljufal črnomaljski poštar, razen tega pa še ponaredil listine - Konec te zgodbe se je odigral pred sodiščem

Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je decembra zagovarjal 25-letni Anton Grahek iz Rožanca, ker je kot poštar na črnomaljski pošti poneverjal denar in listine.

„Imel sem velike stroške z mopedom in družba me je zapeljala,“ se je na razpravi, ki ji je predsedovala Magda Rous, mladenič skušal opravičiti. Sodišče sicer upošteva mladostno nepremišljenost, ni pa to opravičilo, zato je bil Grahek spoznan za krivega.

Ugotovljeno in dokazano je, da je obtoženi kot poštar na črnomaljski pošti raznašal denar. Štirim strankam bi moral vročiti po pošti nakazan denar, a ga je zadržal zase. Te je podpisal, kot da so denar dobili. Razen tega je od štirih gozdnih delavcev iz Planine vzel denar, ki so ga namenili svojcem v Bosni, jim izdal potrdila, češ da je pošta denar nakazala, toda denar je bil v Grahkovem žepu.

Skupno je nepošteni poštar vzel tujim ljudem 14.276 din. Oškodovanci so dobili denar od pošte vrnjen, enemu pa je Grahek plačal že sam.

Senat je pri odmeri kazni upošteval predvsem mladeničevo doseda.

NOREC ZA VOLANOM

Take nesreče, kot se je zgodila 18. decembra popoldne v Črnomlju, ne pomnijo. Domačin Miha Verbetič je namreč z avtom vozil po Ulici 21. oktobra kot bi ponorel. Najprej je zadel Ivanko Pezdire z njenim enoletnim sinčkom, ki sta šla ob desnem robu ceste. Oba sta padla na pokrov. Po nekaj metrih vožnje je zletel s pokrova najprej otrok, mati pa je ostala na avtu še pri vožnji čez križišče, dokler ni avto trčil v robnik.

Verbetič se je nato zaletel še v osební avto Dušana Kravosa iz Ljubljane, nato pa še v tricikel Antona Bucika iz Mihelje vasi. Ponoreli avto je nato zdrknil še dalje in ob trčenju v betonski zid obstal pred prosvetnim domom. Pri teh nesrečah so bili poškodovani Pezdircova in njen otrok ter voznik Verbetič. Vse tri so odpeljali v bolnišnico, medtem ko je gmozne škode za 15.000 din.

Sumijo, da je bil Verbetič vinjen, sicer si je težko razlagati tako vratonje za volanom in toliko trkov na eni cesti.

MRTVO SO NAŠLI

22. decembra so v Čužni vasi našli ležati v bližini domače hiše na tleh že mrtvo 58-letno Jožefo Drgan. Kot so ugotovili, je tam ležala že dan ali dva. Preiskava o vzroku neadne smrti še teče.

KRONIKA NESREČ

BROD: TOVORNJAKA TRČILA – Ko je 20. decembra popoldne Alojz Verhivec iz Trebnjega s tovornjakom pripeljal skozi Irčo vas, mu je naproti pripeljal drug tovornjak zagrebške registracije. Med srečanjem je Zagrebčan zavrl, ker pa zavore niso prijele, sta tovornjaka trčila. Škode je kar za 9.000 din.

KRONOVO: ZAPELJALA V LEVO – Danijel Nagelj iz Smolenje vasi je 20. decembra popoldne vozil avto od Šmarjete proti Novemu mestu. Na nadvozu pri Kronovem mu je pripeljala naproti Milena Jerak iz Družinske vasi. Med srečanjem je Jerakova zapeljala v levo in trčila v Nagljev avto. Voznik Nagelj se je pri tem laže poškodoval, gmozna škoda pa znaša 8.000 din.

LEŠNICA: PREPOZNO STA UKREPALA – 20. decembra popoldne je koprski avtomobilist s preizkusno tablico vozil proti Zagrebu, v Lešnici pa prehitel tovornjak ravno takrat, ko je naproti pripeljal osebni avto Jože Hren iz Novega mesta. Voznika sta sicer zavrla, vendar prepozno in sta trčila. Hrenov sopotnik Sandi Konček iz Uršnih sel se je pri trčenju poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico. Škode je za 11.000 din.

PREČNA: OBSTAL NA LEDU – Ko je 18. decembra Stanko Kapš iz Prečne pripeljal avto do klanca nad pokopališčem, je zapeljal na poledenelo cesto in ustavil. Avto je zaneslo na sredo, prav tako pa je zaneslo avtobus, ki ga je z nasprotne smeri pripeljal Ciril Kupm. Avtobus je z zadnjim delom zadel Kapšev avto, s prednjim pa trčil v nasip. Škoda znaša 7.000 din.

ČRNOMELJ: MOPEDIST V HIŠO – 19. decembra zvečer je Emin Garič iz Okljuka vozil neregistriran moped po Kolodvorski cesti. Na spolzkem cestišču ga je zaneslo in je trčil v vogal hiše št. 18, padel in obelžal na tleh. S pretresom možganov so ga odpeljali v bolnišnico.

MOKRO POLJE: LED JE BIL KRIV – Ko je 21. decembra Stanko Sinkovec z Mokrega polja z avtom

je bil na 1 leto in 2 meseca zapora, razen tega pa bo moral pošti vrniti, za kolikor jo je oškodoval. Sodba še ni pravomočna. Kot je bilo videti na sodišču, je Grahek zdaj skesan, zato je upati, da bo izrečena kazen zalegala.

vozil proti mestu, je v ovinkih pri pralnici peska avto začelo zanašati na poledeneli cesti. Najprej ga je zasukalo, potem se je prevrnil in obstal na strehi. Nekaj odrgnin sta dobili sopotnici Terezija Zorko in Ana Sinkovec iz Dol. Mokrega polja. Škoda znaša 5.000 din.

Za rešetke!

Vlomilcema, ki sta iz združne trgovine na Suhorju odnesla železno blagajno, so pred kratkim sodili na okrožnem sodišču.

Rom Slavko Barešič, ki je po poroki spremenil priimek in se piše zdaj tako, ter Marjan Hudorovac, oba brezdelneža in doma iz zloglasnega ciganskega taborišča „Pri štirih rokah“, sta se 5. avgusta letos šla Arsena Lupina. Ker sta imela že prej za seboj nekaj vlomilskih akcij, sta se čutila dovolj izkušena še za večji podvig. Tako sta se lotila združne trgovine na Suhorju.

Barešič je prišel v poslopje skozi podstrešno okno, odprl pajdašu vrata, nato sta skupaj nagrabila precej blaga, predvsem takega, ki Romom manjka: hrane, cigaret in oblačil. Mladoletna prijateljica ju je čakala v bližini in prevzela blago, medtem pa sta se vlomilca vrnila v lokal še po blagajno. Ker je bila pretežka, da bi jo nesla, sta jo valila v dolino. Tam so jo s sekuro razbili in prišli do dobrega plena. Kar 17.000 din se jim je prismejalo... Ne za dolgo!

Po nekaj dneh so na veliko kopalni po trgovinah, zraven pa popivali in kvartali za vsote, s katerimi bi še v Monte Carlu lahko začeli igro. Ravno pri takem opravilu so jih zasledili in priprli.

Ker sta oba Roma stara znanca sodišče, je okrožno sodišče izreklo ostrejšo kazen. Barešič bo 2 leti in 4 mesece v strogem zaporu, Marjan Hudorovac pa je dobil 3 leta strogega zapora. Do pravomočnosti sodbe bosta ostala na varnem za rešetkami.

Nekdanjo prodajalno Pod lipo v Črnomlju so preuredili v moderno samopostrežbo

TOZD V DOLENJKI

V trgovskem podjetju DOLENJKA so ustanovili dve TOZD. Možnost za ustanovitev novih TOZD. Samoupravni sporazum o združitvi so že sprejeli. Še naprej največje trgovsko podjetje na Dolenjskem.

Kolektiv trgovskega podjetja na debelo in drobno DOLENJKA se je odločil za ustanovitev dveh TOZD. Čeprav so pripravili predlog za štiri TOZD, so se zaradi ekonomskih pokazovalcev odločili za dve. K odločitvi za dve TOZD jih je vodila teritorialna zaokroženost delovanja.

TOZD ENGROS-DETAJL sestavljajo vse prodajalne na območju občin Novo mesto in Trebnje ter skladišče, TOZD DETAJL ČRNOMELJ pa sestavljajo prodajalne na območju občine Črnomelj. Tak predlog so podprle tudi vse politične organizacije v podjetju.

Z razvojem Dolenjkine trgovske mreže v občini Trebnje bodo že v bližnji prihodnosti dani pogoji za ustanovitev TOZD. Dolenjka ima v tej občini že 11 manjših prodajaln, pripravljajo pa gradnjo velike blagovnice.

S sporazumom so se kolektivi TOZD odločili, da bodo združevali sredstva za nadaljnji razvoj trgovine na Dolenjskem in v Beli krajini ter za širitev

podjetja kot celote po programu, ki ga je kolektiv sprejel. Hkrati pa je z organiziranjem TOZD močno okrepljeno delavsko samoupravljanje. Poslej bo v organih samoupravljanja tretjina vseh zaposlenih, medtem ko je bilo doslej v teh organih le desetina kolektiva.

Obe TOZD sta v okviru podjetja ustanovili delovno skupnost skupnih služb, ki bo opravljala vse naloge, ki so pomembne in koristne za celoten kolektiv.

Letos je kolektiv trgovskega podjetja DOLENJKA povečal obseg poslovanja za 23 odstotkov, kar je v skladu s porastom trgovine v republiki ter doseženo pri enakih zmogljivostih kot leto prej.

Letos je DOLENJKA v sodelovanju z DOMINVESTOM preuredila prodajalno MANUFATURA na Glavnem trgu v Novem mestu, preuredila nekdanjo prodajalno „Pod lipo“ v Črnomlju v moderno samopostrežno trgovino in na novo odprla novo prodajalno na Malem Slatniku, ki je hkrati

pomembna pridobitev za prebivalce okoliških vasi.

Program razvoja podjetja predvideva že v letu 1974 na novo odprtih nad 3600 kvadratnih metrov prodajnih in skladiščnih prostorov. Najpomembnejše naložbe so: samopostrežna trgovina v Šentjernej, preureditev nekdanje pekarnice na Glavnem trgu v sodobno prodajalno, nova blagovnica v Trebnjem, samopostrežna trgovina v Kanizarici in blagovnica v Litiji, ki jo bodo zgradili v sodelovanju s Centromerkurjem iz Ljubljane.

Naštete naložbe bodo financirali iz lastnih skladov in s krediti. Predvidevajo, da se bo promet potem, ko bodo začele poslovati nove prodajalne, povečal za več kot 30 odst.

Tako bo DOLENJKI še naprej zagotovljeno vodilno mesto med trgovskimi podjetji na Dolenjskem.

Kolektiv trgovskega podjetja DOLENJKA čestita prebivalcem Dolenjske in Bele krajine za novo leto 1974 in jih vabi k nakupu!

Nova prodajalna na Malem Slatniku je velikega pomena za prebivalce okoliških vasi

Selitev s skupnimi močmi

Jože Suhadolnik: »Tudi kultura naj bi združevala denar za stanovanjsko gradnjo!«

Na vprašanje Borisa Savnika, predsednika ZKPO in izvršnega odbora kulturne skupnosti, kaj je z izselitvijo stanovalec iz kulturnih ustanov, je Jože Suhadolnik, načelnik oddelka za upravne zadeve pri občinski skupščini, odgovoril:

„Stavba, v kateri so kino Krka, Zavod za kulturo, ZKPO, kulturna skupnost, dramska knjižnica, torej same kulturne stvari, bi morala biti v celoti namenjena kulturi. Morebiti bi v njej ostalo le stanovanje za hišnika, druge stranke, ki nimajo

ček in Tratar pa naj bi bili izseljeni v kombinaciji občina – borci – upokojeanci. Izselitev je potrebna tudi zato, ker so stanovanja v poslovni stavbi,“ je poudaril Suhadolnik in pristavil, da je pričakovati razumevanje tako komisije za borce kot društva upokojeancev, saj bo problem rešljiv le s skupnimi močmi.

„Menim, da bi morala kulturna skupnost naročiti načrt za preureditev teh prostorov, oceniti stroške in zagotoviti svoj prispevek v denarnem načrtu za leto 1974.“

„Kaj pa drugi zavodi oz. ustanove, ki imajo stranke?“

„Iz drugih ustanov smo v preteklih letih že izselili nekaj družin. Kot je znano, sta v študijski knjižnici in muzeju še dve družini. Občinski organi so pripravljeno to reševati, vendar bi morale pri tem sodelovati tudi delovne organizacije s področja kulture. Gre za to, da bi tudi le-te začele združevati za stanovanjsko gradnjo namenjen denar in se potegovale pri DBH za posojila.“

„Vaše vprašanje?“

„Znano mi je, da organi solidarnostnega sklada in iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti marljivo delajo pri reševanju vprašanj s področja stanovanjske graditve in stanovanjskega gospodarstva sploh. Hkrati večkrat slišim, da ljudje še vse premalo vedo o tem. Zato bi želel, da bi Marjan Močivnik kot predsednik skupščine solidarnostnega stanovanjskega sklada kaj več povedal o dosedanjem delu.“

I. ZORAN

Jože Suhadolnik

nobenih opravkov z upravljanjem in vzdrževanjem, pa bi morale ven.

Ze pred leti smo pripravili rešitev za preureditev dveh stanovanj v manjšo dvorano in druge pomožne prostore za potrebe zavoda. Kasneje je tekla beseda o tem, da bi stanovanje s teraso preuredili za lokalno radijsko postajo.“

O selitvi treh strank (družin) iz prostorov Zavoda za kulturno dejavnost so se letos podrobneje pogovorili. „Kaže, da bo Zupančičeva družina lahko šla ven prihodnje leto, družini Marin-

Soglasno za združitev – tako so dvignili roke prejšnji teden zaposleni iz novomeške Iskre, ko se je bilo treba odločiti, ali so za to, da se njihova delovna organizacija poveča za kolektiv „Ele“. Prav tako soglasje so pokazali delavci „Ele“, ko so se odločili za Iskro. (Foto: S. Mikulan)

Majhnost ju ne bo več tepla

Iskra, tovarna usmernikov, in Ela združeni - Prejšnji teden sta se kolektiva soglasno izrekla za to - Poslej: samostojni TOZD

Novomeški proizvodni organizaciji Ela in Iskra, tovarna usmernikov, bosta poslovno leto 1974 začeli pod skupno streho. Tako sta se 19. decembra odločila oba kolektiva na borih delovnih ljudi v kinu Krka. Pomembnega dogodka so se udeležili predstavniki občine, družbenopolitičnih organizacij in Združenega podjetja Iskra.

Po številu približno enaka kolektiva sta združitev izglasovala soglasno, enotno sta se izrekla tudi za to, da bosta Ela in tovarna usmernikov temeljni organizaciji združenega dela. Letos bosta skupaj ustvarila okoli 60 milijonov din celotnega dohodka. Čez pet let naj bi TOZD tovarna usmernikov z 245 zaposlenimi dosegla 72 milijonov dinarjev vredno proizvodnjo, TOZD Ela pa v enakem času nekaj nad 65 milijonov s 321 zaposlenimi.

Organizaciji bosta v glavnem na-

NOVO MESTO: V ZK 60 VOJAKOV

V enoti podpolkovnika Radeta Petrovića v Novem mestu so sprejeli po pismu tovariša Tita in izvršnega biroja ZKJ v Zvezo komunistov okoli 60 novih članov. Sekretar vojaškega partijskega komiteja v tej enoti Djuro Jovandić pravi, da so v ZK sprejeli največ vojakov, ki so iz delavskih družin.

daljevali sedanjo proizvodnjo, saj ocenjujejo, da imata perspektivne programe: Iskra program usmernikov oziroma napajalnih naprav, Ela pa program tako imenovanih elektro spojov.

Z združitvijo Ele in Iskre nastaja močna proizvodnja organizacija, ki bo lahko precej vplivala tudi na nadaljnji razvoj dolenske regije. S skupnimi službami bodo poslovne stroške znatno zmanjšali, vendar to ne bo edina prednost integracije. Računajo, da se bo pod skupno streho povečala poslovna okretnost, da bo lažje prodreti na trg in se vključiti tudi v mednarodno delitev dela. Kot je poudaril direktor tovarne usmer-

nikov Marjan Henigman, je do zdaj prav majhnost tepla obe proizvodni organizaciji.

TOZD Iskra bo tudi nadaljevala, kar si je kolektiv zastavil ob letošnjem 29. novembru: poslej bodo dan republike vsako leto praznili z novim proizvodnim ali tehnološkim dosežkom. Morda se bo podobno odločila tudi TOZD Ela.

Suhokrajinski drobiž

RAZGIBANO DELO ODBORA SLO je zajelo celotno območje žužemberške krajevnosti. Na sestankih po vaseh je bila izredno velika udeležba občanov, ki so pokazali veliko pripravljenost in zanimanje za nadaljnje usposabljanje v okviru SLO in civilne zaščite. Tako bodo lahko dodatna sredstva, ki jih je svet krajevnosti namenil za dejavnost SLO, zelo dobro izkoriščena in obogatena s prispevki občanov.

PREKO OBNOVLJENEGA MOSTU ČEZ REKO KRKO pod Žužemberkom je zaenkrat stekel promet z osebnimi avtomobili in vprežnimi vozili, medtem ko za tovorni promet ostane še do nadaljnjega zaprt. Obvoz preko lesenega mostu mimo Rojčevega mlina pa je sedaj ukinja, ker je čez zimo zaradi poldice nevaren. Tudi obvoz preko mostu pri dvorski ribogojnici v zimskem času ni varen, zato teče ves promet z osebnimi avtomobili in vprežnimi vozili preko obnovljenega žužemberškega mostu.

OBČANI Z DVORA IN OKOLICE bodo sklicali sestanek in nanj povabili predstavnika skupnosti čez SR Slovenije, da jim bo obrazložil, zakaj toliko časa odlašajo z gradnjo mostu, ki se je 15. avgusta letos zrušil in za katerega so obljubljali, da bo obnovljen do letošnjega 29. novembra.

M. S.

MINI ANKETA:

Najdaljša, najbolj nora noč v vsem letu se bliža. Nanjo dpozarja veliko število plakatov, ki vabijo in obljublajo veselo zabavo našim ljudem. Ljudje se različno odločajo, čeprav se nihče ne odreče zabavi, kajti vsaj enkrat na leto se je treba poveseliti, marsikateremu pa usmerja hotenja in želje več ali manj tudi globina denarice.

Najdaljša noč

NUŠKA PUCELJ, študentka: „Nikoli me ni preveč vleko v velike in hrupne družbe, ker se raje zaostavam v ozkem krogu prijateljev in prijateljic. Letošnje novoletne praznike bom praznovala s fantom kar doma. Mislim, da nama bo lepše tako kot v kakšnem hotelu ali baru. Za zabavo ni potrebno ravno noreti.“

ALBIN AHLIN, gradbeni tehnik: „Čeprav sem imel celo leto čas premišljati, kam za Silvestrovo, še zdaj ne vem točno, kam bom šel. Razni novoletni paketi, ki jih ponujajo raznovrstne organizacije, so za moj žep predragi. Silvestrovanja v okolici mesta me pa ne zanimajo, ker sem po teh krajih že dostikrat bil. Po vsej verjetnosti bom praznoval s prijatelji. Nekam se bom že dal.“

REZA BERUS, natakaričica: „Celih tripalet let sem na Silvestrovo delala v lokalu, medtem ko so se drugi veselili. Letos pa si bom prvič tudi jaz privoščila svoj del zabave. S sinom bova šla na Gorenjsko k prijateljski družini, kjer bomo na njihovem domu skupaj pričakali novo leto. Da bi šla kam drugam, si ne morem privoščiti.“

GASPER PELKO, študent: „Silvestroval bom v Dolenjskih Toplicah v hotelu ali v klubu, če nam ga bo uspelo do takrat urediti. Za to noč, ki je samo enkrat v letu, mi ni žal denarja. Važno je, da se človek zabava in veseli pričaka novo leto.“

FLORIJAN KASTELIC, delavec: „Jaz bom za Silvestrovo kar doma za pečko gledal televizijo. Drugam iti me ne mika, ker bi moral voziti in ne bi smel piti nič drugega kot kislavo vodo in sokove. To pa se za novo leto res ne spodobi.“

M. MARKELJ

PRIDOBITEV ZA KAMENJE

Ivan Avbar, predsednik krajevnosti skupnosti Bučna vas, je odprl v soboto, 22. decembra, 2 km nove ceste, ki povezuje Dolnje in Gornje Kamenje, vasi pod gradom Hmeljnik, s priključkom avtomobilske ceste pri Karteljevem. Cesto so letos zgradili s prostovoljnimi delom domačinov ob pomoči Gozdnega gospodarstva, občinske skupščine in krajevnosti skupnosti Bučna vas.

ŽUŽEMBERK: ZBRALI 56 LITROV KRVI

Krvodajalske akcije 8. decembra v Žužemberku, ki so jo organizirale krajevnosti organizacije RK Žužemberk, Dvor, Smihel pri Žužemberku in Hinje, se je udeležilo 183 ljudi (iz Iskre 31, Novolesa 61, Litostrja 4, PM Žužemberk 4, OŠ Žužemberk 4, KZ Žužemberk 3, KS Žužemberk 3, frizerskega saolna 2, Dolenjke 2, veterinarske postaje 2, GG 2, mizarstva na Dvoru 2, IMV 1, Kovinar 1, PTT 2, cestnega podjetja 1, ribogojnice 1, OO RK Žužemberk 22, OO RK Ajdovec 10, OO RK Dvor, OO RK Smihel 4 in OO RK 4), kri je dalo 153 ljudi, zbrali pa so je 56 litrov.

»Ne« za razpis direktorja

TOZD Vzdrževanje in gradnje v novomeškem Cestnem podjetju za to, da opravlja inž. Mirko Strmšek direktorsko dolžnost do konca mandata

Sele odločne besede predsednika občinskega sindikalnega sveta Vinka Bambiča, češ da zbor delovnih ljudi ni noben cirkus, in besede Zike Maksimovića, člana osnovne organizacije ZK v novomeškem Cestnem podjetju, ki je zbranim na zboru delovnih ljudi omenjenega podjetja – TOZD Vzdrževanje in gradnje zadnji četrtlet v Novem mestu jasno povedal, da bodo zapustili zbor vsi komunisti, če zbrani ne bodo dovolili prisostvovati zboru sekretarju OO ZK Alojzu Fincu, so zbrane „streznilo“ in zbor je lahko začel delati.

Zbor delavcev je nato soglasno sprejel statutarni sklep, ki bo veljal do sprejetja statuta novomeškega Cestnega podjetja. Sprejeli so tudi pravilnik o volitvah v organe upravljanja podjetja in TOZD. Predlog omenjenega pravilnika so delno spremenili. Med dopolnitvami so zapisali tudi to, da sindikalna organizacija mora sodelovati pri pripravi volitev, medtem ko je osnutek omenjenega pravilnika to samo dopuščal.

Na zboru so sprejeli tudi samoupravni sporazum o določitvi meril o določitvi sredstev in virov med obema TOZD v Cestnem podjetju.

IZREDNA PRIZNANJA OF

Dvanajst izrednih priznanj OF je sklenila podeliti občinska konferenca Socialistične zveze v Novem mestu zaslužnim družbeno-političnim delavcem. Dobijo jih: Anton Kumer z Daljnega vrha, Viktor Končič z Dvora, Alojzija Jordan iz Velike Bučne vasi, Stanislav Hribar iz Novega mesta, Ivan Vrbinc iz Novega mesta, Jože Andoljšek iz Smolenje vasi, Ivanka Potočar (por. Jaketič) s Trške gore, Slavka Koželj iz Novega mesta, Božidar Šteh iz Hruševca, Jože Turk iz Dolnje Straže, Dominik Bratož (st.) iz Novega mesta in Ivan Jarc iz Prečne.

Izvedli pa so tudi volitve v organe upravljanja TOZD. Večina, soglasno pa ne, se je na zboru odločila, da sedanjemu direktorju inž. Mirku

O statutu in volitvah

Občinska konferenca SZDL v Novem mestu dala v javno razpravo tudi vsebinsko zasnovo DL

Občinska konferenca Socialistične zveze v Novem mestu je na sobotni seji med drugim dala v javno razpravo osnutek statuta občine in vsebinske zasnove Dolenjskega lista, sprejela načrt volilnih priprav za leto 1974 in izvolila za novega predsednika Uroša Dularja.

Javna razprava o osnutku občinskega statuta bo končana 28. febru-

150.000 DIN ZA OTROKE

Za 150.000 din otroških „doklad“ je šlo pred kratkim v kmečke družine v novomeški občini. To je nakazilo za letošnje drugo polletje. V novomeški občini dobiva doklade 525 kmečkih otrok.

Strmšku podaljšajo opravljanje njegovih funkcij do izteka njegovega mandata, ki ga bo konec čez dve leti in pol. Tisti, ki so bili proti temu, so menili, naj bi podjetje sedaj, ko se je na novo konstituiralo, mesto direktorja razpisalo.

Ob koncu so pregledali še rezultate poslovanja do konca novembra letos in ugotovili, da so v tem času presegli celoletni načrt za okrog pet tisočakov dinarjev. Sklenili so, da bodo nerazporejeni del ostanka dohodka – 800.000 din – razdelili kot dobiček.

B. PODOBNIK

Novo mesto: Pomoč v stiski

Denar, ki ga vsak mesec dobivajo po pošti socialni podpiranci, komaj zadošča za kritje nujnih življenjskih stroškov in niti približno ne pomeni ugodja. Socialna služba je ugotovila, da je potrebno najbolj ogroženim še nekaj primakniti. Tako so od 135 stalnih podpirancev v novomeški občini po reviziji zvišali družbeno pomoč kar 90.

Ostarele, onemogle in nepremožne občane so v krajevnih skupnostih in organizacijah RK sklenili za novo leto obiskati in obdariti. Aktivisti že več dni zbirajo po delovnih organizacijah denar za obdaritev, znaten del pa je že prispeval Center za socialno delo. Obiskali bodo nekaj tisoč ljudi.

Vsem rednim podpirancem bodo za novoletne praznike poslali tudi enkratno denarno pomoč v višini njihove stalne podpore. Na spisku takih, ki bodo deležni enkratne pomoči, je tudi več družin in posameznikov (družine s številnimi otroki, družine alkoholikov itd.). Pomoč bo znašala 300 do 600 din.

PRAZNIČNE IZLOŽBE

Večina novomeških trgovin si je že nadela novoletni praznični videz. Kot smo že navajeni: razni izdelki iz stiroporja, zlati in srebrni trakovi ipd. (povečini „made in Japan“). Edina izjema so Mercatorjeve trgovine, kjer se že nekaj časa z aranžiranjem trgovin organizirano in uspešno ukvarjajo njihovi oblikovalci in aranžerji v Ljubljani. Letos pa so predvsem presenetile mogoče malo nenavadno, vendar okusno in predvsem sveže aranžirane izložbe trgovskega podjetja Novotehna.

DANES NA OTOČU: PODPISI ZA NOVOLE

Na Otočcu bodo danes delegati Novolesovih TOZD podpisali samoupravni sporazum. V tem strahkem podjetju so ustanovili sedem temeljnih organizacij združenega dela in eno organizacijo združenega dela.

Novomeška kronika

„SUTJESKA“ NAVDUŠILA – Za jugoslovanski celovečerni film „Sutjeska“, ki so ga od 18. do 24. decembra predvajali v počastitev dneva JLA v Domu JLA, so bile vrste kljub dopoldanskim in popoldanskim predstavam. Gledalci so film lepo sprejeli.

POMLAJENA „VESNA“ – Slovenski film „Vesna“ so po dvajsetih letih spet dali malo na svetlo. Prihodnji teden jo bodo videli tudi obiskovalci kina Krke ter se nasmejali pretirani strogosti profesorja Cosinusa in vragolijam trojke dijakov, ki je osvajala njegovo hčer. S filmom bodo v nekem smislu počastili tudi spomin na predlanskim umrlega igralca Staneta Severja, ki je v „Vesni“ odlično oblikoval lik nepopustljivega Cosinusa.

ZNIŽANJE – Za manj denarja se lahko obujejo kupci, če zaidejo te dni v prodajalno Borovo. Škornje in drugo obutev so pocenili za nekaj starih tisočakov. Novoletni popust ponujajo tudi v nekaterih drugih trgovinah.

VZGOJNO ZA MARSIKOGA – Večina žensk ve, da rože na mizi ali v lončkih niso šara in da imeti cvetje doma ni samo sodobno, ampak tudi

zdravo. Če bi pogledali v stanovanja nekaterih meščanov, pa bi se prej zjokali kot razveselili, zjokali zlasti tam, kjer stoji v vazah položene umetne rože. Hortikulturi si prizadevajo, da bi prevzgojili okus, in nemaleokrat vabijo na predavanja, kjer strokovnjaki oz. poznavalci dajo tudi nasvet za to in ono. Tako predavanje so priredili tudi prejšnji teden.

TRŽNICA – Lep petek je že navsezgodaj privabil na novomeško tržnico prodajalce in kupce. Ženice so spet ponujale smetano, orehe, čebulo, kislavo zelje in repo, med, suho sadje. V kioskih pa je bilo naprodaj dovolj jabolok, banan, pomaranč, solate itd. Jajca so pošla v dopoldanskem urah. Cene se niso spremenile. Na svoj račun so prišli tudi kupci copat, najrazličnejših domačih izdelkov, konfekcije in kiča.

ROJSTVA – Rodile so: Irena Simičič iz Trdinove 11 – Andreja, Danica Udovič iz Jerebove 12 – Jožico, Lilijana Čuček z Zagrebke 14 – Tino in Zofka Kralj iz ulice Ob Težki vodi – Katrino.

POGREBI – Umrl je Alojz Hlede, upokojeni direktor DOZ iz Zabje vasi, v 67. letu.

5 let za asfalt na cestah

Občinske ceste tostran Sotle bodo kmalu gladke - Na leto 15 km asfalta?

December se izteka, na vrsti so obračuni. Tistim, ki imajo kaj pokazati, jih ne bo težko napraviti. In za cestno komunalno službo pri občinskem cestnem skladu v Brežicah to gotovo velja. Dobro zastavljeno delo ob izpopolnjeni mehanizaciji vzbuja upe občanov in številnih krajevnih skupnosti na nove kilometre asfalta.

Sicer pa je najboljše, da privedemo na dan s številkami. Tako bo predstava nazornejša. S podatki je listu postregel vodja cestnokomunalne službe Ante Držanič. Skupina 36 delavcev je letos pod njegovim vodstvom asfaltirala 6650 m cest in 500 m pločnikov. Cestišča so pred asfaltiranjem razširili na pet oz. šest metrov in jih po potrebi naravnali, zato so porabili za zasipavanje ogromne količine gramoza.

Veliko delo so opravili letos pri urejanju mesta Brezic in pa v cerkljanski krajevni skupnosti. Asfalt so speljali od Cerkelj do Zasapa, od Črešnjic do Hrastja in skozi vas Pirošico, skupaj 3950 m.

Tudi krajevna skupnost velike Malence-Mrzla vas je dobila za dva metra razširjeno cesto in 2050 metrov asfalta. Delo bo dokončano na pomlad. V obeh krajevnih skupnostih so pokazali veliko voljo za sodelovanje, saj so prebivalci z lastnimi sredstvi podprli akcijo za asfaltiranje.

V občinski cestni sklad se steka več virov: takse od motornih vozil, prispevek od prodaje bencina, dotacije iz proračuna, prispevki krajevnih skupnosti in gospodarskih organizacij. Letos računajo na 4,45 mili-

jona dinarjev, za prihodnje leto pa predvidevajo nekaj nad 9 milijonov dinarjev.

Cestna služba se je v zadnjih mesecih mehanizirala in tako opremljena bo lahko asfaltirala na leto več kot 15 km občin-

PRVAKI Z OBREŽJA

Občinska gasilska zveza je 20. decembra zaključila ocenjevanje dela društev v 1973. letu. PGD Obrežje je že tretjič osvojilo naslov občinskega prvaka. To društvo z gledano skrbni za vzgojo kadrov in za pomlajevanje članstva. Izšlo je 13 podčastnikov, 5 častnikov in 1 višjega gasilskega častnika. Ustanovljeno je bilo 1926. leta. Nagel vzpon je dosegel po letu 1952, ko je zgradilo požarni bazen, nato pa nakupilo še gasilski avtomobil, tri motorne brigalne itd. Društvo ima v svoji sredi 10 mlajših in 10 starejših pionirjev, 10 mladincev, 11 članic in 35 članov.

Letos je tekmovalo vseh pet desetletij. Moška, mladinska in pionirska starejša desetina so osvojile 1. mesto med 30 društv, pionirska mlajša desetina drugo mesto in članice tretje mesto, kar je velik uspeh. Tak vsesplošen napredek je bil možen tudi zaradi naklonjenosti prebivalstva v tem požarnem okolju, zaradi pomoči širše družbene skupnosti in seveda zaradi pripravnosti in prizadevanosti gasilcev samih, ki so organizirali v kraju tudi vrsto dobro obiskanih prireditev.

Drugo mesto v občini je Gasilska zveza prisodila gasilskemu društvu v Skopiacih, tretje mesto pa gasilcem v Pohancih. M. H.

skih cest, če bo le imela denar. To se pravi, da bi v petih letih lahko prekrili z asfaltom skoraj vse občinske ceste. Kilometer šest metrov širokega pasu asfalta napravi ta skupina za 250 tisoč do 300 tisoč dinarjev. Če bi za to delo najeli druge izvajalce, bi naročniki plačali mnogo večjo vsoto. Potem bi tudi kilometri počasneje napredovali.

Torej lahko precej zatrdno upamo, da bomo tudi na tej strani Sotle dobili kmalu gladke ceste. Zdaj so mnoge zares slabe in prešlo je že v pregovor, kako avtomobilisti „trdo občutijo slovensko zemljo,“ ko se pripeljejo sem s hrvaške strani.

J. TEPPEY

GLUHA UŠESA

Zveza prijateljev mladine je zašla v težave, ker ni računala na tako majhen odziv delovnih organizacij pri njihovih prispevkih za letošnje obdaritev otrok. KVse je bilo lepo zastavljeno, pa se je nenadoma zataknilo kljub pozivu sindikata in komiteja ZK, naj kolektivni prispevajo v skupno blagajno.

POTEM PA VSE TIHO JE BILO

Kdaj bo Cestno podjetje začelo utrjevati odsek v Stari vasi, kjer je lani potegnil plaz, vprašujejo občani. V strahu so, da bi sneg ali deževje razmočilo nevarni del ceste in da bi tako Bizeljanci nenadoma ostali brez prometnih zvez. Ker se jih veliko vozi na delo v Brežice, bi to pomenilo zanje precejšnjo oviro. Zanima jih tudi, kaj poreče na to republiška skupnost za ceste in koliko časa mora še preteči, da se bo teren umiril.

SADOVNJAKOV BO VEČ

Obrat Agrarie v Globokem se pripravljamo na zasaditev novih površin s hruskami in breskvami. Nasade bodo prihodnje leto povečali za 17 hektarov.

POMOČ ZA ŠTUDIJE

Zivljenjski stroški in oskrbnine v domovih hitro naraščajo, zato so od septembra dalje tudi študijske pomoči v brežiški občini večje. Študenti na visokih šolah prejema po 800 din mesečno, dijakom srednjih šol pa so na predlog upravnega odbora sklada zvišali pomoč na 700 din mesečno.

DOLINCI NA VRSTI PRIHODNJE LETO

Na Veliko dolino bo čez nekaj mesecev speljan asfalt. Med prvimi bodo na vrsti, ker bo njihova krajevna skupnost prispevala polovico denarja zanj. Sredstva za širšo in bolj gladko cesto zbirajo občani s samopriskevkom. Njihov delež bo znašal nekaj manj kot 252 tisoč dinarjev, cestni sklad pa jim bo dodal prav toliko. Davna želja bo torej kmalu uresničena samo zato, ker so ljudje enotni in ker se niso prestrašili davkov na ta račun.

BREŽIČANI IMAJO PRIPOMBE

Na območju, ki je predvideno za modernizacijo ceste Ljubljana Zagreb, bo republiški predpis prepovedal graditi. Osnutek je pripravljen, vendar imajo ponekod pripombe. Brežičani so jih posredovali pred nedavnim v sestanku, ki je bil sklican v Novem mestu. Dodatna trasa bo speljana severno od sedanje ceste, zato menijo v Brežicah, da več kot dvestometrski zaščitni pas ni potreben. To poudarjajo zaradi tega, ker je za naselje naročen zavidalni načrt, ki pomeni v bistvu le zapolnitev vasi. Razen tega menijo v Brežicah, da osnutek ne upošteva razgibanosti terena. To bistveno spreminja položaj, kajti Čatež je znatno nad nivojem sedanje in bodoče trase. Druga pripomba zadeva zemljišča na Čatežu, ki so po občinskih načrtih predvidena za intenzivne nasade sadja in rastlinjake Agrarie. Te načrte pripravljajo, zato je štiriletni rok za čakanje predpisa mnogo predolg.

V. P.

Na cesti Impoljca - Krško. Mila zima je kot naročena za delavce cestnega podjetja. Na sliki je odsek pri Pijavskem, kjer je bila graditev ceste zelo zahtevna in nevarna. Odstraniti so morali okrog deset tisoč kubikov kamna z 20 metrov visoke stene. (Foto J. Teppey)

Zavist je nevarna bolezen

Zadnji čas je, da se Posavje prebudi in spozna skupno pot napre-

„Tako bi se morali navaditi govoriti vsi,“ so si prišepetavali odborniki Krške občinske skupščine, ko jim je direktor za regionalno ekonomiko Ernest Kržičnik, kratko, jedrnat in prepričljivo tolmačil osnutek gospodarskega, socialnega in regionalnega razvoja Posavja do 1985. leta.

Poudaril je, da osnutek ne določa razvojnega procesa, da pa so sestavljenci izhajali iz tega, da bi pomagali odstraniti ovire, ki so v pokrajini izrednimi razvojnimi možnostmi ovirale napredek. Osnutek prikazuje, kaj se da storiti s skupnimi napori treh občin, ki so se doslej zapirale v okviru svojih meja.

Ceravnó odborniki niso dobili gradiva (posredovali jim bodo zgoščen povzetek za razpravo), so se prizadeto oglašali. Podpredsednik

skupščine Slavko Smerdel je omenil, da se bolezen, ki se imenuje zavist, še širi v raznih oblikah. „Kar pogledamo, kako razdrobljeno imamo zdravstvo, bančništvo in še kaj. Denar pa leži na tleh, samo pobrati ga je treba!“

Jože Peterkoč s Senovega pa je povedal takole: „Posavje ni samo krivo, da zaostaja za drugimi regijami in da je danes po razvitosti na predzadnjem mestu v Sloveniji. Imeli smo lepe programe, od cementarne do tovarne keramičnih izdelkov, pa smo se razšli zaradi 300 oz. 400 manjkajočih milijonov starih di-

VSAKI DRUŽINI ROMOV PAKET

Rdeči križ je pripravil oblačila za družine Ciganov, ki živijo na območju krške občine. Z njimi so obdarili Rome te dni in jim tako zagotovili najnujnejšo obleko za zimo. Otroci, ki bodo hodili v šolo, bodo dobili obleko še posebej. Trenutno nihče izmed njih ne obiskuje šole, čeravno je kar 26 otrok šoloobveznih.

TU MALO - TAM MALO, KORISTI PA NI

„Občinski sklad skupnih rezerv razporeja denar pre malo načrtno,“ ugotavljajo v Krškem. Sredstva preveč drobijo, zato ni pravega učinka. Razpoložljivi denar bodo odslej programsko usmerjali tja, kjer bo največ koristi. Poskus z drobižem se, žal, ni obnesel.

OSEMDESET NOVIH

Več kot 80 mladih proizvajalcev so v krški občini v zadnjem obdobju sprejeli v vrste Zveze komunistov. To zagotavlja delavsko večino v partijskih vrstah, pa tudi organizacijsko utrditev ZK. Temu ustreza tudi novi sestav komiteja.

Samo nesreče ne v hišo!

„Mene vprašate, pa je še toliko drugih, ki bi znali to bolje povedati,“ se je branila Pavla Pleterski iz Zdol, ko se nama je beseda ustavila ob novoletnih željah in pričakovanjih. Pridna gospodinja je, kot mravlja se dan za dnem peha na mali hribovski domačiji, do katere si avtomobil še ni utrl poti.

„Zdravje v družini - to je moja največja želja, pa da bi sin dobro napredoval v poklicu, ki se ga je izučil. In da nas nesreča ne bi tako zadelala kot letos, ko smo zgubili kravo in tele obenem. Za hi-

šo je bil to hud udarec. Krave danes ne dobiš za tisočak, kar milijon je treba pripraviti zanj. Brez nje ne moremo biti. Treba si bo marsikje druge pritrigati. Krava nam pomeni več kot samo prekrbo z mlekom, nadomešča nam konja. Za vse prevoze jo imamo.

Sovaščani razumejo, v kakšnih težavah smo. V stiski so nam sami od sebe prikočili na pomoč. Pomagali so nam spraviti letino z njiv, saj bi sicer morali vse znositi domov. Tudi denar so zbirali za nas, da bomo laže kupili drugo kravo. Zares iskreno smo jim hvaležni za razumevanje in pomoč. Novo leto nas navdaja z upanjem, da bomo napolnili hlev in pozabili na izgubo, ki nas je prizadela.“

J. TEPPEY

NE PREZRETI ODROČNIH KRAJEV

Trgovska mreža v krški občini še ni razpletena tako, da bi zadovoljila občane vseh predelov. Odročni kraji so zapostavljeni. Tudi z ureditvijo trgovin v Črneči vasi in na Velikem Trnu to ne bo do kraja rešeno. Del Gorjancev - Brezje in Planina z okolico - bo še vedno zelo oddaljen od trgovine. Odborniki so zaradi tega predlagali ustrežnejšo razporeditev poslovalnic po občini.

KAR SE MORA, NI TEŽKO

Za opornit zid pod vrtcem na Senovem bo morala občinska skupščina Krško obšteti 120 tisoč dinarjev. Zemljišče drsi navzdol, zato gradnje zidu ni mogoče več odlagati. Če bi ga bili postavili ob suhem vremenu, bi potrebovali četrtno denarja manj, ker se zemljišče ne bi rušilo, vendar tedaj ni bilo izvajalca. Seveda pripisujejo temu tudi nekaj nemarnosti, češ, da bi tisti, ki so programirali vrtec, na tistem kraju, morali videti, da ima tudi šola takšen zid in da so ga postavili najbrž zaradi plavovitiga terena.

KOVINARJI: PREPOČASI

Na nujnost integracije v kovinski industriji so krški družbeno-politični organi in skupščina že večkrat opozorili. Stvari se kljub temu niso izboljšale. Tu zadeva krivda predvsem Kovinarstvo, ki bi morala ukrepati prva, da bi uresničila dogovore. Tak odnos vodstva so med drugim ostro igrali na seji občinske skupščine.

NE V KOŠI

„Samoupravni organi morajo bolj kot doslej upoštevati priporočila skupščine,“ so sklenili odborniki v Krškem. Pozvali so jih k enotnosti in poštenemu medsebojnemu dogovarjanju.

KRŠKE NOVICE

HITER ZAČETEK - Minuli teden so na nekdanjem sejmišču v Krškem že začeli urejati parkirni prostor za motorna vozila, ki po 1. januarju ne bodo smela več ustavljati na glavni mestni ulici. Do pomladi prihodnjega leta nameravajo asfaltirati pristop do parkirnega prostora in z enosmernimi cestami urediti promet.

ŠE ENA SKUPNOST - Za občino, kjer je delež kmečkega prebivalstva še nad republiškim poprečjem, je ustanovitev kmetijske zemljiške skupnosti še toliko bolj pomembna. Na ustanovni seji skupščine so za njenega predsednika izvolili inž. Franca Juvanca, 13-članski izvršni odbor pa bo vodil Stane Nuncič. Skupnosti bodo strokovno pomagale štiri komisije.

PRIVLAČNI IZLETI - Krško društvo upokojencev je že zaključilo letošnji program izletov. To sezono so se z avtobusi popeljali v Beneško Slovenijo in na Korosko. Obiskali so Rab in dvakrat Trakoščan. Zanima-

nje za to vrst družabnega udejstvovanja med upokojenci ne upada in so bili tudi letos avtobusi vedno polni.

KAKO DO CILJA - Akcija za zbiranje denarne pomoči za gradnjo spominskega doma borcev in mladih v Kumrovcu ne poteka po načrtih. Doslej so za ta pomembni objekt zbrali šele 40.000 din, kar je le 23 odstotkov predvidene vsote. Zbiralna akcija se bo te dni nadaljevala po delovnih kolektivih, kjer bodo pogostili slehernega delavca.

OB KONCU - DIPLOMA - Učencem 3. razredov osnovnih šol, ki ta čas zaključujejo obvezni pouk pletanja v malem pokritem bazenu krške osnovne šole, bo pletalni klub Čehulzar podelil spominske diplome. Do konca aprila bodo pouk opravili učenci z vseh osnovnih šol v občini, priključili pa se jim bodo tudi prvotniki z matične šole. Pletanje tečeje financira temeljna izobraževalna skupnost.

Asfaltiranje brežiških ulic z novim finišerjem, ki ga je letos kupil cestni sklad za hitrejšo modernizacijo občinskih cest. (Foto: Jozica Teppey)

NOVO V BREŽICAH

PODRUŽNICE NE BO. Razgovori predstavnikov občinske skupščine z zastopniki Ljubljanske banke so se končali z ugotovitvijo, da veliko temeljnih organizacij združenega dela ne bo imelo svojih ziro računov. V Brežicah bo tudi vnaprej ostala samo ekspozičura, vendar pa se bo morala kadrovske okrepiti, da bo lahko bolje opravljala bančne usluge občanom.

PROTIPOŽARNE SKUPNOSTI. Upravni odbor občinske Gasilske zveze, nadzorni odbor in operativni štab so ocenjevali delo društev in se dogovorili za priprave na občni zbor po novem letu. V občini bodo ustanovili protipožarno skupnost, v katero nameravajo vključiti tudi podjetja, predvsem tista, ki sama nimajo gasilskih enot.

IZLETI V LETU 1974. Avtomoto društvo že sestavlja program

izletov v prihodnjem letu. Med članstvom je za vožnje v neznano veliko zanimanja in doslej je bilo odziv vselej številen. Ti izleti bodo tudi vnaprej povezani s srečanji z AMD Vraždin, Bregana in Samobor. Zaradi tega so se predstavniki omenjenih društev ta mesec sestali in skupaj predvideli oblike stikov v letu 1974.

PRIZNANJA ZKPO. Dolgoletni amaterski delavci v kulturno-prosvetnih društvih so dobili priznanja. V imenu občinskega sveta ZKPO jih je podelil predsednik Branko Lipar. Praktična darila so dobili Milena Dernač, Franc Vučajnik, Martin Blatnik in Franc Bogovič, denarne nagrade pa Franc Baškovič, Miha Haler, Anton Miler, Jože Stanič in Bojan Horvatič. Med tistimi, ki so jim podelili pismena priznanja, so bili tudi Martin Deržanič, Jože Kežman, Jože Omerzo in Ignac Regovič.

BREŽIŠKE VESTI

Slavko Štrukelj, sekretar občinske konference SZDL: »Vse priznanje krajevnim koordinacijskim odborom za opravljeno delo!«

Ob začetnih razpravah o novem delegatskem sistemu se je marsikdo vprašal, kje bomo vzeli toliko ljudi za svoje odposlance v toliko organih. Koordinacijski odbori družbeno-političnih organizacij po krajevnih skupnostih so na poziv občinske konference opravili veliko delo. Popisali so vse občane, ki se vključujejo v družbeno-politično življenje kraja in širše.

To „popisovanje“ je navrglo kar 2.100 imen! Vse z nazornim pregledom, kje kdo dela in podobno. Le tega seznama si ni mogoče misliti. V njem pa niso všteti člani samoupravnih organov in ljudje, ki so delovali v teh organih. Sicer bi jih bilo še več.

Do tega pregleda so po krajevnih skupnostih evidentirali 360 kandidatov. O vseh teh imenih se bodo sedaj vse do 13. januarja 1974 pogovarjali po vodstvih krajevnih družbeno-političnih organizacij, razprave z občani pa naj bi po KS in delovnih organizacijah izvedli do prve polovice februarja.

Kot bo potekala razprava o bodočih odposlancih, bodo ob tem tekla razprave tudi o novem občinskem statutu in statutu krajevnih skupnosti. Občinska komisija, ki je izdelala oba osnutka, ju je pripravila do noka. Ob ustavni razpravi v začetku

jeseni so na terenu pojasnjevali le nekatera izhodišča. Od 14. do 20. januarja bodo v Sevnici pripravili poseben seminar za aktiviste, ki naj bi osnutek pojasnjevali občanom.

STUDENEC: NEZADOVOLJNI S TELEFONOM

V Jančevi gostilni so pred nedavnim monterji novomeškega PTT namestili telefon, ki naj bi služil za telefonsko zvezo kraja ob vseh nujnih primerih. Za to sta prispevala po tisočaka studenška krajevna skupnost in občinski štab za civilno zaščito. Zal pa so po opravljenih delih Studenci z razočaranjem ugotovili, da deluje telefon le v času, ko je odprta pošta. S tem pa je ta telefon izgubil na pomenu, zato bi ga bilo treba nujno prestaviti na avtomatsko centralo.

MLADI IMAJO PROSTOR PRI GASILCIH

Mladi tožijo, da nimajo prostora za shajanje, vendar bi lahko imeli lep prostor v gasilskem domu, če bi pomagali tudi pri delu gasilcev. Dramska sekcija gasilskega društva ima celo težave z iskanjem mlajših igralcev za igro Matura. Ker ni bilo predsednika mladinskega aktiva na sestanku aktiv ZK, kjer so obravnavali težave mladinskega aktiva, bodo predstavniki aktiv ZK pripravili ponoven sestanek. V kolikor se bodo mladi vključili še v gasilske vrste in pomagali pri delu društva, ne bodo imeli težav s prostorom.

Pripravljen enoten osnutek statuta KS bi morali občani posameznih krajevnih skupnosti dobro pretehtati, če ustreza njihovim razmeram.

Sestavni del tega osnutka je tudi opredelitev splošnega ljudskega odpora v KS. Zanimivost za prepotrebne denarne vire KS so tudi možnosti za delež davka od temeljnih organizacij združenega dela, ki naj bi ga krajevne skupnosti dobile za tiste delavce, ki živijo na območju teh skupnosti. Opuščena ni niti solidarnost in prostovoljno združevanje denarja več skupnosti, kar se je že doslej večkrat dobro obneslo.

A. ZELEDNIK

Spopad z mrtvilom

Klub mladih: »Če nočeš zmrzovati, prinesi drva s seboj!«

Sevniški klub mladih ima spet prostor, tokrat v taborniškem domu. V eni in drugi organizaciji so mladi, tako jim vsaj najemnine ni treba plačevati. Kot smo lahko izluščili iz razgovora z novim predsednikom kluba Ivanom Božičem, odmernim referentom pri občinski davčni upravi, je trenutna največja ovira ta, da v blagajni ni niti fیکا. Tako je pač pri marsikom, ki začenja. Kot pravi predsednik kluba, združuje mlade splošno mrtvilo v mestu. Zato izhodišča novega programa niso sestavljena naključno.

„Ostali so nam le stoli in nekaj miz, klopi v taborniškem domu bomo popravili. Začeli bomo z literarnimi večeri. V naših vrstah je nekaj pesnikov, zato bo najceneje, če se ti pravi predstavi. Čez čas se nameravamo lotiti tudi kakšne osrednje priveditve. Za začetek moramo postaviti na oder eno igro. Kdo bo režiral, pravite? Imamo sami vse!“ pravi tov. Božič.

Podobno je tudi z družbeno-političnim usposabljanjem. Denarja ni, da bi povabili znane predavatelje od drugod. Za začetek bodo naprosili domače družbeno-politične delavce.

IVAN BOŽIČ: „Kdo nam bo pomagal?“

V taborniškem domu je nekaj možnosti za športno življenje. Vseeno bi bilo treba dokupiti nekaj šahovskih garnitur. Kot predem že taborniki (zal z malo uspeha!) bodo spomladaj znova poslali prošnje na razne strani, da bi asfaltirali igrišče za košarko. Taborniki so našli le toliko razumevanja, da bo za sloj gramoza. Uporabili bodo temnico v domu, razmišljajo o rednih razpisih fotografije meseca in leta. Dosti dela bo imela tudi glasbena sekcija. Razen rednih mesečnih plesov želijo pripravljati predvsem glasbene večere. Najnižji stroški za opremo in druge pripomočke bi znašali le 3.500 dinarjev.

A. Z.

PRIZNANJE ZA SODELOVANJE: predstavniku garnizona Cerklje ga je izročil na proslavi ob dnevu JLA minuli petek predsednik občinskega odbora ZRVS Alojz Culleto. Priznanje so podelili za sodelovanje in pomoč pri usposabljanju rezervnih vojaških starešin.

Pri delu na vodovodu v Češnjicah pri Trebelnem ni predaha: prizor smo posneli minuli petek. Dokler je vreme za taka dela še ugodno, ljudje hitijo s kopanjem jarkov do posameznih hiš. (Foto: Zelednik)

Zakaj se ogibajo večerne šole

Stefan Kamin, vodja DU Trebnje: »Podjetja bi morala poleg gospodarskih načrtov imeti tudi kadrovske - Prostor za delavsko univerzo

Vodja trebanjske delavske univerze je na zadnji seji občinske konference ZK znova opozoril na nerešena vprašanja, ki ovirajo izobraževanje odraslih v občini. Izobraževanje je namreč tudi preveč stihijsko.

Kako bi si sicer razlagali, da je v nekem trenutku velik pritisk v razne delovodske šole, potem spet poslovodske? Odgovor je preprost: po črki zakona nekdo ne bi mogel biti več poslovođa, če nima te šole. Zakaj pa je treba čakati na zakonsko-prisilo? Delovne organizacije nimajo programov o kadrovskih potrebah. Ob tem bi marsikdo videl tudi

potrebo za osnovno izobraževanje, če mu že manjka, sicer ne bo mogel naprej.

Družbeni dogovor o kadrovski politiki stvari še ni premaknil toliko naprej, da bi se kaj poznalo tudi pri položaju delavske univerze. Sedaj je spet ugodna priložnost ob razpravi o osnutku zakona o izobraževalnih skupnostih.

Težave povzročata tudi prostorska stiska. Le-to bi lahko rešili tako, da bi dobili nazaj za namene izobraževanja staro šolo, kjer je Krojaško podjetje Trebnje, ki že išče nove proizvodne prostore. Dolgoročna rešitev je seveda bodoči novi šolski center.

Po novem letu pripravljajo na delavski univerzi poslovodsko šolo, gospodinske tečaje, zbirali bodo tudi prijave za večerno osemletko. Po novem letu bo po delovnih organizacijah tudi seminar za samoupravljavce za usposabljanje neposrednih proizvajalcev. Seminar bo trajal 42 ur. Prijave udeležencev že

Pred dnevom JLA je bila v sejni sobi trebanjske občinske skupščine manjša slovesnost. O liku vojaškega starešine je spregovoril predsednik občinske skupščine Slavko Kržan. Ob tej priložnosti so tudi prebrali seznam o povišanju 53 rezervnih vojaških starešin.

ZDOMCI VABLJENI

Predstavniki družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine prirejajo razgovor z našimi delavci, začasno zaposlenimi v tujini, jutri dopoldne ob 10. uri v sejni sobi občinske skupščine v Trebnjem.

Po občini so za sestanek razposlali mnogo vabil, vendar jih vsi prav gotovo niso prejeli. Zaradi tega vabijo vse, četudi vabil niso osebno dobili, da se udeležijo posveta!

A. ZELEDNIK

ZAHVALA VSEM

Ob pregledu uspeha glasovanja občanov na referendumu za šolstvo in komunalne naprave na seji občinske skupščine minuli petek, je predsednik Slavko Kržan izrekel javno zahvalo vsem občanom za pripravljenost, pomagati pri skupnih nalogah občinske skupnosti. Kot je dejal, je to najlepše zagotovilo za uspešno reševanje nadaljnega razvoja. Priznanje je izrekel tudi vsem delovnim skupnostim v občini, ki so se 100 odst. izrekle za 1 odst. prispevek od družbenega proizvoda.

Slabo za skupno stvar

Tudi: kje se na referendumu niso izkazali

Doslej smo v poročilih o izidu trebanjskega referenduma omenjali le tiste, ki so se z glasovanjem nadvpečno izkazali. Zal pa niso povsod tako enoglasno podprli te skupne akcije. Lahko se vprašamo zakaj.

Glasovanje je resda svobodna stvar vsakogar, zato ni mogoče nikogar, ki bi glasoval z NE, klicati na odgovor, vendar pa vseeno kaže preučiti odklonilen odnos do solidarnosti, če se pokaže v tolikšnem obsegu, kot se je ponekod.

Najslabši uspeh so v glasovanju dosegli na Vrhu nad Sentrupertom,

kjer je za samoprisevek glasovalo le 14,5 odstotka volilcev. Le osem od skupno 58 je obkrožilo ZA. Le malo bolje je bilo na Ravniku, kjer je ZA glasovalo 22,5 odstotka volilcev, v Škrjevem 31,8 odst., v Ornuški vasi 36 odst. in Trebanjskem vrhu 38,7 odstotka volilcev.

V razpravah o pripravi referenduma je bilo slišati tudi mnenje, naj bi tisti, ki bi glasovali proti, ne imeli pravice do zneska, namenjenega za potrebe krajevnih skupnosti. To sicer ni bilo sprejeto, bo pa morda kdaj kasneje, pri kasnejših referendumi.

TREBANJSKE IVERI

ZAPRTE ČAKALNICE - Delavci tovarne opreme IMV, ki so vezani na prevoz z vlakom, so se zadnje mrzle dni jezili, ker so morali na Mirni in drugih manjših postajah čakati na vlak na mrazu, čakalnice pa so bile zaklenjene. To je posebno neprijetno v nočnem času. Menda so čakalnice zaradi potnikov!

ŠE BODO PROSILI - Mirenski gasilci so hvaležni kolektivom DANE, IMV, KOLINSKI, KPD DOB, GOP in krajevni skupnosti za pomoč pri letošnji obnovi gasilskega doma. Letos so uredili nekako tretjino tistega, kar bo še treba. Predračun za vsa dela znaša namreč kar 40 tisočakov. Urediti je treba še orodjarno, zamenjati pod v sejni sobi, usposobiti sanitarije in podobno. Pripravi so, da bodo tudi vnaprej deležni razumevanja.

ALI V MIRENSKEM PARTIZANU STRAŠI? - Dvorana Partizana z velikimi orli ob vhodu daje zadnje čase demonski videz: vrata loputajo sem in tja, vse je razmetano! Tako je

ostalo vse od odhoda vojakov, ki so se tam nastanili ob snemanju filma.

AVTO ZA REFERENDUM - Funkcionarji iz Velike Loke takrat, kadar gre za nekaj splošno koristnega, nimajo sreče s svojimi avtomobili. Sekretar trebanjskih sindikatov je lani razbil svoj avto, ko je zbiral za gasilski kombi v Veliki Loki, ob zadnjem referendumu pa je na poledeni cesti pri Zvijalnici vrglo s ceste fiat 1300 s trebanjskim partijskim sekretarjem, ko se je zvečer vračal iz Sentruperta. Avto je bil uničen, toda referendum je uspel, sekretar pa ima zdaj že nov avto. Konec dober, vse dobro!

ZANIMANJE ZA ŠOLANJE - Delavska univerza uspešno razvija nekatere oblike izobraževanja za delavce. Tako je trenutno v drugem semestru delovodske šole 18 slušateljev, prvega pa je uspešno končalo 13 slušateljev. Sedaj teče 2. letnik, kjer imajo 14 slušateljev, v tretjem letniku pa dva. V novem prvem letniku jih je kar 27!

TREBANJSKE NOVICE

»Dolenjski list« V vsako družino

TOZD V ROKU

Kot so nam povedali v ponedeljek na občinski konferenci SZDL, preden so izdelali poročilo za republiški koordinacijski štab o organiziranju TOZD, tečejo stvari v sevniki občini kar v redu. Tako vsaj kaže, da ne bo neprijetnosti okrog vpisa v vodni register. Do ponedeljka še niso opravili vsega potrebnega edinole v trgovskem podjetju, pričakujejo pa, da bodo tudi tam uredili vse do noka.

Prebivalci novega dela Boštanja navkljub zimi ne mirujejo z delom pri kanalizaciji. V času, ko ostali ljudje delajo v tovarnah, so se posebno izkazali upokojenci. (Foto: Zelednik)

SEVNIŠKI PABERKI

VESELICE IZ MODE? Vse kaže, da celo ob takem dnevu, kot bo letošnje novo leto, v občini ne bo več pristnih veselice po podeželju niti v mestu, če bo sploh katera. Uveljavlja se drugačno čakanje preskoka kavalca čez dvanaesto, bodisi doma, v hotelih ali gostiščih. Na Lisci so že več tednov vnaprej oddali vse prostore, veselo pa bo tudi v kolodvorski restavraciji in gostišču Na voga. Gradbeniki bodo, kot vse kaže, končali dela na sodobnem štiristozemnem kegljišču, če bodo dobili tudi opremo, se bodo še v starem letu nekateri lahko pomerili v podiranju kegljev.

kim je imel nekdo preveč moči in ga je prevrnil.

NA SMREČICE PAZIJO - Lanski božič je bil hudo usoden za nasad smrečic okrog sevniškega grajskega hriba. V lepem nasadu so nastale grde poseke, ki se zlepa ne bodo zacelele. Letos so ponudili 10 dinarjev tistemu, ki bo zasledil kakšnega brezvestneža pri takem opravihu. Toliko bo dobil paznik za vsakega zlikovca, le-ta pa bo zatem dobil še kaj povrh. Pametneje bi bilo kupiti smrečice pri gozdnem obratu! Cena je simbolična.

KLUB ODPRT VSAKO POPOLDNE - Klub mladih v taborniškem domu je praviloma odprt vsako popoldne od 16. do 21. ure. Ker je zaenkrat dohodek odvisen le od lastne iznajdljivosti je potrebno, da mu ob ponovnem „startu“ pomaga čim več mladih.

SEVNIŠKI VESTNIK

Najvišje priznanje, malo plaketo JLA, ki jo je podelilo poveljstvo ljubljanskega armadnega področja, je v imenu osnovne šole Kočevje prevzela na proslavi dneva JLA v Kočevju ravnateljica Dana Jerše, dobil pa jo je tudi Janko Novak. (Foto: J. Primc)

Vrsta priznanj zaslužnim

Lepa proslava ob dnevu JLA v Ribnici

Na svečanosti v počastitev dneva JLA v Ribnici, ki je bila 21. decembra zvečer, je govoril predstavnik vojaške enote iz Ribnice podpolkovnik Nikola Damjanovič. V kulturnem delu proslave so nastopili učenci osnovne šole z recitacijami, folklornimi plesi in petjem, moški pevski zbor iz Ribnice in harmonikarski zbor glasbene šole.

Predsednik sveta za narodno obrambo Bogo Abrahamsberg je nato prebral, kdo izmed vojaških starešin je napredoval. Na proslavi so podelili tudi plakete, pohvale, priznanja in nagrade zaslužnim rezervnim vojaškim starešinam, pripadnikom teritorialne obrambe in civilne zaščite.

Plaketo JLA je prejelo poveljstvo prvega bataljona kočevsko-ribniške partizanske enote; priznanja glavnega štaba SLO pa še druga četa teritorialne enote Ribnica in starešine partizanskih enot Drago Benčina, Slavko Škrinjar, Branko Marinčič, Vinko Mate in Jože Skulj.

Poveljstvo SLO za dolensko območje je pohvalilo oziroma podelilo priznanja naslednjim: Alojzu Češkarju, Ivanu Debeljaku, Antonu Govžetu, Danilu Samsi, Jožetu Pogorelcu, Francu Tanku in Francu Zajcu (vsi z območja občine Ribni-

ca) ter še z območja Kočevja Dušku Stjepiču, Vinku Zajcu, Alojzu Okornu, Danilu Vučiču, Mihi Briškemu, Viktorju Gričarju, Ervinu Ahacu in Zeljku Račkiju.

Zlate, srebrne in bronaste plakete je podelila občinska organizacija ZRVS naslednjim zaslužnim članom: Vasu Grkiniču, Ančki Pakiž, Andreju Oražmu, Leopoldu Vajngerli, Ivanu Moharju, Vinku Kersniču, Francu Škrabcu, Karlu Oražmu, Francu Tanku, Pavlu Rebolju (vsi iz območja Ribnice), Antonu Jorasu, Ivanu Francju, Vinku Drobničju, Danilu Solarju, Francu Vrhu (vsi z območja Sodražice) ter Janezu Novaku in Alojzu Ruparčičju (oba z območja Loškega potoka).

Nadalje je dobilo več članov civilne zaščite denarne in knjižne nagrade. Knjižne nagrade so prejeli tudi učenci osnovne šole, ki so napisali najboljše naloge ob dnevu JLA. J. P.

LUTKARJI

V tem šolskem letu so ustanovili lutkarski krožek tudi na osnovni šoli v Ribnici; vodita ga tovarišici Joža Abrahamsberg in Slavica Klemenc. Z igrico „Alenka ni pazila“ so lutkarji nastopili že ob sprejemu učencev v pionirsko organizacijo, 12. decembra so nastopili v Poljanah, povabili so jih v Dolenjo vas in Grosuplje, včeraj pa so nastopili za predšolske otroke.

ŠOLARJI PRAZNUJEJO

Jutri, 28. decembra popoldne, bodo učenci 8. razreda osnovne šole Ribnica imeli novoletno praznovanje. Popoldne bodo razredna praznovanja. Najprej bodo učenci nižjih razredov gledali lutkovno igrico „Kralj Matjaž in Alefčica“, s katero bodo gostovali lutkarji osnovne šole Sodražice, za učence višjih razredov pa bo filmska predstava. Nato bodo imeli vsi šolarji še praznovanja po razredih.

PROSTORI ZA RADIO KLUB

Nove prostore so svečano odprli člani radiokluba Ribnica 19. decembra. Dodelila jim jih je občinska skupščina, opremili pa so jih s pomočjo oziroma prispevki ljudske tehnike Ribnica, občinske skupščine, oddelka za narodno obrambo, stanovanjskega podjetja in še nekaterih.

»Dolenjski list« v vsako družino

ORTNEŠKI POROČEVALEC

LUTKARJI SO PRIŠLI — Našo šolo so obiskali lutkarji iz Ribnice. Na prijetno urico zabave in smeha so bili povabljeni tudi odrasli. Učiteljici Kristini Kmet za organizacijo ter prireditve prisrčna hvala v imenu vseh.

NOVOLETNO VOŠČILO — Vsem bralcem Dolenjskega lista, posebno upokojencem in sosaščanom našega kraja, želi srečno, zdravo in uspešno novo leto 1974.

ČREPINJE IZ LONČARIJE

NACRTI — Krajevna skupnost Dolenja vas je naročila izdelavo načrtov za asfaltiranje cest, kakor je predvideno v načrtih novega samoprispevka. Ceste so si ogledali predstavniki treh projektantskih organizacij, izdelavo načrtov pa bodo zaupali najboljšemu ponudniku. Načrti so potrebni zaradi tega, da bo čim bolj nemoteno potekalo izpolnjevanje programa del. Dogovori pa tečejo tudi za izdelavo načrtov za vodovod v Grčarice, katerega bodo gradili že v letu 1974.

PREDAVANJE V KLUBU — Nedavno je mladinski aktiv organiziral v klubu predavanje o Bližnjem vzhodu. Predaval je Jože Novak, sekretar komiteja iz Kočevja. Poslušali so ga tudi nekateri odrasli občani. Prav bi bilo, da bi s podobnimi predavanji klub nadaljeval.

KONCERT IZ NAŠIH KRAJEV — Česa podobnega kot 16. decembra Dolenja vas še ni doživela. Radio Ljubljana je v sodelovanju s podružnično šolo priredil v šolskih prostorih koncert iz naših krajev, oddaja pa so posneli in bo na radijskem sprejmu v januarju. Poleg drugih ansamblov in pevcev je nastopil tudi pevski zbor Lončar pod vodstvom A. Petjeta, oddaja je vodil Brane

Karel Oražem - pri Abrahamu

V številni kmečki družini v Loškem potoku je pred petdesetimi leti privedel v zgodnji zimski večer, v katerem se je vse veselilo, prepevalo in plesalo, čakaje prvih trenutkov naslednjega leta, Karel Oražem, znani družbeno-politični delavec iz Ribnice.

V težki potoški stvarnosti, v časih, ko je bila za vsak kosček kruha potrebna izredno trda borba, se je rodil v zadnjem dnevu leta, v najsvetlejšem dnevu, v katerem je še bilo nekaj upanja na boljše čase.

Karel Oražem ni ravel nič drugače od večine Potočanov in kakor mnogim je tudi njemu zamotila zgodnja mladost vojna. Še mladi je dobro vedel, kje je njegovo mesto: v vrstah borcev za svobodo. Po vojni se je ukvarjal z vrsto dejavnosti, še največ časa pa je posvetil novinarstvu. Kot novinar pri radiu in drugih listih, tudi pri Dolenjskem listu in kočevskih Novicah, je prepe-toval velik del Dolenjske in dobro spoznal celotno kočevsko-ribniško območje. Več let je služboval v Kočevju, bil direktor Suhe robe v Sodražici, tajnik Stanovanjske skupnosti v Ribnici, sedaj pa je sekretar obč. sveta zveze sindikatov in obč. odbora ZZB NOV v Ribnici.

KAREL ORAŽEM

Če bi govorili o njegovem prispevku pri izgradnji naše družbe, bi morali dolgo naštevati pomembne, pa tudi mnoge manj pomembne dolžnosti, brez katerih pa naše stvarnosti niti ne bi bilo. Nikdar mu ni bilo žal časa in sil za opravljanje različnih družbenih nalog. Vsako nalogo je opravil dosledno in pošteno, zvest naši družbi in Zvezi komunistov. Njegovo delovanje sega na najrazličnejša področja, vse do gasilstva v domačem kraju, in povsod se razdaja z zgledno vneto. Ob tem pa je skormen, tih in svojega dela nikdar ne razkazuje; kot pravemu komunistu mu je najboljša nagrada uspešno opravljena naloga.

V imenu družbeno-političnih delavcev, svojih sodelavcev, znancev in prijateljev, v imenu vseh občanov, dragi Karel, ti želimo še mnogo uspešnih delovnih let, ob tvojem jubileju pa iskreno čestitamo.

FRANCE GRIVEC

»Dolenjski list« v vsako družino

»Dolenjski list« v vsako družino

Ivanc, nekaj zanimivosti o Lončarji pa sta povedala najstarejši gasilec Jože Henigman in najstarejši lončar France Pogorelec. Koncerta se je udeležilo blizu 600 ljudi, za katere je bil šolski hodnik, kjer je oddaja potekala, večkrat premajhen. To je bil ponoven dokaz, kako zelo potrebuje Lončarja dvorano za kulturne prireditve. In še mimogrede: dela pri dvorani nemoteno potekajo in bo po vsej verjetnosti dograjena sredi leta. Pričakujemo, da bo slovesna otvoritev (tedaj že) DC 21 za naslednji krajevni praznik, avgusta 1974.

Kako pa to, da tista dijakinja tako dobro vozi avto, čeprav se nima vozniskega izpita? — Ker jo varuje plavi anđeljček.

PLAKETI ŠOLI IN NOVAKU

Na akademiji v počastitev dneva JLA v Kočevju, ki je bila 20. decembra, so v kulturnem delu programa nastopili pevski zbor in recitatorji gimnazije, vokalna skupina DOREMI in delavska godba. Nadalje so sporočili, kdo izmed rezervnih vojaških starešin je letos napredoval. Podelili so tudi več priznanj zaslužnim rezervnim starešinam, pripadnikom teritorialnih enot in enoti civilne zaščite ter drugim. Najvišje priznanje, malo plaketo JLA, sta prejela osnovna šola Kočevje in Janko Novak.

UKINITI NOČNO DELO ŽENSK

V TEKSTILANI v Kočevju bodo spet prenavljali podjetje, tako da bo do leta 1974 ukinito nočno delo žensk. Stroški bodo precejšnji, proizvodnja pa ne bo bistveno porasla. Kot primer pa naj le navedemo, da bi po izjavi, dani na sestanku delavcev-komunistov, proizvodnja porasla po novi obnovi za 80 do 100 odstotkov, če bi se naprej delali tako kot doslej.

Na sliki so „20-letniki“ ZKGP Kočevje, ki so se udeležili nedavnega slavlja, imenjenega njim. (Foto: D. Mohar)

DROBNE IZ KOČEVJA

POPIS BORCEV — Popisovanje udeležencev narodnoosvobodilnega gibanja in vojaških invalidov se je za področje Kočevja pričelo v ponedeljek, 17. decembra. Člani so poklicani po abecednem in časovnem zaporedju v pisarno ZB, kjer popisovalci beležijo podatke v vprašalne pole. Težave so, ker vsi člani ne prinesejo s seboj vseh listin in dokumentov, ki so bili navedeni na vabilih.

POSEK SMREČIC — Zopet bo naval na gozdove za smrečice. Dedek Mrz je še daleč, a smrečice se kaj že sedaj, ker bodo verjetno prišle prav tudi za božič. Letos v parku Gaj ne bo jeze, ker so že lani posekali vse najlepše vrhove doraščajočih smrek in jim oklestili najlepše veje. Tudi to je svecjrstna „kultura“, da se očetu doma topi duša od miline, ko gleda prižgane svečke in žareče očke svojih otrok, pri tem pa ne pomisli, da je naredil brezvestno škodo, ko si je smrečico „sposodil“, kakor dandanes rečemo, kraji družbene lastnine.

POGLEJMO RACUNE — Zimski bazen je v Kočevju potreben. O bazenih je bilo v Dolenjskem listu že veliko napisano ne le za Kočevje, ampak tudi za druge kraje, v zadnjem času posebno za pokriti plavalni bazen v Novem mestu. Novomeški bazen je zelo podrobno in zanimivo opisan v mariborskem tedniku „7 D“. V številki 50 z dne 13. decembra je na strani 20 in 21 zelo

Ure zvestim sodelavcem

Pred kratkim je kolektiv Združenega KGP Kočevje spet obdaril z urami in knjigami člane kolektiva, ki so pri podjetju že 20 let. Na svečanosti, organizirani za to priložnost, je predsednik delavskega sveta ZKGP Ciril Štrumbelj med drugim poudaril, da je današnje ZKGP, tako kot je, predvsem rezultat delavcev, ki so najdalj pri podjetju, se pravi tudi slavljencev.

Generalni direktor ZKGP Miran Smola pa je izrazil prepričanje, da povečana fluktuacija (beg iz podjetja) v ZKGP ni posledica notranjih odnosov v kolektivu, ampak boljših delovnih pogojev v drugih panogah gospodarstva v primerjavi s kmetijstvom.

Nagrajenih je bilo 23 članov kolektiva: Pavla Kromar-Agroservis, Ludvik Faflek-KO Cvišlerji, Anton Zagar-KO Cvišlerji, Albina Žunec-KO Cvišlerji, Vladimir Mavrin-KO Livold, Djuro Praštalo-KO Livold, Ivan Urh-KO Livold, Ivan Gjerkeš-KO Mlaka, Marija Gubiče-Mlaka, Bogomir Obljubek-KO Mlaka, Marija Oblak-GO Kočevje, Aleksander Zbogar-GO Stara cerkev, Jože Jureč-GO Mozelj, Ferdinand Troha

GO Mozelj, Jože Žalik-GO Mozelj, Franc Dulmin-GO Draga, Franc Zagar ml.-GO Draga, Franc Zagar st.-GO Draga, Alojz Zakrajšek-GO Velike Lašče, Jože Jazbec-Transport, Niko Vardijan-Transport, Franc Mršnik-Spedicija Ribnica in Feliks Vidmar-Uprava.

Na proslavi ob dnevu JLA je podelil več plaket tudi občinski odbor ZRVS Kočevje. Med drugim so jo podelili za uspešno sodelovanje tudi vojaški enoti v Ribnici in njenemu predstavniku podpolkovniku Sretenu Djordjeviču (na sliki). (Foto: J. Primc)

Kdor dela, lahko upravlja

V pravi komuni je treba upoštevati vse interese delovnih in ostalih organizacij

Evidentiranje možnih kandidatov na območju občin Kočevje in Ribnica poteka sicer počasi, vendar ni bojzani, da ne bo dovolj zgodaj opravljeno, tako so ugotovili na nedavnem posvetu vodstev občinskih družbeno-političnih organizacij in občinskih skupščin, ki je bilo v Ribnici, udeležila pa se ga je tudi podpredsednica republiške konference SZDL Tina Tomlje. Na območju obeh občin so evidentirali približno 30 odstotkov potrebnih bodočih delegatov občinskih skupščin. Razveseljivo pa je, da deluje po delegatskem sistemu že več interesnih skupnosti — v ribniški občini kar 8 — in torej ne bo treba evidentirati še za te skupnosti.

Na posvetu so poudarili, da lahko evidentirajo vsi organizirani, ki delujejo, se pravi krajevne skupnosti (KS), TOZD, organizacije, kmetje, obrtniki itd. Po enem izmed predlogov naj bi posebni koordinacijski (usklajevalni) odbor v KS opravljal najprej vse naloge v zvezi z evidentiranjem (izpolnjevanje obrazcev za evidentiranje), nato pa bi pripravili vse potrebno za kandidiranje. Predstavniki obeh občin so poudarili, da v manjših krajevni skupnostih ni ljudi, da bi imenovali še te odbore, ampak naj bi njihovo vlogo prevzeli

izvršni odbori krajevni organizacij SZDL. Nekateri so menili, da bi to vlogo lahko opravljal tudi koordinacijski odbor za posamezna območja, ki so zelo uspešno delali v ribniški občini v akciji za samoprispevek.

Nekaj pripomb je bilo tudi, da je v popisnem listu za evidentiranje možne kandidate zahtevanih preveč podatkov in da listov niso sposobni izpolniti v organizacijah in društvi, kjer evidentirajo. Vendar je bila prav tako tehtna tudi druga pripomba, da lahko evidentirajo oziroma predlagajo le takega, katerega delo in njega osebno dobro poznaš, ter da zato izpolnjevanje popisnic ne bi smelo biti preveč težavno.

Na sestanku so tudi ugotovili, da so prve volitve po novem zelo pomembne in nekoliko težavne zaradi bolj zapletenega postopka, zato naj organizacijam SZDL pomagajo pri delu tudi vse druge politične organizacije in občinska skupščina.

ZDRUŽEVANJE TOZD

Na območju občin Kočevje in Ribnica so pred novim letom podpisali tudi nekateri samoupravne spoznanje o združenju TOZD v podjetja. Med drugim so to opravili tudi v INLES (17. decembra) in pri GG Združenega KGP (22. decembra). Zaradi stiske s prostorom nismo mogli že danes objaviti več o podpisovanju sporazumov o združenju TOZD.

Urednikova pošta

Bralci me pogosto sprašujejo, zakaj ne objavljamo več poročil o nesrečah, vlomih, požarih in podobnih dogodkih. Te podatke smo doslej dobivali pri postajah milice v Kočevju in Ribnici. Obe postaji oziroma celo vse postaje milice na območju UJV Ljubljana pa so dobile ukaz, da teh podatkov ne smejo več dajati fiksum, se pravi tudi novinarjem ne. Pravico dajati te podatke si je pridržala uprava v Ljubljani, vendar doslej še nismo storili potrebnih ukrepov, da bi te podatke v Ljubljani dobili. Pojd podatkov je namreč zdaj gotovo bolj zapletena, kot je bila doslej, ko smo jih dobili tako rekoč doma. Tako smo odvisni od obvestil, ki jih zberemo sami pri

občanah. Za podroto ograjo na kočevskem mostu smo na primer zvedeli le, da se je vanjo zaletel neki avto iz Kranja in da je škoda samo na ograji za preko 5.000 din. Tudi o nesreči, ki se je pred tedni zgodila na Bregu pri Ribnici, nismo zvedeli več, kot da sta avto ukradla dva mladina in ga popolnoma uničila. Ker so ti in podobni podatki precej nepopolni, jih niti ne objavljamo.

Današnja številka Dolenjskega lista je zadnja v tem letu. Vsem bralcem, dopisnikom, informatorjem in drugim sodelavcem želim srečno, zdravo, zadovoljno in uspešno polno novo leto 1974.

JOŽE PRIMC

KOČEVJSKE NOVICE

Regina Fir iz Metlike je že v pokoju, a je še zelo delavna - V zagrebškem predmestju je postala revolucionarka - 30 let je že v ZKJ

Kljub temu da je Regina Fir iz Metlike že v pokoju, ne uživa miru. Članstvo in vodilna mesta v številnih družbenopolitičnih in drugih organizacijah ter zbiranje dokumentarnega gradiva o žrtvah vojne v Beli krajini jo tako zaposlujejo, da so pred dnevi mimo nje skoraj neopazno zbežali kar trije jubileji hkrati: naložila si je 61. leto, mimogrede proslavila 30-letnico lastništva knjiznice ZKJ in se spomnila, da je že 32 let aktivna družbenopolitična delavka. Čestitamo ji!

Med družbenopolitičnimi delavci je žensk vse manj. Kako je vas zanese v politične tokove? - smo jo vprašali.

„Pred vojno sem živevala v zagrebškem predmestju, kjer sem bila tekstilna delavka. Delavsko okolje me je osvobodilo in mi vtisnilo tisti revolucionarni pečat, ki se ga človek ne znebi več. Mislim, da se je takrat dokončno izklesala moja zavest in pripadnost delavskemu razredu.“

— Dan, ko so posamezniki sprejeti v vrste ZKJ, je zanje posebno doživetje. Za vas, stare komuniste, ki ste vstopali v najnaprednejše narodne vrste v težkih vojnih časih, pa je bil ta korak najbrž še posebno slovesen?

„Ko se je pričela vojna, so mi prijatelji v Zagrebu svetovali, naj to mesto raje zapustim, saj sem bila policajem že sumljiva. Vrnila sem se v rodno Metliko in postala partizanska kurirka. Pota so bila zelo nevarna, saj je bil prav pred našo hišo italijanski bunker. No, takrat na strah sploh nisem mislila... In ko so me tik pred kapitulacijo Italije v Vidošičih, kjer je bil sedež partizanskega komiteja, sprejeli v partijo, sta ponos in vera v zmago pregnala vsako sled strahu in bojzani.“

— Dobro poznate metliške razmere. Kako bi jih ocenili?

„Naša občina je doživela v zadnjih letih ogromen napredek, ki ga ne more nihče zanikati. Vse se razvija, ne manjka pa nam tudi načrtov za naprej. Pogrešam pa več kulturnega življenja in žal mi je, da nimamo amaterskega gledališča.“

Številna odlikovanja Regine Fir se svetijo v posebni škatlici kot nova. Kot da si jih redko ogleda, kaj šele da bi si jih kdaj pripela na prsi. O tem pravi:

„Res je. Preskrornimi smo. Nihče jih ne nosi, pa čeprav je za kakšno

odlikovanje marsikdo precejkrat tvegal glavo. Nikomur, razen vam, jih še nisem pokazala.“

Regina je lastnica odlikovanja za hrabrost, odlikovanja za zasluge za narod III. stopnje, reda dela s srebrnim vencem, reda bratstva in enotnosti II. stopnje in priznanja OF. Bogata je njena zbirka. Zato razumemo njeno misel, ki jo je izrekla na koncu: Mlada leta so bila težka, a izgubljena niso bila.“

B. PODOBNIK

„SREČNO“ VSEM UPOKOJENCEM

Metliško Društvo upokojencev obvešča vse svoje člane, da se je pisarna društva, ki je poslovala v domu upokojencev (Komenca) v Metliki, preselila v nove prostore Kluba društva upokojencev, Cesta bratstva in enotnosti 28.

Potrebno je le zaupanje med zadrugo in kmeti. To pa je v začetku leta, saj povzročata neredno plačevanje članarine dodatno delo. Obenem želi društvo vsem svojim članom zdravo, srečno in veselo 1974. leto.

POSVET Z ZDOMCI

Okrog 300 metliških občanov je zaposlenih na začasnem delu v tujini. In ker nameravajo v Metliki kmalu odpreti tudi delovna mesta za moške, bodo svojim zdomcem, ki bodo obiskali domove med novoletnimi prazniki, posvetili posebno pozornost. V petek, 4. januarja ob devetih dopoldne, jih bodo na sestanku, kamor bodo povabili vse, seznanili z možnostjo zaposlitve doma ter z gospodarskim in drugim razvojem domače metliške občine. Glede na to, da delovna mesta v tujini niso več tako „trdna“, pričakujejo, da se bodo nekateri zdomci že prihodnje leto odločili za zaposlitev doma.

B. P.

Stari in bolni niso sami

V metliški občini je 4.000 članov organizacije RK - Belokranjski otroci so v kolonijah gostje

Metliška občina šteje okrog 7.000 prebivalcev, kar 4.000 med njimi pa jih je včlanjenih v organizacijo Rdečega križa. Zato ni prav nič čudno, če je občinska organizacija RK skupaj z 11 krajevnimi organizacijami zelo uspešna pri svojem delu. „Letos smo imeli obširen in zahteven program, ki smo ga skoraj v celoti izpolnili.“ je povedala predsednica občinskega odbora RK Anica Molek. „Vsem, ki so nam pomagali, se zahvaljujem in jim želim srečno novo leto.“

V začetku leta so največ pozornosti posvetili zdravstveni vzgoji, saj so organizirali ciklus štiridesetih predavanj. V krvodajalstvu so preseglji načrt in Metličani so še enkrat dokazali, da niso pozabili na humanost, krajevne organizacije RK pa so zelo izpopolnile sosedsko pomoč in v občini se lahko pohvalijo s tem, da stari in obnemogli ter bolni občani niso prepuščeni sami sebi. Dobra beseda in prijazen pomenek pa mnogim pomenita več kot denarna pomoč.

Letos so organizirali tečaj prve pomoči za voznike, tekmovanje med ekipami za prvo pomoč, v tednu Rdečega križa pa so priredili vrsto akcij, v katerih se je najbolj izkazala šolska mladina, oziroma najmlajši člani te humane organizacije. Čeprav v občini nimajo lastnega doma, v katerem bi letovali otroci, je 50 mladih Metličanov vseno preživelo delo počitnic na morju v novomeškem domu. Ker zdravnik ugotavlja, da bi bilo vse večje število metliških otrok potrebno bivanja v kolonijah, bi bilo nujno, da bi obe belokranjski občini skupno odkupili ob morju primeren dom, v katerem bi letovali mladi Belokranjci. V prihodnjem letu bo odšlo nekaj metliških pionirjev v pobrateno avstrijsko mesto Vagno na počitni-

ce, avstrijski otroci pa bodo prišli na naše morje.

Vaščani Suhorja so hudo jezni na soobčana Franca Pibernika, ki je pred dnevi navozil zemljo na cesto pred Mercatorjevo trgovino. Dež je navozeno zemljo spremenil v umazano in lepljivo blato, ki se ga je moral prodajalec (na sliki) lotiti kar z lopato in ga zvoziti s ceste. „Nisem kriv, če je dež vse razmočil,“ je menda v opravičilo dejal krivec... (Foto: B. Podobnik)

SPREHOD PO METLIKI

UPANJE - Prebivalci Gradca upajo, da bodo po obisku inšpektorjev medobčinske inšpekcije, ki so raziskovali njihove težave zaradi vode, „vodni problemi“ v Gradcu odpadli. Da jim vsaj poleti ne bi bilo treba piti Lahinje, pa bo dobro, menijo.

STALJEN LED - Toplejše vreme je stalo led, ki je okoval gladino Kolpe. Prejšnjo nedeljo je plaval po vodi mnogo ledenih plošč, vej in manjših debel.

VEČ DELATI - Na nedavni konferenci komunistov v „Beti“ so me-

nili, da bi morali biti komunisti bolj delavni na vseh področjih družbenopolitičnega in gospodarskega življenja. Izvolili so tudi novo vodstvo svoje organizacije, sekretar pa je ostal še naprej Milan Dragičič, saj so mu na volitvah spet izrekli enotno podporo.

VEČ KULTURE - Člani občinskega sindikalnega sveta, konference SZDL in temeljne kulturne skupnosti se na zadnjem, skupnem sestanku govorili o skupnih akcijah na področju kulturnega delovanja. Ugotovili so tudi, da bi bilo treba pripraviti širši program kulturnih akcij v občini.

B. P.

Praznovanje vojakov v črnomaljski vojašnici so z obiskom popestrili tudi mladinci, ki s fanti v uniformah vzorno sodelujejo vse leto. (Foto: B. Podobnik).

Več komunalnih del v mestu

Program javnih del v črnomaljski občini poteka po načrtu, čeprav nekatere delovne organizacije niso dale obljubljenega - Kaj v 1974. letu?

Na zadnji seji občinske skupščine so odborniki spregovorili o letos opravljenih delih, zajetih v program javnih del, ki jih financirajo skupno s samopriskevkom občanov, dotacijami občinske skupščine in prispevki delovnih organizacij. Spregovorili so tudi o javnih delih, ki bi jih bilo potrebno opraviti v prihodnjem letu, vendar teh del še niso določili, ker poteka o tem sedaj razprava na zborih volilcev.

Letos so zgradili vodovod na Vinico, dokončali večji del modernizacije ceste Črnomelj - Adlešiči, zgradili so pločnike ob cesti Črnomelj - Kanižarica ter potrebne prekope na tej cesti, modernizirali so del ceste Črnomelj - Ručetna vas (od Črnomlja do Lokev), zgradili pločnike ob ulici 21. oktobra v Črnomlju, usposobili most preko Dobljice pri „Belsadu“. Obnovili naj bi cerkev Sv. Duha v Črnomlju, ki bo služila v kulturne namene, vendar „Bograd“ kljub dogovoru še ni pričel z delom. Za dokončanje modernizacije ceste Črnomelj - Tribučje pa manjkajo le še manjša zaključna dela. Za vsa ta dela bodo morali plačati 18.177.000 dinarjev,

doslej pa so zbrali 17.843.000 dinarjev.

„Zatajile“ so nekatere delovne organizacije, med njimi tudi večje, ki niso prispevale toliko denarja, kot so pred dvema letoma, ko so se v občini dogovorili za program javnih del, obljubile. Med temi delovnimi organizacijami so med drugim tudi „Iskra“, „Dolenjka“, „Kmetijska zadruga“ in črnomaljski obrat „IMV“, ki pa dogovora o vsakoletnem prispevku sploh ni podpisal. Odborniki so zahtevali, naj jim na prihodnji seji pojasnijo, koliko so doslej posamezne delovne organizacije prispevale za izvršitev programa javnih del.

V prihodnjem letu naj bi v programu javnih del bolj upoštevali mesto Črnomelj. To je le središče občine, doslej pa je bil v programu premalo upoštevan, so menili odborniki. V mestu se namreč zbere večji del denarja, ki ga s samopriskevkom prispevajo občani in delovne organizacije, mnoge komunalne potrebe pa kar „kriče“ po ureditvi. Razen tega pa dajejo občani Črnomlja v obliki denarja in prostovoljnega dela še poseben prispevek k urejanju komunalne problematike mesta.

Predvidevajo, da bo v prihodnjem letu za plačilo del, izvedenih po programu javnih del, na voljo okrog 12.230.000 dinarjev. Po predlogih, ki so jih zbrali doslej, naj bi za gradnjo vodovodov in kanalizacije porabili 4.480.000 dinarjev, za rekonstrukcijo in modernizacijo cest pa 7.750.000 dinarjev. Med drugim naj bi zgradili tudi čistilno napravo za vodovod na Vinici in asfaltirali cesto skozi Griblje.

B. PODOBNIK

ŽEJNI PREKO VODE

Mnogo govorimo o vključevanju delavcev - neposrednih proizvajalcev v samoupravne in druge organe, skratka, želimo jih vključiti v odločanje. In prav je tako. Resnici na ljubo pa je treba še povedati, da ta hotenja niso tako preprosta, zlasti tam, kjer delavski razred še nima daljše tradicije, ki je tako pomembna pri osvoboditvi delavskemu razredu. Komunisti imajo pri tem odločilno vlogo. S svojim delom, s svojimi akcijami in posameznimi odločitvami morajo tudi polproletarce, med katerimi je še vedno mnogo takih, ki jih bolj zanima delo na polju kot pa uspeh tovarne in sprejete odločitve v njej, pokazati, oziroma jih „voditi“ do spoznanja, kaj je zanje najboljšje. Hkrati pa jih morajo tudi osvoboditi, jih voditi na pot, ki si jo je začrtal delavski razred in ki se je že premo-gokrat izkazala za edino pravilno.

Pri tem ima izobraževanje - predvsem mislimo tu na idejnopolično - izreden pomen. Te tolikokrat izrečene besede niso fraza. Škoda je le, da je doslej tolikokrat ostajalo le pri besedah. Izobraževanje pa bo doseglo svoj cilj le takrat, so poudarili na črnomaljski seji občinske konference ZKS, če bo prilagojeno izobražbeni stopnji tistih, katerim je namenjeno. Doslej se je to dogajalo in tako so organizatorji, sicer v dobri veri in v upanju na najboljšo, vendar s premajhnim občutkom za zmožnostilušateljev le-te s prezahtevnimi predavanji večkrat prepeljali žejne čez vodo. Zato lahko sklep, da bodo odslej izobraževalne programe prilagajalilušateljem, pohvalimo.

B. PODOBNIK

Mladim več marksizma

Mladi ugotavljajo, da so premalo zastopani v družbenopolitičnih organizacijah in da jim starejši premalo zaupajo vodilna delovna mesta, kar pa ni prav. Zato se moramo bolj kot doslej vključevati v sindikalne organizacije in v SZDL, so menili na zadnji seji občinske konference ZMS v Črnomlju. Udeležila sta se je tudi sekretar občinskega komiteja Jure Perko in predsednik občine-

skega sindikalnega sveta Rade Vrlinič.

Doslej so se mladi v občini še posebej izkazali v delu na kulturnem in športnem področju, čeprav tudi drugih možnosti delovanja niso zanemarjali. Organizirali so seminarje za vodstva aktivov, delovne akcije, pohode, na katerih so oživljali tradicije NOV, mladi Črnomaljši so se udeležili poletne politične šole, delovne akcije „Kozjansko 73“, pohoda po poteh udeležencev Avnoja, proslave ob 30. obletnici II. zasedanja Avnoja v Jajcu, obiskali zamejske Slovence v Italiji...

Resno pa so delali tudi doma. Kritizirali so vodstva podjetij, v katerih so se dogajali razni prekrški, kršiteljev pa niso kaznovali. Največ pozornosti pa so posvetili vzgoji in idejnosti pouka. Menijo namreč, da je nedopustno, da je mladina v srednjih šolah prepuščena sami sebi in da se podreja zgolj vplivu okolja. Šola bi morala že od vsega začetka vzgajati mladega človeka v bodočega samoupravljalca in v mladem človeku vzbuditi marksističen pogled na svet. Marksistične krožke pa bi morali voditi vzgojitelji, ki so moralnopolično neoporečni, ne pa, da predavajo mladim marksizem, hkrati pa obiskujejo v cerkvi verske objede.

NATAŠA KAJIN

ČRNOMALJSKI DROBIR

PREVEČ IN PREMALO ELEKTRIKE - Ob zadnjih redukcijah električne energije so se Črnomaljši še posebno razburili. Imeli pa so za to tudi vzrok. V delovnih organizacijah so stroji zaradi pomanjkanja elektrike stali, luči javne razsvetljave pa so gorele, reklamni napisi so veselo vabili, „dovolj“ toka pa je bilo tudi za izložbena okna.

NOVA TRGOVINA - Končno so tudi v črnomaljski občini dobili dobro trgovino s tehničnim blagom, ki jo je pred dnevi odprla Jugotehnika. Doslej takega blaga v občini praktično ni bilo mogoče kupiti. Občani pa so še nezadovoljni nad pomanjkanjem trgovin in njihovo slabo založenostjo, predvsem z grad-

benim materialom, in morajo skoraj po vsako malenkost v Metliko ali Novo mesto.

PRIPRAVE - Kulturniki iz sosednje hrvatske občine Duga Resa že pripravljajo program, ki ga bodo prikazali Črnomaljšem ob njihovem občinskem prazniku 19. februarja prihodnje leto. Ze sedaj je znano, da se bosta občini Duga Resa in Črnomelj ob tej priložnosti pobratili.

TRADICIJA VELJA - Kot vsako leto bodo učenci Glasbene šole iz Črnomlja tudi letos razveselili svoje starše za novoletne razneke. V prostorih šole jim bodo pokazali, kaj so se med letom naučili. Prireditev bo danes.

Šolarji so vprašali sekretarja ZK Jožeta Novaka o vsem, o delu ZK, izraelski vojni, mladinskem klubu in drugem. (Foto: J. Podržaj)

Šolarji pri partijskem sekretarju

MLADE zanima vse, od bazena do sprejemanja v ZK - Glavna njihova naloga je učenje - Mladina je pripravljena pomagati odraslim

Delegacija kakih 30 mladincev in mladink, učencev 8. razreda osnovne šole Kočevje, je 5. decembra obiskala sekretarja občinskega komiteja ZK Jožeta Novaka in mu zastavila več vprašanj, na katere je odgovoril tako: OSNOVNA MERILA ZA SPREJEM MLADIH V ZK SO: da sprejemajo statut ZK, da imajo marksistični pogled na svet, da z gledno delajo v organizacijah, društvi, podjetjih, šolah in drugod, da so tovariški, pošteni, vestni in pridni. S POSEBNIM NAVDUŠENJEM SE PRIZADEVAM za uresničevanje pisma predsednika Tita, za uveljavitev nove ustave, za boljše samoupravljanje in gospodarjenje ter za vse, kar je v zvezi z delavci in kar jih boli, se pravi za odpravo nepravilnega bogatstva in nepravilnih socialnih razlik, za gradnjo delavskih stanovanj itd.

V OBCINI SO TRENUTNO NAJBOLJ PEREČE NALOGE borba za uveljavitev nove ustave, usposabljanje oziroma izobraževanje članov ZK in sprememba sestave ZK, v kateri naj dobe večino delavci, pa tudi več mladine je treba vključiti vanjo.

NAJBOLJ BOSTE POMAGALI RESEVATI TEŽAVE, če se boste učili in se usposobili za poklicno delo ter če se boste usposobili za dobre samoupravljalce.

VPRASANJE SOBE ZA MLADE OZIROMA PROSTOROV ZA MLADINSKI KLUB rešujemo že 10 let, a brez uspeha. Možnosti je bilo veliko, a nismo nobene izkoristili. Ena izmed njih je tudi, da bi del novega samoprispevka namenili za gradnjo mladinskih prostorov. Iščemo pa še druge možnosti. Sam sem se in se bom prizadeval, da bi dobila mladina prostora, pa tudi druge vabim, naj mi pri tem pomagajo.

PLAVALNI BAZEN bo Kočevje dobilo, vprašanje pa je, kdaj. Vse je odvisno od denarja in odločitve ljudi, ki bodo plačevali samoprispevek.

NA ŠESTANKE ORGANOV ZK bi res lahko vabili tudi mlade, in to

takat, kadar razpravljamo o zadevah, ki zanimajo pionirje in mladino. UREJANJE OTROSKIH IGRISČ napreduje zdaj, ko ima krajevna skupnost novo vodstvo. Pri raznih urejanjih je in bi še lahko prispevala tudi mladina.

Ostala vprašanja mladincev so se nanašala predvsem na ustanovitev KPJ, komunistično delovanje na Kočevskem pred vojno, sodelovanje organizacij z ZK, sodelovanje ZKJ z delavskimi strankami drugih držav, na vojno med Izraelci in Arabci in druge zadeve.

J. PRIMC

Vsakemu učencu omogočiti napredovanje

Odkar je v osnovni šoli Kočevje organizirano podaljšano bivanje, napreduje večina učencev

V kočevski osnovni šoli imamo že četrto leto podaljšano bivanje za učence. Začetek je bil kot pri vsaki novotariji težak. Ni bilo denarja, prostora niti zadostnega števila učiteljev, ki bi vodili delo v teh oddelkih.

Skupno obiskuje oddelke podaljšane bivanja 85 šolarjev. Na leto prispeva TIS za vzgojno osebje, ki uči v teh oddelkih, in za materialne stroške 217.000 din; razen tega pa TIS plačuje v celoti ali delno prehrano socialno šibkim otrokom. Vsi ti stroški in napor pa se bogato obrestujejo, saj izdelajo razred skoraj vsi učenci, ki so v podaljšanem bivanju. To je velik uspeh, če vemo, da so v podaljšanem bivanju otroci, ki jim gre iz različnih vzrokov v šoli slabo.

Letos teče drugo leto, odkar imamo organizirano podaljšano bivanje tako, da sta na višji stopnji dva mešana oddelka, in sicer: učenci iz

petih in šestih razredov skupaj ter učenci sedmih in osmih razredov skupaj. Najbolje bi seveda bilo, če bi imeli oddelke za vsak razred. Vendar to še ni mogoče, ker ni denarja in učiteljev, pa tudi nekatere druge zadeve to onemogočajo.

Podaljšano bivanje imamo tudi na nižji stopnji. Prvi razred ima sam svoj oddelk, učenci od drugega do četrtega razreda pa so v oddelku, ki šteje sedemnajst učencev.

VIMOLJ: RK POMAGA

Potrebe po materialni pomoči so v kočevski občini še precejšnje. Občinski odbor RK je pred kratkim poslal večjo količino oblačil in obutve osnovni organizaciji Rdečega križa Vimolj. Pomoč razdeljujejo družinam, ki so je potrebne.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V novembru na območju matičnega urada Kočevje ni bilo rojstev. Poročilo se je 8 parov. Umrli so: Jožef Zupancič, kmet iz Tisovca 6, star 85 let; Anton Glavič, upokojenec iz Ljubljane, Milčinskega 3, umrl na Polomu 1, star 85 let; Jožefa Leban, družinska upokojenka iz Slovenske vasi 11, stara 80 let; Vincencij Zajc, upokojenec iz Kočevja, Rožna ulica 32, star 73 let; Franc Lipovec, upokojenec iz Koblarjev 3, star 70 let, in Marija Mohar iz Grčarskih Raven 2, umrla v Stari cerki 2, stara 78 let.

Učenka Mojca Francelj uspešno pomaga slabšim učencem 6. g razreda osnovne šole Kočevje pri učenju. Mesec dni pred prvo redovno konferenco je imelo 17 učencev slabe ocene, do konference pa jih je po Mojčini zasluzi popravilo kar 11. To je lep primer, kako lahko starejši učenci pomagajo mlajšim. (Foto: F. Brus)

Varstvo traja pet celih ur. V tem času je učencem omogočeno, da se popolnoma sprostito, si odpočijejo in napravijo pod strokovnim vodstvom v glavnem vse domače naloge. Tudi kosilo imajo vsi ti učenci v šoli.

Ne moremo seveda reči, da pomanjkljivosti ni. So, toda potruditi

se moramo, da bo iz leta v leto boljše. Trenutno si najbolj želimo, da bi imeli sami svoj prostor, ki bi si ga uredili po svoje, da bi bilo delovno vzdušje še bolj domače. Upamo, da bo sčasoma tudi to rešeno.

MARJANCA COLARIČ

Zdaj devet sindikalnih konferenc

Tak je predlog o novi organiziranosti sindikata v občini Kočevje

Do 15. februarja bodo v kočevski občini predvidoma organizirali sindikat po novem. Po sedanjem predlogu naj bi v občini deloval občinski svet Zveze sindikatov (ZS), ki bi ga sestavljali delegati občinskih konferenc posameznih dejavnosti in delegati tistih osnovnih organizacij sindikata (OSS), ki ne bi imeli svoje konference.

Predvidoma naj bi imeli v občini naslednje občinske konference: občinsko konferenco sindikata delavcev (OKSD) kovinske industrije (3 OOS v ITAS in INKOP), OKSD komunalnih dejavnosti (KOMUNALA, HYDROVOD, VARNOST, Stanovniško podjetje Kočevje, Stanovniško gospodarstvo ZKGP), OKSD tekstilne industrije (OOS TEKSTILANA, TRIKON in VEZENINA), OKSD lesne predelave in gozdarstva (LIK, GG, Lovišče), OKSD živilske industrije (Ljubljanske mlekarne, pekarna, OOS iz Kmetijskega podjetja ZKGP in Snežnik), OKSD v obrti (IDEK, OPREMA, USLUGA, KOVINAR), OKSD uprave, pravosodja in družbenih

služb (občinska skupščina, sodišče, postaja milice, občinske družbeno-politične organizacije), OKSD vzgoje in izobraževanje (vajenski dom, delavska univerza, vrtec, gimnazij, posebna šola, osnovna šola Kočevje in osnovna šola Fara), OKSD prometa in zvez (PTT, AVTO, Cestno podjetje). Razen tega pa je še 12 OOS, ki ne bi imele svoje občinske konference, ker nimajo v isti stroki najmanj treh OOS. Sem sodijo: ELEKTRO, trgovina, gostinstvo, tiskarna, kemična tovarna, ZIDAR, Zdravstveni dom, SDK, LB in Računovodski biro.

Po sedanjem predlogu naj bi posamezna OOS ne štela več kot 350 članov, kar pomeni, da bodo v nekaterih OZD in TOZD imeli po več sindikalnih organizacij (ITAS, ZIDAR, ZKGP, LIK). Te OOS bodo imele v OZD oziroma TOZD še svojo konferenco, na kateri bodo obravnavale skupne zadeve delovne skupnosti.

Posebnost je tudi predlog, po katerem naj bo sestav izvršnih odborov OOS tak, da bodo v njem sorazmerno s številom zaposlenih zastopani tudi mladi delavci (pod 27 let) in ženske. V vsaki OOS, ki šteje več kot 3 mladince, bo še aktiv mladih delavcev.

KULTURNI NATEČAJ

Vodstvo osnovne šole Kočevje je 14. decembra razpisalo nagradni natečaj za obletnico Prešernove smrti. Na njem lahko sodelujejo vsi učenci s samostojnimi likovnimi in literarnimi izdelki ter z glasbenimi postavitvami. Prijave in izdelke morajo poslati komisiji do 31. decembra. Nagrade za najboljše izdelke bodo podeljene 8. februarja, za slovenski kulturni praznik.

V. I.

Ob dnevu JLA je 25 učencev osnovne šole Kočevje obiskalo vojaško enoto v Ribnici in čestitalo vojakom za praznik. Ob tej priložnosti so šolarji obdarili pripadnike JLA z umetniško sliko in šopkom rož, vojaki pa so šolarjem pokazali bojno opremo.

REKLI SO...

TONE ŠERCER, predsednik OSS: Pozdravljam ustanovitev OO ZK v TOZD, saj je bil doslej sindikat pri političnem delu v nekaterih kolektivih osamljen. Na skupnem sestanku aktivna delavcev-komunistov in sindikata naj bi se pogovorili o TOZD, delavski kontroli, volitvah, sindikalni organiziranosti in drugem.

DRAGO BENCINA, poslanec in član občinskega komiteja ZK: Ne bi smeli dopuščati, da naše seje včasih niso sklepne. Poklicati moramo na odgovor tiste, ki ne prihajajo na seje. Če je kdo preobremenjen, ne sme sprejemati funkcij. Nedavni popis je pokazal, da pol članov ZK nima funkcij, nekateri pa jih imajo celo 10 do 15. Ze zdavnaj smo se dogovorili, da je treba take tovariše razrešiti.

IVAN STARIC, član občinske konference ZK: V Stari cerkvi smo pismo le prečitali, nič na naredili. Sestanki so suhoparni. Za letne konference ni nobenih priprav, da sploh ne vemo, kdo bo vodil posamezno organizacijo. Tako ne smemo delati še naprej. Ljudje sprejemajo funkcije, potem pa ne delajo.

in krajevno skupnostjo. KS bo prispevala 96.300 din, ostalo pa podjetja.

Športnih igrišč je bilo asfaltiranih 1.896 kvadratnih metrov v vrednosti 206.270 din. To sta dve igrišči za košarko in igrišče za rokomet. Gospodarske organizacije so prispevale 37.015 din, ostalo pa je šlo iz presežka sredstev samoprispevka.

Parkirišče in nasadov je bilo urejenih okoli 2.500 kvadratnih metrov v skupni vrednosti 107.016 din. Vse je bilo plačano iz PUMZ. Parkirišči sta bili urejeni pri Šeskovem domu in pokopališču, več nasadov, parkov in prehodov za pešce pa je bilo urejenih po vsem mestu.

Dovozov in dvorišč je bilo asfaltiranih 1.351 kvadratnih metrov v skupni vrednosti 198.596 din, kar vse so plačale delovne organizacije.

DL: — Kakšno je stališče KS do ponovne uvedbe samoprispevka?

ODG: — Prevladuje mnenje, naj bi s samoprispevkom uredili telovadnico in bazen v Kočevju ter komunalne objekte na podeželju. Telovadnica in bazen bi bila v Gaju.

LESNINA iz Ljubljane nam je predlagala razmeroma zelo poceni izvedbo, kakršna je tudi pri osnovni šoli na Grmu v Novem mestu. O tem že zbiramo podatke. Razen tega bi lahko uredili še — vprašanje je, iz katerih sredstev — telovadnico pri gimnaziji. Ne bi pa smeli zanemariti ureditve letnega kopališča na Rinži pri Mahovniku.

DL: — Stanovalci v mestu se kljub KS, Stanovniškemu podjetju in drugim organom čutijo pogosto nemočni pri urejanju mnogih zadev, ki so zanje posebnega pomena. Kako bi se dalo to urediti?

ODG: — O tem sem že razmišljal, vendar še ne vem čisto pravega odgovora. Verjetno bi morali ustanoviti skupnost stanovalcev pri KS; ki ne bi bila le privelek stanovniškega podjetja ali kogar koli drugega. Iz razgovorov s stanovalci sem seznanjen, da jih mučijo razni problemi, ki jim doslej nihče ni posvečal prave pozornosti oziroma jih ni dovolj učinkovito reševal. Tako imamo na kupu stolpnice in bloke, na primer v

Kidričevi ulici, pa nič garaž, premajhno otroško igrišče, za zaklonišča je ali pa ni poskrbljeno, da ne govorimo o prostoru za rekreacijo, vrti-

Stane Otoničar: „Na samoupravni osnovi se da vse urediti bolje in ceneje kot na birokratski ali upravni.“ (Foto: J. Primc)

čkah za te družine itd. Stanovalci bi lahko dali vrsto pobud, kako v bodoče urejati in opremljati stanovanja, da bi bilo v njih bivanje čimbolj prijetno. Po moje ni pomembno, kje bo ta samoupravni organ stanoval-

cev, pač pa je pomembno, da bo res samoupravni in ne privelek nekoga in da bo nekdo v imenu stanovalcev počenjal vse mogoče stvari.

DL: — Kako je zaživela zamisel o medkrajevnem svetu krajevnih skupnosti?

ODG: — Družbeni dogovor o ustanovitvi medkrajevnega sveta KS smo podpisali predstavniki KS Livold, Dolga vas, Salka vas-Rudnik, Mahovnik, Stara cerkev in Kočevje 25. oktobra. 7. decembra smo izvolili predsednika (Stane Otoničar), podpredsednika (Nace Kamensk), in tajnika (Franc Premrl). Delo sveta bo urejeno na delegatski osnovi. Ta svet se bo dogovarjal o vseh zadevah, ki so skupnega pomena, in predlagal rešitve pristojnim oblastvenim organom. Zadeve denarnega in materialnega pomena bomo reševali z družbenimi dogovori. Vsi smo se tudi strinjali, da se spet uvede krajevni samoprispevek. Sklenili smo, da bomo na naslednji seji razpravljali o financiranju KS in potrdili pravilnik o delu medkrajevnega sveta KS, ki mora biti pripravljen do 31. januarja.

Urni poštar

Nabral 8 naročnikov in srečal medveda

Matija Ožanič je med kočevskimi poštarji v prvih desetih dneh zbral največ novih naročnikov na Dolenjski list, in sicer 8.

Naročila nabiram le v svojem dostavnem rajonu. Malo se pošalim z ljudmi, pa gre. Računam, da bom tudi danes pridobil kakšnega. Ponudim Dolenjski list pa jezik mi dela, — je povedal 6. decembra in dodal, da je tudi novi poštar Franjo Bajs dobro začel: zbral je v nekaj dneh 6 naročnikov, zdaj pa so ga iz Kočevja predstavili na Turjak.

Kjer raznaša pošto Matija Ožanič, so ljudje zelo zadovoljni, saj je zelo uren. (Foto: J. Primc)

Matija Ožanič je poštar pet let. Je med najbolj urnimi, če ne celo najbolj uren za raznašanje. Tako so zadovoljne stranke in on, popoldne pa mu ostaja več časa za raznašanje telegramov. Pravi, da ima dobre noge in kondicijo, ker je vedno moral veliko pešati.

Pošto je raznašal že po več krajih v kočevski in ribniški občini. Na območju okoliških pošt pozna kakih 9 jelenov. Pa medved? O, nekoč, ko je raznašal pošto na območju Banje loke, je pod Kaptolom našel nanj. Avto, ki je peljal po cesti, je splasil medveda, da je bežal naravnost proti njemu. „Še danes ne vem, kdo-se je bolj ustrašil in kdo je pred kom bežal,“ pravi Matija Ožanič.

»Dolenjski list« v vsako družino

Medkrajevni svet že dela

Novo oblike dela KS Kočevje - Kaj je bilo letos asfaltiranega? - Za telovadnico in bazen

S predsednikom krajevne skupnosti (KS) Kočevje Stanetom Otoničarjem sva se pogovorila o delu, nekaterih oblikah dela KS letos in načrtih za naprej. Že v uvodu pa moram poudariti, da je delo KS tako obširno in uspešno, da se vse v kratkem sestavku ne da zajeti. Tudi načrt dela za prihodnje leto bo zelo obširen.

DL: — Katera asfaltiranja in ureditvena dela so bila letos opravljena in iz katerih virov plačana?

ODG: — Cest je bilo asfaltiranih skupno 7.186 kvadratnih m, in sicer: vrtec-Bračičeva-Ljubljanska banka, pri občinski skupščini, Cesta na Trato, cesti 7 in 8 na Trati, del cest 12, 13 in 14 od TEKSTILANE mimo Resnika s priključkom na Cesto na Trato, Podgorska-kegljišče in avtobusno postajališče. Vrednost opravljenega dela znaša 720.931 din. Plačano je bilo iz naslednjih vi-

rov: prispevek za uporabo mestnega zemljišča (PUMZ) 537.931 din, prispevek občanov 78.000 din in prispevek gospodarskih organizacij 105.000 din.

Pločnikov je bilo asfaltiranih 1.300 kvadratnih metrov ob Ljubljanski cesti in Kolodvorski ulici, kar je veljalo 85.543 din in je bilo plačano iz PUMZ. Za pločnik v Podgorski še ni računa. V gradnji pa je pločnik od stare šole do ITAS, ki bo dokončan predvidoma do 1. maja. Za njegovo gradnjo oziroma financiranje — veljalo bo 343.928 din — je podpisan samoupravni dogovor med podjetji

JUGOTEHNIKA ODSLEJ TUDI V ČRNOMLJU

ODPRLI SMO PRODAJALNO
V KATERI BOMO NUDILI VES TEHNIČNI MATERIAL, KI GA POTREBUJETE V
VAŠEM DOMU.

NAJ NAŠTEJEMO NEKAJ SKUPIN:

- BELA GOSPODINJSKA TEHNIKA – ŠTEDILNIKI, HLADILNIKI, PRALNI STROJI, HLADILNE SKRINJE
- DROBNA GOSPODINJSKA TEHNIKA – MALI APARATI
- ELEKTRO INSTALACIJSKI MATERIAL – ŽICE, VODNIKI, ŠTEVCI, VAROVALKE
- VODOVODNI INSTALACIJSKI MATERIAL IN SANITARNA KERAMIKA
- GRELNA TEHNIKA – CENTRALNO GRETJE
- AKUSTIKA – RADIOAPARATI, TELEVIZORJI, MAGNETOFONI, TRANZISTORJI, ANTENE IN PLOŠČE
- KOMPLETNE KUHINJE

PREVEČ BI BILO NAŠTEVATI. PRODAJALI BOMO Z UGODNIMI KREDITNIMI POGOJI.
VES KUPLEN MATERIAL VAM BOMO BREZPLAČNO DOSTAVILI NA DOM.
SVETUJTE NAM, KAJ POTREBUJETE, POTRUDILI SE BOMO TER VAM
USTREGLI. VLJUDNO VAS VABIMO, DA NAS OBIŠČETE.

JUGOTEHNIKA

Specializirana prodajalna s tehničnim blagom JUGOTEHNIKA v Črnomlju je pridobitev za Črnomelj in Belo krajino.

V ponedeljek dopoldne je ena najstarejših uslužbenk trgovskega podjetja JUGOTEHNIKA iz Ljubljane Belokranjica Lojzka Božičnik izročila ključke nove poslovalnice v Črnomlju kolektivu, ki bo poslej delal v tej prodajalni. Nova specializirana prodajalna s tehničnim blagom JUGOTEHNIKA v Črnomlju je hkrati lepo darilo tega znanega trgovskega podjetja Črnomalčanom in vsem Belokranjcem za novo leto 1974.

Nova prodajalna v Črnomlju je že 28. poslovalnica JUGOTEHNIKE, ki ima trgovine po vsej Sloveniji. Na našem širšem območju pa je to že druga trgovina, ki so jo letos odprli. Spomladi je JUGOTEHNIKA odprla svojo prodajalno tudi v Metliki. Prodajalna v Črnomlju je v novem posloplju, ki so ga gradbinci BEGRADA zgradili v rekordnem času – v treh mesecih in pol. Prodajalna je ob cesti Staneta Rozmana (pri velikem mostu) in ima prodajne in razstavne prostore v štirih etažah. Zanimivo je, da je prodajalna samopostrežnega tipa, kar je redkost med prodajalnami s tehničnim materialom. Gradnja objekta in oprema je veljala

blizu 1,2 milijona dinarjev.

Poslovođa Leopold Plut in njegovi sodelavci so na otvoritvi obljubili, da si bodo prizadevali, da bo prodajalna vselej dobro založena in da bodo ustregli željam potrošnikov. Kupljeno blago bodo dostavljali tudi na dom.

JUGOTEHNIKA bo tako kot v svojih drugih poslovalnicah tudi v Črnomlju prirejala občasne demonstracije tehničnih

izdelkov, dajala informacije o tehničnih napravah ki jih prodaja in podobno. Novost je tudi to, da nudijo kupcu, ki kupi kompletno napravo za centralno ogrevanje, brezplačno izdelavo projekta za centralno napeljavo.

Kolektiv JUGOTEHNIKE čestita občanom za novo leto 1974 in jih vabi v svoje prodajalne.

Prodajalna JUGOTEHNIKE v Črnomlju je lepo opremljena in dobi založena.

Združenje šoferjev in avtomehaničev Krško razpisuje v sodelovanju s Strokovnim izobraževalnim centrom za voznike motornih vozil Ljubljana – Ježica

TEČAJ

ZA PRIDOBITEV POKLICIA
„VOZNIK MOTORNH VOZIL“.

Vpišejo se lahko kandidati, stari 18 let, ki so končali osemletko ali poklicno šolo ter so telesno in duševno zmožni za opravljanje poklica voznika motornih vozil C kategorije. Ne glede na šolsko izobrazbo se lahko vpišejo kandidati, ki imajo voziško dovoljenje C kategorije. Prijave sprejema „Izletnik“, Krško, Cesta krških žrtev 7, telefon 71-142, do vključno 15. 1. 1974.

Svet osnovne šole
MIRANA JARCA
ČRNOMELJ

razpisuje
prosto delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA

Pogoji:
učitelj osnovne šole, ki ima srednjo, višjo ali visoko izobrazbo in 10 let vzgojno-izobraževalne prakse, moralna in politična neoporečnost ter izpolnjevanje splošnih pogojev. Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa.

DIJAŠKI DOM MAJDE ŠILČ
Novo mesto, Kristanova 60

sprejme v delovno razmerje

NEKVALIFICIRANO DELAŦKO
za delo pri prašičih in na vrtu.

Nastop službe je mogoč takoj. Spomladi bo na razpolago adaptirano enosobno stanovanje v vrtni stavbi doma. Delavka ima lahko prehrano v domu. Razpis velja do zasedba delovnega mesta.

Belokranjsko gradbeno podjetje

BEGRAD
ČRNOMELJ Odbor za kadre
OBJAVLJA
prosto delovno mesto

FAKTURISTA

Pogoji:

1. srednja ekonomska ali administrativna šola, zaželena praksa;
  2. ostali splošni pogoji.
- Nastop dela možen takoj
Prošnje pošljite Odboru za kadre najpozneje v roku 14 dni po objavi oglasa.

PUTNIK–PENZION TREBNJE
razpisuje prosto delovno mesto

VRATARJA–NOČNEGA ČUVAJA.

Izpolnjevat mora pogoje, ki so določeni v pravilniku o sistematizaciji delovnih mest in pravilniku o razporeditvi delavcev na delovna mesta.
Razpis velja do izpolnitve delovnega mesta.

PZ VEKTOR TOZD tovorni promet
LJUBLJANA,
Šmartinska cesta 104,

išče v Novem mestu

POSLOVNI PROSTOR

(pisarne) velikosti cca 20 m². Ponudbe pošljite na gornji naslov ali poslovalnici Vektor, Novo mesto, Cankarjeva 1.

Obvestilo

Dolenjska banka in hranilnica, Novo mesto, obvešča vse stranke in komitente, da bo v ponedeljek, 31. decembra 1973, poslovala za stranke od 6,30 do 14. ure.

V četrtek, 3. januarja 1974, banka zaradi internih del ob zaključku leta ne bo poslovala za stranke.

Istočasno obveščamo vse vlagatelje hranilnih vlog, da bo banka pripisovala obresti na hranilne vloge za leto 1973 od 20. januarja 1974 dalje.

Vsam komitentom, varčevalcem in poslovnim prijateljem želimo srečno novo leto 1974!

Koteks Tobus

Kmetovalci in rejci prašičev!

Tudi letos odkupuje Koteks Tobus svinjske kože. Pri vzreji prašičev pazite, da se njihova koža ne poškoduje. Nepoškodovane in nerazrezane kože imajo pri odkupu večjo vrednost. Svinjske kože oddajte najbližji zbiralnici Koteks Tobus ali kmetijski zadrugi, kjer odkupujejo tudi kože drugih živali.

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM ŽELIMO MNOGO USPEHOV V NOvem LETU 1974!

STE ŽE KUPILI SREČKO IZREDNE NOVOLETNE LOTERIJE, KI JO LETOS SPET PRIREJA JUGOSLOVANSKA LOTERIJA?

● GOTOVO STE OPAZILI POSEBNOST:

SREČKE SO CELE, POLOVIČNE IN ČETRTINSKE ● GLAVNA PREMIJA JE 4 00.000 DIN ● ŽREBANJE BO 1. I. 1974.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 27. decembra - Janez Petek, 28. decembra - Živko Sobota, 29. decembra - Tomaž Nedelja, 30. decembra - Branimir Ponedeljek, 31. decembra - Silvester Torek, 1. januarja - Novo leto Sreda, 2. januarja - Gregor Četrtek, 3. januarja - Genovefa

KINIO

BREŽICE: 28. in 29. 12. ameriški barvni film „Detektiv Klub“. 30. in 31. 12. ameriški barvni film „Apokalipsa Džo“. 1. in 2. 1. ameriški barvni film „Pajkovo oko“.
CRNOMELJ: 28. 12. ameriški film „Nepozabni veseljaki“. 30. 12. francoski barvni film „Sicilijanski klan“.

KOSTANJEVICA: 30. 12. angleški barvni film „Sedem maščevanj“.
METLIKA: Od 28. do 30. 12. ameriški barvni film „Vabi za ubijalca“. Od 28. do 31. 12. jugoslovanski barvni film „Sledi črnega dekleta“. 31. 12. in 1. 1. ameriški barvni film „Idealna dojljila“.
MIRNA: 5. in 6. 1. „Kapitan Nemo in podvodno mesto“.
NOVO MESTO: Od 28. do 31. 12. italijanski barvni film „Kolt v rokah hudiča“.

RIBNICA: 29. in 30. 12. ameriški barvni film „Mesto nasilja“.
ŠENTJERNEJ: 29. in 30. 12. „Camango“.
TREBNJE: 29. in 30. 12. ameriški barvni film „Peklenški komandosi“. 1. 1. ameriški barvni pustolovski film „Super diabolik“.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Vsa zlatarska dela vam po Vaši želji najbolje opravi zlatar Otmar Zidaric v Gosposki 5, Ljubljana, kjer dobite tudi poročne prstane vseh oblik! - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCA STARINE iz Murnic pri Szentjanžu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam izrazili sožalje. Zahvala sosedom, vaščanom za pomoč, Lovski družini Szentjanž za organizacijo pogreba, ZB Szentjanž, župniku za obred, guvernikom Antonu Hotku, Mirku Mohorju, Mirku Prijateljcu za poslovljene besede.

Zalujoči: žena Marija, otroci Ivan, Franc, Vinko, Jože, Tone, Edi, Mici, Olga z družinami in drugo sorodstvo.

Ob boleči izgubi moža, očeta, starega očeta, svaka, brata in strica

VINKA MURNA iz Sp. Vodla

se iskreno zahvaljujemo za pomoč dr. Levstiku, župniku za poslovljene besede, tov. Borštarnju in Debelaku ter konfekciji Jutrjanika, Lisca in Metalni Krmelj, društvu upokojencev, gasilcem, sosedom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in nam kakorkoli pomagali in nam izrekli sožalje.

Zalujoči: žena Marija z otroki ter drugo sorodstvo.

Ob izgubi naše dobre in skrbne mame, stare mame, sestre, tete in svakinje

JUSTINE ČUČNIK, roj. Kužner Stolovnik 47 pri Brestanici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem za podarjene vence in pomoč. Hvala dr. Malavašiču in dr. Nedi Podkonjak za trud in prizadevanje, župniku pa za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat hvala.

Zalujoči: sinova Franci in Jože z družinama, hčerke Vida, Justa, Marica in Erna z družinami

Stolovnik, Koprivnica, Globoko, Krško, Beograd, Hamburg, Nuernberg

SESTIČKE

Nad vse dobre in skrbne mami TEREZIJ RAVBARJEVI iz Rateža 42 iskrene čestitke v Novem letu 1974 ter veliko zdravja, sreče in zadovoljstva otroci Slavka z možem, Elica z možem, Marija z družino, Rudi, Janez, Jože in Stane z družinami.

Dragima mami in atu Bogatajevima iz Jurne vasi za 26. obletnico skupnega življenja oziroma mami za 46. rojstni dan ter srečno Novo leto, iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo zdravih in srečnih dni v skupnem življenju hčerki Panika in Malči ter Rudi z družino, Rudi in Marjanček pa jima pošiljata koš poljubčkov.

Upravni odbor podružnice Društva upokojencev Novo mesto želi vsem članom srečno Novo leto.

PREKLIC

JULIJANA JAMBREŠIČ, Zameško 1, Szentjerne, prepovedujem vožnjo po mojem gozdu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno nreganiala.

OBVESTILA

NUDIM VAM vse vrste rolet, žaluzije in platnene zavese ter opravljam vsa popravila iz te stroke. Cene solidne. Naročila sprejema Bogo Radi, Zabja vas 15, Novo mesto.

»Dolenjski list« v vsako družino

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Kaučič iz Brežic - Nataša, Milena Koren iz Trebče - Ireno, Marija Colarič iz Gornje vasi - Vesno, Zvezdana Dornik iz Samobora - dečka, Nevena Preskar iz Brezine - Andreja, Elizabeta Knez iz Okljukove gore - Tomaža, Pavica Božič iz Rajca - deklico, Ljubica Sotlar iz Črešnjic - Aleša, Ana Horvat iz Jesenic - Danijela, Marjana Kmetec iz Senovega - Marka, Jožica Jaklič iz Dednje vasi - dečka, Nataša Deak iz Male Gorice - Krunoslava, Marija Krošelj iz Curnovca - dečka, Panica iz Brežic - Vero, Slavica Jandrič iz Samobora - dečka, Ivana Gorenc iz Gor. Lenarta - dečka, Ivana Soltić iz Vukovega sela - dečka, Anica Zibert iz Mosteca - Omara, Dragica Turšič iz Cerkelj - Andrejo, Elica Hrčič iz Velike Rakovice - deklico. - Čestitamo!

UMRLI SO:

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Franc Brilej, socialni podpiravec iz Podgorja, star 73 let; Ana Zagajšek, žena kmeta iz Kuzminca, stara 61 let; Jožef Varlec, invalid iz Podgorja, star 81 let; Neža Štefanič, žena kmeta iz Stojanskega vrha, stara 64 let; Ivan Knez, kmet iz Okljukove gore, star 60 let; Jože Kodrič, kmet iz Velikih Malenc star 77 let.

Dolgoprsta stranka

„Pošteno sem plačala“, je pred občinskim sodiščem v Črnomlju trdila domačinka D. L., ko se je morala zagovarjati zaradi tatvine v samopostrežni trgovini. Tri puloverje (vredne 309 din), ki jih je poleti smuknila s police, so našli namreč pri njej doma. Izgovori tokrat niso pomagali. Ista stranka, ki se zaklinja na svojo poštenost, pa je bila že prej enkrat zasačena, ko je hotela ukrasti steklenico kornjaka. Ne gre v vsakdanjem življenju tako, kot pravi narodna pesem: „Pil bi ga vsak hudič, plačal pa nič...“

POMOČ V NESREČI

Minuli petek ob pol eni ponoči se je v Kolenitki pri Trebnjem na avtomobilski cesti prevrnila romunska cisterna tako, da je zaprla cestišče. Z ljubljanske strani sta pripeljala Alojz Rutar iz Tolmina in Novomeščan Jože Markovič, šofer ribniškega EURA-TRANSA. Oba šoferja sta si več kot štiri ure v dežju prizadevala s svojima voziloma odstraniti prevrnjeno cisterno tako, da bi vsaj delno omogočila promet drugim vozilom. Oviru sta slednjim odstranila toliko, da je bilo pol vozišča prostega, cisterno pa so povsem odstranili z dvigali šele naslednje dni. Šoferja zaslužita za to javno pohvalo.

Dva tisoč din stane žalitev

Nič ni pomagalo, ko se je 31-letni Ludvik Kovacič z Belega griča pri Mokronogu skesal potem, ko je že kajnost ga ne more povsem opravičiti nesramnega vedenja, ki si ga je privoščil celo v javnosti.

Občinsko sodišče v Trebnjem je ta primer obravnavalo pred kratkim. Ugotovilo je, da je Kovacič 16. oktobra letos precej pil, potem pa se z mopedom pri Puščavi zaletel. Ljudje so poklicali miličnika, in ko je prišel na kraj nesreče Alojz Brunček, komandir OM Mokronog, je bil Kovacič že na nogah in še kako gorajzen. Vpil je nad miličnikom in ga nesramno zmerjal. Na postaji milice v Mokronogu je odklonil tudi zdravniško pomoč, zdravnika nagnal, potem pa razgrajal in vpil ter žalil vsakega miličnika, ki se je prikazal v sobo. Tako je ozmerjal še Alojza Hočevarja in Rajka Rokavca.

Ni pa ostalo le pri tem, saj je še naslednji dan pred mokronoškim bifejem spet žalil dva miličnika. Resda je bil na razpravi zelo skesan in se je opravičeval, češ da se ničesar ne spominja, toda sodišče mu je vseeno naložilo plačilo 2.000 din kazni. Da bo dobro pomnil in drugič vedel, kako se govori z uradno osebo! Sodba še ni pravomočna.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega ljubelega moža, očeta ter starega očeta

JOŽETA MATJAŠIČA

Dobe pri Kostanjevici

se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje, darovalcem cvetja in vencev, vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, sosedom in vaščanom, posebno družinam Kavsek in Udvanec, KZ Kostanjevica, kolektivu Labod Krško, pevcem iz Kostanjevici, vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, ter župniku za obred.

Zalujoči: žena Pepca, sin Jože z družino, hčerke Anica, Marinka, Olga, Dragica, Rezka in Pepca z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega moža, očeta in starega očeta

ALBINA ARKARJA

iz Trebče vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, nam pomagali v teh težkih trenutkih in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Leopoldu Kocutarju za prizadevno dolgotrajno zdravljenje in za lajšanje bolečin pred smrtjo. Zahvaljujemo se tudi Ivanu Božiču za ganjive poslovljene besede. Posebna zahvala župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: neotolajljiva žena Angela, hčerke Angelca, Jožica in Anica z družinami, hčerki Danica in Bernardka, brat Feliks, sestra Amalija in drugo sorodstvo.

Trebča vas, Veliki Lipovec, Ljubljana, Cleveland, 16. decembra 73

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Marija Grmek je padla s skedenja in si poškodovala levi kolk; Mirica Trbušič se je po hrbtu poparila s kropom; Marija Nežič je padla s kolesom in si poškodovala levi kolk; Milka Budna je padla na poti in si

poškodovala desni kolk; Barica Hogač je padla na poti in si poškodovala desno nogo motorista desni kolk; Barica Hogač je padla na poti in si poškodovala desno nogo; motorista na štedilniku in si poškodovala roki in prednji del telesa; Barica Lončarič je padla v stanovanju in si poškodovala levo roko; Anton Škalcer se je zaletel z avtom in si poškodoval prsni koš; Ana Šepetavec je padla po stopnicah in si poškodovala glavo.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Aleksander Zupan, Ciril Kukman, Stanko Kloboučar, Anton Legan, Vinko Bojanc, Jože Vidic, Anton Može in Franc Nosan, člani IMV Novo mesto; Ivan Barbo, Martin Petelin, Franc Turk, Danica Hrastar, Anton Tršinar, Marko Ferbežar, Jožica Koba, Stefka Božič, Fani Blatnik, Peter Kumer, Rihard Resnik, Alojz Hrastar, Niko Reba, Franc Ogrinc, Fanika Malerič, Tončka Vidic, Pepca Gajič in Jernej Klemenč, člani Novoteksa Novo mesto; Franc Ajster, Mirko Crnič, Jožefa Crnič, Vladimir Vanič, Jože Florjančič in Jože Fabjan, člani Novolesa Straža; Lado Rauh, Jože Progar in Alojz Plantan, člani Novomontaže Novo mesto; Slavka Blažič, članica Laboda Novo mesto; Avgust Murn, član G. O. Podturn; Alojz Avbar, obrtnik iz Bršljina; Martina Sašek, Marija Kafelje, Ema Novak in Marjan Godler, člani Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Franc Šlejkovec, Tone Meglič in Ljubo Rabič, člani Pionirja Novo mesto; Viktorija Košir, gospodinja iz Dolnje Straže; Franc Pelko, Anton Rus in Franc Rapuš, člani Novograda Novo mesto; Ivan Ambrožič in Slavko Kozoglav, kmeta iz Sentošta; Mihaela Kozoglav in Marija Gazvoda, gospodinja iz Sentošta; Anton Pavliha, obrtnik iz Črnomlja; Ivanka Pavček, gospodinja iz Podgore; Martin Škedelj, član Iskre Semič; Ana Švajger, gospodinja iz Črnomlja; Stanislav Kapš, kmet iz Preloke; Stefka Špehar, gospodinja s Tanče gore; Anton Jakša, kmet iz Pribiže; Majda Erhah, članica Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Ana Bartolj, gospodinja iz Gornje Težke vode; Boris Grabrijan, član Belta Črnomelj; Srečko Stajdohar, član Beграда Črnomelj, Rudolf Habe, član vojne pošte Črnomelj; Anton Cvitkovič, kmet iz Tribuč; Stanko Klepec, član Elektro Črnomelj; Nežica Godler, članica Bora Dolenjske Pčlice; Milan Marn, član ŽTP Novo mesto; Stanislav Mali, član ŽTP Novo mesto; Ana Cimermančič, Jožefa Brulc in Marija Derganc, gospodnje iz Velikih Brusnic; Antonija Malenšek, gospodinja iz Malin.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeko, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Branko Podobnik, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 din - Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

UGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 - DOLENJSKI LIST šteje med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročeni rokopolisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

MIZARSKEGA POMOČNIKA, samostojnega, sprejemem takoj. Plačam dobro. Stanovanje v hiši. Stane Snedec, Bohinčeva 14, Ljubljana.

AVTOKLEPAR, prost vojaščine, dobi zaposlitev takoj. Stane Pustavrh, Cesta krških žrtev 139, Krško, telefon 71-463 ali 71-367.

STROJEPISKO ali administratorja nujno potrebujem. Takoj se javite odvetniku Zdošku, Brežice.

STANOVANJA

ODDAM ogrevano sobo dvema dekletoma. Cankarjeva 1, Novo mesto.

ODDAM opremljeno sobo in prodam kamin. Naslov v upravi lista (3126/73).

SOLIDNA MLADA ZAKONCA z otrokom iščeta stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (3139/73).

IŠCEM opremljeno in ogrevano sobo v Novem mestu. Milica Kotarški, Zagreb, Kutinska 23.

Motorna vozila

UGODNO PRODAM ŠKODO, letnik 1967, 30.000 km po generalni. Cena pod milijon Sdin. Ogled vsak dan popoldne. Hren, Majde Šilec 3, Novo mesto.

PO UGODNI CENI prodam spačka 1968. Franc Oberč, Stopiče 21.

NUJNO PRODAM osebni avto Zastava 1300, letnik 1972, dvojne skarje za pločevino do 5 mm, kompresor brez motorja in brusilni stroj z motorjem. Cena zelo ugodna. Hočevar, Puščava 2, Mokronog.

PRODAM OSEBNI kombi DKW po zelo ugodni ceni in v dobrem stanju. Stanko Hosta, Sela 16, Szentjerne.

UGODNO PRODAM avto Zastava 750, letnik 1970. Drago Plankar, Kotarjeva, 6, Novo mesto.

UGODNO PRODAM po delih tovornjak Mercedes Zekser, prevoženih 36.000 km po generalni. Milan Zamida, Uršna sela 68 pri Novem mestu. Ogled vsak dan.

PRODAM FIAT 750, letnik 1968, dobro ohranjen, z novo zimsko in letno opremo. Cena ugodna. Vinko Vintar, Szentjerne 163.

PO UGODNI CENI prodam karamboliran fiat 750, lahko tudi po delih. Ogled vsak dan pri Jožetu Bratkoviču, Gorenja Brezovica 26, Szentjerne.

PRODAM NSU 1000 C, letnik 1971. Ogled vsak dan popoldne. Ziad Tušič, Jerebova 8 a, Novo mesto.

PRODAM FIAT 1100, letnik 1963. Romana Tirič, Poganci 7, Novo mesto.

NUJNO prodamzastavo 750, letnik 1965, prevoženih 61.000 km. Adamičeva 6, Novo mesto.

PRODAM

UGODNO PRODAM dva prašiča po 100 kg. Naslov v upravi lista (3108/73).

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno Kueppersbusch s pekačem in plinsko-električni štedilnik. Mirna Jarca 36, Novo mesto, od 16. ure dalje.

PRODAM gramofon Mimi-Iskra. Sekoranja, Nad mlino 19.

PRODAM motorno žago Partner ER 12. Naslov v upravi lista (3130/73).

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisani glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 27. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Iz glasbenih šol - 10.15 Po Talijinih poteh - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Miljeva Kač: Priprave za zimsko škropljenje nasadov - 12.40 Igrajo pihalne godbe - 13.30 Priporočajo vam... - 14.40 „Mehurčki“ - 16.00 „Vrtljak“ - 17.00 „December 73“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Kampača - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 22.15 Popevke in pesni ritmi.

PETEK, 28. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - Zgodbe iz mesta Rič-Rač. 10.15 Teden dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Aleks Rainer: Zaposlovanje poljedelcev pozimi. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 16.00 „Vrtljak“ - 18.15 „Signali“ - 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Dobrimi znanci. 20.00 „Top-pops 15“ - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 29. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Studio za najdeno skladbo. 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vilko Šteren. Odprti problemi kmetijskega trga. 12.40 Cez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Orgle v Ritmu. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Radijski radar. 22.20 - 24.00 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 30. DECEMBRA: 6.00 - 8.00 Dobro jutro! 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.50 Pogovor s poslušalci. 14.05 Humoreska tega tedna - Fran Milčinski: Krokarji. 15.05 Nedeljsko športno popoldne. 17.25 Popularne operne melodije. 18.00 Radijska igra - Pavle Lužan: Dan gospoda Iksa. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 31. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisani svet pravljic in zgodb. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Kmetijskim proizvajalcem ob koncu leta. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“ - 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z Kvintetom bratov Avsenik. 20.00 - 24.00 SILVESTROVO V STUDIU 14.24. SREČNO 1974!

TOREK, 1. JANUARJA: 8.07 Otroci v novoletnem jutru. 10.05 Tone Kraševac: Med delavci Bresta. 11.15 Novoletne čestitke Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 12.10 Cestitke za praznik. 13.30 Ernest Petrin: O zdomcih. 14.05 Ob kmečki peči. 15.05 Lepe želje. 17.05 Ples ob petih. 18.00 Radijska igra Hildensheimer: Žrtev Helena. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Novoletni koncert. 22.15 Zaplešite z nami.

SREDA, 2. JANUARJA: 8.07 Radijska igra za otroke. - Brane Puntar: Vrata, ki škripljejo. 9.30 Slovenski zbori in domači ansambli. 10.05 Zvone Kržišnik: Naš človek. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Za

ljubitelje operne in simfonične glasbe. 13.30 „Vlak radosti“. 16.00 „Loto vrtljak“. 18.00 Bayron-Menart: Chaillonski jetnik. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Glasba ne pozna meja. 22.15 Plesna glasba iz studija 14.

CETRTEK, 3. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila -

Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt v januarju. 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 18.15 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s kvartetom Silva Štingla. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in pesni ritmi.

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 27. DECEMBRA: 9.35 TV v šoli (Zg.) - 17.15 Šolska TV: Nova matematika (Lj.) - 17.25 Pi slovenske književnosti: F. Celestin: Roza (Lj.) - 18.00 Obzornik (Lj.) - 18.15 Mozaik (Lj.) - 18.20 Shane - serijski barvni film (Lj.) - 19.10 Delavska TV tribuna (Lj.) - 19.40 Pri dedku Mrazu: S. Makarovič: Pikin kužek (Lj.) - 19.50 Cikcak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj.) - 20.40 Četrtekovi razgledi: Tisoč let Skofje Loke (Lj.) - 21.30 Turgenjev: Očetje in sinovi - barvna TV nadaljevanka (Lj.) - 22.20 Poročila (Lj.)

PETEK, 28. DECEMBRA: 9.30 TV v šoli (do 11.30) (Zg.) - 17.50 Kuhinja pri violinskem ključu (Lj.) - 18.15 Obzornik (Lj.) - 18.30 Rekreacija: Na turizem, barvna oddaja (Lj.) - 18.40 Pet minut za boljši jezik (Lj.) - 18.50 Mozaik (Lj.) - 18.55 Naš ekran (Lj.) - 19.40 Pri dedku Mrazu: S. Makarovič: Medvedov dečnik (Lj.) - 19.50 Cikcak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 Propagandna reportaža (Lj.) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.35 Roberto la Rocca - francoski film (Lj.) - 22.20 Poročila (Lj.)

SOBOTA, 29. DECEMBRA: 9.35 TV v šoli (Zg.) - 16.25 Košarka Partizan: Crvena zvezda (Bg.) - 18.00 Obzornik (Lj.) - 18.15 Daktari serijski barvni film (Lj.) - 19.05 Moda za vas - barvna oddaja (Lj.) - 19.15 Gledališče v hiši (Bg.) - 19.45 Pri dedku Mrazu: S. Makarovič: O smetiščnem mucu (Lj.) - 19.52 Cikcak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.30 Golden Gate quartet (za JRT) (Lj.) 21.15 Barvna propagandna oddaja (Lj.) - 21.20 Pravniški - barvni film (Lj.) - 21.45 Poročila (Lj.) - 21.50 Colditz - serijski barvni film (Lj.) - 22.40 TV kažipot (do 23.15) (Lj.)

NEDELJA, 30. DECEMBRA: 9.05 Pogled za kulise - oddaja o TV nadaljevanki Vojna in mir (Lj.) - 9.40 Po domače s Štirimi kovači (Lj.) - 10.10 Kmetijska oddaja (Sa.) - 11.10 Mozaik (Lj.) - 11.15 Otroška matineja: Enciklopedija živali (Lj.) - 11.45 Poročila (Lj.) - 11.55 Oberstdorf: Smučarski skoki - barvni prenos (EVR-Lj.) - Nedeljsko popoldne: Tuja folklor, TV kažipot, za konec tedna, oddaja o Metki Vučar (Lj.) - 18.00 Moda za vas - barvna oddaja (Lj.) - 18.10 Poročila (Lj.) - 18.1 Bratje Marx - v cirkusu (Lj.) - 19.35 Pri dedku Mrazu: S. Markovič: Lisičja filozofija (Lj.) - 19.50 Cikcak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.40 Filip na konju - serijska oddaja (Bg.) - 21.25 Jazz na ekranu (Lj.) - 21.40 Eporniti pregled (JRT) - 22.10 Poročila (Lj.)

PONEDELJEK, 31. DECEMBRA: 17.40 Škivoka trgovina - lutkovna serija Kurir Gregec (Lj.) - 18.00 Obzornik (Lj.) - 18.15 Risanke (Lj.) - 18.45 Mozaik (Lj.) - 18.50 Mladi za mlade - silvesterska oddaja (Lj.) - 19.35 Pri dedku Mrazu (Lj.) - 19.50

Cik-cak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.40 Rezerviran čas - 21.00 Špica in napoved silvesterskega programa - 21.05 Štirje letni časi (Lj.) - 22.05 Humoristična oddaja - skeči, oddaja TV Beograd (Lj.) - 22.30 Magazin, zabavno glasbena oddaja TV Zagreb (Lj.) - 23.30 S polko in valčki v novo leto (ansambel bratov Avsenik) 23.59 Ura (Lj.) - 24.00 Čestitka (Lj.) - 0.03 Melodije za vse čase (Oktet) (Lj.) - 0.20 Glasbena oddaja (Lj.) - 0.40 Stare mestne pesmi - oddaja TV Beograd (Lj.) - 1.00 Zabavna revija televizije Sarajevo (Lj.) - 2.00 Novoletni spored (do pribl. 5.00) (Bg)

TOREK, 1. JANUARJA: 9.00 Čestitka otrokom in oddaja Mlado leto, mlada pesem (Lj.) - 9.20 Vilinček za Lune - predstava Mladinskega gledališča (Lj.) - 10.55 Mala čarovnica - II. del barvne oddaje (Lj.) - 11.10 Akvarij (Lj.) - 11.15 Novoletna pravljica, danska barvna oddaja (Lj.) - 11.55 Poročila (Lj.) - 12.05 Propagandna oddaja (Lj.) - 12.15 Dunaj: Novoletni koncert dunajskih Filharmonikov - bar. prenos (Lj.) - 13.30 Garmisch: Smučarski skoki - barvni prenos (EVR) - 15.30 Novoletna srečanja, oddaja za vse iz bratskih republik in pokrajin, ki žive v Sloveniji (Lj.) - 16.00 Mozaik (Lj.) - 16.05 Gulliverjeva potovanja - risanka (Lj.) - 17.15 Lice ob licu - oddaja TV Beograd (Lj.) - 18.05 Poročila (Lj.) - 18.10 Nekaj mi, nekaj vi - oddaja TV Sarajevo (Lj.) - 18.40 Nocoj ste povabljeni (Lj.) - 19.00 Svet v letu 1973 - (Lj.) - 19.45 Risanke (Lj.) - 19.50 Cik-cak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 3-2-1 (Lj.) - 20.35 Show en mal na nov - barvna oddaja (Lj.) - 21.20 Dekle iz šestega nadstropja (Lj.) - 21.55 Dekameron 40 - poljski barvni film (Lj.) - 22.20 Poročila.

SREDA, 2. JANUARJA: 8.55 Po domače z ansambлом DO (Lj.) - 9.25 Igra o zmaju - predstava SLG Celje (Lj.) - 10.40 Štirje letni časi (Lj.) - 11.00 Deček in konj - sovjetski film (Lj.) - 12.05 Poročila (Lj.) - 12.10 Tanec, novoletna oddaja za vse iz bratskih republik in pokrajin, ki žive v Sloveniji (Lj.) - 12.25 Operni pevci pojo sevdalinke - oddaja TV Sarajevo (Lj.) - 12.55 Dekliške pesmi - oddaja TV Beograd (Lj.) - 13.15 Godolini - oddaja TV Titograd (Lj.) - 13.35 Bajbajka - oddaja TV Zagreb (Lj.) - 14.20 Zabavni filmi za otroke (Lj.) - 15.05 Zabavna oddaja (lepljenka TV Zagreb) (Lj.) - 15.45 Poročila (Lj.) - 15.50 Neznani letiči predmeti - barvni film (Lj.) - 16.40 Mirni človek - celovečerni film (Lj.) - 18.40 Ljudje in slike - barvna oddaja (Lj.) - 19.10 Prihranjeni funt - TV igra (Lj.) - 19.45 Risanke (Lj.) - 19.50 Cik-cak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 3-2-1 (Lj.) - 20.35 Film tedna: Preiskava o neoporečnem državljanu - barvni film (Lj.) - 22.25 Poročila (Lj.)

CETRTEK, 27. DECEMBRA: 16.00 - 16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. 16.15 - 17.00 Nove plošče RTB, Aktualnost tedna, Mala šola avtomobilizma, obvestila in reklame. 17.00 - 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 29. DECEMBRA: 16.00 - 17.00 Občani čestitajo in pozdravljajo. 17.00 - 18.00 Za konec tedna: Za poslednjo soboto v tem letu - tokrat malo drugače.

NEDELJA, 30. DECEMBRA: 10.30 Domače zanimivosti - Poročila s seje občinske konference ZK Brežice - Za naše kmetovalce: inž. Marjan Hladnik: Internacionalna hortikulturna razstava Hamburg 73, inž. Alojz Pirč: Kmetijska proizvodnja v tem letu - Nedeljska reportaža: Kje bomo jutri silvestrovali? - Pogovor s poslušalci - Obvestila, reklame in spored kinematografov. 12.00 - 15.30 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 1. JANUARJA: 10.30 - 10.45 Novoletni pozdravi in poslanica predsednikov občinskih skupščin Brežice in Krško. 10.45 - 14.30 Novoletna voščila delovnih kolektivov in posameznikov.

SOBOTA, 5. JANUARJA: 16.00 - 16.30 Pol ure za pop glasbo. 16.30 - 17.30 Radijska univerza, Jugoton vam predstavlja - Drobne misli za lepši vsakdan, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Za naše najmlajše, Iz glasbene šole. 17.30 - 18.00 Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 6. JANUARJA: 10.30 Domače zanimivosti - Javna razprava o Konceptu razvoja Posavja - Za naše kmetovalce: inž. Marjan Hladnik - Internacionalna hortikulturna razstava Hamburg 73. - Nedeljski zapis: O prometu in prometni vzgoji v letu 1973 - Obvestila, reklame in spored kinematografov. 12.00 - 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 8. JANUARJA: 16.00 - 16.10 Napoved programa in srečanje s Perom Dimitrijevičem. 16.10 - 16.30 Poročila, Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Novo v knjižnici. 16.30 - 17.00 Tedenski športni komentar, obvestila, reklame in filmski pregled. 17.00 - 17.20 Iz življenja v JLA.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Vovko iz Rateza - Antona, Katarina Cimerman iz Dobrave - Marjančo, Majda Šmid iz Blatnika - Suzano, Martina Stepan iz Ravncev - Matejo, Jožeta Markovič iz Dolnjeje Polja - Gorana, Justa Besal iz Pluske - Brigito, Ana Fir iz Slamne vasi - Mirka, Ljudmila Kotar iz Sentlovenca - Andrejo, Breda Mavsar iz Krškega - Dejana, Jožica Pečavar iz Hrasta - Francko, Ana Šterk iz Kanjarice - Tomaža, Anica Kopinč iz Metlike - Božidarja, Rozalija Papež iz Cviblja - Rozalijo, Jožica Lesnjak iz Stare vasi - Brigito, Zdenka Vranič iz Črnomlja - Marka, Marija Jakša iz Vranovičev - Boštjana, Marija Požek iz Šipka - Nikolaja, Jožeta Andoljšek iz Srebrnič - dečka, Saša Motore iz Srebanice - Anuško, Danica Belavič iz Rosalnic - deklco, Metoda Sirk s Kruškega vrha - dečka, Marija Kos iz Črmošnjic - deklco, Tončka Cimerman iz Razdrtega dečka, Martina Sinkovec iz Ragovega - deklco, Tončka Cimerman iz Razdrtega - dečka, Martina Hribar iz Družinske vasi - deklco, Dragica Rajakovič iz Metlike - dečka, Sonja Pelko iz Krmelja - dečka in Marija Brezovar iz Mirne peči - dečka. - Čestitamo!

NOVOLETNI POPUST

BLAGOVNICA NAMA KOČEVJE

10% NOVOLETNI POPUST

za nakup MOŠKE, ŽENSKE IN OTROŠKE KONFEKCIJE

OD 21. 12. 1973 DO 31. 12. 1973

V BLAGOVNICI NAMA KOČEVJE

BLAGOVNICE Kolektiv NAMA Kočevje želi cenjenim kupcem in gostom SREČNO NOVO LETO

Obveščam cenjene stranke, da bo

VALILNICA V CEGELNICI 20, NOVO MESTO,

pričela obratovati v decembru, tako da bodo prvi piščanci že okoli 15. januarja.

Na voljo bodo pasme PRELUX BRO in PRELUX RJAVI. Interesente prosimo za prednaročila, ker si le tako lahko zagotovijo piščance v času, ko si to želijo. Hkrati sta deležni predsezonskega popusta 10 odst., ki ga priznavamo do 15. 11. 1973.

Prednaročila sprejma tudi Alojz ŠADL, Gor. Gomila 1, Bela cerkev.

Za naročila se priporoča GIZELA PETELINKAR

Prodaja s popustom od 5 - 15 %

pri Slovenijalesu: Vižmarje, Plemljeva ulica telefon: 51-566, 51-881 Domžale, Antona Skoka 20 a telefon: 72-397

od 10. 12. 1973 do 10. 1. 1974 vsak dan v Vižmarjih od 7. do 18. ure ob sobotah od 7. do 13. ure v Domžalah od 8. do 17. ure ob sobotah od 8. do 12. ure

DECEMBER

1973

50. teden

Nedelja

9

VALERIJA

Ponedeljek

10

SMILJAN

Torek

11

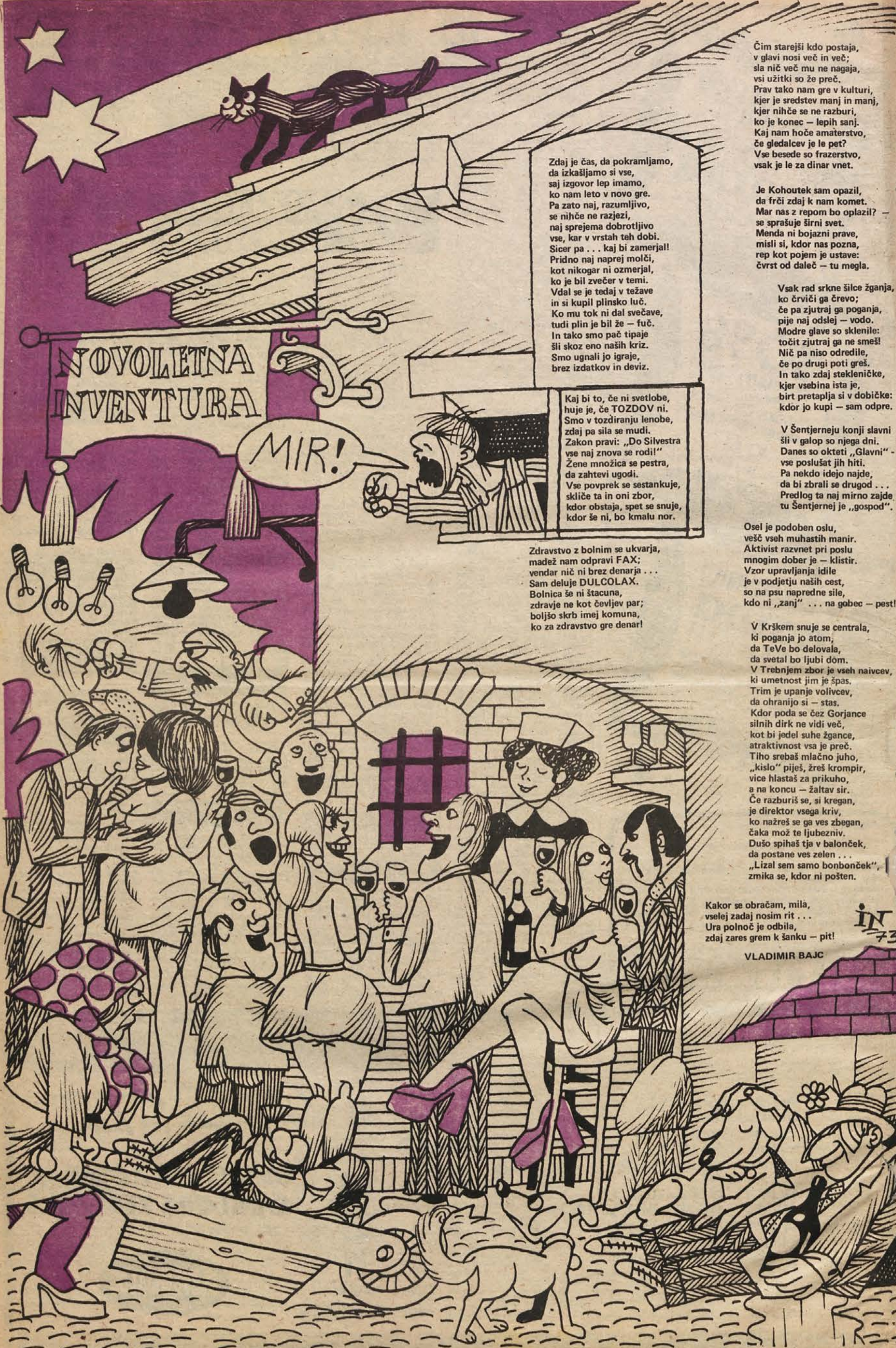
DANIEL

Sreda

MESEC KERAMIKE IN SANTARNE KERAMIKE

SLOVENIJALES

Čim starejši kdo postaja,
v glavi nosi več in več;
sla nič več mu ne nagaja,
vsi užitki so že preč.
Prav tako nam gre v kulturi,
kjer je sredstev manj in manj,
kjer nihče se ne razburi,
ko je konec — lepih sanj.
Kaj nam hoče amaterstvo,
če gledalcev je le pet?
Vse besede so frazerstvo,
vsak je le za dinar vnet.

Je Kohoutek sam opazil,
da frči zdaj k nam komet.
Mar nas z repom bo oplazil? —
se sprašuje širni svet.
Menda ni bojzani prave,
misli si, kdor nas pozna,
rep kot pojem je ustave:
čvrst od daleč — tu megla.

Vsak rad srkne silce žganja,
ko črviči ga črevo;
če pa zjutraj ga poganja,
pije naj odslej — vodo.
Modre glave so sklenile:
točit zjutraj ga ne smeš!
Nič pa niso odredile,
če po drugi poti greš.
In tako zdaj stekleničke,
kjer vsebina ista je,
birt pretaplja si v dobičke:
kdor jo kupi — sam odpre.

V Šentjerneju konji slavni
šli v galop so njega dni.
Danes so okteti „Glavni“ —
vse poslušat jih hiti.
Pa nekdo idejo najde,
da bi zbrali se drugod ...
Predlog ta naj mirno zajde
tu Šentjerneja je „gospod“.

Osel je podoben oslu,
vešč vseh muhastih manir.
Aktivist razvnet pri poslu
mnogim dober je — klistir.
Vzor upravljanja idile
je v podjetju naših cest,
so na psu napredne sile,
kdo ni „zanj“ ... na gobec — pest!

V Krškem snuje se centrala,
ki poganja jo atom,
da TeVe bo delovala,
da svetla bo ljubi dom.
V Trebnjem zbor je vseh naivcev,
ki umetnost jim je špas.
Trim je upanje volivcev,
da ohranijo si — stas.
Kdor poda se čez Gorjance
silnih dirk ne vidi več,
kot bi jedel suhe žgance,
atraktivnost vsa je preč.
Tiho srebaš mlačno juho,
„kislo“ piješ, žreš krompir,
vice hlastaš za prikuho,
a na koncu — žaltav sir.
Če razburiš se, si kregan,
je direktor vsega kriv,
ko nažreš se ga ves zbeگان,
čaka mož te ljubezniv.
Dušo spihaš tja v balonček,
da postane ves zelen ...
„Lizal sem samo bonbonček“,
zmika se, kdor ni pošten.

Kakor se obračam, mila,
vselej zadaj nosim rit ...
Ura polnoč je odbila,
zdaj zares grem k šanku — pit!

VLADIMIR BAJC

IN 73

Zdaj je čas, da pokramljamo,
da izkašljamo si vse,
saj izgovor lep imamo,
ko nam leto v novo gre.
Pa zato naj, razumljivo,
se nihče ne razjezi,
naj sprejema dobrotljivo
vse, kar v vrstah teh dobi.
Sicer pa ... kaj bi zamerjal!
Pridno naj naprej molči,
kot nikogar ni ozmerjal,
ko je bil zvečer v temi.
Vdal se je tedaj v težave
in si kupil plinsko luč.
Ko mu tok ni dal svečave,
tudi plin je bil že — fuč.
In tako smo pač tipaje
šli skoz eno naših kriz.
Smo ugnali jo igraje,
brez izdatkov in deviz.

Kaj bi to, če ni svetlobe,
huje je, če TOZDOV ni.
Smo v tozdiranju lenobe,
zdaj pa sila se muči.
Zakon pravi: „Do Silvestra
vse naj znova se rodi!“
Žene množica se pestra,
da zahtevi ugodi.
Vse povprek se sestankuje,
skliče ta in oni zbor,
kdor obstaja, spet se snuje,
kdor še ni, bo kmalu nor.

Zdravstvo z bolnim se ukvarja,
madež nam odpravi FAX;
vendar nič ni brez denarja ...
Sam deluje DULCOLAX.
Bolnica še ni štacuna,
zdravje ne kot čevljev par;
boljšo skrb imej komuna,
ko za zdravstvo gre denar!

NOVOLETNA INVENTURA

MIR!

po sendvič v gostilno "murko" v krškem

NIKAR!

Kakšno govedino od stegna prodajajo na Dolenjskem? Kako tehtajo mesarji? Koliko računajo? Kakšno meso imajo v mesnicah?

Kakšne sendviče prodajajo na Dolenjskem? Kaj gostilničarji sploh razumejo pod besedo sendvič? Koliko mesa je v sendviču?

To so vprašanja, na katero skuša odgovoriti naša akcija, ki jo objavljamo na 27. strani. Iz vseh občin — novomeške, trebanjske, ribniške, kočevske, črnomaljske, metliške, krške, sevniške in brežiške — smo prinesli v mesnicah kupljeno meso in v gostiščih kupljene sendviče

ter jih dali v analizo v novomeški živilski laboratorij. Kaj je odkrila analiza?

V gostilni Murko v Krškem so nam prodali za prehrano neprimeren sendvič, ki je bil razen tega trikrat lažji od kočevskega in je vseboval komaj 12 odstotkov mesa! V brežiški občini so dali v sendvič 39 odstotkov mesa!

In meso? Kako se motijo mesarji: v svojo ali v kupčevo škodo? Odrežejo natančno? Je meso dobro?

Vse to in še več — v današnji P na strani 27!

NLP

ZADNJIH PET
MINUT

KAJ JE NOVEGA

DANES

ČIGAVA BO
KATRGA

GRADOVI IN
USODE
SOTESKA

DANES

PRILOGA

KAKO SI DIREKTOR STRMŠEK PREDSTAVLJA SAMOUPRAVLJANJE

17. septembra letos je osnovna organizacija ZK v Cestnem podjetju izrekla nezaupnico direktorju inž. Mirku Strmšku. Posebna partijska komisija je ugotovila, da je direktor osebno obračunal s predsednikom sindikata in članom ZK Janezom Vodopivcem. To je bil povod, razlog za nezaupnico pa je bil globlji. Direktorju so očitali, da je zanemaril samoupravljanje, da je zatiskal oči pred zlorabami in okoriščanji v podjetju in da zato nima moralno-političnih kvalitete za to delovno mesto.

Občinski komite ZK v Novem mestu je 26. septembra podprl OO ZK v Cestnem podjetju, podprl nezaupnico direktorju in izrekel nezaupnico sekretarju podjetja Janezu Žuri.

Medobčinska sveta ZK Dolenjske in Posavja sta 13. novembra podprla sklepe OO ZK v CP in ugotovila, da je direktor izrabil vse materialne možnosti, da bi pridobil delavce na svojo stran in tako ob njihovi podpori podaljšal življenje odnosom in metodam, ki sta jih obsodila tako OO ZK v podjetju kot občinski komite.

Medtem je UJV Novo mesto odkrila okoli 40 kaznivih dejanj, s katerimi je podjetje oškodovano za 1,7 milijona dinarjev. Postopek je v teku.

V času, ko povsod poudarjamo načelo samoupravljanja, ko se borimo, da bodo delavci zares odločali o vseh stvareh, so se odnosi v novomeškem Cestnem podjetju zaostrili do skrajnosti;

Direktor inž. Mirko Strmšek s svojimi somišljeniki je pred dnevi v osebnem obračunavanju šel tako daleč, da je v novomeškem kinu Krka pripravil zbor delovnih ljudi, ne da bi prej določil dnevni red. Na zboru je oholo poklical komuniste in člane centralnega odbora sindikalne organizacije v podjetju na zatožno klop v prvo vrsto dvorane. Pred 385 prisotnimi delavci jih je zasmehoval, zbor delovnih ljudi pa se je sprevrgel v zahtevo po zaupnici direktorju, ki so mu predtem izrekli nezaupnico v osnovni partijski organizaciji, v občinskem komiteju ZK in v medobčinskih partijskih svetih za Dolenjsko in Posavje.

Novinarjev na ta zbor, na katerem je Strmšek skušal obračunati s tistimi, ki so si upali pokazati na njegove napake, niso povabili. Priloga pa kljub temu objavlja zabeležko z zbora. Ob resničnih dogodkih v Cestnem podjetju se človeku zdi, kot da smo v časih, ko človek ne sme govoriti resnice! Beležko in komentar objavljamo na naslednji strani pod naslovom: „Kako si direktor Strmšek predstavlja samoupravljanje“

KOMUNISTI NA ZATOŽNI KLOPI

V uredništvu smo dobili zapisek z zboru delovnih ljudi novomeškega Cestnega podjetja, ki se ga je 4. decembra v dvorani kina Krka udeležilo 385 članov kolektiva. Podpisalo ga je več prisotnih na tem sestanku, in čeprav to ni uradni zapisnik, objavljamo bistvene dele tega dokumenta, ob katerem se človeku jeziijo lasje na glavi. Zapisek namreč očitno kaže, kako si nekateri vodilni člani kolektiva, zlasti direktor podjetja inž. Mirko Strmšek, predstavljajo samoupravljanje nasploh in konkretno v svojem podjetju.

Vsebina je taka: „Uvodno besedo na zboru je imel predsednik delavskega sveta Jože Križman, ki je poudaril, da je potrebno izdelati pravilnik o volitvah v TOZD ter kritiziral postopek, ki ga je pripravil centralni odbor sindikata. Zataknilo se je takoj, ko so volili zapisnikarja. Anice Rems, ki je bila predlagana, na zboru in bilo, Martina Pezdirc je to delo odklonila, prav tako tudi Olga Sopičič. Šele na direktorjevo opozorilo, da je zdaj na delovnem mestu, je Sopičičeva začela pisati zapisnik. Križman je očitno, da je kandidatna lista, ki jo je sprejel CO sindikata, tajna in da je niso dobili na vpogled. Dejal je, da so posamezniki hoteli nepravilne volitve, čemur je sledilo ploskanje v dvorani.

direktor: 'guštin, beri ustavo!'

Direktor Strmšek je napadel (sedanjega) predsednika CO sindikata Petra Guština, češ da ta napada njega in ves delavski svet. Očitno mu je, da je pomembnejšo organiziral zbor delovnih ljudi na upravi in v Bučni vasi. Čeprav Guština ni bilo na zboru, ga je pozval, naj desetkrat na dan bere ustavo, očitno mu je, da je doštudiral na račun podjetja, zdaj pa tako grdo ravna. Pozval je vse udeležence seje, naj predlagajo kandidate za samoupravne organe, in dejal, da je vse to v skladu z zakonitostjo.

Po Strmškovem govoru so se posamezniki izrekli za direktorja in so celo predlagali, naj o tem javno glasujejo.

Potem so tudi predlagali, naj preberejo imena članov komisije, ki so sestavili kandidatno listo, Strmšek pa je pozval komuniste in člane centralnega odbora sindikata, naj se presedejo v prvo vrsto. Nastalo je zatišje, končno pa je šlo v prvo vrsto sedet pet članov CO sindikata in edini prisotni komunist na zboru. Strmšek je nanje kazal s prstom in jih izzival, da bi mu povedali, če so tudi oni sodelovali pri sestavi kandidatne liste.

Nekateri so hoteli novo kandidatno listo, pravnik Janez Žura pa jih je opozoril, da tega ni mogoče storiti brez družbeno-političnih organizacij v podjetju. Strmšek pa je izjavil, da to lahko storijo, češ da so vsi prisotni sindikat.

Kandidatno listo CO sindikata so dali na glasovanje in jo

ovrgli; Strmšek je pozval člane ZK in CO sindikata, naj pomagajo pri sestavi nove liste. Posamezniki, vendar ne pozvani, so potem predlagali člane v novo listo; vanjo so prišli tudi nekateri, ki so bili v prejšnji listi!

Potem je Strmšek se zahteva, naj prisotni povedo ali je ta zbor nesamoupraven, in ali smatrajo, da je zbor manipulacija z ljudmi. Zahtevo so dali na glasovanje, ki je prinesel rezultat: zbor je samoupraven in ni manipulacija z ljudmi.

Potem je spet govoril Strmšek, ki je povedal, kako uresničujemo ustavna dopolnila v drugih Cestnih podjetjih, govoril je o novem mostu in o poslovanju podjetja. Poudaril je, da analitiška služba ne dela dobro. Opomba: na tem delovnem mestu je zaposlen A. Finc. Po direktorjevem poročilu ni bilo razprave, zato se je spet oglašil Strmšek. Dejal je, da je delal pošteno in da je zagovornik zakonodaje — pa so ga postavili na zatožni klop. Meni, da njega in delavski svet neargumentirano blatijo. Ironično je dejal, da je pripravljen odstopiti, da bi se razmere uredile.

zaupnica strmšku

Spet so predlagali, naj dajo na glasovanje zaupnico direktorju. Tako so storili: velika večina je bila za direktorja, okrog pet jih ni glasovalo, eden je bil proti. Ko so ugotovili, da je eden proti, je nastalo vreščanje, na zboru so zahtevali, naj pokažejo tistega, da ga bodo raztrgali. Nekateri so izjavljali, da so na zboru špijoni, šoferji pa so začeli kričati, da je potrebno izključiti iz kolektiva Finca in Vodopivca. Žura jih je opozoril, da je taka izključitev nemogoča, da je protustavna in nezakonita. Nekateri so začeli kričati: „Boš šel pa tudi ti z njima!“ in so vztrajali, da je treba Finca in Vodopivca izključiti.

če ne gre drugače, ju je treba ubiti

Strmšek je dejal, da kot direktor izjavlja, da se to ne sme narediti, toda če vzamejo delavci vso odgovornost nase, da je to mogoče. Žura je še enkrat opozoril, da to ni mogoče, vendar pa je šel predlog na glasovanje, ki je uspelo. Imenovali so delegacijo, ki naj obvesti Finca in Vodopivca, da morata takoj zapustiti podjetje. Za pol leta vnaprej naj se jima plača osebni dohodek ter nagrada za novoletno praznovanje. Nekateri so vzklikali: „Samo da ne bosta več delala zgage v podjetju. Če ne gre drugače, ju je treba ubiti!“

Ta zbor v Cestnem podjetju (sklican brez poprejšnje objave dnevnega reda, je pravzaprav

ponoven dokaz, kako je lahko zbor delovnih ljudi nesamoupraven in pripravljen za manipuliranje z ljudmi. Zbor je sicer oblika in možnost za tehtno razpravo, za samostojno odločanje večine, skratka, oblika aktivnega sprejemanja odločitev. Toda zbor delovnih ljudi ne sme biti enostavno organizacijsko manipuliranje v manifestativnih zborovanjih kolektiva.

manipulacija z ljudmi

Da v Cestnem podjetju v Novem mestu gre za manipuliranje z ljudmi, dokazuje tudi podatek, da je od 385 prisotnih razpravljalo le 17 delavcev, direktor sam pa je govoril 13-krat! Verjetno je tudi bil namen zboru na manifestativni način izsiliti nekatere rešitve in se tako izogniti razčiščevanju stvari v manjših skupinah.

Ko so sindikatu na zboru odrekli njegovo vlogo najširše družbeno-politične organizacije v ponedeljek, so hkrati negirali naš samoupravni politični sistem. Napad na predsednika sindikata je nedvomno izraz direktorjevega odpora do vloge sindikata.

Potek zboru jasno izpričuje, da je šlo za manipulacijo z delavci, saj ti pravzaprav sploh niso vedeli, za kaj gre, in so bili za vse, kar jim je direktor preko svojih somišljenikov ponujal. Drugače si pač ni mogoče razlagati, da je zbor odklonil listo, ki jo je predložil sindikat, da so izključili Finca in Vodopivca brez iskanja vzrokov za izključitev in da so glasovali o tem, ali se z njimi manipulira, brez razmišljanja o tem, kaj beseda manipulacija sploh pomeni!

Predsednik CO sindikata Peter Guštin in sekretar OO ZK Alojz Finc menita v oceni kandidacijskega postopka za volitve novih samoupravnih organov, ki so jo sprejeli na razširjeni seji osnovne organizacije ZK, da so pri sestavi možnih kandidatov v sindikatu upoštevali, da bi bili delegati DS iz vseh TOZD podjetja, naj bi kandidate kandidirali na zborih posameznih enot hkrati z delegati za DS v OZD, prav tako pa naj bi kandidirali na zborih tudi organi samoupravne delavske kontrole TOZD in OZD.

direktor - neposredni krivec

Po Guštinovem in Finčevem mnenju je direktor podjetja neposredni krivec, da je bil razbit zbor delavcev Terenskega obrata Novo mesto in Strojnega obrata Novo mesto. Strmšek se je namreč trudil na različne načine razbiti kandidacijski postopek sindikata, in to zato, ker ga sindikat ni seznanil z imeni evidentiranih tovarišev za samoupravne organe. Tudi ni

izbiral besed pri blatenju in razvrednotenju predsednika sindikata, da je tako razvrednotil tudi celotno prizadevanje CO sindikata.

Guštin in Finc tudi sodita: „V kandidacijski postopek se iz nerazumljivih vzrokov niso vključili direktor, njegovi somišljeniki ter člani DS. Namesto da bi na zborih delovnih ljudi skušali čim uspešneje izvršiti kandidacijski postopek, so imeli do postopka sindikata kritičantski odnos, sami pa so oblikovali svoj kandidacijski postopek. To kaže na zavestno zaničanje vloge sindikata saj je bil ta pripravljen sprejeti vse utemeljene predloge.

Na zboru delavcev je bil predlog sindikata brez razprave zavrnjen, čeprav so v poznejšem postopku spet prišla imena, ki jih je evidentiral sindikat. To kaže na manipulacijo z ljudmi, saj so človeka najprej zavrnili, ker ga je predlagal sindikat, pozneje pa so ga sami predlagali!

kdo zavira samo- upravljanje?

V kandidacijski postopek sodi tudi skrb za kadrovanje takih delavcev — delegatov, ki s svojim delom, politično aktivnostjo, vero v socializem in samoupravljanje, moralno neoporečnostjo zagotavljajo take odnose, kakršne z uresničevanjem ustavnih dopolnil tudi zagovarjamo. Direktor in predsednik DS sta na te zahteve bržkone 'pozabila' opozoriti delavce, čeprav nista pozabila opozoriti na ime delegata, ki ni bilo pravilno napisano.

CO sindikata in OO ZK nimata želje, da bi zavirala samoupravljanje v podjetju, pač pa se borita za osvoboditev samoupravljanja od tehnokratskih vezi, ki jih je v Cestnem podjetju močno čutili in ki se kažejo tudi v spopadu ob kandidacijskem postopku.

O Cestnem podjetju v Novem mestu je bilo zadnje tedne in mesece izrečenih že veliko besed in prelito dosti črnila. Politični akciji, ki jo je z vso resnostjo zastavila partijska organizacija v podjetju in ki je dobila vso podporo občinskega komiteja v Novem mestu ter obeh medobčinskih svetov, v Novem mestu in Brežicah, zbor delovnih ljudi 4. decembra nedvomno ni bil v korist.

Direktor Strmšek, ki si očitno na vse kriplje prizadeva ostati na svojem položaju, je šel v svojem tehnokratizmu čez vse meje, ko je na tem zboru postavil člane ZK in CO sindikata na zatožni klop v prvo vrsto velike dvorane kina Krke.

Da takih direktorjev v socializmu, zlasti pa v zdajšnjih časih učinkovite akcije za izboljšanje samoupravnih odnosov na vseh ravneh, zares ne potrebujemo, je bržkone odveč pristavljati. Zato zares ne more biti nič drugega kot vprašanje časa, doklej bo inž. Strmšek še lahko direktor Cestnega podjetja.

neznana bitja pristajajo

Pilot Kohen, letalski kapetan ameriške vojske, je povedal neverjeten doživljaj. Nekega večera je s tremi člani posadke letel med Columbusom in Clevelandom: nenadoma so vsi štirje opazili, kako se jim z velikansko hitrostjo in z velike višine bliža neznan leteči predmet, ki je sijal v rdeči, rumeni in modri svetlobi. Mislili so, da bodo trčili, toda zadnji hip je kabino pilotov obsijala zelena svetloba in letalo je potegnilo kvisku neka čudna sila, z Zemljo pa so v tistem trenutku izgubili radijsko zvezo. Čez čas je NLP izginil, Kohen pa se je, kolikor se je dalo hitro, spustil na zemljo.

Sicer pa so podobne zgodbe pripovedovali v Franciji zlasti jeseni 1954. Takrat je prišlo do prave invazije NLP, ki pa so tudi pristajali. Mnogokrat so opazovalci videli tudi neznana bitja.

23. avgusta 1954 je radovednost prignala nekega Francoza, da se je povsem približal NLP, ki je počival na tleh in je dajal videz aluminijaste avtomobilske priklovice — recimo ADRIE novomeške IMV. Zgrožen je v neposredni bližini zagledal dve mali bitji v srebrnikastih oblekah, ki sfa se na čuden način sporazumevali. Pozneje je izdaval, da so njuni glasovi spominjali na nenavadno kruljenje. TAKoj, ko sta ga bitji opazili, sta vstopili v plovilo, ki je rdeče zažarelo in z velikansko hitrostjo odpulilo.

10. septembra istega leta se je kmet Jean-Luc Gaston vračal iz bližnjega mesta. V mraku je nenadoma zagledal pred seboj človeka normalne velikosti. Začuden pa je opazil, da nosi čelado. Še bolj ga je začudilo, ko je neznanec začel prijateljsko mahati z rokami, kot da bi ga vabil. Gaston je nemo gledal in videl, kako je neznanec bitje v goščavo, iznad katere je takoj nato opazil okrog pet metrov dolgo plovilo, podobno cigari, ki je naglo izginjalo.

Tako je neznan leteči predmet fotografiral poklicni fotograf Albrecht Steiner iz Zahodne Nemčije jeseni 1954.

Enega izmed najbolj pretresljivih dogodkov je povedal Marius Dewilde, 34-letni oče iz vasi blizu Valenciennesa, ki je isto noč opazil dve bitji, ki sta hitro korakali proti neznanemu predmetu na železniških tirih. Ura je bila 22.30 in Marius, kovinski delavec v železarni blizu belgijske meje, je bral, medtem ko so žena in otroci že spali. Nenadoma je zaslišal zategel lajež psov. Misli je, da se okrog hiše potikajo klateži, zato je vzel baterijo in stopil iz hiše. Tedaj je zagledal neznan bitji in posvetil vanju. Svetloba iz baterije se je od njunih glav odbila, kot da bi bili iz stekla ali kovine. Pes je stisnil rep med noge, plazil se je po trebuhu in prestrašeno cvilil. Bitji sta šli naravnost proti Dewildu. Dva metra pred njim sta ga zaslepili s svetlobo, kot da bi vžgali magnezijev prah. Neznanca sta bila manjša od enega metra, toda zelo širokih ramen, njuna obraza pa sta bila v nenavadnih čeladah videti ogromna.

Dewilde se je močno ustrašil, in ko se je toliko zavedel, da je sploh lahko zakričal, je mogel le še opaziti, kako se je plovilo začelo dvigati. Najprej je nekaj časa lebdelo, potem je zaslišal piskajoč zvok in zagledal tanko progo črnega dima. Takoj nato se je NLP dvignil navpično 30 m visoko, rdeče zažarel in hitro izginil. Dewilde je stekel na policijsko postajo v poldrug kilometra oddaljeno mesto, vendar je od strahu govoril tako zmedeno, da so policaji mislili, da se mu je zmešalo, in so ga napodili. Potem je odšel še na komisariat, kjer je zgodbo povedal policijskemu komisarju A. Gouchetu.

Komisar mu je verjel in naslednje jutro so se posebni oddelki policije napolnili tja, kjer je Dewilde videl NLP. Odkrili so sveže sledove na pragovih železniških tirov. Železniški inženirji so izračunali, da je na pragove pritiskala ogromna teža — vsaj 30 ton, da so lahko nastali taki sledovi.

Preiskali so tudi zarez, ki so jih videli na podlagi, po kateri so bili položeni pragi. Neverjetno: ti kamni so bili čisto krhki, kot bi bili izpostavljeni dolgotrajnemu učinku visoke temperature.

Da se Dewildu ni mešalo, so konec koncev potrdili tudi številni drugi prebivalci v tem kraju in njegovi okolici, ki so po 22.30 tega večera videli neznan predmet, ki je rdečkasto žarel in se je gibal po nebu.

Prav zato je policijski komisariat zelo skrbno preučil vsa pričanja, pa ni prišel do konkretnih ugotovitev. Spis so odložili, vendar pa je mnogim jasno, da gre zares za NLP.

TUDI KRUH PRODAJAJO ZA MESO

V devetih krajih na Dolenjskem, v devetih različnih občinah, smo v ponedeljek 10. decembra, v črnomaljski in metliški občini pa v četrtek, 6. decembra, kupili po en sendvič. Vzeli smo, kar so nam dali – in vse skupaj odnesli na novomeški živilski laboratorij, kjer so vse sendviče analizirali.

Kaj je prinesla analiza?

ČRNOMELJ

V Dolenjkinem bifeju v Črnomlju smo dobili 8,92 dkg težak sendvič: zemljo nesimetrične oblike iz moke tipa 400, težko 6 dkg, srednje lepo naraslo, neenakomerne barve skorje, brez leska, s črnimi zoglenelimi delci moke, z značilno barvo sredice, s svežim vonjem in zmerno slanin okusom. V sendviču so bile štiri rezine ljubljanske salame, v kateri prevladuje meso, opaziti pa je precej manjvrednega tkiva, ki je grobo zmlato. Salama je tehnološko prav dobro izdelana, v sendviču je bilo 2,92 dkg.

Živilski laboratorij v Novem mestu meni, da sendvič nima bistvenih napak, da je prav dobre kakovosti in da je delež salame v sendviču ustrezen. 1 dkg sendviča velja 28 par, kilogram torej 28 dinarjev. Za sendvič smo plačali 2,5 din.

METLIKA

V gostišču Na Dragah v Metliki so nam za 4 din prodali 11,46 dkg težak sendvič iz dveh kosov kruha iz moke tipa 800; kruh je tehtal 8,1 dkg, bil je značilne barve, vonja in okusa. Šest rezin šunke iz konzerve, brez mehanskih ali živalskih onečiščajev, je tehtalo 2,28 dkg, dve rezini kumar – na eni strani je bilo opaziti semenje – z značilnim vonjem in barvo za vložene kumare pa 1,07 dkg.

Izvid živilskega laboratorija pravi, da je kakovost sendviča prav dobra, da pa je 22 odstotkov šunke v skupni teži sendviča komaj ustrežno, zato se zdi prodajna cena visoka. 1 dkg sendviča je veljal 35 par.

KOČEVJE

V gostišču Rog v Kočevju so za 4 dinarje prodali najtežji sendvič v naši akciji. Tehtal je kar 23,55 dkg, od tega sta bila dva kosa kruha težka 16,76 dkg, a sta bila grdo odrezana. Med kruhom je bila rezina in pol poltrajne salame, ki je tehtala skoraj 5,1 dkg. Salama je bila olupljena. Dva koščka značilne sladkaste vložene kumare sta tehtala 0,61 dkg, rezina sira pa 1,09 dkg. Sir je bil dober, zrel.

Kakovost sendviča je bila dobra, med napake gre šteti neenakomerno odrezan kruh in pa vijoličasto barvo od štampiljke na obeh koščkih mesa. 23-odstoten delež salame ustreza, saj je absolutna količina sestavin v sendviču zelo visoka. 1 dkg sendviča je veljal 0,17 dinarjev.

RIBNICA

V gostilni Pri Pildarju v Ribnici so 16,08 dkg težak sendvič računali 4 dinarje, dve rezini kruha iz moke tipa 800 sta bili težki 9,58 dkg in značilnega vonja, okusa in barve. Štiri rezine poltrajne salame so tehtale olupljene 4,84 dkg; salama je bila sveža, dobra in lepo odrezana. Dve rezini kumare sta tehtali 1,66 dkg, bili sta primerne barve, vonja in okusa.

Kakovost sendviča je bila prav dobra, 34 odstotkov salame v njem ustreznih, 1 dkg sendviča pa je stal 25 par.

NOVO MESTO

V Dolenjkinem Delikatessi na novomeškem Glavnem trgu je 8,69 dkg težak sendvič stal 3,5 din. Zemlja iz moke tipa 400 je bila nesimetrična, sveža in srednje okusna, težka 5,88 dkg. Zemljo so nadevali s šestimi rezinami trajne poljske salame, okusnega in značilnega videza in je tehtala olupljena 2,81 dkg.

Kakovost je prav dobra, delež salame ustrezen, 1 dkg sendviča pa je veljal 40 par.

BREŽICE

V gostišču Pri kinu v Brezicah so za 11,95 dkg težak sendvič računali 4 dinarje. Rezina kruha iz moke tipa 800 je tehtala 6,09 dkg, bila je sveža in okusna. Tri rezine poltrajne salame so bile težke 3,90 dkg, bile so srednje okusnega videza, ena rezina je bila neolupljena. Dve rezini kumare sta tehtali 0,63 dkg, bili sta značilne barve, vonja in okusa. Dve rezini sira sta tehtali 1,32 dkg, bili sta značilne barve in vonja, sir je bil normalen, vendar še premalo zrel.

Po oceni živilskega laboratorija je kakovost dobra, 39 odstotkov salame v skupni teži ustreza, le salama vsebuje preveč kit, 1 dkg sendviča v tem brežiškem gostišču velja 33 par.

MIRNA

V trebanjski občini smo kupili sendvič v gostišču Dana na Mirni. 17,75 dkg težak sendvič je stal 4 dinarje. Dve rezini kruha iz moke tipa 800 sta bili težki 12,50 dkg, skorja je na spodnji strani rahlo grenila, sicer pa je bil okus dober. Dve rezini in pol šunke iz konzerve sta tehtali 5,25 dkg. Videz ni bil preveč okusen, analiza je pokazala luknjičavo rezino in preveliko primes kit.

Kakovost je bila slaba, delež šunke sicer ustrezen, toda med napake gre šteti neokusno odrezan kruh, luknjičavi in malo zažgani rezini kruha in preveč kit v šunki. 1 dkg sendviča je veljal 23 par.

SEVNICA

V delikatessi Merx je 7,59 dkg težak sendvič stal 3,50 din. Zemlja je tehtala 5,35 dkg in je bila pomanjkljive oblike, toda normalnega vonja in okusa. Šunke je bilo v njej 2,24 dkg. To so bile štiri rezine domače šunke, značilnega okusnega videza, vendar je bilo zelo malo maščobnega tkiva, opazno pa je bilo vezno tkivo.

Kakovost sendviča je bila dobra, delež šunke 28 odstotkov, kar ustreza. Napaka: zemlja neprimerne oblike. 1 dkg je veljal 46 par!

KRŠKO

V gostilni Murko v Krškem je sendvič za tri dinarje tehtal komaj 7,44 dkg. Zemlja iz moke tipa 400 je bila težka 6,52 dkg, nesimetrične oblike in ni bila sveža. V njej je bila ena sama rezina poltrajne salame, težka 0,92 dkg. Košček je bil sicer olupljen, toda ni bil cel niti svež niti okusen! Imel je vonj po kislem, okus po kumini, precej slan.

Ocena živilskega laboratorija je zato, da je kakovostno in količinsko sendvič slab, zato ne ustrezen. Komaj 12 odstotkov salame prav tako ne ustreza običajem, 1 dkg sendviča pa so prodajali po 40 par.

MESO OD STEGNA

V analizo smo prinesli tudi šest kosov govedine. Pri vseh mesarjih smo zahtevali enako: „20 dkg govedine od stegna.“

Kaj smo dobili?

ČRNOMELJ

V mesnici KZ Črnomelj v Črnomlju smo plačali 8,40 din, mesar pa je odrezal 19,02 dkg govedine, se pravi okroglo 1 dkg premalo. Pri kilogramu bi na ta račun zaslužil 2,20 din, saj je stal 1 dkg 44,2 pare, medtem ko velja 1 kg 42 dinarjev.

Kakovost mesa je bila dobra, k napakam pa so šteli preveč veznega tkiva v mesu in pa to, da je mesar odrezal skoraj 5 odstotkov mesa premalo. Meso smo kupili 6. decembra. Takrat v mesnici niso imeli ne pljučne pečenke ne teletine.

SEVNICA

V Merxovi mesnici so nam odrezali 24,74 dkg mesa, plačali pa smo 11,88 dinarjev. 1 dkg mesa je torej veljal 44,4 pare, moral bi 44 par. Pri kilogramu znese to 0,40 din mesarjevega zaslužka.

Kakovost je ocenjena kot prava dobra, govedina je bila lepo odrezana, za napako pa so pri analizi šteli preveč veznega tkiva. Pri poskusnem pečenju je bil zrezek sočen, mehak, kakovostnega vonja in okusa. V trgovini so imeli pljučno pečenko po 70 dinarjev, teletine ni bilo.

KOČEVJE

V mesnici ZKGP Kočevje na Kidričevu se mesar pri teži skoraj ni zmotil, saj je odrezal 19,69 dkg in računal meso 8,20 din. Deko mesa je tako prodajal po 41 par, kilogram torej po 41 din, čeprav je prava cena 44 din – torej bi bil mesar oškodovan za 3 dinarje.

Pri poskusni peki je bil zrezek nekoliko trd, toda prijetnega okusa in normalnega vonja. Meso ni imelo bistvenih napak, zato so v laboratoriju ocenili govedino kot prav dobro. V mesnici niso imeli pljučne pečenke, ki je sicer po 70 din, in ne teletine za zrezke, katere kilogram stane 74 din.

RIBNICA

V delikatessi KZ v Ribnici je mesar odrezal najprej kar 35 dkg, šele na prigovor je odrezal drug kos, ki je tehtal 23,68 dkg in za katerega je računal 10 din. Ker je kilogram po 44 dinarjev, bi imel pri takem računanju za vsak kg 2,3 din škode.

Poskusno pečen zrezek je bil sočen in mehak, imel je sicer precej veznega tkiva, vendar je bil od mlade zivali. Ocena kakovosti: prav dobra, lepo odrezan kos mesa. V mesnici so imeli pljučno pečenko mlade govedine po 70 din in govejo pljučno pečenko po 60 din, teletine, ki velja 74 din kilogram, pa ni bilo.

NOVO MESTO

V mesnici KZ Krke na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu velja kilogram govedine od stegna 44 din, za 20 dkg smo plačali 8,80 din, vendar smo v resnici dobili 18,65 dkg govedine. Pri kilogramu je mesarjev zaslužek 2,30 din.

Peka je pokazala, da je zrezek precej pust, nekoliko trd, toda svežega vonja in okusa. Brez bistvenih napak, ocena kakovosti prav dobra, kos je bil lepo odrezan. V mesnici so imeli pljučno pečenko po 60 din, pljučno pečenko baby beefa pa po 70 din. Imeli so tudi teletino za zrezke: od stegna po 62 din in od pleč po 53 din kilogram.

BREŽICE

V mesnici na tržnici so nam odrezali 22,15 dkg govedine in računali 9,60 din. Njihov zaslužek pri kilogramu takega načina dela: 60 par.

Poskusno pečen zrezek je bil pust, toda mehak. Med napake mu moramo šteti veliko veznega tkiva in zelo grdo odrezan kos, kakovost mesa pa je dobra. V mesnici niso imeli pljučne pečenke, ki je sicer po 70 din, in tudi ne teletine za zrezke, ki je po 62 din kg.

ZAPRTO

V metliških dveh mesnicah KZ 6. decembra niso imeli niti govedine od stegna niti pljučne pečenke in teletine. Oba mesarja sta zatrjevala: „Slučajno nimamo, sicer smo dobro založeni!“

V trebanjski občini smo skušali kupiti meso v dveh mesnicah v Trebnjem in v eni na Mirni, vendar so bile vse tri v ponedeljek, 10. decembra, zaprte. Ob 10.30 niso imeli nič mesa tudi v Mercatorjevi trgovini v Trebnjem. Prav tako so bile na ta dan zaprte mesnice v Krškem.

PRIMERJAMO

Najprej pogledajmo, kako je z govedino od stegna. V štirih primerih so strokovnjaki ocenili meso kot prav dobro, v dveh pa kot dobro. Žal nam niso povsod odrezali toliko mesa, kot smo zahtevali. Pet dek razlike v teži, kot se je zgodilo v Sevnici, predstavlja kar četrtno zahtevane teže! Najbolj se je izkazal mesar v Kočevju, ki je odrezal meso skoraj do grama natančno, hkrati je bil tudi najbolj darežljiv, saj je pri računu sam sebe oškodoval za 3 din pri kilogramu. Toda če je računanje črnomaljskega in novomeškega mesarja običaj, potem pri 1.000 prodanih kg govedine zaslužita kar več kot 200 starih tisočakov!

KRUH KOT MESO!

Če je pri mesu razmerje na Dolenjskem tako glede cen kot tudi pri kakovosti dokaj izenačeno, pa so velike razlike pri sendvičih. Pozor, pogledajte, kaj so vam prodali kot sendvič! V Kočevju so dali trikrat večjega kot v Krškem, tudi odstotki mesa v sendvičih nihajo od komaj 12 v Krškem pa do 39 v Brezicah. Ko so strokovnjaki ocenjevali kakovost, so ugotovili, da je zvečine dobra. Toda neprimeren sendvič v gostišču Murko v Krškem pomeni veliko črno piko in kliče inspektorja, slaba pa je tudi kakovost sendviča v gostišču Dana na Mirni.

Ne glede na kakovost še beseda o ceni. Skoraj ni verjetno, a je resnično, da na primer v Merxovi delikatessi v Sevnici prodajajo sendviče po 46 din kilogram – se pravi dražje kot govedino od stegna, čeprav je v sendviču velika večina kruha. To pa je, kot je znano, vreden – če je bel – 3,30 din kilogram! Izredno drage sendviče prodajajo tudi v novomeški delikatessi Dolenjke in v gostišču Murko v Krškem – kilogram po 40 din.

VRSTNI RED

Kje so najboljši in kje so najslabši, lahko bralci sami ugotovijo. Po tem, kar smo doživeli mi, najbolj kaže kupovati meso v Kočevju in Ribnici, potem v Sevnici, malo manj pa v ostalih treh krajih.

Tudi sendviče imajo najboljši in sorazmerno najcenejši v Ribnici, Kočevju in Brezicah. Kako se boste odločili naprej, pogledajte sami – svetujemo pa vam, da se izogibate gostišču Murko. Najlažji sendvič, najmanj mesa, zelo drago – in še neprimeren za uživanje: kopica žalostnih rekordov.

MESNICA	koliko dkg smo dobili	koliko din smo plačali:	po koliko par je dkg:	cena po ceniku za kg v din:	razlika v resnični in računani ceni v din:	razlika v dkg med naročenim in odrezanim mesom:	ocena kakovosti mesa:
ČRNOMELJ, Mesarija KZ	19,02	8,40	44,2	42,00	+ 2,2	-0,98	dobra
SEVNICA, Merx	24,75	11,88	44,4	44,00	+ 0,4	+ 4,75	prav dobra
KOČEVJE, ZKGP Kidričeva	19,69	8,20	41,0	44,00	- 3	- 0,31	prav dobra
RIBNICA, Delikatessa KZ	23,68	10,00	41,7	44,00	- 2,3	+ 3,68	prav dobra
NOVO MESTO, KZ Krka,							prav
C. kom. Staneta	18,65	8,80	46,3	44,00	+ 2,3	- 1,35	dobra
BREŽICE, mesnica na tržnici	22,15	9,60	43,6	43,00	+ 0,6	+ 2,15	dobra

LOKAL	koliko je tehtal?	cena sendviča	cena za 1 dkg sendviča v parah:	koliko dkg je bilo kruha?	% mesa v sendviču	ocena kakovosti	OPOMBE
ČRNOMELJ, bife Dolenjke	8,92	2,50	28	6	33 %	prav dobra	zemlja s salamo
METLIKA, Na Dragah	11,46	4	35	8,1	22 %	prav dobra	kruh s šunko in kumaro
KOČEVJE, Rog	23,55	4	17	16,76	23 %	dobra	kruh s salamo, kumaro in sirom
RIBNICA, Pri Pildarju	16,08	4	25	9,58	34 %	prav dobra	kruh s salamo in kumaro
NOVO MESTO, Delikatessa Dolenjke, Gl. trg	8,69	3,5	40	5,88	32 %	prav dobra	zemlja s salamo
BREŽICE, Pri kinu	11,95	4	33	6,09	39 %	dobra	kruh s salamo, kumaro in sirom
MIRNA, gostišče DANA	17,75	4	23	12,50	30 %	slaba	kruh s šunko
SEVNICA, delikatessa Merx	7,59	3,50	46	5,35	28 %	dobra	zemlja s šunko
KRŠKO, gostišče Murko	7,44	3	40	6,52	12 %	neprimerna	zemlja s salamo

ZAČNITE ZA SILVESTRA

Še tri dni je do večera, zaradi katerega marsikatera več noči prej slabo spi. Silvester je veliko pričakovanje nečesa lepega! Ali se bodo upi izpolnili, da bomo srečni začeli leto 1974? Ta večer, ko boste v družbi, bodisi v lokalu ali na zasebni zabavi, se polepšajte s kozmetičnimi pripomočki. Ob takih priložnostih lahko uporabimo malo več ličila kot sicer, ne pa toliko, da na prvi pogled dajemo vtis potujoče drogerije ali v bojne barve odetega Komanča.

Na temeljito umit obraz nanesemo najprej tanko plast dnevne kreme (ne mastne), nato pa obraz prekrijemo s puder kremo v barvi kože ali še svetlejšo. Temni pudri niso več moderni! Potem s svinčnikom popravimo linijo obrvi. Razen izrazitih črnolask za to opravilo ne uporabljajte črnega svinčnika, ker vam dajejo povsem črne obrvi trde poteze v obrazu, posebno okrog oči.

Sledi ličenje oči. S spiralo najprej potemnimo trepalnice. Počasi spiralo večkrat pomikamo po trepalnicah od spodaj navzgor, počakamo dve minuti, da se barva

osusi, nato z vato odstranimo črne madeže, ki smo jih po nesreči naredile na vekah. S čopičem nato podrgnemo po barvi za veke, kakršna vam pristaja glede na barvo oči ali obleke, in jo nanesemo. Veke mažemo s čopičem od očesnih kotičkov pri nosu navzven.

Ustnice namažemo najlepše, če jih zarišemo najprej s črtalom, potem jih znotraj izpolnimo s šminko žive barve. Rdečo piko s šminko naredimo še na lični kosti pod očmi in jo s prsti razmazemo v smeri senc.

To je osnovno ličenje za nevesče Eve, ki bi rade ta večer zablestele. Bolje se boste počutile v areni, kjer je konkurenca huda, če boste urejene in naličene.

Kaj bo prineslo novo leto? Na sliki je Dragica Popovič iz Metlike. (Foto: Ria Bačer)

poskusite še ve

**NOVA
ZAPOVED**

**POKRITA
KOLENA**

Obdobje kratkih mini kril je dokončno za nami! Po modnih zapovedih kreatorjev iz Pariza in Rima, ki jim sledi domala ves sodobni ženski svet našega planeta, se v zimski sezoni 1973/74 dolžina kril dosledno ustavlja pri kolenu. Tudi za mladoletnice.

Moda se vrača h klasičnemu stilu, poudarja mehko linijo žene in deluje pomirjajoče. Pri oblekah je še vedno priljubljen srajčni stil. Krila imajo zalikane gube, vendar zašite do bokov. Lahko so tudi zvončasta, najnovejša pa so gladka in precej ozka krila. Prav ta zahtevajo dolžino do pod kolena. Brezrokavniki se še držijo na modni lestvici, še bolj moderne pa so h krilom dolge pletene jope s šal ovratnikom.

Močno se uveljavljajo dvodelne obleke, pri katerih je krilo spodaj širše krojeno, bluza pa je precej dolga in prevezana s tankim pasom.

Najteže se homo poslovile od hlač, ki so se tudi pri nas krepko zasidrale, saj so postale tako rekoč nepogrešljiv del garderobe. Žal so hlače za vsakdanjo rabo skoro popolnoma izginile z modnih revij. Kolikor jih kreatorji še dopuščajo, jim namenljajo počitniško ali turistično-športno uporabo. Za zvečer so hlače sicer še dopustne, so pa tako široke, da jih zlahka zamenjamo za dolgo hlačno krilo. Dolge večerne obleke še vedno močno razgaljajo vrat, posebno pa hrbet. Krojene so zelo enostavno. In blago? Predvsem muslin!

Plašči imajo največkrat srajčni kraj, velikokrat sedelce, oprijemajo se telesa, prevezani so s pasom. Zelo široki in zvončasto krojeni plašči so v popolnem zatonu. Novost pa so kostimi, ki zelo uspešno osvajajo občinstvo na znanih modnih revijah. Jopice pri kostimih so dolge, tričetrtinske, pas je skoro obvezen, krila pa so ozka in pokrivajo kolena. K zimskemu kostimu sodi obvezno velik krznen ovratnik, lahko pa tudi obroba na rokavih. Seveda pa krzna ne smemo prezreti tudi na zimskih plaščih, kajti letos je sploh „krzno leto“.

Zelo važna je izbira barv. Odenki naravnih nebarvanih vlaken imajo letos absolutno prednost. Barve: siva, beige, bela. Med ostalimi dajejo prednost jabolčno in gorčično zeleni ter deloma mornarsko modri. Malo je še živahno rdeče in črne barve.

Velikih vzorcev na blagu nova moda ne dopušča več. Potiskana blaga imajo eno prevladujočo barvo z drobnimi geometrijskimi liki ali cvetličnimi vzorci.

RIA BAČER

Jopa iz debele volne s šal ovratnikom, dolga, prevezana s pasom, in kapa iz enakega materiala sta „hit“ letošnje zimske sezone. Še je čas, da kaj takega npletete, če bi rade modo v času bele opojnosti ujele za rep.

Hlačam v kombinaciji z jakno so se iztekli dnevi. Zdaj je na modni listi športni plašč s sedelcem, mehko prevezan s pasom.

Sploh ni res, da je za prijetno in okusno urejeno sobo potrebno drago pohištvo! Tudi podstrešna soba s poševnim stropom je lahko občudovanja vredna, če jo znamo urediti. Eno možnost vidite na sliki.

DARILA

DELA V TEM ČASU

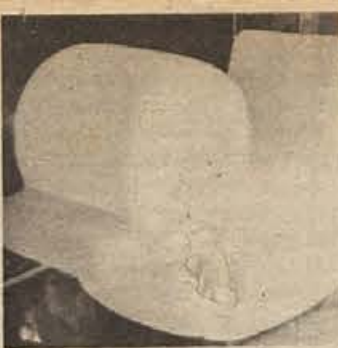

VRT. Obljuba od zadnjih dela dolg, zato se z vrta, kjer ni ta čas kaj početi, preselimo v naš vrt v malem – k cveticam lončnicam. Zima je njihova huda preizkušnja, če niso v pravem prostoru, prav oskrbovane, zlasti pa prav zalivane. Prostor, kjer prezimujejo lončnice, naj bo svetel, topel 6 do 10 stopinj in suh. Bolj od prehranjevanja je odločilno pravilno zalivanje. Voda iz vodovoda je pretrda in prehladna, predvsem za bolj občutljive rastline, kot so ciklame, rododendroni, členasti kaktusi ipd. Ormečamo jo s kuhanjem ali pa tako, da jo za en dan pustimo stati v posodi. Topla naj bo kot soba. Zalivajmo raje poredkeje, pa takrat bolj. Receptov ni; delati je treba z občutkom, z upoštevanjem rastline, (kala – škarnicelj na primer ima neprimerno večje potrebe po vodi kot palma), posode, zračne vlage in toplote, letnega časa, izpostavljenosti lege itd.

VINOGRAD. Tudi vinograd v tem času sameva, zato pa je več opravila v kleti. Zdrava, mlada vina z običajno kislino ta čas že pretakamo. Pri tem poskrbimo za dvoje: da ločimo vino od drožja in da po potrebi spravimo vino v dotik z zrakom. Če vino zrak potrebuje, ugotovimo s preizkusom stanovitnosti vina v kozarcu. Če v kozarcu prej čisto vino postane motno, mu zrak koristi; če porjavi, pomeni to, da mu zrak škoduje; če pa ostane vino v čaši čisto, pomeni, da zrak vinu ni potreben. Če vinu zrak škoduje, ga pretakamo s sesalko, sicer pa s škafi, kjer ima zrak dostop. Sod poprej zažveplamo.

SADOVNJAK. Če vreme dovoljuje, če ne zmrzuje, je vso zimo mogoče opraviti tako imenovano zimsko škropljenje, namenjeno škodljivcem, ki prezimujejo v lubju in brstih. Najhujši je kapar. Škropimo temeljito; drevje dobesedno operemo. Na izbiro so različna škropiva, najbolj znano je rumesan. Jablane in hruške škropimo s 3-odstotnim rumesanim oljem, koščičasto sadje pa z 2-odstotnim. Poznamo še druga škropiva: kreozan, dinozan, santoks, oleodiazinon. Zimskega škropjenja ne smemo opustiti pri breskvah, ki jih pozimi škropimo dvakrat: v začetku in proti koncu zime.

Inž. M. LEGAN

Račka-igračka, ki pa je tudi stolček in prijeten okras otroški sobi, velja v Mladinski knjigi v Novem mestu 249 din. Draga, a hkrati tudi kos pohištva!

Posoda iz Pirex stekla, uvožena iz Italije, pripravna za pečenje in serviranje, stane malo nad 90 din. Dobite jo v prodajalni NOVOTEHNE na Glavnem trgu.

Globus za solarja, ki bi rad prepotoval ves svet. Je koristno učilo, okras sobi, ob enem pa tudi sveti, ker je to pravzaprav svetilka. Prodajajo v Mladinski knjigi in stane 148 din.

Gospodinja, ki rada lepo servira jed na mizi, bo gotovo vesela živega enobarvnega kompleta za kis in olje. Obe steklenici z ročajem veljata 168 din, dobite pa jih tudi v Mladinski knjigi.

Kolonjska voda je sicer standardno darilce, pa vendar še ssegamo po njem. V Drogeriji imajo lepo izbiro, za vsak okus in vsak žep. Za 51 din lahko dobite tako stekleničko kolonjske vode v lični kaseti, izdelek tovarne iz Hrastnika.

Potrudite se, da bo novoletna večerja že na oko privlačna! Miza naj bo za to priložnost pogrnjena s svežim prtom, za okras postavite na sredo nekaj smrekovih vejic in če boste prižgali še vsaj dve svečki, bo slavnostno vzdušje tu. Dober tek, dobro zabavo in srečen začetek novega leta!

Surovo maslo laže penasto umešate tako, da ga prej malo posipate z moko.

Madež od črnila odstranite s parketa, če ga namažete s terpeninom, še preden les črnilo vpije. Potem s steklenim papirjem ali lesno volno odrgnete sloj, kjer je bil madež.

Če dodate kilogram soli v polno kad vode, v kateri se okopate, se boste po kopeli počutili sveže, Gre za navadno kuhinjsko sol!

Pečica v štedilniku vam bo delala veliko manj skrbi, če pred pečenjem dno prekrijete z aluminijasto folijo. Polovico čiščenja pečice tako odpade.

tako
bo
bolje

PLINI IN ZIMA

V hladnih jesenskih in spomladanskih mesecih, največkrat pa pozimi beremo v časopisu o nesreči, ki jo je povzročil t-ali oni plin. Večinoma so ljudi našli prepozno, že mrtve. Le redko je prišla pomoč dovolj zgodaj, da je bilo rešeno vsaj katero življenje.

Največje so nevarnosti zastrupljenja pri ogljikovem monoksidu, ki se na rdeča krvna telesa v krvi veže do 300-krat raje kot kisik. Zato pride do celic premalo kisika in nastane zadušitev. Brez kisika namreč ni življenja.

Ta plin nastaja povsod tam, kjer ni popolnega izgorevanja. Če je dimnik zamašen s sajami, če je izpušna cev pri avtomobilu pregorela ali poškodovana itd. V takem primeru uhaja plin v sobo ali v avtomobil, in ker je brez barve, brez okusa in brez vonja, je še toliko bolj zahrbtn.

Cele družine so že našli mrtve, ker peč ni vlekla, in marsikateri sofer je umrl v zaprti garaži, ki jo je ogrel s prižganim avtomobilskim motorjem. Zaspali in umrli so tudi ljudje na zadnjih sedežih v avtomobilu, ker so tam uhajali izpušni plini. Prenekateri avtomobilist je iz neznanega vzroka zapejal s ceste in se ubil.

Šele preiskava je pokazala počeno izpušno cev, ki je kadila v avto.

Odrasli in zdravi ljudje prenesejo več tega plina, najbolj pa je nevaren otrokom, starcem, sestradanim in izmučenim ljudem. Mestno prebivalstvo vdihava nekaj tega plina v manjših količinah vsak dan. Izpušni plini motornih vozil, tovarniški dimniki, pa tudi dimniki privatnih stanovanj povečujejo ta plin v ozračju mesta. Če ni vetra, ga je v zraku še več. Kadilci pa še dodajajo plin sebi in drugim. Marsikateri glavobol je posledica zastrupljenja z majhnimi količinami ogljikovega monoksida, čeprav išče bolnik vse mogoče druge vzroke.

Prva pomoč pri zastrupljenju z ogljikovim monoksidom je, da takoj odpremo vsa okna in vrata ter naredimo prepih. Še bolje je, če odnesemo zastrupljenega na svež zrak in mu takoj nudimo umetno dihanje usta na usta. Zastrupljenega moramo tudi dobro pokriti, da ga ne zebe.

Res ni treba, da bi nas šele osmrtnice v časopisih opominjale na potrebne ukrepe. Malo več pazljivosti, pa do takih primerov ne bo prišlo!

Dr. BOŽO OBLAK

VEDENJE OBRAZ NOTRANJOSTI

Glede odnosa med vzgojo in vedenjem imamo dve nasprotujoči si mnenji in s tem tudi v vzgojnem ravnanju dve nasprotujoči si praksi. Po starejšem mnenju je v odnosu med vzgojo in vedenjem prvotnejša vzgoja, medtem ko je vedenje otroka – mladostnika – nekaj drugega. To pomeni, da je vedenje nekaj, kar se pojavlja šele kot sad določene vzgoje.

Starši in šolniki, to je vzgojitelji vseh vrst in stopenj, ki pri svojem oblikovalnem delu z otroki, mladostniki sledijo temu nazoru, se navadno drže nekaj pravil ali „modelov“ vzgojnega ravnanja, ki jih imajo vedno pri roki, ko se znajdejo z otroki v eni ali drugi vzgojni okoliščini. Ob vsaki vzgojni priliki ravna enako. Na vsako vzgojno priliko se odzivajo po določenem „vzorcu“ vzgojnega ukrepanja.

Te vzorce imajo za preizkušene recepte uspešnega vzgajanja otrok in mladine. Zato jih je težko od njih odvrti. Njihova vzgoja se navadno vedno začne pri njih samih. Oni sami, njihove potrebe, njihova prepričanja, njihova stališča so osnovne mere vse vzgoje otrok, tudi vzgoje mladostnikov. Otroci, mladostniki, njegovo vedenje, njegova osebnost jim je nezgneteno in brezoblično ilo, ki ga je treba trdo in neusmiljeno pregnesti ter mu dati obliko, podobo, ki si jo takšni starši ali šolniki zasnujejo po svojih željah, težnjah in zamislih.

Neobrušeno otrokovo, mladostnikovo vedenje je po prepričanju teh staršev in drugih vzgojiteljev dokaz, da je bila vzgoja premehka, preveč popustljiva. In to je treba takoj popraviti. Najhitreje pa je to mogoče popraviti s tistim, kar ima vsak vzgojitelj najbolj pri roki. In to je roka...

Kadar pa tudi roka in z njo opremljeni „vzgojni instrumenti“ odpovedo, je zanje jasno, da ni mogoče ničesar premakniti, kajti otrok je kratko malo „usoda“ ali „kazen“ za starše.

Novejši, sodobnejši nazor glede odnosa med vzgojo in vedenjem mladostnika pa postavlja na prvo mesto vedenje, ravnanje, šele na drugo mesto vzgojo, vzgojno ravnanje staršev, šolnikov, vzgojiteljev vseh vrst in stopenj. (Se nadaljuje)

DR. FRANC PEDICEK

ve reči „NE“ pomeni v bistvu „DA“. Tega ne morejo zanikati niti springerjevski komentatorji. Medtem ko so molče obsili spodrslija cesarske diplomacije zastran „agonije boljševizma“ (dasiravno so jo oni sami nešteto krat razglašali petdeset let), ti gospodje pojasnujejo:

Ideja je obstajala v tem, da bi strmoglavili boljševike, obnovili buržoazno Rusijo, pogoj za njeno ponovno vzpostavitev pa je bila popolna preusmeritev na Nemčijo.

Drugače povedano, je bil cesarjev načrt za ponovno ustoličenje carja del obširnejšega plana za likvidacijo sovjetske oblasti s pomočjo nemških bajonetov in za vzpostavitev stare, najverjetneje carske Rusije, s popolno preusmeritvijo tedanje ruske države, se pravi tega, kar bi od nje milostno pustil berlinski glavni štab v zameno za zvezo z nemškim imperializmom in za podreditev nemškemu nadzorstvu.

Na tak načrt so brez posebnega napora pristali car, naslednik in bližnji sorodniki.

Preostalo je le še to, da jih izveljejo iz pregnanstva in vrnejo v Zimski dvorec. Zato je „Wilhelm II. pritiskal na vse vzvode, da bi rešil družino svojega ruskega bratranca“.

Tako je za Neugarđtom in Mirbachom je prispeval svoj delež za razjasnitev okoliščin v tistih dneh tudi Ritzler. Pripominjam, da bivši svetnik cesarskega poslanstva v Moskvi ob cesarjevih neuspehih ni ostal brez dela: 1920. leta se je kot odličan poznavalec vzhodnoevropskih problemov podvil v ministrstvo za zunanje zadeve Weimarske republike.

Tam na Wilhelmstrasse, se je 1921. leta zgledil neki N. A. Sokolov, beli emigrant, stanujoč v Franciji. Ritzlerju se je predstavil kot preiskovalni sodnik v zadevi carjeve usmrtitve, za kar ga je 1919. leta opolnomočil „vrhovni upravitelj“ Kolčak. Gost je poizvedoval, če mu Herr Doktor ne bi mogel povedati kakršnekoli koristne informacije o tem vprašanju.

Vlada njegovega cesarskega veličanstva, je dejal Ritzler brez ovinkov Sokolovu, je preko svojega poslanstva v Moskvi 1918. leta za jetnike napravila „vse, kar je bilo mogoče in celo nemogoče“. V potrditev svojih besed je Ritzler izvel iz arhiva sveženj dokumentov in jih pokazal Sokolovu. V njih je bilo naslednje:

A) Poslanštvo v Moskvi. Ministrstvu za zunanje zadeve. Julij 1918.

Ali je vnovič potreben odločen ukrep v zvezi s carico kot nemško princeso? Se vam ne zdi, da bi bilo nevarno razširiti predlog tudi na carjeviča, ker je boljševikom gotovo znano, da se monarhisti nagibajo k temu, da bi postavili carjeviča v prvi plan. Nezaupanje boljševikov do nemških predlogov bi se še povečalo zavoljo nedavnih preveč odkritostnih izjav generala Krasnova na Donu. Ritzler.

B) Ministrstvo za zunanje zadeve. Odpravniku poslov v Moskvi. Julij 1918.

„S predlogi v korist carske družine soglašam. Busche.“

C) Poslanštvo v Moskvi. Ministrstvu za zunanje zadeve. Julij 1918.

„Ponovno sem napravil ustrezne predloge v korist carice in princes nemške krvi s sporočilom o možnem vplivu, ki bi ga imel uboj carja na javno mnenje. Čičerin je molče poslušal moje predloge. Ritzler.“

Dokumenti, ki jih je Ritzler izročil Sokolovu, pričajo po besedah slednjega o tem, da so „ruski monarhisti“ začeli z Nemci pogajanja za strmoglavljenje boljševiške oblasti. In „v okvir te teme“ je prišel problem osvoboditve carja, ki so jo tako monarhistični center kot na jugu nastopajoči beli generali „bili dolžni plačati z uslugami nemškim vojnopolitičnim načrtom tako v centru države kot v razplamtevaajočem se oboroženem boju na periferiji, okupirani ali predvideni za okupacijo nemških oboroženih sil.“

Od daleč, iz Tobolska in potem iz Jekaterinburga, so Romanovi napeto zasledovali premikanje sil, za katere so se nadejali, da jim bodo vrnilo svobodo in morda tudi oblast. Nikolaja II. ni zapustila vera v to, da „Nemčija želi dati carju in njegovemu sinu možnost za vrnitev na prestol, pretrgati zveze z zavezniki in vstopiti v zvezo z Nemčijo.“

To prepričanje je bilo tako veliko, da so Romanovi nekaj časa resno ugibali, kdaj in kam jih bodo odpeljali iz zapora. „Mislili so, da jih bodo poslali v neko mesto ob meji, kjer jih bodo izročili nemškemu vojaškemu oddelku.“ Imenovali so celo kraje. Dolgorukov, ki je spadal k carski družini, je na primer govoril, da je njena izročitev Nemcem predvidena v Rigi.

Istočasno je carska dvojica Romanovih pozorno sledila poteku oboroženih diverzij carskih generalov, sprejetih v službo in oskrbo cesarskega poveljstva.

„Z Dona prihajajo dobre vesti o Kaledinu in Krasnovu,“ se tolaži Aleksandra Fedorovna v enem izmed svojih pisem Wyrubowi. — Bog daj srečo njihovim plemenitim dejanjem. — (Anna Wyrubowa: Glanz und Untergang der Romanoffs. Wien, 1927.)

Ravno generali pa so se pod cesarskim poveljstvom odlikovali tudi kot prvi mojstri krutega prelivanja krvi na ruskih ozemljih pod nemško okupacijo; to so bili zaupniki Nikolaja II., ki so desetletja pripadali njegovemu spremstvu ali okolišču, mu bili osebno vdani in ki so si njegovo vrnitev na prestol odkrito ali tajno postavili za svoj cilj: Aleksejev, Krasnov, Kaledin, Bogajevski, Skoropadski, Mannerheim.

V tistem času, ko sta se Neugarđt in Budberg na Izakijevskem trgu tihotapila k Mirbachu zavoljo tajnih pogajanj za osvoboditev carske družine, je ataman donske vojne Kaledin na jugu ustanav-

ljal prve zveze z nemškim poveljstvom, prizadeva-joč si z njegovo pomočjo spremeniti Don v bazo in izhodišče vojnih operacij ruske kontrarevolucije.

Decembra 1917 se je Kaledinovim oddelkom posrečilo zavzeti Rostov. Približno dva meseca je trajala krvava orgija kaledinščine, ki je svojo pot po donski zemlji zaznamovala z vislicami in ustrelitvami. V ogorčenih bojih s pogumnimi nasprotnimi udari je Rdeča garda s partizanskimi odredi zlomila kaledinsko vojsko. Ataman ni čakal konca, 29. januarja 1918 je napravil samomor.

V Orenburgu je ataman Dutov takrat dvignil monarhistični metej. Z balkona poslopja mestnega sveta se je obrnil na belokozaške oddelke s pijanim in zmedenim govorom, v katerem jih je zaklinjal, „naj ne vtikajo sabelj v nožnice“ tako dolgo, dokler ne bosta vladar in njegov carski sin zasijala v blešku minule slave in poteptanih pravic.

Na jugu je prvi rundi sledila druga. Kaledinovo mesto je zavzel Krasnov. Isti Krasnov, ki je bil nekaj mesecev prej poražen v Pulkovskih in ki so ga poslali v Smolni ter spustili na svobodo, ko je dal častno besedo, da v prihodnje ne bo več dvignil orožja proti sovjetski oblasti. Njegova častna beseda je bila kaj malo vredna.

Ko je 11. maja 1918 dobil atamansko žezlo, se je obrnil k Wilhelmu II. s hlapčevsko poslanico, v kateri je razglasil, da spada Don pod nemški protektorat, obenem pa proglašil za svoj cilj „vzpostavitev pravic“ Nikolaja II. in njegovega sina. Od sredine maja do konca junija je prejel Krasnov od Nemcev 46 topov, 88 mitraljezov ter 12 milijonov nabojev.

generala, carski in cesarski, sta se poslej borila skupaj. V čigavem imenu, se je pokazalo nekaj mesecev kasneje, ko je bila Finska proglašena za monarhijo, kot pretendent na nepomembno finsko krono pa je nastopil Friedrich Karl Hessenski, sorodnik zadnje ruske carice.

Ta čas sta von der Holz in Mannerheim vpadla na magistralo Wiborg — Petrograd: 23. aprila sta zavzela Raivol: 24. aprila sta vkorakala v Terjoke: 29. aprila sta osvojila Wiborg, 4. maja pa mesti Kotka in Friderichsham. Opijanjena zaradi tega pohoda je bela garda 16. maja priredila v Helsinkih zmagovito vojaško paradu. Zatem se je lotila operacije, katere namen je bil zavzeti murmansko železnico. Pri tem je računala na naslednji direktni udar v smeri rdečega Petrograda. Toda za to je imela bela garda prekratke roke.

Friedrichu Karlu se ne bi posrečilo povzdigniti se do finskega prestola, če se zanj ne bi zmenili priseljenci in domači mučilci. Vlekli so ga s seboj in na poti požgali vse živo. Za njihovo surovost in strahopetnost pri maščevanju nad finskiimi rdečegardisti, ki so osvajalci in njihovim pomočnikom zaprli prehod, ni primer. Petinsedemdeset tisoč ujetnikov je prišlo po razbitju Rdeče garde pred sto petinštirideset nenavadnih središč. Trideset tisoč ljudi so postrelili, v ječe so jih pometali devetdeset tisoč, to so bili 3 odstotki finskega prebivalstva. Sedeminsedemdeset tisoč ljudi, med njimi štiri tisoč žensk so obsodili na prisilno delo — na skupno dobo čez tristo tisoč let.

Nad mračnim čarovniškim plesom, na ozemljih od Helsinkov do Kijeva, ki jih je nadzoroval okupator, je stal režiser — general Maks Hofmann.

Neugarđt, Budberg in drugi „bivši“, ki so spodbujali Ritzlerjevo advokatsko aktivnost.

Ogenj velike revolucije je plamtel in ozarjal obzorje. Veter z vzhoda je že prinašal njen sij nad kasarniško gnoto rajha, služabniki dveh dinastij, ene — propadle, druge — odmirajoče v strahu pred svojo usodo, pa so spletkarili naprej, grozili in izsiljevali.

V začetku julija 1918 so postala nemška prizadevanja za koristi Romanovih vedno bolj groba in izživajoča. Celotatent na Mirbacha je cesar izkoristil za manever v prid carske družine.

Predložil je izvalno zahtevo za vstop nemškega bataljona v Moskvo, ki naj bi bil potreben zaradi domnevne zaščite cesarskega poslanstva. Berlin je kasneje sporočil, da je pripravljen umakniti postavljeno zahtevo, če v zameno za to dovolijo carski družini odhod v Nemčijo.

Niti Ritzlerju niti drugim se ni posrečilo, da bi sovjetski oblasti vsilili barantanje okoli dinastije Romanovih. Ne oziraje se na nevarnost položaja se je mlada sovjetska republika med naskakovanjem sovražnika uprla cesarskim zahtevam in ni dovolila nemškemu bataljonu vstopa v Moskvo pa tudi na nemško vmešavanje v prid carja ni pristala. Vrsta napadov na nedotakljivost sovjetske Rusije se je za nemško diplomacijo končala brezuspešno.

Roka revolucionarja Bljunkina je 6. julija v preddeverju nemškega poslanstva usmrtila cesarskega poslanika Mirbacha. Prav od tam sta se po nam že znanem nočnem razgovoru izmuznila na ulico Neugarđt in Budberg. Nekdanji car je preživel svojega zastopnika Mirbacha za deset dni.

Diplomatska operacija „ruski bratranec“, ki so se je lotili v Berlinu, je tako propadla. Propadla zaradi tega, ker se sovjetska oblast v tistih težkih trenutkih ni pustila zastrašiti, ker ni popustila izsiljevanju, zavedajoč se nevarnosti popuščanja glede usode Romanovih. Niti diplomati niti generali kljub cesarjevemu spodbujanju niso mogli spremeniti jekaterinburškega finala. Tudi zastopnikom je kmalu predla trda. Na jesen 1918 so se dvignili viharini vrtinci iz razburkanih globin ruske revolucije in se privallili do utrdb nemškega imperializma. Zamajali so jih in v nekaj novembrskih dneh sesuli njegove stene. 9. novembra 1918 so strmoglavili nemško monarhijo, njen cesar pa je zbežal.

Wilhelm II. ni mogel rešiti svojega bratranca, zato pa mu je ruski bratranec po smrti pomagal s svojim tragičnim zgledom. Carju Nikolaju II. se je izteklo življenje v hiši Ipatijeva v Jekaterinburgu.

Zavedajoč se svojega neuspeha, se strmoglavljene nemški cesar pri begu ni obotavljal in že drugi dan se je znašel na meji (holandsko mejo je prestopil 10. oktobra in se napotil na grad svojega prijatelja grofa Bentinecka). Če Wilhelm ne bi bil tako spreten, bi tudi on doživel svoj Jekaterinburg.

Na Holandskem posestvu Dooren je bivši nemški cesar preživel Nikolaja II. za trindvajset let in v udobju in miru užival sliko idiličnih utrechtskih pejsažev. Proti koncu mirnega življenja je imel čast videti enega svojih sinov — Avgusta Wilhelma — v nacistični službi, v enoti jurišnih letal. Kmalu za tem pa mu je uspelo pozdraviti svojega bivšega poddesetarja Adolfa Hitlerja po prvih uspehih totalne bliskovite vojne (junija 1940 je bivši cesar poslal iz Doorna pozdravno brzojavko Hitlerju z izrazi „navdušenja in hvaležnosti“ zaradi zasedbe Pariza).

JAHE IN NOKTURNI

Car in cesar sta bila sorodnika. Včasih — vinski brata, včasih — tudi prijatelja.

V vinski omami se, naslikana na fotografiji, celo objemata. Taka „poza“ bila tudi njun politični ideal. Po možnosti sta obadva obsla dejstvo, da sta se njuni državi postavili po robu nasprotnojočim strankam. Car in cesar sta se najraje v dvoje, brez prič predajala sanjam o novi Sveti zvezi meternichovskega tipa. Pri vrču vina se je duhovnemu vzoru obeh pridružila osebna avtokratska zveza (alianza), ki naj bi kljubovala spremembam splošnega razvoja in ki naj bi bila sposobna kadarkoli premagati skupnega sovražnika — zaroto.

Meternichovska ideja solidarnosti monarhov ni bila posebno učinkovita niti v svojem času, v začetku devetnajstega stoletja. Toliko manj je bila uresničljiva potem, ko je minilo že celo stoletje.

Neustavljivi tok zgodovine je razkropil sorodnike presvetle družine na vse strani, potem pa jih je čas spret združil, ko so si 1. avgusta 1914. izmenjali brzojavne poslanice in se med seboj znova klicali „Niki“ in „Wili“ ...

Zadnje čase so drug drugega pozivali k „spametovanju“ in „pomiritvi“ ...

Pomiritve pa si niso želeli ne eni ne drugi. Spametovati se niso hoteli niti njihovi generali niti diplomati. Sledilo je streljanje. Nastalo bi lahko tudi v drugem času in iz drugih vzrokov, ne ravno zaradi sarajevskega atentata. Sile, ki so ga povzročile, so prišle iz globine in jih ni bilo mogoče zadržati za mejami osebne volje dveh sorodnikov.

Družinskih vezi Romanovi in Hohenzollerni niso nikoli popolnoma pretrgali, celo v obdobju ostrih meddržavnih sporov, ki so vzniknili iz imperialističnih nasprotij. Te vezi so bile kdaj pa kdaj samo oslabiljene.

Nadaljevanje prihodnjic

2

M. KASVINOV
PREVEDLA: J. TEPPEY

ZADNJI DNEVI ROMANOVIH

KAKO SO USMRTLJI RUSKO CARSKO DRUŽINO

Vzpostavil je strašen teror. Takole ga prikazuje general Denisov, njegova desna roka: „Brez prizanesljivosti ukrotiti delavce, ustreliti ali še bolj obesiti vsakega desetega, ki ga zasačite.“

Delovni Don se je dvignil proti cesarskim podreptnikom. Rdeča armada mu je v odrešilnem boju ponudila roko v pomoč. Pred bližajočim se polomom pronemške avanture se je Krasnovu posrečilo pravočasno oditi. Atamansko žezlo je predal generalu Bogajevskemu in zbežal v Nemčijo.

Približno tako kariero je napravil v nemški službi bivši komandir carskoselskega polka telesne garde (v njej so služili veliki knezi), bivši general — adjutant njegovega veličanstva poltavsko-černigovski zemljiški gospod in rojak nemškega mesta Wiesbaden P. P. Skoropadski. Skoropadski se je na prvi pogled prikupil generalu Hermannu von Eichhornu, ki je v začetku 1918. leta zamenjal generala von Linsingena na dolžnosti poveljnika okupacijske vojske v Ukrajini. 29. aprila 1918 so Skoropadškega proglasili v Kijevu za „hetmana Ukrajine“.

Obdržal se je 7 mesecev in pol in vestransko pomagal okupatorjem ropati deželo in obešati neposlušne. Ko pa so Nemci zbežali — zajel jih je plamen vseljudske vstaje v Ukrajini jo je takoj za njimi popihal tudi bivši generalni adjutant.

Imenovani generali Nikolaja II. so v pričakovanju njegove vrnitve (ali za njegovega sina) utirali prostor na jugu in vzhodu. Eden iz te plejade in pod tem poveljstvom si je vneto prizadeval na severu. To je bil general Karl Gustav Emil Mannerheim ki se je že v začetku državljanske vojne pokazal maščevalnega. Zablestel je kmalu potem, ko je reakcionarna finska vlada 7. marca 1918 sklenila poseben dogovor z Nemčijo. S pomočjo nemškega generala Rodriga von der Holza, ki je ravno prav prispel z desantnimi enotami, je Mannerheim organiziral okrutno kaznovani vpad, da bi zadušil delavski razred in Rdečo gardo. Dva

Izrečno zanj so izdelali osnutek za aneksijo, realizirano v Brestu. Prav do večera zadnjega dneva cesarske države je tega človeka obvladovala nasilna ideja o uničenju sovjetske oblasti in obnovitvi carizma v Rusiji. In še po tem, ko se je država sesula, je Hofmanna zgrabila predzrnost, da je predlagal državam Antante svoje usluge za zadušitev ruske revolucije s ponovnim oboroženim pohodom Nemcev na vzhod. Ideja je prišla prav marsikomu v Londonu in Washingtonu. Vendar narodi na zahodu niso dovolili, da bi igrali z njimi tako cinično šalo.

Z Wilsonom in Churchillom Hofmann ni sklenil pogodbe. Okoliščino, da se pristaši na zahodu niso mogli kar tako ločiti od njegove ideje, ker je vsebovala razkosanost Rusije in njeno preobrazbo v satelitski, okrnjeni „Vzhodni imperij“ pod ščitom varovanja iz dinastije Romanovih, je pred nedavnim novič potrdil na podlagi dokumentov v Zvezni republiki Nemčiji zahodnonemški raziskovalec Jacques Otto Grezer v članku ob petdesetletnici brest-litovskega dogovora (Blaetter fuer deutsche und internationale Politik“. Koeln, Marz 1968).

Po mnenju tega avtorja, ki na Zahodu poudarjeno reklamira svoj protisovjetski, protiruski, procaristični načrt, je Hofmann tedaj nastopil kor „pristen nosilec ekspanzionističnega poželenja centralnih držav.“

V Brestu je Hofmann uporabil tezo o „samoodločitvi“, a le zaradi tega, da bi „pod njenim kritjem uresničil odvzem ruskih ozemelj.“ To so bili, piše Grezer, vojaški nameni, katerih zarodki so postali v naslednjem pokolenju osnova hitlerjevske politike zavojevanja prostranstev na Vzhodu. Naj še omenim, da neonacistični trubadurji maščevanja in teritorialnih osvajanj tudi danes kričijo o „samoodločitvi“.

Vrnimo se zdaj v Denamo ulico. Po temni stezi, izhojeni do poslanstva, so se tihotapili

KAJ JE

FILM

sodobna glasba

ustvarjalcev. Na prvi strani Jugotonove plošče je skladba „Sunčana polja“, ki jo izvaja Slovenska filharmonija pod vodstvom Sama Hubada, na drugi pa skladbe „Na način starih Airs de ballet“, „Seh duš dan“ in „Mjesečina“. Plošča je ena redkih, ki v naši gramofonski produkciji prinaša resno sodobno glasbo.

POP

Za ljubitelje pop glasbe je Suzy klub diskofilov iz Zagreba pripravil paket plošč „Hiti leta“. Na dvajsetih malih ploščah so posnete skladbe največjih

izvajalcev pop glasbe v svetu od bluesa do hard rocka, kot so: Blood Sweat and Tears, Mott the Hoople, Chicago, Edgar Winter Group, Adriano Celentano, Albert Hammond, Loggins and Messina, Danyel Gerard in druge skupine ter pevci. V novoletni prodaji bo paket vseh dvajsetih plošč stal 100 dinarjev.

KNJIGE

Plod prizadevanj Mladinske knjige, da bi mladim ustvarjalcem omogočila uveljavljanje, je tudi pesniška zbirka Darka Komaca „Vozlišča“. Njegova

poezija govori o ujetosti človeka v času in prostoru, o nesmiselnosti njegovega početja in o nemožnosti, da bi se rešil takega stanja. Naj se zdi pesnikova misel o svetu še tako nasilna, jo kot pesniško vizijo vendarle moramo jemati zares, saj je zrasla iz pesnikovih najglobljega prepričanja in stisk. Cena zbirke: 20 din.

V zbirki Levstikov hram je izšlo najpomembnejše leposlovno delo pred leti umrle srbske pisateljice in esejistke Isidore Sekulić KRONIKA TRŠKEGA POKOPALIŠČA. V šestih med seboj povezanih zgodbah je Sekulićeva osvetlila življenje vojvodinskega trga pred pol stoletja. Lepoto človeškega duha, obsojenega, da se ne izrazi do konca, in telesa, ki je obsojeno na propad, je pisateljica opisala izredno tenkočutno in globoko, kar daje njenemu delu posebno mesto v jugoslovanski literaturi. Cena: 99 din.

V zbirki Matjaževa knjižnica, ki jo izdaja Partizanska knjiga, je izšla zanimiva knjiga, po kateri bodo radi posegli vsi ljubitelji narave. Knjiga Ivana Ferleža „Siva družčina“ govori o življenju volkov, vendar ne na način povesti, ampak tako, kot je v resničnosti. V svojem pisanju se Ferlež precej približuje Jacku Londonu, ki je med našimi bralci poznan in priznan pisatelj.

KRITIČEN PRISPEVEK

Zalozba Partizanska knjiga iz Ljubljane se je odločila izdati

PREDSTAVJAMO VAM

Pri Državni založbi Slovenije je že izšla prva knjiga Male enciklopedije, ki obsega gesla od A do G. Knjiga je posebej prirejena za slovenske razmere po Mali enciklopediji Prosvete, ki je izšla v Beogradu. Enciklopedijo je pripravilo več kot 200 jugoslovanskih strokovnjakov. Pri izbiri gesel so avtorji upoštevali splošno enciklopedično znanje z vseh področij človeške ustvarjalnosti. V slovenski izdaji je dodanih 4000 gesel, ki zajemajo posebno slovensko problematiko.

NOVEGA

polemične in kritične spise, ki naj bi se dotikali vsestranskega slovenskega življenja, samoupravne družbe, gospodarstva, politike, znanosti in kulture. Prvo tako knjigo je že poslala na tržišče; to je knjiga Josipa Vidmarja „K našemu trenutku“. Ostra Vidmarjeva misel je v tej knjigi naperjena zoper slabe strani sodobnega slovenskega kulturnega življenja.

Pred izidom je knjiga izbora napotkov, modrosti in izrekov velikih mož sveta, ki so s svojim

razmišljanjem skušali omogočiti človeštvo boljše in srečnejše življenje ter ga spodbujati za pošteno in resnicoljubno razmišljanje in doživljanje sveta okrog sebe. Velikih leksikonov ni vedno pri roki, zato bo knjiga dobrodošla novost na našem tržišču. Subskripcijska cena knjige je 24 din. V prosti prodaji bo cena znatno višja. Knjigo bo izdal Kulturni atelje Slovenije.

pravica skazica

V pesniškem prvencu Mihe Avanza se življenje kaže kot naključnost in igra. Odgovori na vprašanja, kako v tej naključni igri upravičiti svoje življenje, uvrščajo njegovo poezijo na tisto raven naše sodobne pesniške ustvarjalnosti, ki zasluži več kot le bežno pozornost. Knjigo je založila Mladinska knjiga.

Pri Mladinski knjigi je začela izhajati nova serija slovenskih mladinskih enciklopedičnih in leksikalnih izdaj MLADI VEDEŽ, ki bo mladim dragocena pomoč pri širjenju splošnega znanja

Prva od petih knjig je že izšla. Splošni leksikon „KAJ? ZAKAJ? KAKO? OD A DO Ž“ so napisali slovenski strokovnjaki. Več kot 2000 abecedno urejenih gesel pojasnjuje 560 barvnih slik, med katerimi so pregledani barvni zemljevidi. Cena leksikona je 170 din.

PLOŠČE

Kmalu bo v prodaji long-play plošča z deli Blagoje Berse, jugoslovanskega komponista, ki je vzgojil celo generacijo sodobnih jugoslovanskih glasbenih

Kaže, da je spet nastopila doba jaza, ki doživlja svoj preporod in uveljavitev ne samo v svoji domovini Ameriki, ampak tudi v Evropi. Veliki jazz festivali, ki so do nedavnega komaj zivotarili, so letos polni ljubiteljev te glasbe. Odkar so legendarni Beatles razpadli, odkar Rolling Stones ponavljajo sami sebe in kritiki ugotavljajo pootročenje pri razvpitih Osmondih, ki jih hodi poslušati le mladina do 13 let, se jazzovska glasba vse bolj uveljavlja na gramofonskih ploščah, na radiu in na koncertih. Velike gramofonske hiše CBS, RCA Victor in druge zmanjšujejo proizvodnjo plošč z rockom in njihov program je vse bolj zaseden z velikimi glasbeniki jaza.

O porastu zanimanja za jazz zgovorno pričajo festivali. Letošnji berlinski festival, imenovan „Dnevi jaza“, je doživel hru-

pen uspeh. Koncerti Milesa Davisa, Dukea Ellingtona, B. B. Kinga in Rolanda Kirka so bili v nabitosti polnih dvoranah in noben od koncertov se ni končal v dogovorjenem času. Pred navdušenim občinstvom so morali glasbeniki izvajati dodatne točke. Sam podatek, da so bile vse vstopnice razprodane že štiri tedne pred pričetkom festivala, najbolj zgovorno pričča o velikem zanimanju za jazz.

Tudi pri nas v Jugoslaviji je opazno precejšnje zanimanje za jazz. V Sloveniji že vrsto let dokaj uspešno vodijo Ljubljanski jazz festival, ki pritegne precej poslušalcev iz vse republike. Svetovno znani Newport festival, ki je letos obiskal Beograd, Zagreb in Ljubljano, je v vseh mestih poslušalo veliko ljudi. Oscar Peterson, pianist, je po končanem nastopu v Zagrebu dejal našemu svetovno znanimu virtuozu na vibrafon Bošku Petroviću: „Fantastično! Evropa doživlja pravi jazz

bum. Med tem ko pripravim v Ameriki en koncert, jih v Evropi že deset razprodam.“

Zanimivo je, da je danes za razliko od prejšnjih obdobij, ko je v jazzu prevladoval stil swinga, hladnega jaza, hardbopa, spet na vrhu zanimanja solistični jazz. Znani britanski glasbeni kritik Hank McIntosh pravi, da so mladi uvideli, da je danes vse preveč skupin, ki brez posebnega truda izvajajo rock glasbo, zato se vračajo k jazzu, ki ga lahko dobro igrajo le pravi glasbeniki, ne pa vsak najstnik, kot to velja za veliko večino rock glasbe. Mladi hočejo poslušati dobro glasbo in jazz s svojim bogastvom melodij in ritma jim jo lahko ponudi. Nič čudnega ni, da je kitarist Randy Bracker iz Skupine Blood, sweat and tears, ki je sicer odlična skupina, pristopil k ansamblu Horsta Silverja, kjer bo lahko igral jazz. Solistični element v jazzu pa morda zadovoljuje tudi podzavestno željo

mladih po individualnosti, ki je skupina ne more dati.

Za naše domače razmere seveda vse to ne velja popolnoma. Res je, da si je jazz dobil domovinsko pravico tudi pri nas, da imamo celo vrsto odličnih jazzistov, toda resničnih ljubiteljev je kljub vsemu malo. Jazz kot glasbena zvrst je veliko zahtevnejši od druge zabavne glasbe, če ga sploh lahko prištevamo med zabavno glasbo, za naše ljudi pa je značilno slepo posnemanje tujih vzorov. Ko so imeli na Zahodu manjše pop skupine, smo jo dobili tudi mi, zdaj ko se prebujajo jazz, ga hočemo neveliko poslušati tudi mi. Zato ni čudno, če na jazz koncertih vidimo zdolgočasne obraze poslušalcev, ki jih je v dvorano potegnila samo moda. Za uživanje jazz glasbe je potrebna določena mera glasbene izobrazbe, ki pa jo na naših šolah pogrešamo, vsaj v tisti meri, ki bi bila potrebna, če hočemo vzgojiti tako glasbeno publiko, ki bo vedela, kaj in zakaj poslušati.

INDUSTRIJA
MOTORNIH
VOZIL
NOVO MESTO

SOTESKA

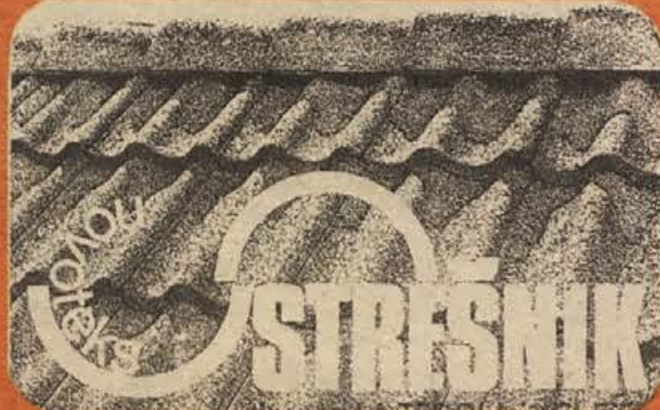
A BARTELI
J. SPLICAL
GRADOVI
IN USODE

ČIGAVA BO KATRCA?

V našem geslu KATRCA ZA OSEM DINARJEV smo danes prišli do druge nagradne uganke. Prav nič ni težja od prve in prepričani smo, da vam prva ni delala preglavic. Opozarjamo vas, da bo potrebno na koncu akcije poslati odgovore na za to izrezanih okvirčkih, ki jih objavljamo hkrati z ugankami. Torej bo lahko do katrce ali drugih lepих nagrad prišel le tisti, kdor bo imel v rokah vse štiri uganke. Drugačnih rešitev namreč ne bomo priznavali, tudi če bodo pravilne. Za tiste, ki so zamudili prvo uganke ali ki bodo morali izgubiti enega izmed štirih kuponov, naj povemo že danes: po končani objavi ugank bomo objavili še en kupon, ki bo lahko nadomestil enega izmed štirih, kolikor jih bomo objavili. Toda samo enega — trije bodo morali biti pravi. Najbolj preprosto pa je: naročite se na DOLENJSKI LIST, saj ga je v prosti prodaji težko dobiti. Kar 96 odstotkov vseh izvodov namreč pride v roke stalnim naročnikom!

Rešene uganke spravite. Ob pravem času vam bomo sporočili, do kdaj jih bo potrebno — in to vse štiri skupaj! — poslati v naše uredništvo.

DRUGA
UGANKA

„Novoteks“ izdeluje v specializiranem obratu v Dobruški vasi kvalitetni peščeno-cementni strešnik po licenci LA TEGOLA INGLESE
Prednosti Novoteksovega strešnika so:
odpornost proti atmosferskim vplivom in razjedanju, dolga življenjska doba, hrupava površina, ki preprečuje padanje snega s strehe, praktično in enostavno pokrivanje strehe, tehnično in estetsko dovršena streha

NOVOTEKS SE PRIPOROČA

NOVOTEHNA
NOVO MESTO

KUPIJTE TEHNIČNO BLAGO V NAŠIH
PRODAJALNAH V NOVEM MESTU, KR-
ŠKEM, METLIKI IN TREBNJEM!

dolenjka

V NAŠIH PRODAJALNAH NA DOLENJ-
SKEM IN V BELI KRAJINI NUDIMO VSE,
KAR POTREBUJETE!

zdravilščič
Čaleško
toplice
CATEŽ

hoteli Remona

„Ko smo zadnjič počivali in je vodič naznanil partizansko tiskarno Urško in je povrh še vzšel mesec, manjši kakor sinoči in vendar še bolj podoben nenadnemu požaru, je Kidrič na pol brezbrizno in na pol šaljivo dejal: „Ne, to še ni požar, požar bo natanko opolnoči.“ Tako piše Edvard Kocbek v Slovenskem poslanstvu o 22. oktobru 1943 in nadaljuje: „Potegnil je cigareto in v njenem siju smo mu videli oči, kako so pogledale najprej na žepno uro, potem pa naravnost v Jakca: „Čez pet minut bo tvoje umetniško srce zakrvavelo! Jakec se je vznemiril: „Nemara pa res kaj naklepete?“ Postali smo pozorni; Kidrič je zdaj z ironičnim glasom nadaljeval: „Kajpak! Natanko opolnoči bo zagorela Soteska!“ Počivali smo na vzpetini, ki se je spuščala proti vzhodu, zato smo vsi pogledali navzdol proti dolini Krke, kakor da je že polnoč in kakor da velika graščina že gori. Kidrič se je moral sam reševati v podsmeih, vendar so nas njegove besede kljub temu prizadele. Jakac je najbolj poskočil in začel silovito ugovarjati: „Zdaj vidim, da ste znoreli! Vso Dolenjsko boste uničili! Kaj pa se sploh greste?“ Začel je preklinjati in se je z nami vred pomiril šele, ko je Kidrič spremenil ton in je svet Glavnega poveljstva o starateško nujnem požigu graščine utemeljil in dodal, da so iz nje prej odnesli in skrili vse umetniške predmete.“

Nekdanji novomeški profesor Franjo Veselko, ki živi v pokoju v Ljubljani, se dobro spominja, kako se je v sončni jeseni 1943 po vrnitvi iz internacije odpravil v partizane. Iz Novega mesta je peš prišel do gradu v Soteski, kjer ga je v propagandno komisijo sprejel inž. Miloš Brelih. Njegova prva naloga je bila, razviti nekaj posnetkov Roga, Baze 20, majorja Jonesa — šefa britanske vojne misije in drugih dogodkov. Grajski oskrbnik mu je izročil ključne fotolaboratorija, ki ga je pustil pobežli grof Auersperg v prvem nadstropju vzhodnega grajskega stolpa. Fotolaboratorij je bil vzorno urejen in opremljen, kar kaže, da se je grofu tako mudilo, da je pobral le najnujnejše in pa dragocenosti. Zvečer je bil v gradu miting partizanskih kulturnikov in med zidovjem, kjer se je nekoč zabavala grajska gospoda, je zadonela partizanska pesem...

Valvasor piše, da je bil grad Stara Soteska, ki je stal na desnem bregu Krke, že v njegovem času razvalina in da so Scheyerji na levem bregu postavili novi grad. Za ime gradu ugotavlja, da ga je dobil v nemškem jeziku (Ainoed — kar pomeni pušča) zaradi svoje lege. Takole pravi: „Vse naokrog je prava pušča, obdana od samih visokih hribov in neprelozljivih gozdov, kakor prava divjina, ki nima v okolici prav nobenih hiš in čednih polj ter je oropana njihove lepote.“

Turki, ki so večkrat pridri v naše kraje, so dobro poznali ječe starega gradu, ki so bile vklesane v najtrše skale. V te ječe so metali ujete Turke. Zaradi tega slovesa so se Turki te trdnjave zelo bali in so se je raje ognili. Sotesko so v svojem jeziku imenovali Zeleni grad.

Turki pa niso bili prvi, ki so spoznali pomembno strateško vrednost gradu. Že Rimljani so tu napravili cesto, ki je vezala Oglej s Siskom preko Bloške planote. Rimljani so se vedno držali hribov, tu pa so bili prisiljeni priti v sotesko, kjer je bilo stikališče cest in kjer so že takrat poznali promet po Krki. Nedvomno so že Rimljani zavarovali to pomembno točko.

Ob preseljevanju narodov so si mnogi izsilili prehod v južne kraje prav mimo današnje Soteske. Zadnji, ki so šli tod mimo, so se tu ustavili in si zgradili „dvor“. To ime se je ohranilo za današnji kraj Dvor. Sicer pa so mnoga imena vasi prav značilna: sodin (sodnik) je s svojimi ljudmi dal ime Sadinji vasi, trebo (duhovnik) Trebči vasi, stalič Stavči vasi. Tako so nastale še vasi: Bodganja vas, Dešeča vas, Tomišlja vas (sedaj Šmihel), Drašča vas, Dečja vas, Marinča vas.

V neprestanih bojih v 13. stoletju se je pokazalo, kako pomembna bi bila utrjena postojanka v soteski Krke. Takrat so bili moderni gradovi na strmih skalah, zato so tudi v soteski Krke poiskali primeren prostor na desnem bregu. To postojanko so dali zgraditi grofje Višnjegorski in Soteski gospodje so bili njihovi ministeriali. Doslej, kot nam je znano, podrobnosti o nastanku starega gradu niso znane.

Pozneje je Stara Soteska hkrati z Višnjo goro prišla v last Goriških grofov, ki so tu gospodovali do 1374. Soteski gospodje so bili podložni Goriškim grofom, morali so hoditi z njimi na vojsko in jim plačevati najemnino. Brzkone pa so to najemnino dobivali na lahek način, saj se zdi, da so bili roparski vitezi. To ni bilo nič čudnega: le težko bi se namreč uprli skušnjavi, ko so dan za dnem gledali bogato natovornjene čolne na Krki in obložene vozove na cesti v soteski.

Valvasor trdi, da je bil grad Stara Soteska porušen leta 1458, ko se je Jurij Scheyer, Gašperjev sin, zapletel v boj s Hermanom Celjskim. To pa ne more biti res! Herman II. je umrl že leta 1434, Gašper Scheyer se je priženil v Sotesko šele leta 1444 in takrat, ko naj bi po Valvasorju Herman II. porušil grad po boju z Jurijem, je bilo Juriju komaj 13 let!

Zato bo bolj držala trditev dr. Grudna, ki v Zgodovini slovenskega naroda meni, da je bil grad Stara Soteska požgan 1436, ko je bil lastnik še Janez z Soteske (hans von Ainoed). Ta pa je dobil grad v fevd od cesarja Friderika III., ki je bil lastnik Soteske od 1374, ko so izumrli Goriški grofje. Takrat je namreč Soteska postala fevd deželnega kneza in ne več grofov Višnjegorskih. Janez iz Soteske je umrl okoli 1448 in je zapustil le eno hčer Marjeto. Ta se je omožila z nemškim plemičem Gašperjem Scheyerjem 9. februarja 1444. O tem dogodku so kronike v latinščini zabeležile: „Joannis filia Margarita ultima stirpis Ainoed attulit bona Gasparo de Scheyer.“

Gašper se ni priženil na Staro Sotesko, ker je že predtem Janez iz Soteske na levem bregu Krke zgradil večjo hišo z močnim zidom in dvema stolpoma. Tam so naredili tudi most čez Krko, kjer so pobirali mostnino in potnino. Cesar Friderik III. je 29. aprila 1458 v Novem mestu Scheyerjem potrdil materin fevd, deželni knezi in tudi cesar Maksimilijan leta 1505 pa so še nekajkrat potrdili, da smejo Scheyerji pobirati mostnino in potnino, čeprav so se Auerspergi večkrat pritoževali. Scheyerji so bili v čisljih tudi na cesarskem dvoru, saj je Jurij 1493. zastopal Slovensko marko na pogrebu cesarja Friderika III. na Dunaju.

Rodbina Scheyerjev je 1650 izumrla, ko se je vdova Felicitas Scheyer, rojena Lamberg, omožila s Hansom Adamom Gallenbergom. Zadnji Scheyer je umrl 1637, to je bil Jurij Erazem.

nadaljevanje prihodnjic

Od nekdanj mogočnega gradu na levem bregu Krke so ostali le še zidovi

KATERI LOKALNI
LIST V JUGOSLAVIJI
IMA NAJVEČJO
NAKLADO?

Odgovor 2: